

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Alexander cum commento - Cod. Ettenheim-Münster 24

Spechtshart, Hugo

Basel, 1486

Alexander cum comento

[urn:nbn:de:bsz:31-103051](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-103051)

1a

= m i

HR 451

Sum Monij L. Eltonis vulgo
Steinheim-münster ord. S. Benedicti
in Brigoria.

Alexander cum cōmento

Prefatio

Iste liber diuidit in tres libros partiales. In quoz prio alexander tractat de etymologia. id e: de veriloquio dictionu. Nam etymologia considerat significationes vocabuloru: declinationes. 7 deriuationes: de quibus 7 in hoc partiali libro determinatur. In scdo libro determinat de syntari. id est de debita coordinatione dictionu. ibi. Dicitur ordo. In tertio psequitur de psodia: id est de accetu dictionu: ac syllabarum quantitate. ibi. Pader. pposui. Primus itaqz liter diuiditur in duas partes videlicet proemiales 7 executinas. Pars proemialis diuiditur in quattuor partes. Primo pmittit intentum suum. ibi. Scribere clericulis. Secundo inuocat diuinu auxiliu pro cōpletione operis. ibi. Presens huic operi. Tertio respondet tacite questioni. ibi. Si pueri primo. Quarto ponit ordinem dicendoru. distinguendo librum suum p capitula. ibi. Voces in primis. Pars autem executina tangitur ibi. Rectis as es a. Et est in generali de parte oratiois absolute considerata. Et habet septem capitula. que patebunt scdm ordinem.

Diuisio libri.

Scribere clericulis paro doctinale nouellis

Quia textus est planus: non indiget explanatione. Sed tñ p forma seruanda in sequentibus sic construe. Ego magister alexander paro scribere doctinale id est libri dantem doctrina: nouellis clericulis: id est scholaribus. qsi dicat: nō p puectis hoc op? scribit: s; p rudib?.

Pluraqz doctozū sociabo scripta meozum.

Construe: Ego sociabo plura: id est multa scripta meozū doctozum: id est magistrorū. hoc dicit ad arrogantia euitandam: vt ostēdat qd scripturus est pretantiū viroz 7 nō p puz auctoritatib? valiturum.

Jamqz legent pueri pro nugis maximiani:

Que veteres socijs nolebant pādere charis.

Id est hec p me scribenda legent pueri p nugis. id est loco nugarū maximiani: qui fuit scriptoz fabularum: que. i. quas res veteres. i. antiq: nolebant pandere socijs charis: qz ita charas habebant seu tenebāt has nugis: vt 7 charissimis occultaret illas. Ideo dicit. hūc libru legent loco illarū nugarum scz fabularum.

Presens huic operi sit gratia pneumatīs almi:

Dei iuuēt: et faciat complere quod vtile fiat.

Doce boni catholici spūs sancti gratiam inuocat dices. Bñ a almi pneumatīs: id est sancti spiritūs ad sit seu p̄sens sit huic op̄i: 7 iuuēt me ad hoc opus: 7 faciat cōplere opus qd fiat vtile legentib?

Si pueri primo nequeant attendere plene:

Hic tamen attendat: qui doctozis vice fungens.

Atqz legens pueris laica lingua reserabit.

Et pueris etiam pars maxima plana patebit.

Quia superius dixit pueros hunc libru lecturos: 7 p illis eundem scribere: ideo tacite respondēs questioni sic dicit. Si pueri nouelli nequeant prima vice attendere seu hūc libru intelligere: attendat ille q est vice fungens doctoz. id est repetitor vel magister lecturus: Atqz p 7 legens hūc libru pueris: reserabit: id est declarabit eisdem. lingua laica: id est vulgari. postea non erit magna difficultas in libro: quia etiam sicut magistro maxima pars libri patebit plana. id est manifesta: 7 clara erit pueris. hoc dicit: ne timore difficultatis omittatur liber suus.

Intentio alexandri

Inuocatio diuini auxiliij.

Responsio ad tacitā questiōz

Voces in primis quas per casus variabis: Et leuius potero: te declinare docebo.

In ista parte incipit Auctor dare ordinē libro suo ipm p capitula distinguendo Et dicit sic: Ego docebo te declinare vt leui? potero in primis id est in primo capitulo voces: quas variabis. i. declinabis per casus: Quasi dicat: primum capitulum erit de declinationibus nominum.

Istis confinem retinent heteroclitā sedem.

Construe: heteroclitā nomina retinent sedem confinem id est locum proximum istis declinationibus supradictis. id est secundum capitulum erit de heteroclitis: ibi. Dec tibi signabis

Atqz gradus triplicis collatio subditur istis.

Construe. Collatio id est comparatio triplicet gradus subditur id est immediate subiungitur istis scz heteroclitis. id est tertium capitulum erit de comparatiuis: ibi: Dunc gradibus ternis.

Cuiqz sit articulo que vox socianda notabo.

Ego notabo que vox sit socianda cuiqz articulo id est per quos articulos queqz vox sit declinanda. i. quartum capitulum erit de generibus nominū: ibi: scz. In quantum potero.

Ordovicēdoz Cap. primum.

Cap. ij.

Cap. iij.

Cap. iij.

Prima Declinatio

Cap. v.

Hinc de preteritis petrum sequar atq; supinis.

Construe: Hinc. i. postea tractado de preteritis atq; p. 2 de supinis vobis: sequar petru elia. q. quenda tractatu de simili materia ordinavit. i. qntu capitulu erit de preterit 7 supinis: ibi. Et tibi p metz

Cap. vi.

His defectiva suberunt et anormala verba.

Construe: His pdictis scz preteritis 7 supinis: suberunt. i. immediate sequuntur vba defectiva. id e anormala. id est sextum capitulum erit de verbis defectivis 7 anormalis: ibi. Donatum sequere.

Cap. vii.

Verborum formas exinde notabo quaternas.

Construe: Exind. i. immediate post notato. i. scriba qternas formas vob: 7 qliter vba qternis for: mis distinguat. i. septimu capitulu erit de qttuor formis vob: ibi. Quattuor in vdis sunt for. 7c

Cap. viii.

Hinc pro posse meo vocum regimen referabo.

Construe: Ego referabo hinc. i. post: p posse meo regimen vocum: id est qualiter vocum alia alia regit id est octavum capitulum erit de regimine dictionum: ibi. Dic iuret ordo libri 7c.

Cap. ix.

Quo iungenda modo constructio sit sociabo.

Construe: Ego sociabo predictis quomodo constructio sit iungenda: id est facienda. id est nonum capitulum erit de ordinatione dictionum in constructione: ibi. Est post predicta 7c.

Cap. x.

Post hec pandetur que syllaba quanta locetur

Construe: Post hec pandetur. i. dicitur quanta syllaba locetur. i. locari debeat in carmine: hoc est q decimu capitulu erit de cognitiõe syllabaz: qliter pducit 7 breuiari debeat: ibi. Pandere. p. p. su.

Cap. xi.

Accentus normas ex hinc variare docebo.

Construe: Ego docebo variare: id est mutare ex hinc id est post normas id est regulas accetus siue accentum. Hoc est q vndecimū capitulum erit de accentibus: ibi. Accentus normas.

Cap. xii.

Tandem grammaticas pro posse docebo figuras.

Construe: Tandem. i. ultimate docebo grammaticas figuras. i. figuras gramaticales p posse. i. iuz possibilitate meam. i. duodecimū capitulu erit de figuris gramaticalib: ibi. Plurib: est membr

**Exortatio ar-
rogantie**

Quamvis hec non sit doctrina satis generalis.

Proderit ipsa tamen plus nugis maximiani.

Construe: Hec doctrina proderit plus nugis maximiani: fabulosi nugacis: quis no sit satis gene: ralis. id est multum proliza seu vniuersalis: Et hic se humiliat.

Post alphabetum minus hec doctrina legetur

Inde legent maius mea qui documenta sequuntur

Construe: Hec doctrina. i. liber meus legetur post minus alphabetu. i. post donatu vel priscianu que vcat alphabetu. Inde id est postea illi qui sequuntur mea documenta. i. qui scient libru meum. le: gent maius volumen prisciani: Et hic ostendit quo tempore 7 per quem scholarum legi debeant.

Iste fere totus liber est extractus ab illo.

Cap. primū est
de recta declina
tione partius ca
sualu 7 primo
de formatione
casuum prie de
clinatiōnis

Quia: supple iste liber fere: id est quasi totus est extractus ab illo scz prisciano. Et vult dicere. q p / mo legendus est donatus siue priscianus minor: deinde liber suus: tertio priscianus maior. quasi dicat q iste liber quasi totus est extractus a prisciano: Et sic finitur proemium 7 ordo libri sui

Rectis as es a dat declinatio prima

Atq; per am propria quedam ponuntur hebreæ.

ntus

as
es
a
am

Id est prima declinatio seu nomina prime declinatiōis in rectis id est in nomiatiuis sin: gularib: faciūt in as vt andreas. in es: vt anchises. in a: vt musa: 7 patet constructus Atq; p 7 q / dam ppria nomina hebreæ seu iudea ponuntur per am: id est terminantur in am: vt adā 7 abraam: Et ita videtur prima declinatio quattuor habere terminationes. videlicet as es a et am.

stus

ac

Dans ac diphthongon genitiuis atq; datiuus.

ctus

ac

Dans scz pria declinatio genitiuis atq; p 7 datiuus ac diphthongō Id est q gti 7 dti singulares prime declinationis faciunt in ac diphthongō: vt poete 7 musc: licet non pferatur nec scribat ex toto: vt dicit regula diphthongozū: Nam sunt quattuor scz ac 7 oe au 7 eu: due quaz scribuntur 7 pferuntur ex toto scz au vt audeo: eu vt eumuchus: alie due non ex toto scribuntur neq; pferuntur scz ac et oe: vt musæ 7 foenum: 7 hoc seruatur apud modernos.

actus

am
an
en

Am seruat quartus: tamen an aut en reperimus

Cum rectus fit in as vel in es: vel cum dat a grecus

Rectus in a greci facit an quarto breuiari

Prima Declinatio

Id est q' accusatiuus singularis prime decli. generaliter terminatur in am. vt poetā & musas: Tñ nos reperim? an aut en in accusatiuus prime declinationis: cū p qñ rectus. i. ntus sit in es: hoc est terminatur in es & in as. vel cū p qñ rectus. i. nominatiuus dat a. i. terminatur in a. Quasi dicat q' accusatiuus singularis prime declinationis pter generalem terminationē reperitur in an terminari: & hoc est qñ nominatiuus in as terminatur. vt hic eneas. accusatiuo hūc eneam vel eneas. Reperitur in en terminari: & hoc qñ ntus terminatur in es. vt hic anchises. accusatiuo hūc anchisem vel anchisen. Reperitur etiā in an correptā terminari. & hoc qñ ntus grece in a terminatur. vt hec eginā accusatiuo hanc eginam vel eginan. Ideo subiungit dicens Rectus. i. ntus nominis greci in a terminati facit an breuiari quarto. i. accusatiuo singulari. Ex quibus regulis colligitur q' accusatiuus singularis prime declinationis aliquñ terminatur in am & in an pductam. aliquñ in em & in en. aliquando in am & in an correptam. Sicut patet in exemplis prenotatis

Quintus in a dabitur: post es tamen e reperitur

Id est q' vocatiuus prime declinationis terminatur in a: vt vocatiuo o andrea o anchisa, o poeta: Tamen e id est vocatiuus in e terminatus reperitur post es id est post nominatiuum in es terminatum: vt hic anchises vocatiuo o anchise vel anchisa.

A sextus: tamen es quandoq; per e dare debes

Id est q' ablatiuus fit in a: vt ablatiuo ab hoc andrea. Tu debes qñq; .i. aliquñ dare es. i. nomē prime declinationis in es terminatū p e i ablatiuo: vt hic anchises. ablatiuo ab hoc anchise vel anchisa

Am recti repetes quinto: sextum sociando

Id est nomina prime declinationis facientia ntum p am: reperit illū ntum scz illā terminationē am in vocatiuo. sociando sextum. i. ablatiuum. Quasi dicat q' nomina terminata in am in ntō faciunt vocatiuum & ablatiuum similes: vt hic adam vocatiuo o adam ablatiuo ab hoc adā

Primo plurali decet e quintoq; locari.

Construe. Decet per declinationem in primo plurali. i. nominatiuo. q; p & quinto. i. vocatiuo locari e: vt pluraliter nominatiuo hi poete: vocatiuo o poete: |

Atq; secundus habet arum. nisi syncopa fiat

Construe. Atq; p et secundus. i. gētis pluralis habet arū: vt poetaz. nisi figura fiat q' vocat syncopa vt graiugenū p graiugenaz. i. dñe grecor. Est at syncopa qñ lra l syllaba de medio dictōis eripit

Tertius et sextus habet is: tamen excipiemus

Quando mas fit in vs: in a femineum: sine neutro:

Femineis abus sociabitur vt dominabus

Sexum discernens istis animas superaddes.

Construe. Tertius & sextus. i. dtūs & ablatiuus plural prime de. habet is vt dtō his musis. ablatiuo ab his musis. Tñ excipiem? a pdicta regula qñ mas. i. masculinū gen? fit in vs vt dñs: femininū in a vt dña: sin neutro. i. q' talia nō habeāt neutriū. vt dñs dña. nō en dñm? dominum in neutro genere: In femininis terminationib? hoz talia nominū hec terminatio abus sociabitur datiuus & ablatiuus pluralibus: vt dominabus mulabus. Et hoc est causa differentie masculoz suoz: nō obstante q' sint prime decli. quanq; hec nomina feminea regulariter debeat in is terminari. Sexū discernens in talibus nominibus: q; debent esse res animate: vt domin? domina: Nam si talia nomina significet res inanimatas: nō facerent dtūm? ablatiuus plurales in abus s in is: vt pugnus pugna. Nec etiam si sexus nō discernetur vt columbus columba. Etia requiritur q' femininum recte formetur a masculino mutando vs in a: & p hoc excipitur gallus gallina. Requirit etiā q' significatio non varietur: & p hoc excipitur lacertus lacerta. Nam lacertus significat brachium. lacerta quendā spētē. Deinde dicit A. Tu superaddes istis hoc nomē aias qd facit aiab?.

Accusatiuus pluralibus as sociabis.

Tu declinator sociabis as accusatiuus pluralibus prime decli. vt accusatiuo has musas.

Verbis his nota fit declinatio prima.

Construe. Prima declinatio fit nota id est manifesta tibi his verbis supradictis.

Q' vel irur aut um vel us aut eus pone secunda.

Construe. pone in secunda scz declinatione in nominatiuo casu singulari istas sex terminationes. viz er vt magister. ir vt vir. ur vt satur. um vt scamnum. us vt dominus. eus vt thescus.

I genitiuus erit. sed quando rectus habebit

Ir autur aut eus genitiuus eum superabit

Id est q' genitiuus singularis nominuz secunde de. terminatur in i pductā & quomōcumq; faciat utūs. vt magister magistrī. vir viri. satur saturi. scamnū scamni. dominus domini. thescus thesci

vtūs a

ablatiu? a

Barbaz am

ntūs

ac

vtūs

gūs arum

dtūs

ablatiu? is

afina

dea

due

famla

filia

liberta

abus mola

aima

nata

equa

ante

dña

Et si q

filia

actūs as

De secunda declinatione

Mūs. er. ir. yr

ym. vs. eus.

gūs. i. q' ali

qñ ntūm su

pat aliqñ nō

Secunda Declinatio

Sed est sciendū q̄ ḡtūs aliq̄n̄ superat utūm q̄n̄ utūs terminatur in ir vt vir viri. in yr vt satur sa-
turi. in eus vt thesaurus thesauri: eius ḡtūs licet non videatur crescere tñ̄ crescit. q̄ thesaur̄ est dictio
bisyllaba ⁊ non trisyllaba. cum sit diphthongata in fine. thesaur̄ vero trisyllaba

Am par fiet et vs: sed quod fit in er variamus

Am. i. nomē scōe de. in um terminatū vt scammū. ⁊ vs. i. nomē scōe de. in ys terminatū vt dñs: si /
et par. i. egle in ntō ⁊ ḡtō: Sz nos variam⁹ illud qd̄ fit in er. q. d. q̄ illō tale nomē in er terminatū
aliq̄n̄ crescit in ḡtō. vt puer ri. aliq̄n̄ nō crescit vt m̄gr̄ m̄gr̄i. ⁊ hoc declarat iseri⁹ p̄ reglas sp̄cales.

Er s p iuncta superabit et er sine muta

Hic A. ponit duas regulas quarū prima est talis: Nomen scōe decli. in er terminatū s p̄ p̄cedente
seu iuncta vel coniuncta superabit in ḡtō: vt asper asperi. p̄sper p̄speri. Alia ponitur cū dicit: ⁊ er sine
muta. i. nomen terminatū in er nulla muta s̄ra p̄cedente superabit in ḡtō: vt puer pueri. Pro cui⁹
evidentia sciendum est q̄ mute sunt nouem sc̄z b c d f g k p q t.

St si presit genitiuus non superabit

Decententia est q̄ ḡtūs non superabit utūm si s t presit. id est si sit ante er: vt magister magistr̄i.

Huic norme suberit ternam x sequester habebit.

Dicit A. q̄ hoc nomē seq̄ster suberit huic norme. i. regule p̄dicte. sc̄z St si p̄sit x: ⁊ fuit illā regu-
lam. i. nō crescit in ḡtō: ⁊ declinat ntō seq̄ster sequestra sequestr̄i: ḡtō sequestr̄i x: Pōt etiam decli-
nari p̄ tertiā: vt ntō hic sequester hec sequestris ⁊ hoc seq̄stre: ⁊ idē est qd̄ pacificator discordiarū

Par est cum mute subit er per a dans muliebze

Sententia huius versus talis est. Nomen scōe de. in er terminatum est par. i. equale in ntō ⁊ ḡtō:
cum p̄ quādo ista terminatio er suberit mute. i. sequitur mutam dans muliebze id est femininū
genus per a. vt nominatiuo pulcer pulcra pulcrum genitiuo pulcra x:

Hinc tamen excipias que de gero vel fero formas.

Hic A. ponit exceptionē a regula p̄dicta dicens Tu excipias. i. excipe debes. hinc. i. ab ista regula
illa nomina q̄ tu formas p̄ derivationē seu p̄positionem de gero geris vel de fero fers. q̄ licet talia
nomina habeat mutā an̄ er: tñ̄ habent ḡtūm sup̄antem utūm. vt dapifer dapiferi. armiger armige-
ri. In his enim ⁊ similib⁹ littera muta p̄cedit er videlicet f vel g. ⁊ formatur ab eis a. i. femininū
in a: vt dapifera ⁊ armigera: ḡtūs tamen superat utūm. vt dapiferi ⁊ armigeri

Crescunt que dant us: sed adulter erit superandus

Hic ponitur vna regula p̄ modū exceptionis q̄ talis est. Illa nomina q̄ dant us in ḡtō crescunt. i.
habent ḡtūm sup̄antem: vel in syllabis. vt vnus vnus: alter alteri⁹: vel in temporib⁹: vt alii alius.
⁊ hic ntūs adulter erit sup̄andus a ḡtō: licet habeat mutā an̄ er ⁊ femininū in a. Et est adulter ille
qui vadit ad alienum thorum siue alienam vxorem. Similiter etiā illa que ponuntur in sequen-
tibus versibus habent ḡtūm sup̄antem non obstante regula. Par est cum mute.

Celtiber atq; lacer liber focer ac hiber atq;

Presbyteri cum mulcibero memor esse memento.

Celtiber est q̄dam plus. lacer. i. lacerat⁹. liber. i. ingenuus. focer. i. pater vxor̄ vel mariti. hiber po-
pulus hispanie. atq; p̄ ⁊ tu. memento esse memor huius nominis presbyteri cū hoc nomine mul-
cibero: quia omnia ista habent ḡtūm sup̄antem utūm. Presbyter dicitur quasi p̄cēs iter. Mul-
ciber dicitur quasi mulcens imbrēm: ⁊ idem est quod ferrarius

Dexter format eri poteris quoq; dicere dextri

Dicit q̄ hoc nomē dexter aliq̄n̄ facit dexteri: ⁊ sic habz ḡtūz sup̄antem: ⁊ aliq̄n̄ facit dextri ⁊ sic non
habet genitiuum sup̄antem

Cetera cum muta dic esse frequentius equa

Sententia est talis vicz q̄ cetera nomina scōe decli. in er terminata q̄ non p̄nt cōphendi in regulā
p̄dictis sunt equalia in nominatiuo ⁊ ḡtō: vt ager agri. faber fabri. Constructus est talis. Tu dic
cetera a p̄dicti cum mutas p̄cedente esse equa id est equalia in nominatiuo ⁊ genitiuo

Unus et vllus yter et nullus solus et alter

Totus dant in ius genitiuos: addis alius:

Namq; tenent normam pronominis ista secundam.

Quia superius dixit q̄ illa nomina q̄ dāt vs in ḡtō crescunt: id̄ significat in istis v̄sib⁹ q̄ sunt illa no-
mina q̄ dāt vs. Et dicit sic. Ista nomina vicz vn⁹ ⁊ vllus yter ⁊ null⁹ sol⁹ ⁊ alter ⁊ tot⁹ dāt ḡtō
in ius. Tu etiā adde his p̄dicti ali⁹ qd̄ facit alius. Sed dimissis alijs: q̄ clara sunt. attēde super
hoc nomine ali⁹. cui⁹ ḡtūs videtur esse eglis ntō. Responde q̄ si nō crescit in syllabis: crescit in tē-
porib⁹: q̄n̄ p̄ducitur in ḡtō ⁊ in ntō breuiatur. Deinde dicit A. Namq; .i. certe ista. s. nomina tenēt
secundā normā pronominis. i. variātur ad modū secūdi modi pronominis. Et si q̄raf vtz sint noia
vel p̄noia: responde nomina naturā pronominis sapientia in modo declinādi. ⁊ in mō significādi.

ḡtūs ius

Secunda Declinatio

Eus dat ei vel eos genitiuo more pelagii

Quasi dicat. Nomen secunde de. in eius terminatum habet duplices genitios scilicet eos vel ei: ut hiesus scilicet genitiuo huius thesei vel theseos. Et hoc more pelagii. i. greci.

Cum datur i bina: iacitur quandoque suprema

Dicit q. cum p. qn bina i id e. gemini i datur in gto: supma. i. vitima i aliqui tacit. i. abicitur. Et hoc fit ca metri: vt in versu. Quid timeas no eir: antoni scripta legatur. r. ponit antoni p. antoni.

Tertius o posuit: sextumq; sibi sociavit

In hoc vsu ponit regulā de dō r. ablatiuo singularib? scde de. dices. Tertiu? i. dñs posuit o. i. ter. minaf in o. vt dño. q. p. r. sociavit sibi sextu. i. ablatiuū hoc est in cadē terminatiōe scz in o vt dño.

Sed dabis i terno: cum feceris ius genitiuo

Hic ponit exceptionem a regula datur: r. dicit. Sz tu dabis i terno id est datur: cum p. qn feceris ius in genitiuo: vt vnus vnus vni: alter alterius alteri.

Am retinet quartus: sed neutris prouideamus

Primum cum quarto quintoq; sono dabis vno.

Hic ponit regulā de accusatiuo dices. Quart? i. actus retinet um. vt actō hūc m̄gr̄m. Deinde ponit vnu notabile sine vna regulā validā in quib? declinatiōe dices. Sz prouideam? i. prouidentiam habeam? in neutri. In ipis em neutris prouideam? cuiuscūq; declinatiōis sint. Hos decet dare primum. i. ntūm cū quarto. i. cū accusatiuo. q. p. r. qnto. i. vocatiuo vno sono. i. sub vna terminatiōe.

q. d. q. nomina neutra habent ntūm accusatiuū vocatiuū similes in omi declinatiōe. In prima vt hoc pascha: actō hoc pascha: vocatiuo o pascha. In scda hoc scamnu. actō hoc scamnu. vocatiuo o scamnu. In tertia hoc thema. accusatiuo hoc thema. vocatiuo o thema: In qrtā hoc cornu: actō hoc cornu. vt o cornu. In quinta vō nō est exēplū. qz nulla noia neutra reperitur qntē declinatiōis

Quinque grecis: menelaon sit tibi testis

Tu iunges on grecis nominibus in accusatiuo singulari. quasi dicat q. nomina greca scde de. p. r. ter generalem terminationem possunt accusatiuum in on terminari: vt hic menelaus. accusatiuo hunc menelaum vel menelaon: Et hoc est quod dicit: menelaon erit tibi testis

Cum tenet eius rectus. aliquando fit per a quartus

Sententia talis est. q. quando nominatiuus definit in eius: quartus id est accusatiuus fit aliqñ p. a. vt hic theseus. accusatiuo hunc theseum vel thesea.

Rectus in r vel in um similem facit sibi quintum.

Hic B. ponit regulā de vocatiuis singularib? scde de. r. dicit: Rectus. i. ntūm in er terminatus vel in um facit quintum. i. vocatiuum sibi similem. vt hic magister: vocatiuo o magister. r. hęc vocatiuū vocatiuo o doricium: r. sic philoracium r. glicerium que sunt nomina greca

Ex er quandoq; per metathesim reperis re.

Dicit q. propria nomina in er terminata aliqñ faciunt vocatiuū in re. vt hic leander vtō o leāder vel leandre. Et hoc fit p. figuram q. dicitur metathesis: metathesis nihil aliud est q. trāspōitio litterarū. Cōstructus talis est. Tu reperis qñq; re in vocatiuo ex er. id est ex nominatiuo terminato in er per metathesim id est per illam figuram que sic nominatur

Recti diphthongus dabit eu quinto quasi grecus

Id est nomina terminata in eius diphthongum faciunt eu in vocatiuo: vt hic theseus. vocatiuo o theseu: quasi grecus. id est fm grecam declinationem

Cum propriam dat ius tenet i quintus iaciens us.

Id est nomina propria terminata in vs in vocatiuo remota vs faciunt in i. vt hic antoni? vocatiuo o antoni. Et hoc in nominibus proprijs terminatis in ius. Cōstrue sic. Quintus tenet i euz p. quando p.rium scz nomen dat ius iaciens. id est abiciens vs:

Us mutabis in e: sic formas cetera recte

Id est cetera nomina scde de. q. non possunt contineri sub aliq. regula pdictaz formāt vocatiuum a nominatiuo mutando vs in e: vt dominus vs in e fit domine. vicarius us in e fit vicarie

Quintus habet casus filii deus agne vel agnus.

Et vulgus pelagus populus fluminisq; chorusq;

Dicit B. q. nomina que in sra ponuntur nō penit? suant regulā pdictā: qz fili? facit o fili r. aliquo do filie. r. tunc suat regulā: de? o de? agnus o agne vel agn? vulg? o vulg? pelagus o pelag? populus o populus: flumi? o fluminis: chorus o chorus. Ordina sic litteram: Quintus casus: id est vocatiuus huius nominis filius habet fili: deus o deus in vocatiuo rē.

Primo plurali quinto simul sociabis

Dicit B. q. nomina que in sra ponuntur nō penit? suant regulā pdictā: qz fili? facit o fili r. aliquo do filie. r. tunc suat regulā: de? o de? agnus o agne vel agn? vulg? o vulg? pelagus o pelag? populus o populus: flumi? o fluminis: chorus o chorus. Ordina sic litteram: Quintus casus: id est vocatiuus huius nominis filius habet fili: deus o deus in vocatiuo rē.

Et vulgus pelagus populus fluminisq; chorusq;

Dicit B. q. nomina que in sra ponuntur nō penit? suant regulā pdictā: qz fili? facit o fili r. aliquo do filie. r. tunc suat regulā: de? o de? agnus o agne vel agn? vulg? o vulg? pelagus o pelag? populus o populus: flumi? o fluminis: chorus o chorus. Ordina sic litteram: Quintus casus: id est vocatiuus huius nominis filius habet fili: deus o deus in vocatiuo rē.

Et vulgus pelagus populus fluminisq; chorusq;

Dicit B. q. nomina que in sra ponuntur nō penit? suant regulā pdictā: qz fili? facit o fili r. aliquo do filie. r. tunc suat regulā: de? o de? agnus o agne vel agn? vulg? o vulg? pelagus o pelag? populus o populus: flumi? o fluminis: chorus o chorus. Ordina sic litteram: Quintus casus: id est vocatiuus huius nominis filius habet fili: deus o deus in vocatiuo rē.

Et vulgus pelagus populus fluminisq; chorusq;

Dicit B. q. nomina que in sra ponuntur nō penit? suant regulā pdictā: qz fili? facit o fili r. aliquo do filie. r. tunc suat regulā: de? o de? agnus o agne vel agn? vulg? o vulg? pelagus o pelag? populus o populus: flumi? o fluminis: chorus o chorus. Ordina sic litteram: Quintus casus: id est vocatiuus huius nominis filius habet fili: deus o deus in vocatiuo rē.

Et vulgus pelagus populus fluminisq; chorusq;

Dicit B. q. nomina que in sra ponuntur nō penit? suant regulā pdictā: qz fili? facit o fili r. aliquo do filie. r. tunc suat regulā: de? o de? agnus o agne vel agn? vulg? o vulg? pelagus o pelag? populus o populus: flumi? o fluminis: chorus o chorus. Ordina sic litteram: Quintus casus: id est vocatiuus huius nominis filius habet fili: deus o deus in vocatiuo rē.

ei
eus
eos

Apocope. i.

Dñs

Ablatiu?

Dñs .i.

Actus vni
Sz neutra no /
ta qz vnam ha /
bet terminatio /
nem in ntō ac /
cusatiuo r. rē /
in omi declina /
tione

On in grec.

eus a

vtūs r

vtūs vni

er re

eus eu

ius i

vs c

Exceptio

ntūs i

vtūs

Tertia declinatio

Id est nomina secunde declinationis in primo plurali hoc est in nominatio et quinto. id est vocatiuo faciunt i pductam. et hoc intellige in masculino feminino et communi genere. Et pluraliter nominatio hi domini. pluraliter nominatio he papyri. pluraliter nominatio hi philoso phi. In neutro autem genere ita tim regula dabitur et doctrina. Constructio. Tu sociabis i pmo plurali q. p. et quinto id est vocatiuo

- Neutra a**
Hos casus neutris quartum dicitur per a poni
 Sensus est q nomina secunde decli. n. neutri generis in nominatio actō et vocatiuo pluralib⁹ faciunt in a. vt pluraliter: nō hec scamna. accusatiuo hec scamna vocatiuo o scamna. Tertius vero sic ordinatur. Decet id est debitum eir hos casus predictos videlicet nōm accusatiuū et vocatiuum poni id est terminari per a neutris. id est omnibus nominibus neutri generis
- Ambo Duo**
Excipis ambo duo tamen hec heteroclitia pono
 Quasi dicat q hec duo nomina ambo et duo excipiuntur a regula p̄dicta: qz deberent facere amba et duo in neutro genere et non faciunt: tamen heteroclitia sunt. ac de iporum declinatioe tractabit in capitulo heteroclitiorum
- orum**
Dicit nisi concisis orum fieri genitiuis
 Auctor ponit regulam de gō plurali scōe declinationis et dicit. q gō pluralis secunde de. facit orum: vt dominorum: nisi sint syncopa. i. syncopata. Littera sic ordinatur. Tu dicorū fieri genitiuis pluralibus secunde declinationis: nisi in concisis. i. syncopat. vt deum p deorum
- is**
Tertius is finit: sextumq; sibi sociabit
 Tertius id est datiuus pluralis facit in is. vt datiuo his dominis. q. p. et sociabit sextum. i. ablatiuum sibi hoc est in eadem terminatione: vt ablatiuo ab his dominis. quasi dicat q datiu⁹ et ablatiuus plurales secunde declinationis faciunt in is
- os**
Os faciet quartus: nisi neutris a damus illis
 Quartus id est accusatiuus faciet os: vt dominos: nisi in nominibus neutris que non faciūt accusatiuum in os: sed nos damus illis scz neutris a: vt accusatiuo hec scamna
- De tertia declinatione**
Dabit e q; vel a tibi declinatio terna
 Tertia declinatio dabit. i. habebit has terminationes in nominatio casu singulari. vt dicitur vt sermo: e vt mare: a vt thema. Et multas alias habet vt patebit inferius
- id**
Ciunges a vel e: d vult i sola p̄cesse
 Inueniuntur etiā terminata in e p̄cedente a vt lac lacris: vel p̄cedente e: vt allecallecis. Et hoc est q dicitur Ciunges a vel e. Inueniuntur etiā terminata in d sola i p̄cedete: vt dauid: nec potest alia vocalis p̄cedere d. ideo dicit. d. vult i sola p̄cesse
- ol. yl**
L cum vocali patietur qualibet addi.
 Inueniuntur quoq; terminata in l qualibet vocali p̄cedete: a vt animal: e vt mel: i vt vigil: o vt sol: u vt consul. Ideo dicit l. id est ista littera l patietur addi cum qualibet vocali. Et est sciendū q vocales sunt quinque. scilicet. a. e. i. o. u.
- in. on**
Nu non iunges: reliquis vocalibus addes
 Inueniuntur etiā terminata in n qualibet vocali p̄cedente p̄ter u. Exemplum de a. vt titan. id ē sol. de e vt nomen: de i vt delphin. de o vt demon. Exponit igitur sic. Tu non iunges hanc litterā n huic vocali u. sed bene cum reliquis vocalibus scilicet a. e. i. o.
- vr. os. ys**
Culibet r iungis: s insuper omnibus addes
 Inueniuntur etiā terminata in r litterā qualibet vocali p̄cedete. a vt torcular. e vt pater. i vt mar tyr. o vt soror. u vt murmur. Tertius autē sic exponitur. Tu iunges r culibet vocali. Inueniuntur quoq; terminata in s qualibet vocali p̄cedente: a vt pietas: e vt sedes: i vt lis: o vt flos: u vt rus Et hoc est quod dicit. tu addes s insuper omnibus vocalibus.
- obs. vbs**
B quoq; preposita datur omnibus s sociata
 Dicit A. q ista lra s datur sociata omnib⁹ vocalib⁹ p̄posita b. a vt arabs. et est quidā plus. e vt ce lebs. i. cast⁹. i vt calibs. gen⁹ ferri. o vt scrobs. i. fossa maxime illa quā scrophē faciūt. u. vt vrbs.
- is**
Als vt puls sequitur: sed ems vt byems reperitur
 Dicit Auctor q etiam inueniuntur iste tres terminationes. vls vt puls. id est pulmentū simplex ex farina. et inuenitur hec terminatio ems vt byems.
- ins. vns**
S si preponas n: omnibus addere debes.
 Sentētia talis est q si tu p̄ponas hanc lram n huic lre s: tu debes addere omnib⁹ vocalibus. exem plum de a vt glans. et est fructus quercuum: de e vt mens. de i vt lins: et tirus. de o vt mōs: de u. vt quincūs quincunāis: et decans as
- ops**
Non u sed reliquis s p̄p̄eunte locabis
 Tu locabis hanc lram s non cū ista vocali u. s. bñ cū reliquis p̄cedete p̄: exēpla patēt: a vt vaps: e

Tertia Declinatio

vt adeps. i. piguedo farine vel alteri? reii? vt stips. i. otol? ino? vt hic hie? pl. i. medie? o vt ops

Non i sed relique preeunt r s sociante
Sensus est q ista vocalis i no preeit. i. non pcedit hanc i ram r s sociante. i. sequente: s reliq voca / les bn preeunt. i. pcedunt r s sociante. verbi gratia. a vt ars. e vt incrs. o vt mozs. u vt tiburs no men suu

Dicimus aes vt praes. aus vt laus iungere debes

Sensus est q inueniuntur terminata in aes vt praes. 7 in aus vt laus

Irps vt stirps iunges: u solam t sociabis

Zu iunges predictis terminationibus irps vt stirps: id est progenies vel truncus arbor. Zu so / ciabis u solam 7 non aliam vocalem huius littere: vt caput

X cum vocali patietur qualibet addi.

Sensus est q ista littera x patietur addi. id est poterit iungi cum qualibet vocali. exempluz dea vt par: de e vt rex: de i vt nix: de o vt nox: de u vt nux

Alx dabit anx arx unx: vt calx lanx arx quoq; coniunx

Sensus est q nomina tertie decli. dabunt in nominatiuo casu singulari has terminationes. alx vt calx. i. prima pars plante vel cementum. anx vt lanx. i. latus discus: arx vt arx. i. cochlea scilicet turris. unx vt coniunx. i. marit? vel vxor. Et sic sumuntur terminationes tertie declinationis.

Ornat nomen in a genitiuum tis sibi iuncta

In ista pte Auctor ponit regulam de gto veniente a nto terminato in a. Et dicit sic. Nomen terminatu i a format gtiū hac syllaba tis iuncta sibi. vt hoc thema addita t fit thematl

Is facies ex e veluti mare siue cubile

Hic ponit regulam de gto veniente a nto terminato in e. Et sic exponitur littera: Zu facies is ex e id est ex r omine terminato in e. q. d. q nomina in e terminata mutant e in is formando gtiū sin gularē: veluti mare e in is fit maris. siue cubile e in is fit cubilis. id est lectus

Onis habes ex o: sed in is to perficit et go

Femineo genere: nemo sociatur homoq;

Ordo vel margo cardo cum turbine virgo

Sic et apollo. facit britonis brito caroq; carnis

In hac parte A. ponit regulā de gto veniente a nto terminato in o: 7 dicit sic. Zu habes in gto sin gulari tertie declinationis onis penultima. pducta ex o. i. nto terminato in o. vt fimo finonis De inde ponit exceptionē dicēs: s to 7 go in feminino genere pficit gtiū in inis penul. cor. vt dulce to vinis: 7 caligo ginis: nemo q. p et hō sociatur pdictis: qz vtrūq; facit gtiū in inis penul. corre pta: vt nemo neminis. thō hominis: Et illa q sequuntur in littera sociatur pdictis. vt ordo ordi nis: 7 margo marginis: 7 est spaciū quod circū circa litteras vel fluuios est: Lardo cardinis est ferrum super quo voluitur hostium. Inuenitur etiam cardo. cardonis: 7 est qdam herba spinosa. Turto turbinis: ē turbatio mar? vel alius rei: Virgo facit vginis. 7 apollo apollinis. i. sol. Brito facit britonis. quidā pls. Laro etiā excipitur qd facit carnis 7 nō caronis. Itō dicit caro carnis

Lac lactis ponit. allec allecis habebit

Dicit q hoc nomē lachabebit lactis in gto: 7 hoc nomē allechabebit allecis. 7 est quidam piscis q dicitur ad liquorem falsamentorum esse idoneus

Is post l pone: sed lis mel fel q; dedere

In hac parte Auctor ponit regulā de gto veniente a nto terminato in l. 7 dicit sic. Zu pone is post l quasi dicat q nomina terminata in l. faciūt gtiū addendo is: vt animal addita is fit animalis Sed mel 7 fel excipiuntur: qz suscipiūt lis in gto: vt mel addita lis fit mellis. fel addita lis fit fel lis: Et hoc est quod dicit. sed lis mel fel q; dedere

Alalis longam dat neutrum. cetera curtam

Nomē neutrum in al terminatū dat alis lōgam in gto: vt animal animalis penul. pducta. Cete / ra scz q nō sunt neutra dāt alis curtam in gto vt han? al hanibalis: 7 est prium nomē viri

Curtam pone salis: longam dant elis et olis.

Excipit hoc nomē sal q quis sit neutri ge. tū corripit penul: Et itō dicit. Curtā pone salis. i. penulti / mom illi? gti. Inuenitur etiā sal mascu. ge. 7 tū tenet illā regulā: cetera curta: Lōgaz dāt elis et olis. i. gti terminati in elis 7 in olis dāt penultimā lōgam. vt Michael michaelis. sol solis

Al dat ulis: il ilis: consul pugil tibi testis.

Dicit q nomē terminatuz in vl dat vlis in gto. 7 nomē terminatum in il dat ilis in gto vtrobiq; penultimā corripiedo: cōsul cōsulis et pugil pugilis est tibi testis. i. exemplū: Et est cōsul ille qui donat cōsiliū: pugil est ille qui pugnat cum alio

Ar. ers. ois. vrs.

Aes Aus

Irps Et

Ar. ex. se. op. vt

alx anx. arx unx

Genominis in a facit tis.

c is

o onis
to inis
go

ac ctis
ec as

L lis

al alis

el elis
ol olis

vl vlis
il ilis

Tertia Declinatio

an anis

An erit is iuncta fietq; penultima longa.

In hac parte A. determinat de grō veniente a ntō terminato in an: et sic dicit. An erit is iuncta. i. hec terminatio is erit iuncta an. i. ntō terminato in an: et hoc intellige formando grōm. vt titan ad dita is fit titanis. penultimam pducit. Et ideo dicit: fietq; penultima longa.

en inis
en enis

Super n dat inis curtam. sed teme lienis:

Hic A. determinat de grō veniente a ntō terminato in n pcedere et dicit sic E sup n. i. nom terminati in n pcedere e dat inis curta in grō: vt nom nominis: Deinde ponit exceptione dicens. s. teme. i. exipte a regula pcedenti hoc nom lienis. Et declinat hic lien lienis: et est qōdam intestinū. debet enim facere iunus pe. cor. et facit lienis pe. pducit et pducitur similiter illa q ponitur in fra sequenti

in inis

Renis syrenis splenis. sed in dabit inis

Renis declinatur sic: hie ren renis: est quoddā intestinū animal in quo pssitit virtualiter luxuria viroz. Sirenis aut sic declinat: hic siren sirenis: est piscis maris vel piculum maris. Splenis sic declinatur hic splen splenis: est quōdam intestinū animalis a quo puenit risus: Sed in dabit inis. Dicit A. q nomen in in terminatū dabit inis in grō penultima. pducit: vt delphin delphinis

on onis
on ontis

On sibi copulatis: sed quedam propria dant tis

In hac parte A. determinat de grō veniente a ntō terminato in on dicens: On. i. ntūs in on terminatus copulat sibi hanc terminationē is formando grōm: vt demon demonis. Deinde ponit exceptionem dicens: s. qdam propria nomina dāt tis: vt demophon demophontis. proprium nomen

De qualitate
nominis
Propria quali
tas

Quod nomen proprium. quod non ita sit tibi notum

Id proprium dices: quod non notat vniuoce res

Plures: namq; duo sensu non signat in vno

Quia magister immediate fecit mentionē de nomine prio. nūc declarat qd sit ppiū nomē dices q illud est nomen ppiū: qd nō importat plures res vniuoce. i. sub vna voce et institutione: et non significat duo in vno sensu. vt petri: Ordina sic fram. Illud supple nom qd est propriū sit notū. i. manifestū ita: vt sequitur. Supple illud qd nō est propriū in mo appellatiuū: sit tibi notū ita: vt sequitur. Tu dices id esse ppiū nom: qd non notat. i. importat: plures res vniuoce. i. p vna impositionem. Itaq; p certe propriū nom non significat duo in vno sensu. i. significato. Q. d. nom propriū nō debet importare plusq; vna rem p vna impositionem. S. si opponatur: q; si ptingat duos vniuoce baptizari: et antos Gregori nominari: si Gregori duo significat in vna impositione. Volūt aliq dicerē: q Gregori in alijs est ppiū et in istis appellatiuū. Alij tñ dicunt q in istis et in alijs ppiū est: licet duos ptingat vel plures in eodē nomine simul et semel baptizari vel nominari. nihilominus attento baptismatis lauacro illis duobus vel plurib; singillatim infuso nomen quod cōmuniter imponitur: vniq; est propriū et non appellatiuū. Ideo sequitur. Non licet.

Non licet vniuoce proprium tibi plura notare.

Non licet id est non est debitu proprium nomen notare. i. importare plura tibi vniuoce: id est sub vna voce et institutione: sed bene equiuoce. id est sub diuersis impositionibus

Appellatiua q;
litas

Appellatiuis varias res vniuocabis

Tu vniuocabis. i. sub vna voce et institutione vocabis. i. significabis vel importabis varias res appellatiuis: hoc est in appellatiuis nominibus: quasi dicat: q nomen appellatiuum est illud qd vniuoce plura significat: vt homo: Et sic patet differentia inter proprium et appellatiuum

ar aris

Is post ar ponet sed far facit r geminare

In hac pte A. determinat de grō veniente a ntō terminato in ar. et dicit sic. Tu pone is post ar. id est post nomen in ar terminatū debes addere is formando ei grōm: vt torcular: additais fit torcular. Deinde ponit exceptionem dicens: sed far facit r geminare in grō. vt far. grō huius farris: et hoc ad differentiam farris verbi quod scribitur per simplex r.

ala la

Que primaria sunt nisi naris curta manebunt

Ad vult A. ostēdere qnta pferri debeat penul. gti nti terminati in ar. Et dicit illa q sunt pmaria. i. primitiua. manebūt curta in penul gti. vt nectar nectaris. i. dulcedo: nisi naris naris nomen fluuij quod longatur quis sit primitiuum

alis is
alis io

In deriuatiuis neutris producit aris

Dicit q penultima genitiui in aris terminati producit in neutris nominibus deriuatis hoc est deriuatiue speciei: vt torcular torcularis: et dicitur a torqueo torques

De specie pini/
tius
alis is
alis io

Primitiua erit vox in qua dicitur esse

Primum proposita data significatio secte

Quia in pcedēti regula in gr fecit mentionē de primitiuis et deriuatiuis. sō nūc declarat qd sit vox primitiua dices: Vox primitiua. i. primitiua erit illa in q significatio secte. i. significatio is pri

Tertia declinatio

num proposita dicitur esse data: verbi gratia qz primo impositum fuit ad significandum talē rem eius significatum a nullo alio dependet: ideo dicitur primitivum

Est derivativa vox que descendit ab illa

Quasi dicat q illa vox. i. dicitio q̄ derivat ab illa. s. voce primitiva ē derivativa. vt ab hoc noie martini? derivatur martine? vel martinian? na. nū. possessiuū nom: iō dī derivatiuū: qz descendit ab illo.

Simplicium norma formabis compositiva.

In isto versu ponitur notabile multū vtile qd̄ exponitur sic q̄tum ad lram: Tu formabis compositiva. i. dictiones compositas norma. i. fm̄ norma simpliciu. q. dicat q̄ composita variatur et formant fm̄ eoz simplicia: verbi gra: p̄ dicitio simplex et facit pris in gto: ita ei? compositus copater faciet copatris: Galet etiā in genere. Nā sicut m̄ est ge. fe. ita comater est ge. fe. Galet etiā in platiōe syllabar. Nā sicut mater. pdu. primā syllabā scz ma. ita ei? compositū scz comater. pdu. eandē. Galet etiā in variatiōe vtoz. Nam sicut facio cis facit feci in p̄terito ita inficio ei? compositū facit infeci. Verū hoc notabile variis patitur exceptiones: que suo loco et tempore distinguuntur.

Dicitio compositam dicitur habere figuram

Quam licet in geminas partes distinguere: quarum

Significata gerit vox designanda per ipsam

Quia mgr̄ fecit mentionē de compositis et simplicib: nunc declarat qd̄ sit dicitio composita et q̄ dicitio nes in ea requiruntur. dicit igitur sic. Illa dicitio dicitur h̄c figurā compositā qua dictione licet distinguere: hoc est diuidere in geminas ptes. Nā ois dicitio composita pot̄ diuidi in duas ptes: quarum partiu vox designanda p̄ ipsam dictionē compositam gerit. i. importat significata: vt magnanim? qd̄ compositur ex magn? corrupto et anim? vtraq̄ em̄ pars gerit significata illi? dictionis compositae. Magnanim? em̄ significat grandem animo. Magn? em̄ significat grandē et anim? mentē siue animum: aliter em̄ nō esset dicitio composita: nisi possz diuidi in duas ptes vt dicitū est: vbi gra. mgr̄ bñ pot̄ diuidi in duas ptes scz magl. et ter. bñ em̄ magl. significat plus et ter trib? vicib?. tñ non sunt figure compositae: qz illa significatio nō corripit significato illi? dicitōis compositae. s. magister quod significat eruditorem.

Non poteris tale sub simplice scisma notare.

Tu non poteris notare. id est inuenire tale scisma id est talem diuisionem sub nomine simplici. quasi dicat q nomina simplicia non possunt diuidi sicut composita.

Et dices epatis: iubaris cum nectare ponis

Reuertit ad postū illi? regule In derivatiuis neutri? Excipiēdo auctor aliq̄ noia regulā nō obf uātia dicit itaqz et tu dices epatis in gto hui? nominis epas. qd̄ significat ficatū et excipitur a regula generali. Is post ar ponit: deberet enim facere eparis: et facit epatis. Iubar iubar. splendor vel coma leonis vel alius animalis: et excipitur a regula In derivatiuis. Nectar. i. dulcedo etiā excipitur a regula In derivatiuis. qz cum sit neutri? et derivatum a necto tis p̄. corripit gr̄um vide licet nectaris: et idem est quod dulcedo. Ideo dicit auctor: Iubaris cum nectare ponis

Asparis vsus habet: et hostaris additur istis

Dicit A. q̄ ista duo noia hostar? et aspar? breuiatur in gto. Id dicit vsus hz hostar. Aspar ē paries fact? ex terra viscosa vel aliō factū cā summitat. Hostar est p̄riū nom? et cor. gr̄um. s. aliqñ ē loc? tū: et tū cpdu. gr̄um. vñ vsus. Cū hostar p̄sepe notat pducit aris. Cū p̄riū nom? tūc breuiatur ar.

Et tibi prebet eris: cer mobile vertitur in cris

In hac pte A. tractat de gto veniente a nō terminato in er dicēs. Er. i. n̄tūs tertie de. in er terminat? p̄bet erl in gto penultimā corripiedo. vt aer aerl. Deinde ponit aliā regulā p̄ modū exceptionis dicens. cer mobile: i. nomen adiectiuū tertie de. in cer terminatū v̄titur. i. mutatur in cris in gto: vt acer cer in erl sit acris. Cū dicitur arbor acer vir fort? impbus acer. Pro primo dat erl: s. pro reliquis tibi dat cris. Et mouetur. hic acer. hec acris. hoc acre. Dicitur etiam acer subtilis et acutus ingenio

Ter per tris forma: sint iupiter et later extra

Dicit A. q̄ noia tertie de. in ter desinētia mutāt ter p̄ trl in gto. vt pater ter p̄ trl sit patr. Id dicit Tu forma ter. i. nomen in ter terminatū p̄ tris in gto: Deinde ponit exceptionē dicēs: Jupiter et later sint extra. i. excipiatur a regula. qz iupiter debet et facere iupitris: et facit iouis. later debet et facere latris et facit lateris.

Et luter panther stater his coniunge character

Et her et crater: per b̄ris formabitur imber

Et sua composita. ver et mulier dabunt eris

Excipiuntur etiā ab illa regula Ter p̄ tris forma. luter luterl: p̄ther pantherl. stater stateris. character characteris. ether etheris et crater craterl. deberent facere gr̄um in tris. s. faciunt aliter. De v̄de dicit: p̄ b̄ris formabitur imber. i. hoc nom? imber facit imbris. Et est exceptio ab illa regula. Er

De specie teri-
uatiua

Regula compo-
sitorum

De figura com-
posita

De figura sim-
plici

er
cer

eris
eris

ter

tris

her

b̄ris

Tertia Declinatio

tibi p̄ter erl. deberet em̄ facere imberl & facit imbrl: Et sua cōposita etiā excipiūtur: q̄ faciūt gr̄m in b̄is vt nouēter b̄is & decēter b̄is. Uer & mulier dabūt eris. Uer & mulier excipiūtur ab illa regula. Et tibi p̄ter eris. deberent em̄ corripere penul. gti & pducūt. Nota luter est lauatoziū & qd̄cū / q̄ vas purgadis sordibus aptū. Pāther est gen⁹ lupi. Stater est qd̄daz pōdus. i. medietas vncie appendens aureos tres. Character grece imago. nouus vult⁹: effigies. forma vel stil⁹. figura: lra: ferrū quo note animalib⁹ inurūtur. En̄ & ipa nota vel signū character dicitur. Ether est sup⁹ ele- mentum sc̄z ignis. dicitur etiā supior pars aeris. Crater est genus calicum id est poculorum duas habens ansas

ir iris

Ir breuiabit uris: martyr fiet tibi testis.

Dicit q̄ nomina terminata in ir faciūt gr̄m in iris penul: correpta. vt martyr martyris

oz ozis

Is post oz iunge: cor cordis debet habere.

In hac parte Auctor ponit regulam de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in oz dicens. Tu iunge hanc terminationem is post oz id est post nomen in oz terminatum. vt marmor addita is fit marmoris: & color addita is fit coloris. Sed cor excipitur quod facit cordis in genitiuo:

Adas aut commune dabit ozis femineumq̄

Dicit Auctor q̄ nomina terminata in oz masculini femini & comunis generis produciūt penul- timam genitiui: vt dolor doloris: soror sororis. melior melioris

Format ozis rhetor memor arbor neutraq̄ castor

Et quedam propria velut hectoris addeq̄ nestor

Hic A. ponit exceptionē a regula p̄dicta sub iungēs regulā de neutris & de hoc nomine castor. & di- cit. Format ozis rhetor. i. hoc nomen rhetor corripit penul. gti. Quis sit masculini seu kōmunis gene. & est rhetor idem qd̄ rhetori⁹. Et illa q̄ ponitur in lra corripit penul. gti. vt hic & hec me / mor h⁹ ris. hec arbor h⁹ arbor. Et neutra nomina terminata in oz corripit penul. gti. vt marmor / marmor. Et hoc nom̄ castor corripit gr̄m: & est qd̄dam animal vel p̄riū nomen viri. & tūc pdu. gr̄m. Et qd̄dam p̄ria sociantur his p̄dictis q̄ corripit gr̄m. vt hector hectoris nestor nestoris.

vr vris

Ur tibi prebet uris: sed fur subdit tibi furis

In hac pte Auctor determinat de genitiuo veniente a ntō terminato in vr. Et dicit. vr id est nom̄ terminatum in vr prebet tibi vris in genitiuo penultima correpta: vt murmur murmur. sed fur subdit tibi furis in genitiuo penultimam produciendo: ideo excipitur:

vr ozis

Robur format ozis: ebur iecur et femur addis.

Ponit aliā exceptionē & dicit. Hoc nom̄ robur p̄ter tibi orl in gr̄o p̄. cor. vt robur robor. p ligno vel p fortitudine: Tu addis istud nomen ebur qd̄ facit ebor: & est os p̄ciosum. & istud nom̄ iecur qd̄ facit iccor. & est ficatum. femur femoris. & femora sunt ab inguine vsq̄ ad genua

as atis

Ex as est atis: elephas gigasq̄ dant antis

as antis

In hac parte Auctor determinat de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in as & dicit q̄ no- mina in as terminata faciunt genitiuum in atis vt maiestas maiestatis. Sed ponit exceptionē dicens. elephas & gigas dāt antis in genitiuo. vt elephas elephantis. gigas gigantis

Et diamas adamas: veterum quoq̄ propria quedam

Excipiuntur etiā ista duo nomina diamas & adamas que faciunt gr̄m in atis. vt diamas dia- mantis: & est quidam lapis p̄ciosus: adamas est quidam lapis p̄ciosus durissim⁹. quoq̄ pro- etiam quedam p̄ria nomina veter. i. antiquoz faciunt gr̄m in atis. vt atlas atlantis

as aris

Adas maris: as assis: vas vasis: vas vadis: isti

as sis

Iungesq̄ pallas: sic formas lampas et archas

as dis

Hic A. ampliat exceptionē suā dicens: mas dat mar: as assis: vas vasis: vas vadis: Et huic no- mini vas inquantū h̄ vadis in gr̄o iunges pallas qd̄ etiā h̄ dis in gr̄o. sic format lampas & ar- chas. Mas pallas facit palladis in gr̄o: & est dea sapientie. lāpas lāpadis. archas archadis. nom̄ gentile est. Nota mas est mascul⁹ vel marit⁹: As est otol⁹ vel pond⁹ duodecim vnciar. vel punct⁹ vnus in decio aut tessere: vel dicitur possessio annū tonoz. alicuius q̄ h̄: En̄ As otolus pondus punct⁹ possessio tota. Vas vasis neu. ge. est resuaculū seu p̄tentiuū rez. comestibiliū siue potabi- lium. Vas vadis mascu. generis est obles vel fideiussor.

His similem formam dant patronymica quedam.

Id est qd̄dam patronymica in as terminata sunt q̄ ad modū p̄dictoz declināt: vt ambrosias. siadis

as is

Sic breuis as format: genitiuus grecus os addit

as os

Quasi dicat q̄ nomina terminata in as breuem faciunt in genitiuo sicut dicitur est. fm grecos ali- quando faciunt genitiuum in os. vt ambrosias adis vel ados: hec pallas h⁹ palladis vel dos.

es itis

Adas aut commune si fiat in es breuiatam

Emutans dat itis miles stipes est tibi testis

Tertia Declinatio

Dicit A. q. nomina terminata in es breuiata faciunt genitium in itis per cor. mutatio e in i: ut miles militis littera sic ordinatur. Das. i. masculinum genus aut commune. i. commune genus si fiat in es breuiata mutas e in i dat itis in genitio: miles fit tibi testis quod facit militi et stipul quod facit stipuli.

Ut praepes dat etis diphthongus in antefuprema.

Hic auctor ponit exceptionem a regula predicta dicens q. diphthongus in antefuprema. i. nomen terminatum in es breuiat diphthongo precedente dat etis in genitio nec mutat e in i ut praepes praepetis id est velox.

Quae deriuantur a verbis associantur

In quibus e curta reperitur in antefuprema.

Dicit Auctor q. nomina in es terminata et deriuata a verbis in quibus e reperitur curta in antefuprema dicit in penultima associantur: quia etiam faciunt genitium in etis: ut ab hoc verbo hebes hebetes deriuatur hic et hec hebes hebetis. i. piger: tardus: obtusus: stupidus: amens.

In quibus est curta: tamen etis erit sibi longa.

Dicit q. hec dictio in quibus est curta in nominatiuo: et tamen producat per genitium: ut hic et hec et hoc in quibus genitiuo huius in quietis: id est sine requie. Textus est clarus.

Femineum dat etis curtam. seges est tibi testis

Dicit A. q. nomina feminini generis in es breuiata terminata faciunt genitium in etis curtam: ut seges segetis.

A pede compositum dat edis: sed apes remouebis

Dicit q. composita ab hoc nomine pes faciunt genitiuum in edis per cor: ut bipes bipedis: Sed tu remouebis apes quod facit apis in genitiuo. Textus est clarus.

Quod praebet sedeo formabit idis genitiuo.

Dicit q. nomina quae deriuantur a sedeo sedes etiam excipiuntur a regula illa. Das aut commune quod faciunt genitium in idis et non in itis: quia terminantur in es cor. ut obses obsidis: Textus est de se planus. Obsides dicuntur quae ab obsessis dantur vel quae dari solent et cum honore custodiri.

Es longam mutabis in is: sed deme quietis

Heredis cereris mercedis vel locupletis

Magnetis iunges agnetis dicere debes

In hac parte A. determinat de genitio veniente a neutro terminato in es per du. et dicit. Es longam mutabis in is. i. q. nomina terminata in es longam mutant es in is formando genitium singulare: ut sedes es in is fit sedis. Deinde ponit exceptionem dicens. Sed deme quietis: hec quies quietis: et alia quae sequuntur: viz hic et hec heres: genitio huius heredis: hec ceres huius cereris: et est dea bladi: hec merces huius mercedis: et est pium vel pium: hic et hec et hoc locupletis. i. diues: hic magnes huius magnetis est quidam lapis attrahens ferrum. hec agnes agnetis proprium nomen mulieris.

Cum praebet formabit etis: paries tibi testis

Dicit Auctor q. nomina terminata in es precedente i faciunt genitium in etis per cor. ut paries parietis.

Is correpta sibi similem faciet genitiuum

Hic Auctor ponit regulam de genitio veniente a neutro terminato in is cor. Et dicit. Is correpta. i. nomen terminatum in is correpta faciet genitium sibi simile: ut neutro hic panis. genitio huius panis.

Cuspidis et lapidis et cassidis excipiantur

Et chlamydis.

Sanguinis et dices exanguis aspidis addes.

Egidis atque notes: sic et patronymica formes:

Thryos et thrydis dices: paris is dat idisque

Sardis inis: dat iaspis idis: sic ibidis ibis.

Isidis adiunges: indeclinabile semis

Est pro dimidio: pondus semissis habeto

Et tybris tybridis: tigris: quirisque quiritis

Cuspidis et lapidis etc. Hic A. ponit exceptionem ab illa regula Is correpta. dicens. Ista nomina Cuspis et lapidis etc. et alia quae sequuntur in ista excipiuntur a regula quia aliter faciunt genitium quae regula praecipiat. Et quod textus est clarus. Veniamus ad expositionem vocabulorum: Neque hec cuspis dis: hic lapis dis. hec cassis. i. galea dat cassidis in genitio. Et hic cassis. i. rete venatorum dat cassis in genitio. hec chlamys dis. et est pallium quod ex vna parte inquitur neque sinitur sibi infrenatur. hic sanguis nis. hic et hec exanguis.

es etis

es edis

es idis

es is

ies etis

Is is genitio similis

Exceptio

Tertia Declinatio

et hocque, i. sine sanguine: et ponitur ex er et sanguis, et facit eranguis et non eranguinis. Ex quo patet quod non excipitur ab illa regula Is correpta sui, s. ab illa: Simplicium norma. Nec aspis dis nomen est factis. Egis dis, scutum palladis. Et patronymica in is terminata sicut faciunt gnum, ut panis panidis. Thetis prima cor, i. mater achill dat thetidis et thetis in gto Therys prima pdu, id est mare vel yxor ocean: dat theryos et therys in gto. Parl dat paris vel paradis in gto. prius nomen. Sardis facit sardinis, i. lapis preciosus Jaspis iaspidis est lapis pualcs. Ibis facit iwis vel ibidis: et est ciconia. Ibis dis, nomen de. Semis pro dimidio est indeclinabile, s. semis pro podere medie libere habebit semissis in gto. Lybuis nomen suuui facit tybuidis in gto. pot etiam facere tybris: et sic non excipitur. Sed tigris facit tigris: et sic non excipitur, aliquando facit tigridis, et est animal. Quiris quiritis, eques romanus.

is vel er eris **Quod dedit er dat eris: vomis puluisque cinisque.**
Et cucumis.

Dicit quod nomen in er et in is terminatum facit gnum in eris pro cor, ut hic vomer vel vomis, gto huius vomer, et est dens aratri vel ferru quod infigitur dentali, hic puluer vel puluis huius puluer, hic ciner vel cinis huius ciner, scintilla extincta, hic cucumer vel cucumis huius cucumeris: et est herba cuius fructus humide nature est.

is itis **Is itis producta dabit, tamen excipiantur**
Blis gliris glissis: glis glitis non cadit extra.

In hac parte auctor determinat de gto veniente a nro terminato in is, productam. Et dicit, Is pro ducta, i. nomen terminatum in is, producta dabit itis in gto pro p, ut lis litis. Deinde ponit exceptionem dicens, Et excipiuntur glis gliris pro animali et glis glissis pro terra tenace, s. glis glit pro herba quod alio nomine lapa dicitur: non cadit extra regulam, i. non excipit. Pot obijci de hoc nomine vis, quod non fuit regula et non excipit. Dicam quod vis est nomen heteroclitu, id est de ipso tractabit in cap. de heteroclitis

os ozis **Ozis formabit os pro mare: tamen nepotis.**

In hac parte auctor ponit regulam de gto veniente a nro terminato in os, et dicit, Os pro mare, i. nomen terminatum in os masculini generis facit ozis in gto pro p, pducendo, ut ros rorl. Deinde ponit exceptionem dicens, Deme, i. excipe hoc nomen nepotis, et est nepos filius fratris, et aliquando est luxuriosus.

os otis **Cetera dant otis: sed de potis o breuiabis.**

Dicit quod cetera nomina in os terminata, i. que non sunt generis masculini faciunt gnum in otis: pro, ut vos totis. Deinde ponit exceptionem dicens, s. breuiabis hec nomina que sunt deriuata ab hoc nomine pos potis quod idem est quod potens, ut copos copotis et impos impotis pro, correpta.

os ozis **Sed bouis et gloris demantur et ozis et ossis**
Custodisque simul: herois sociabitur istis.

Dicit auctor quod ista nomina excipiuntur videlicet bos bouis quod deberet facere totl, glos gloris, et est quod dam flos Inuenit etiam glos glossis pro quodam ligno de nocte relucente, et glos glotis pro yxore fris. Et in usus, Dicitur quod sit glos lignu vel femina vel flos. Glos ris flos est, s. glos glotl femina fratrl. Glos glossis lignu vel est de nocte serenū. Et ozis et ossis demantur, i. hoc nomen os ozis et os of sis, s. alij exponunt sic. Venitium terminati in ozis et in ossis de quibus non est facta mentio, demantur, i. excipiuntur: ut os ossis: os ozis, et glos glossis. Etiam excipiuntur illa que patet in textu, videlicet custodis gnum de hic et hec custos, et herois gnum de heros, i. dñs, et minus quod facit minois, pro nomen viri.

os ozis **Is curtam dat ozis neutro, sed eris damus illis**

vs cris **Que dant lus nus dus, sed ozis prebet tibi fenus**

vs vtis **Et facinus pignus: intercus utis tibi prebet.**

Adde penus penoris, quod terne est siue secunde.

In hac parte auctor determinat de gto veniente a nro terminato in vs curtam. Et dicit Is, i. nomen tertie decli, in vs terminatum dat orl curtam in gto: et hoc intellige in neutro genere, ut hoc corp? h? cor? poris: Deinde ponit exceptionem dicens, s. hos dam? erl illis nominibus que dat terminatiōes in frascriptas videlicet lus vel veller, nus vel vuln? vulnerl, dus vel podus poderl. s. ab illa regula excipiuntur fen? quod facit fenorl, i. ysura, et facit? facinorl, i. pccm: et pign? pignorl, i. fili? Inuenitur pign? pignorl, i. vadiū, et tunc non excipitur. Intercus prebet tibi vtis in gto pro cor, ut nro hic et hec et hoc inter? intercul, ē morb? inter cutēz carnē. Quod adde his predictis pen?, i. cellariū quod aliquando est tertie declinationis: et facit penoris in gto: et aliquando est scde et facit peni, et est se, ge. in tertio no neu.

vs vdis **Dat pecus hec pecudis: pecus hoc pecoris sibi format.**

Dicit quod hoc nomen pec? dupl variat, aliquando est ge, se, et facit pecudis, et aliquando neu: et facit pec? pecorl. Pecora dicuntur maiora animalia: ut boues equos asinos, pecudes vero minora, ut oues capras porcos.

vs cris **Hec formas in eris que sunt confinia verbis:**

Tertia declinatio

In quibus e curta reperitur in antesuprema.

Dicit Auctor q nomina in vs terminata venientia a verbis habentibus e curtam in pe. syllaba faciunt gnam in cris pe: cor: vt ylcus vlceris: id est apostema vel aliud malū quod nascatur propter nimium laborem: et derivatur ab ylcero ras quod idem est quod vulnere ras. Et fm hoc tempus debet facere temperis: quia derivatur a tempero ras vel a tepo pes: tamen facit temporis in genituo: vt Auctor inferius declarat.

Neutrum declina quod comparat vt duo prima.

Dicit Auctor q nomen quod comparat id est quod est comparatiuū neutrum in vs terminatus declinatur quemadmodū duo genera videlicet comune genus comparatiui Nam sicut melior facit melioris: ita melius facit melioris.

Comparatiuus
neutri generis

Dant aceris leporis: acus lepus: addito tempus.

Dicit q ista nomina acus et lepus dant in eorum genitiuis aceris et leporis. Hec acus aceris est instrumentum ad purgandum frumentum: vel est polus ferri. Inuenitur etiam hec acus acus acui pro instrumento suendi. Dicit lepus est quoddam animal. Tu addito etiā tempus: qd facit tempore

Us producta dabit utis: sed teme paludis

Et que dant tellus incus demenda notabis.

In hac parte Auctor determinat de genituo veniente a nominatio terminato in us productas et dicit Us producta id est nomen terminatum in us producta dabit utis in genituo pe. producta: vt salus salutis. Deinde ponit exceptionem dicens: Sed teme paludis quod declinatur hec palus huius paludis. Et tu etiā notabis illa nomina demenda id est excipienda: vt tellus et incus dant genitiuos telluris et incudis: tellus id est terra frugifera. incus est instrumentum super quo faber malleat ferrum.

vs pducta vt.

Formabunt uris monosylla: grus uis et sus

Hic Auctor ponit aliam exceptionem dicens: q monosyllaba id est vnius syllabe in vs terminata formabunt uris in gto pe: pro: vt thus thuris: et mus mur. Deinde ponit exceptionem suā dicens Grus et sus formabunt uis in gto vt grus gruis: et enim auis: et sus suis: et idē est qd porc? l porca

uris
vis
uis

Aes eris dabitur: praes praedis: laus quoq; laudis.

Fraus fraudis dicas: sed emaus non flectere debes.

In hac parte auctor ostendit qualiter nomina terminata in aes diphthogata faciāt in genituo Et dicit: Aes eris dabitur in genituo huius nominis aes qd est species metalli: vel significat diuitias: praedis dabitur in genituo huius nominis praes: quod idē est quod diues: laudis dabitur in genituo huius nominis laus: et fraudis in genituo huius nominis fraus id est dolus. Sed tu non debes flectere id est declinare emaus nomen castrī. q. d. q hoc nomen emaus est indeclinabile

aeris
aes
aus
dis

Si praet s b vel m vel p: facies genitiuum

Interponens i: tamen e si b praet aut p:

E mutatur in i. si non monosyllaba fiant.

In hac parte Auctor determinat de genituo veniente a nominatio terminato in s pcedente b vel m vel p: et dicit: Si ista littera b vel m vel p praet id est pcedit s in nominatio singulari: tu facies genitiuum ex tali nominatio interponendo hanc litteram i. videlicet inter consonantes praedis et s: verbi gratia: hoc nomen arabs terminatur in s pcedente b ponatur i inter b et s fit arabis in genituo. Et est arabs aliquis de arabia. Hoc nomen hycms terminatur in s pcedente m ponatur i inter m et s et fiet hycmis in genituo. Hoc nomen inops terminatur in s pcedente p ponatur i inter p et s et fiet inopis in genituo. Deinde ponit exceptionem dicens: Tamen si ista littera e praet hanc litteram b vel p. e mutatur in i in genituo: vt celes celibis id est castus et et princeps principis nomen dignitatis. Et hoc dico si talia nomina non fiant id est non sint monosyllaba: quia nō mutaret e in i: sed retineret e in genituo sicut in nominatio: vt plebs plebis: id est multitudo gentium vel populus.

bs
ms
ps
bis
mis
pis

Aucupis excipitur: ex auceps quod reperitur.

Auctor dicit q hoc nomen aucupis excipitur a regula praedicta siue ab illa exceptione: tamen e si b praet aut p: quia per illam exceptionem debemus mutare e in i et dicere auceps aucipis et vicinus aucupis. et est auceps ille qui capit aues.

Us aut ns aut rs: s remouebis:

Tis iunges: frondis glandis lendisq; remotis.

In hac parte A. determinat de genituo veniente a ntō terminato in s pcedente l n et r dices: Tu remouebis hanc litteram s a nominatio terminato in ls aut ns aut rs. et postea iunges tis formā to gnam singulare: vbi gra: ls vt puls remota s et addita tis fit puls: ns vt mōs remota s et addita

ls
tis
rs
tis

Tertia declinatio

tis fit montis. rs vt ars remotas ⁊ addita tis fit artis. Deinde ponit exceptionē dicens: Remo-
tis id est excepti nominib⁹ in lra positis. videlicet frondis qd declinatur hec frons frondis. foliū
arboris. Inuenitur etiam hec frons frontis pars capitis anterior. ⁊ hoc non excipitur. Lendis
quod declinatur lens lendis. ⁊ est animal quoddam. inuenitur etiam lens tis. ⁊ est quoddam le-
gumen ⁊ hoc non excipitur. Glans quod declinatur hec glans dis. ⁊ est fructus quercuum.

Que cor vel pendo componit eis sociando.

Iste versus continuatur cū predictis hoc modo. Dicitū est q̄ ista nomina frons glans ⁊ lens fa-
ciunt genitiū in dis. Lōtinua modo sic sociando eis predictis illa nomina q̄ cor vel pēdo cōpo-
nit. q̄ ista noia faciūt gen̄ in dis. vt recors dis. i. stule. ⁊ etiā libripēs dis. i. pondus libre.

icens euntis

Semper iens cum prole sua formabit euntis.

Auctor ponit exceptionem ab illa regula. Ls aut ns. dicens q̄ hoc participiū iens cum prole sua
id est cum suis deriuatiuis formabit euntis. vt iens euntis. rediens redcuntis. deheret enim face-
re ientis ⁊ redientis: ideo excipitur.

Ambio lege caret: unciq; quod vncia format.

Hic auctor ponit exceptionem ab exceptione predicta dicens: Hoc verbum ambio caret lege. id
est regula. q̄ sicut iens facit euntis in genitiuo: ita ⁊ ambies ab eo deriuatū. deheret facere ambien-
tis: ⁊ facit ambientis. Et causa est. quia in hoc verbo ambio ambis ⁊ mutatur in i. quod nō fit in
alijs compositis ab eo is. in quib⁹ ⁊ non mutatur: vt redeo redis. Et attēde q̄ auctor posuit ver-
bum pro participio: cum dixit: ambio lege caret. Forte hoc fecit causa metri: vt vt denotaret ir-
regularitatem nō mō in participio sed etiā in verbo: q̄ p ⁊ hoc nomē quincūs quod deriuatur ab
vncia caret lege. quia deheret facere quincuntis ⁊ facit quincūcis in genitiuo. Et est quincūs res
ponderis quinq; vnciarū. ⁊ hoc intelligas in omnibus similibus. vt sepans cis ⁊c.

vt itis

Et tibi format itis: sic per caput esse probabis.

In hac parte Auctor determinat de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in t dicens. vt id
est nomen terminatum in vt formabit tibi itis in genitiuo p. cor. vt caput capitis.

g

gis

A verbis in go veniens ⁊ gis tibi format.

In ista parte auctor determinat de gō veniente a nominatiuo terminato in r. ⁊ dicit. x. i. nomē ter-
minatum in r veniens a verbis in go terminatis format tibi gis in genitiuo. id est mutat r in gis
formando genitiū. vt ab hoc verbo rego regis descendit hoc nomē rex. ⁊ r mutata in gis fit regl.

Coniugis n remouet: cum rectus n sibi seruet.

Hic auctor ponit exceptionē dicens. Iste genitiuus coniugis remouet n. id est abijct. cum p̄ quis
rectus. i. nominatiuus suus videlicet coniungit seruet sibi n. q. d. quod deheret facere coniugis in geni-
tiuo ⁊ facit coniugis forte ad differentia hui⁹ verbi coniungo gis. a quo deriuatur coniungis.

r

cis

Cis iungunt alia tamen ⁊ prius inde remota.

Dicit Auctor q̄ alia nomina in r terminata videlicet que non veniunt a verbis terminatis in go:
iungunt cis post nominatiū remota prius ⁊ formando genitiū vt pax remota ⁊ ⁊ addita cis fit
pacis. ⁊ felix remota ⁊ ⁊ addita cis fit felicitis.

ex

icis

Super ⁊ nisi sint monosyllaba compositumue.

Ex ipsis e per i mutant. que vult breuiari.

Hic auctor ponit aliam regulam dicens. Super ⁊. id est nomina habentia e antex in nominatiuo
singulari mutant e per i breuim in genitiuo. vt cortex cis ⁊ est exterior pars arboris. Et hoc est ve-
rum in nominibus plurimū syllabarum. Et ideo dicit A. nisi sint monosyllaba id est vnus syl-
labe tantum. quia illa non mutant e in i in genitiuo immo retinent e. vt rex regis. ⁊ nisi sint com-
posita ab ipsis monosyllabis. vt exlex exlegis.

Lodias demas. veruecis dicere debes.

Auctor excipit hec duo nomina. videlicet lodex lodicis. ⁊ est panis quo tegitur lectus quod de-
heret corripere penultimam genitiui ⁊ producit. etiam veruec quod facit veruecis penul. produ. et
est veruec animal quod dicitur aries.

ic

icis

Si mas fiat in ix dat icis: mastix dabit icis.

Phenix phenicis: bombix bombicis habebit.

Dicit A. q̄ si mas id est si nomen masculini generis fiat in ix in nominatiuo dat icis in genitiuo
p. cor. vt calix calicis. Deinde ponit exceptionem dicens. Mastix dabit icis p. pro. ⁊ est gen⁹ qd-
dam coloris. etiam est quoddam genus gummi. Phenix etiam dabit icis p. p. vt phenix phenicis.
nomen auis: hic bombix habebit bombicis. nomen vermis ex cui⁹ egestioe efficitur ipsa lana serici.

Cetera que dant r: producant in antesuprema.

Dicit auctor q̄ cetera nomina in r terminata de quibus non est facta mentio ab illa parte citra E
super r. producantur in antesuprema. id est in antep. vt pax pacis ⁊ formax formacis.

Tertia declinatio

Sed gregis atq; trucidis facis picis et nucis inde

Excipis atq; ducis crucis salicis filicisq;

Dicit Auctor q nomina in littera posita excipiuntur ab illa regula Cetera q dant r. qz corripunt penultima gti. vt grex gregi. r est multitudo animaliu minor. trux cis. id e crudelis. fax cis. i. teda. Nucis. r dicitur nucis generaliter omnia poma tecta corio duriore. vt pinee. nucis: castanee. quellane. glandes: amygdali. Picis. r fit ex pino. Dux ducis. r designat dignitatem vel officiu Dicitur em dux. qz fit ductor exercitus. Crux crucis. r dicitur a crucio as. qz cruciat. Salix cis. et est arbor lenta vitibus habilis vincendis. Filix cis. r est quedam herba de cuius cinere fiunt vitra. r dicitur a filum. qz eius folia quasi fila sunt

Necq; nec c tenent que dant nix nox atq; supellex

Bic senis et noctis: spingis vel dicitio spingos

Dicit Auctor q ista nomina nix nox r supellex nec c tenent necq; in gto. Max senex facit senis in gto: nox nocti. de supellex statim dabitur doctrina. sping facit spingi vel gos: r est monstru marinum

Crementum duplex debet formare supellex

Dicit q nomen supellex crescit supra ntum duabus syllabis: vt supellex supellectilis. id est bona mobilia in domo

Que das a capite velut anceps iunge bicepsq;

Dicit q composita ab hoc nomine caput crescit supra ntum duabus syllabis sicut supellex. vt anceps ancipitis. id est dubius. r biceps pitis. id est res habens duo capita

Ac iter optat eris: sed non vt regula querit.

Dicit q hoc nomen iter preter eris in gto: vt gto huius itineris: sed no vt regula querit. qz scdm regulam datam facit itris. r sic patet q habet duplex crementum supra ntum. Nota tamen q in uenitur hic iter nomen aus. Tersus. Larpe viator iter: sed in arboze concinit iter

Per predicta tibi patet excessus genitui

Epilogando dicit Auctor q per predictas regulas patet quomodo gtiis habet excessum supra nominatum. Textus est clarus.

Is genitiuus habet: sed tertius i tibi prebet

Hic Auctor ponit regulam generalem genitui singularis tertie declinationis. Gtiis singularis tertie declinationis habet hanc terminationem is quomodo cuq; facit ntum. Sed tertius i. Dicit Auctor ponit regulam de datiuo dicens. Sed tertius i. id est datiuus prebet tibi hanc terminationem i. vt hic pater. huius patris. huic patri:

gtiis is
dus i

Cum dedit es grecus fit sepe per i genitiuus

Auctor dicit q quando ntus grecus terminatur in es gtiis sepe terminatur in i. vt hic Achilles: huius achilli.

Es grecus i genitiuo dat

Em retinet quartus. sed in im quandoq; locamus

Maguderim turrim burim peluimq; securim

Uim sitim restim pupim tussimq; charybdim

His quedam propria sociamus: paucaq; greca

At tybrim tygrim tripolim syrtim vel eclipsim

Iris et hypocrisis sociantur eis et erinnys

Em retinet quartus r. In hac parte Auctor determinat de accusatiuo singulari tertie declinationis. Et primo in generali dicens: Em retinet quartus. Expone sic. Quartus. id est accusatiuo singularis tertie declinationis. retinet em. vt patrem. Et hoc intellige in quolibet genere preterq; in neutro: de ipo cum faciet mentionem vel cum fecit in secunda declinatione: ibi. sed neutris provideamus Deinde determinat de accusatiuo in speciali dicens. Sed in im quandoq; locamus: id est q accusatiuus aliquando terminatur in im. Et hoc intellige duobus modis. videlicet in im tantum. et in im r in em. Subsequenter ponitur exemplaris doctrina videlicet in nominibus sequentibus in tirso absciso. vel ipse tirso abscisus: Hec turris. accusatiuo hanc turrim. r est secundus caulis qui nascitur sem. Hec peluis. accusatiuo hanc peluim. Hec tussis. accusatiuo hanc tussim. r est commotio pulmonis expirans cum sonitu. Hec securis. accusatiuo hanc securim vel securem. Hec vis. accusatiuo hanc vim. Hec buris. accusatiuo hanc burim. r est caudalaratri scz illud lignum longum r curuatum cum quo seruatur aratrum. Hec restis accusatiuo hanc restem vel restim. id est funis. Hec puppis. accusatiuo hanc puppem vel puppim. r est posterior: ps nauis. Hec sitis. accusatiuo hanc sitim.

Actus em
im

Tertia Declinatio

Hec charybdis. accusatiuo hanc charybdim: periculum maris. **Mos etiam iungimus his pre-**
dictis quedam propria nomina et pauca greca: vt **hec tybris.** accusatiuo hanc tybrim. nomen flu-
uij. **Hec tigris.** accusatiuo hanc tigrim nomen animalis. **Hec tripolis.** accusatiuo hanc tripolim.
nomen ciuitatis: **Hec syrtis.** accusatiuo hanc syrtim: periculum maris. **Hec eclipsis.** accusatiuo
hanc eclipsim: est obscuritas lune vel solis. **Hec iris.** accusatiuo hanc irim. est arcus in celo. **Hec**
hypocrisis. accusatiuo hanc hypocrisim. i. simulatio. **Et erinnys** sociabitur eis pdictis. **Hec erin-**
nys. accusatiuo hanc erinnym. furia infernalis

Actus em
im

Em dat et im turris restis pupisq; securis

His additur nauis: et funis additur istis.

In hac parte Auctor specificat illa nomina que faciunt actum in em et in im. Et sunt illa que ponuntur in littera: quorum exceptio habita est in precedenti glossa. **His additur nauis** quod facit in accusatiuo nauem vel nauim. **Et funis additur istis** pdictis nominibus: quia etiam terminatur in em et in im.

**Accusatiu⁹ ml-
torum in a**

Quin etiam multa per a ponuntur quasi greca

Dicit Auctor quod etiam multa nomina per a faciunt accusatiuum quasi greca. id est fm grecam declinationem. vt hic **hector.** accusatiuo hunc hectorem vel hectora

**Neutra simile
dant nominati-
uo actum et vocatiuum**

Neutra notare decet: sic nullum regula fallit

Dicit quod nos decet notare neutra nomina tertie declinationis. quia nec in em nec in im faciunt accusatiuum: sed vt predictum est in secunda declinatione: ibi. Sed neutris provideamus etc. q. d. quod nomina neutra habent accusatiuum similem nominatiuo: vt nro hoc tempus accusatiuo hoc tempus. Et sic notando regula nullum fallit

Uti formatio

Par recto quintus: sed sepe tamen facit vsus

Ad morem greci ceu thebai pallasq; colchi

Dicit Auctor quod quintus. i. vocatiu⁹ tertie decli. est par. i. similis recto. i. nro suo: vt hic pater: vt dicitur o pater. Deinde ponit exceptionem dicens. Sed sepe tamen facit vsus ad morem greci. ceu pro sicur thebai. et est vocatiu⁹ de thebais. et est mulier illius ciuitatis. pallas est vocatiu⁹ de pallas. id est dea sapientie. colchi est vocatiuus de colchis. id est mulier illius loci. Et est sciendum quod isti vocatiui formantur a nominatiuo remota s. vt pallas. remota s fit palla

Es greci longe simul es subiungitur eque

Id est nomen grecum terminatum in es logam facit vram in es vel in e. vt vlysses. vt dicitur o vlysses vel vlyssie.

Ablatiuus i
c

Sextus in i vel in e: quandoq; tamen dat vtrunq;

In hac parte Auctor determinat de ablatiuis singulari tertie decli. et dicit sic. **Sextus. i. ablatiu⁹** tertie decli. terminatur in i vel in e. vt hoc animal. ablatiuo ab hoc animali. hic pater. ablatiuo ab hoc patre. Tamen quandoq; dat vtrunq; q. d. quod aliquando terminatur in i et in e. vt hic et hec et hoc felix. ablatiuo ab hoc et ab hac et ab hoc felice vel felici

Ja nro in e.

Idat nomen in e: quedam retrahi decet inde

Gausape presepe preneste sora ceteq; cepe

In hac parte Auctor determinat vnam quamq; terminationem pdictarum dicens. **Nomen in e** terminatum dat in ablatiuo i. vt hoc mare. ablatiuo ab hoc mari. Sed ponit exceptionem dicens. **Que** dam retrahi decet inde. id est ab ista regula videlicet gausape. i. mantile. preneste nomen ciuitatis. p presepe. locus preseptus in quo bestie rodunt. cepe. et est quedam herba stipticum habens saporem. sora cete nomen ciuitatis. que omnia excipiuntur. quia faciunt ablatiuum in e. et non in i.

**Er vel is nomi-
natiui si sequit
e. neutru. i dat
ablatiuo**

Cum preit er aut is: per est neutrale sequatur.

Ablatiuus in i debet tantummodo poni

Dicit quod quando nro terminatur in er vel in is et sequatur neutru p e. ablatiuus facit in i tmi. vt dicitur alacer hec alaceris et hoc alacre. ablatiuus facit ab hoc et ab hac et ab hoc alacri: hic et hec omnis et hoc omne. ablatiuo ab hoc et ab hac et ab hoc omni. et sic de similibus

**Al
Ar** i ablatiuo

Quod fit in al vel in ar sic formas: dum genitiuo

Alongam teneas. dat e far. par e vel i ponas.

Dicit A. quod fit in al vel in ar: vt animal et torcular: ita faciunt in ablatiuo vt in pdicta regla dicitur. du cu illud tale nom. pducit penl. gti: vt animal animalis. ablatiuo ab hoc animali. hoc torcular ris: ablatiuo ab hoc torculari. **Construe sic.** Tu formas. i. declinas in ablatiuo singulari illud nomen quod fit in al vel in ar: sic. i. vt dictu est in regula precedenti. hoc dico du teneas a longa in gto illi? no minus terminati in al vel in ar. Dat e far. i. hoc nom far dat e in ablatiuo. vt farre. Par e vel i ponas q. d. quod hoc nom par facit pare vel pari in ablatiuo. Et hoc intellige quod est adiectiuu. Nam quod est

Tertia Declinatio

substantiuū facit pari tantum. Et sic patet quomō facit ablatiuū in e et in i simul. et in i tñ. Dicat q̄ est doctrina et non exceptio id quod dicitur de far et de par. quia regula est data de habētibus naturaliter a longam in gto. et ista non habent. Nam pducitur a in gto geminoz r. par vero non pro ducit immo corripit

Cum laresal demas

Hec littera est superflua. q̄ exceptio debet fieri in dictionibus positis sub regula. Regula datur de habentibus a longam in gto: et in istis breuiatur. Si autem queratur p̄ quam regulam faciūt ablatiuū in e Respondetur p̄ illam inferius positam Inuenies alia per e et.

Quod fit in as longam gentile per i vel e ponas.

Dicit Auctor q̄ nomen gentile terminatum in as longā facit ablatiuū in e vel in i. vt hic et hec ra uenas. et hoc te. ablatiuo ab hoc et ab hac rauennate vel rauennati

As gentile dat i. vel e.

Consona si preit is dupla: sextus i vel e finit

Dicit q̄ nomina in is terminata habentia duas consonantes ante is in eadem syllaba faciunt ablatiuū in e et in i. vt ignis. ablatiuo ab hoc igne vel igni

Duplex s̄ona an is dat i vel e

Testis cum peste per e fit iuncta sibi veste

Hic ponit exceptionem a regula pcedente dicens q̄ hoc nomen testis cum hoc nomine peste fit p̄ e. id est terminatur in e in ablatiuo. licet habeat duas consonantes ante is in eadem syllaba. vt hic et hec testis. ablatiuo ab hoc et ab hac teste. hec pestis: ablatiuo ab hac peste. Etiam vestis facit veste in ablatiuo Et hoc est quod dicit. iuncta sibi veste

Quattuor imber habet: quibus i tantummodo prebet

Dicit q̄ imber habet quattuor pposita que faciunt ablatiuū in i tñ. et sunt ista scz septēber: october nouember decēber. que faciunt in eoz ablatiuis septēmbri. octobri. nouēmbri. et decēmbri.

Composita ab imber dant i.

Idant tres menses: solam dant e sospes et hospes

Dicit q̄ tres menses dant in ablatiuo i. videlicet aprilis quintilis et sextilis. Aprilis habet signi ficatum de se clarum. Quintilis idem est q̄ mensis Julij. Sextilis idem est. quod mensis augusti. Deinde dicit q̄ hoc nomen sospes et hospes dant e solam in ablatiuo. vt hic et hec hospes. ablatiuo ab hoc et ab hac hospite. id est uile qui suscipit alium in domo. vel qui suscipitur ab alio. hic et hec sospes facit sospite in ablatiuo. et idem est quod sanus vel saluus incolumis vel superstes

Nomia mēsiū:

Quidam pro certo reputant e vel i dare sexto.

Cuncta trium generum: sed de gener et vber e tantum

Ipsa tamen reperimus in i: sed non nisi raro

Hic Auctor ponit vnam regulam non assertiuam sed narratiuam. Et dicit q̄ quidam magistri reputāt p̄ certo cuncta vocabula triū gener. i. generis omnis dare in sexto id est ablatiuo i vel e. vt hic et hec et hoc felix. ablatiuo ab hoc et ab hac et ab hoc felice vel felici. hic et hec et hoc legens. ablatiuo ab hoc et ab hac et ab hoc legente vel legenti. Sed de gener et vber licet sint generis omnis. tñ faciunt ablatiuū in e tantum. vt hic et hec de gener. ablatiuo ab hoc et ab hac de genere. id est rusticus vel ignobilis. Hic et hec vber. ablatiuo ab hoc et ab hac vbere. id est abundans. Tamen nos reperimus ista nomina scilicet vber et de gener in ablatiuo casu in i terminata: sed non nisi raro. vt in Luciano. Sed me de generi strauisset facta sub hospite. Nota de gener et vber sunt cōmunis generis declinatione et omnis constructione. et possunt poni cum masculino et feminino et neutro generibus. scz p̄prie. sed non in omni sua terminatione. quia qualitas accusatiui desinent in em. et forma pluralis in es nullo modo possunt neutro generi adaptari. Cū nihil est. Habeto vberem pecus. vel vberes pecora. Cū. Rem vel res neutri fugiunt. sed cetera sumunt. Similiter pauper est cōmunis generis declinatione sed omnis constructione. Unde potest dici. pauper homo. femina. regnum. Si militer et diues. Unde ouidius. Addidit hesterni marmore diues opus. Et hoc intelligas nisi in terminatione tem vel tes. Unde. Tem vel tes neutri fugiunt sed cetera sumunt.

Nomia triū generum

Ponunt alterutrum si fiat mobile fixum

Hec potest dici exceptio ab illa regula. Quidam p̄ certo. Alij dicūt q̄ est regula de per se. Quomō cunq̄ sit sententia est. q̄ si aliquod mobile. i. adiectiuū fiat fixum. i. substantiuū: magistri ponunt alterutrum scz ablatiuū modo e modo i. fm quod habetur in regulis p̄dictis. Alij dicunt q̄ ad placitum formant ablatiuū. Et volucer substantiue sumptum p̄ aue. Nam hic volucer. hec volucris. et hoc volucere adiectiue sumptum est velox

Sed proprium tale si sit: tantummodo vult e

Sensus est q̄ si tale nomen quale p̄missimus. p̄prium sit facit ablatiuū in e tantum: vt hic Iuuenalis. ablatiuo ab hoc iuuenale. hic felix. ablatiuo ab hoc felice. hic clemens ablatiuo ab hoc clemente. Nota quedam nomina sunt omnis generis sub vna terminatione. vt felix. vetus Queda sunt omnis generis sub duabus terminationibus. vt hic et hec Iuuenalis. et hoc iuuenale: hic et hec fortior et hoc fortius. Quedam sunt omnis generis sub tribus terminationibus. vt hic volu-

b ij

Tertia Declinatio

Cetera vante. cer. hec volucris. hoc volucris. hic alacer hec alacer hoc alacre

Inuenies alia per e sepius esse locata

Dicit Tu inuenies alia nomina tertiae declinationis de quibus prius mentio non est facta: sepius habere e in ablatiuo. vt cor corde. Nota Auctor inuit q alia nomina tertiae declinationis terminant ablatiuum in e curta. qz ipe corripit illam vocalem e in littera. Et ideo dicit sepius ad inueniendum q aliqui fallit. Nam talit in nominibus grecis terminat in es pductam. talia eni formant ablatiuum in e pductam. Fallit etiam in nominibus latinis quibus veteres utebantur ad. mo rem nominis quinte declinationis. talia nomina habent e pductam sicut nomina quinte declinationis. vt moles mole. rates rate

In acti dat i Quod dedit in quarto casu: solet i dare sexto

Dicit q illud nomen quod dedit in quarto casu id est accusatiuo. solet dare i sexto. id est ablatiuo. vt hec tussis. accusatiuo hanc tussim. ablatiuo ab hac tussi

Em vel im accu Cum quartus fit in im vel in em: dabit i vel e sextus.

Sensus est q qñ actus terminatur in em t in im. ablatiuus facit in i t in e. vt hec turris. accusatiuo hanc turrem vel turrim. ablatiuo ab hac turre vel turri. Sed credo q hec littera nō sit auctor.

Quoniam pluralis dabit es: et ei sociemus

Quartum cum quinto: sed a tebes ponere neutro.

In hac parte Auctor determinat de tertia declinatione q̄tum ad numerum pluralem. et dicit. Primus pluralis. id est nōis pluralis tertiae declinationis. dabit es. vt pluraliter nominatiuo hi patres. Et sociem⁹ ei quartum cum quinto. qz t actus t vtis faciunt in es. vt actō hos patres. vocatiuo o patres. Et hoc est verum in masculino feminino t cōmuni genere. In neutro dō non. qz in neutris nominibus nominatiuus accusatiuus t vocatiuus in a terminantur. vt pluraliter Nominatiuo hec pecora. accusatiuo hec pecora. vtō o pecora. Et hoc est quod dicit. Sed a tebes ponere neutro

Si sexto dabitur i sola vel i simul e qz:

Fit neutrum per ia: quod comparat inde retracta

Ludicra vel vetera dices: amplustraq; iunges

Quia in precedenti regula dictum est q nomina neutri generis faciunt nominatiuū accusatiuū t vocatiuū similes in a: Ideo Auctor vult hoc specialiter declarare dicens. Si sola i dabitur sexto id est ablatiuo. vel si i t e dabitur ablatiuo. tunc neutrum genus fit per ia in nominatiuo et accusatiuo t vocatiuo pluralibus. vt hoc mare. ablatiuo ab hoc mari. pluraliter Itō hec maria. accusatiuo hec maria. vocatiuo o maria. Nominatiuo hic t hec t hoc felix. ablatiuo ab hoc t ab hac t ab hoc felice vel felici. Et pluraliter. Itō hi t he felices. t hec felicia: accusatiuo hos t has felices t hec felicia. vocatiuo o felices t o felicia: Deinde ponit exceptionem dicens. quod comparat inde retracta. id est excipe a regula illud nomen quod comparat. id est quod est compatiui grad⁹. quia licet facit ablatiuum in i t in e. tamen non facit in ia sed in a. vt fortiora t nō a fortiora. Tu dices etiam ludicra in nominatiuo accusatiuo t vocatiuo pluralibus huius nominis ludicris. id est ludo plenus. vt hic t hec ludicris t hoc ludicre. licet faciat ablatiuum in i. vetera etiam dicit in plurali huius nominis veteris. quod idem est quod antiquus. licet faciat in ablatiuo vetera t veteri. Et tu iunges etiam predict⁹ hoc nomen amplustra quod declinatur. hoc amplustre amplustris. ablatiuo ab hoc amplustri Et pluraliter Nominatiuo hec amplustra. id est temo nauis. t dicit quasi amplū strictū. qz a pte aque est amplū a parte nauis strictum

Cum dedit e solam sextus: solam dat a rectus

Dicit q quando ablatiuus terminatur in e tantum. vt tempore. casus predicti faciunt in a t non in ia. vt tempora. t hoc intellige de neutris tantum

Predictis sepe tribus his veteres posuere.

Dicit q aliqui veteres grammatici sepe posuerunt is pro es. in ntō actō et vtō plurali: vt tris p tres. piscis p pisces.

Um vel ium pone genitiuo. vel dat vtrunq;

In hac parte Auctor determinat de genitiuo plurali tertiae declinationis dicens. tu pone in genitiuo plurali tertiae declinationis um vt patrum. vel ium: vt sedes sedium. vel dat vtrunq; simul. vt legentum vel legentium. quandoq; autem faciunt in um: quandoq; in ium. quandoq; in um et in ium. vt patebit inferius

Quod dedit i sexto formabit ium genitiuo

Et prebens e vel i: quod comparat hinc volo temi

Artificum iunge memorum veterum vigilumq;

In ab ablatiuo in i t in e simul

In ab ablatiuo in i t in e simul

In ab ablatiuo in i t in e simul

In ab ablatiuo in i t in e simul

In ab ablatiuo in i t in e simul

In ab ablatiuo in i t in e simul

In ab ablatiuo in i t in e simul

In ab ablatiuo in i t in e simul

In ab ablatiuo in i t in e simul

In ab ablatiuo in i t in e simul

In ab ablatiuo in i t in e simul

In ab ablatiuo in i t in e simul

In ab ablatiuo in i t in e simul

In ab ablatiuo in i t in e simul

Tertia Declinatio

Atq; sacerdotum custodum vel locupletum

Dicit Auctor q si ablatiuus singularis facit in i tantum. et in e et in i: gtuus pluralis facit in ium. ut animal animalium animalium. et felix felice vel felici felicium. Deinde ponit exceptionem dicens. Ego volo illud nomen quod comparat. id est quod est comparatiui gradus tenui. i. excipi hinc. id est ab ista regula. qz licet faciat ablatiuum in e et in i. tamen facit gtuum pluralem in um et non in ium. ut fortiorum. Excipiuntur etiam illa que sequuntur in littera. videlicet artifex artificium. et est magister alicuius artel. menor memoz. et est ille qui recordatur. vetus veterum. vigil vigilum. sacerdos sacerdotum. i. presbyter. custos custodum. et est ille qui custodit. locuples locupletum. id est diues

C per ium fit et el: fraus et laus um tibi prebet.

Dicit q nomen terminatum in cvel in el facit gtuum pluralem in ium. ut allec allecium. et mel melium. si esset de usu. Deinde dicit q fraus et laus faciunt in um. ut fraus fraudum. laus laudum.

Non crescens per ium facit is aut es genitiuum.

Dicit Auctor q nomen terminatum in es vel in is non crescens in genitiuo singulari facit ium in genitiuo plurali. ut sedes sedium. et colles collium.

Am dat apis volucris canis panis iuuenisq; Et soboles heresis cum fruge vel indole vates

Auctor ponit exceptionem a regula predicta dicens. q nomina in littera posita licet terminentur in is vel in es et non crescant in gto singulari. tñ non faciunt gtuum pluralem in ium. sed in um. ut hec apis. in genitiuo facit apum. hec volucris. gto harum volucrum. i. auis: panis panum. canis canum. iuuenis iuuenum. soboles sobolum. id est pgenies. heresis heresum. vicium contra fidem. fruges frugum. id est fructus. indoles facit indolum. id est ingenium vel pgenies: hic vates. i. poeta vel propheta vel diuinator. solet etia declinari in comuni genere. ut hic et hec vates. Nota apis per i habet apum in genitiuo. et tunc excipitur. sed apes per e habet apium. et tunc non excipitur. Volucris captum substantiue pro aue habet volucrum. sed captum adiectiue p veloce. tñc habet ium. in genitiuo. et tunc non excipitur

Ons per ium formas: s iungis rpreunte

Consoz atq; cohors demantur que faciunt tum.

Dicit q nomen terminatum in ons facit genitiuum pluralem in ium. ut mons montium. Tu iungis etiam s. id est nomen terminatum in s r precedente. ut pars partium Deinde ponit exceptionem dicens q illa nomina consoz et cohors demantur. que licet terminentur in s r precedente. tñ non habent ium in genitiuo plurali sed tum

Simplex compositi normam quandoq; tenebit

Sic cor opesq; probat si componatur vtrunq;

Ista littera scdm aliquos per hypalagen. id est per contrarium exponitur. Existi. dicunt. simplex tenebit aliquando normam compositi. id est compositum tenebit aliquando normam simplicis. Sed hec expositio michi non seruit. qz hoc est dictum supra. Simplicium norma r. Sed alij excipiunt litteram ut sonat. dicentes q simplex nomen tenebit quandoq; normam compositi. Max sicut consoz facit concordium in genitiuo plurali. ita cor facit cordium. Et sicut inops facit inopum. ita ops facit opum. Ratio littere. quia declinatio nominum simplicium aliquando est ignota et inusitata. et declinatio compositi est nota et vsitata. ideo simplex quandoq; declinatur fm normam vel regulam sui compositi. Unde declinatio huius nominis inops est magis vsitata q declinatio huius nominis ops. eo q ops caret aliquibus casibus quibus non caret inops.

Sepe per um vel ium facit ans aut ens genitiuum.

Dicit Auctor q nomina terminata in ans et in ens sepe faciunt genitiuum pluralem in um. vel in ium. ut amans amantum vel amantium. legens legentum vel legentium. Nota q nomina terminata in ans vel in ens scdm formationem regularem habent ium in genitiuo plurali. sed per synocopam quandoq; capiunt um. Et ex illo q talis synocopatio iam est vsitata. ideo dicitur communitate q talia nomina habent um vel ium in gto plurali indifferenter.

Glans dat ium: gens mens dens sociabitur istis

Auctor ponit exceptionem a regula predicta dicens Nomina in littera posita licet terminentur in ans vel in ens. tamen faciunt genitiuum pluralem in ium tantum. ut glans glandium. dens dentium. gens gentium. mens mentium.

Calx plebs puls seps stirps per ium falx arx simul et lanx

Dicit q nomina in littera posita faciunt genitiuum pluralem in ium tantum. ut calx calcium. et est postrema pars plante. vel lapis coctus qui aqua accenditur et oleo extinguitur. Plebs plebium. et est populus ignobilis siue vulgus. et dicitur plebs a pluralitate. quia plures sunt ignobiles q nobiles. Est enim plebs collectio tantum ignobilium. Puls pultis. et est pulmentum simplex ex b ij

L. ium

El. um

Aus um

Is et es no cre

scens dat ium

Um

Ons ium

rs

Simplex sequi

tur compositi.

Ans um vel ium

Ens

Tertia Declinatio

farina a pellendo scz infirmitatem et debilitatem dicta Seps sepium. et est quidam exiguus spens qui carnem et ossa veneno consumit et in puluerem redigit. Stirps stirpius. et est radix. truncus. p. genies. Faly falcium. et est instrumentum aptum segetibus vincis. et pratis. Unde. Falce puto vineam. meto fara. tondeo prata. Arx arcus arcium. et est turris. Lanx lancium. et est latus discus. et dicitur a latus ra. tum. Sed proprie lances sunt scutelle de libia pendentes. Et hinc lanx ponitur quandoq; pro libra.

Dempra carne per um facies a vel o sociando

Il vel ul n q; simul: et solam iungimus: irq;.

Cor demas: or autur ponas: as addere debes

a
o
il
ul
n
q;
ir
or
ur
as

gtō um

In hac parte Auctor ponit vnam regulam que talis est. Nomina tertiæ declinationis. terminata in a vel in o faciunt genitium plurale in um: vt thema tum. et sermo num: dempra. id est excepta hac dictione carne que facit carnum: sociando cum predictis terminata in il vel in ul que faciunt in um vt consul consulum. et vigil vigilum. et in n littera vt nomen nominū. et delphin delphinus. Mos iungimus cum predictis terminata in er solam. vt pater patrum. Et dicit solam. vt excludat illa que habent er cum alia terminatione in nō casu singulari scz que formant de se femininum per is et neutrum per e. quoniam ipa non continent sub hac regula. vt siluester siluestris et sire. Jungimus etiam cum predictis terminata in ir. vt martyr martyrum. Tu pone etiam cum predictis terminata in or. vt foror fororum. et terminata in ur vt murmur murmurum. Sed tu demas. i. excipias hoc nomen cor quod facit cordium. Tu debes addere predictis terminata in as. vt pietas pietatum Si quæritur quare Auctor ponit in littera cor. cum supra dederit regulam p quam potest facere genitium scz illam simplex compositi. Dicendum q; auctor posuit hic in littera ad denotandum q; hm qd facit genitium p regulam suorum compositorum. q; hm hoc excipitur ab ista regula scz a regula data de nominibus terminatis in or. Dicitur auctor videtur esse perarius prisciano. q; priscianus expresse dicit q; terminata in as faciunt genitium in ium. vt bonitas bonitatum. sed auctor ille dicit q; faciunt in um. ergo etc. Ad hoc dicitur q; non est perari. q; postq; priscianus dixit q; faciunt in ium immediate subiungit q; qdam p syncopam pferuntur in um. vt bonitatum. Et auctor ille considerans q; illa syncopa magis est in vsu q; propria terminatio. ideo dixit q; faciunt in um tm. q; illa syncopa in vsu moderno est appropriata. q; multa apud nos sunt ppria q; apud antiquos fuerunt syncopata.

Que monosyllaba sunt adimes: velut est modo mas as.

Hic Auctor ponit exceptionem ab illa particula as addere debes. dicens. Tu adimes. id est excipies illa nomina que sunt monosyllaba in as terminata. q; talia faciunt genitium pluralem in ium vt mas marium. i. masculus. et as assium. id est obolus. pondus duodecim vnciarum. punctus vnus in decio. et possessio omnium bonorum alicuius que habet.

Is et es crescens
dat um

Si crescant is et es dant um. monosyllaba demes

Dicit Auctor q; nomina terminata in is et in es habentia genitium crescentem supra nōm faciunt genitium pluralem in um. vt miles militum. lapis lapidum. Sed demes monosyllaba que faciunt in ium. vt lis litium

Plus dat ium: sed pes dabit um: pluralia sola

Es ium

Que dant es fiunt per ium: sed demepenatum

Dicit Auctor q; hoc nomen plus dat ium. vt plurium. sed hoc nomen pes dat um. vt pedum: pluralia sola. id est tantum pluraliter declinata que dant es in nō faciunt genitium pluralem in ium. vt manes manuum. id est dii infernales. vel anime infernales. et dicuntur a manum quod est bonum per contrarium. quia non sunt boni sed efferi et crudelis. Vel manes dicuntur a mano manas: quia late manant per auras. et producit primam Unde oratius. Larminē dii superi placantur carmine manes. Sed demepenates quod facit penatum. id est domestici et priuati dii domibus presidentes. quos antiqui in domibus colebant.

Os
us
bs
ps
gtō um

Preter os: um faciunt os et us: sed et s preeunte.

B vel p pones: et t: monosyllaba demes.

Dicit q; nomina terminata in os et in us faciunt genitium pluralem in um. vt flos florum. et corpus corporum. preter os ossis quod facit ossium. Sic etiam faciunt terminata in s precedente b vel p. vt arabs arabum. et princeps principum. Et t. id est terminata in t sic faciunt. vt caput capitum. Monosyllaba demes. Hec est exceptio ab illa particula: Sed et s preeunte b vel p. q. d. q; monosyllaba faciunt in ium. vt plebs plebium. seps sepium

Ium ab ablati
uo in i rine

Supradicta notes: sed ium per cetera formes

Que prebent e vel i sexto: facit um sibi subdi

A capio compo
sira dant um

Quod datur a capio: sic municipum tibi formo

Dicit Auctor q; tu notes supradicta. id est nomina que possunt contineri in supradictis regulis.

Quarta Declinatio

Sed tu formes pro formare velis ium per cetera nomina que preterit e vel i sexto. id est ablatiuo singulari. vt felice felici felicium. Si vero contineant in predictis regulis. faciunt genitiuum si cuti eis ptinet. Et illud nomen quod datur. id est deriuatur a capio capis. per compositionem facit hanc terminationem um sibi subdi in genitiuo plurali. vt municeps municipum. Et hoc est q dicitur municeps quasi munus captiens. Et sic de alijs compositis a capio. vt inceps menapiu. et est mente captus

Cunq; caput dabit eps: formabit ium velut anceps

Dicit Auctor q hoc nomen caput si dabit eps in compositione formabit ium in genitiuo plurali velut anceps quod componitur ex am et caput. et facit ancapitum in genitiuo plurali. et id est quod dubius. Tamen est sciendum q hi genitui plerunq; syncopantur. vt ancapitum et bicapitum. id est duorum capitum.

Et fixum dabit um: nisi nix nox atq; supellex

Sensus est q nomina substantiua in x terminata faciunt genitiuum pluralem in um. vt lex legum. rex regum. nisi nix quod facit niuium. nox noctium. supellex supellectilium

Um supplex complex: sed ium faciet tibi simplex

Quia iam Auctor dixit q nomina substantiua in x terminata faciunt genitiuum pluralem in um. vt lex legum. visus est excludere adiectiua. et ideo dat doctrinam de istis adiectiuis supplex et complex. dicens q faciunt in um. vt supplex supplicum. et dicitur qui supplicat et damnatur. et complex complexum. id est particeps mali. et hoc nomen simplex facit simplicius. id est purus vel vnicus vel in diuiduus vel fatuus.

Adore metri demit his vsus sepe vel addit.

Proceres iacit: u q; boues: u suscipit ales.

Dicit q vsus grammaticorum sepe demit. id est aufert vel addit aliquid his scz genitiuis pluralibus more. id est secundum morem vel consuetudinem metri. Et hoc per exempla declarat dicens. Hoc nomen proceres iacit. quia in plurali dixerimus dicere procerum per illam regulam. Pluralia sola. et dicimus procerum. et hoc nomen boues iacit u in genitiuo. quia dixerimus dicere bouum. per illam regulam. Preter os: um faciunt os et us. et dicimus bouum. Sed hoc nomen ales suscipit u in genitiuo plurali. quia dixerimus dicere alitum. per illam regulam. Si crescant is. et dicimus alituum. et idem est quod auis quando est substantiuum. sed quando est adiectiuum tunc id est quod velox.

Tertius est in ibus: et ei sextum sociamus

In hac parte Auctor expedit tertiam declinationem tradens regulam de datiuo et ablatiuo pluralibus. Et dicit. Tertius. id est datiuus est in ibus penul. cor. et ei sociabis sextu. id est ablatiuu. q. d. q datiuus et ablatiuus plurales tertie declinationis faciunt in ibus. vt datiuo his patribus. ablatiuo ab his patribus.

Bicemusq; bouum seu bobus duplice casu

Auctor dicit q dicimus bouum seu bobus duplice casu. videlicet in genitiuo bouum et in datiuo et ablatiuo bobus et non bouibus. Et sic patet q bobus excipitur a regula predicta. videlicet. Tertius est in ibus. et ei sc.

Quarta dat us recto: dabit u sed non nisi neutro

In hac parte Auctor determinat de quarta declinatione dicens. Quarta declinatio dat us recto. id est nominatiuo. vt nominatiuo hic visus et hec manus. Et dabit u. sed non nisi neutro generi. vt hoc cornu.

Non mutabis donec plurale tenebis

Dicit q si nomen quarte declinationis in u terminatur. tu non variabis hanc terminationem u. donec tenebis pluralem numerum. hoc est dum eris in numero plurali. vt hoc cornu. huius cor / nu. huic cornu. hoc cornu. o. cornu. ab hoc cornu In plurali tene variatur. vt inferius patebit.

Us genitiuis habet: sed tertius u tibi prebet.

Dicit Auctor q genitiuis singularis nominatiui terminati in us habet us productam. vt hic visus. huius visus. Sed tertius. id est datiuus prebet tibi u: ut visui.

Um quarto dabitur: quintus recto similatur

Dicit Auctor q hec terminatio um dabitur quarto. id est accusatiuo. vt hunc visum et hanc ma / num. Quintus id est vocatiuus similatur. id est similis est recto. id est nominatiuo. vt hic visus. vo / catiuo o visus.

Retinet sextus. sed flecte domum sapienter

Dicit Auctor q sextus. id est ablatiuus tenet u. vt ablatiuo ab hoc visu. Sed flecte. id est declina / b iij

Eps a caput
dat ium.

X fixu datum.

Dtus ibus

ablatiuo

Bobus

De quarta de /
clinatione

vs

vtus

v

Stus us

Dtus ui

Actus um

Uctus filis uto

Ablatiuo u

Quinta Declinatio

sapienter hoc nomen domus, quod partim est secunde declinationis, et partim quarte, ut patebit in heteroclitis. ibi. Tota domus quarte mi. mo. rum. et.

Actus
Actus
Actus

vs

Primo plurali dabis us binos sociando.

In hac parte Auctor determinat de quarta declinatione quantum ad numerum pluralem. Et dicit. Tu dabis hanc terminationem us primo, id est nominativo plurali, ut pluraliter nominatio hi visus, sociando binos casus videlicet accusativum et vocativum qui etiam faciunt in us, ut accusativo hos visus, vocativo o visus.

Neutra notat.
Genus

uum

Neutra notare decet: genitivus uum tibi prebet

Dicit quod neutra nomina sunt notanda: quia non faciunt in us, sed in a, ut cornua. Deinde dicit quod genitivus facit in uum, ut visuum. Nota quod Auctor volens ostendere terminationem nominativi accusativi et vocativi pluralis numeri neutri generis non exprimit illam terminationem sed per supponit eam ex precedentibus. Nam sicut nomina neutri generis secunde vel tertie declinationis terminant predictos casus in a, sic etiam nomina quarte declinationis.

Actus

ibus

Ablativus

Datque datus ibus sextusque: sed excipiemus

Ante bus u servant ficus tribus arcus acusque

Artus cum veribus portus partusque lacusque

Et specus et quercus illis penus associemus.

In hac parte Auctor determinat de dativo et ablativo pluralibus quarte declinationis dicens: Dativus quod pro et sextus id est ablativus dant ibus penultima correpta, ut dativo his visibus, ablativo ab his visibus. Sed excipiemus, id est exceptionem faciemus, ut infra videlicet quod nomina in littera posita u servant ante bus, id est faciunt dativum et ablativum plurales in ubus et non in ibus, ut ficus ficibus, tribus tribubus, id est progenies, arcus arcibus, acus acubus, artus artibus, id est quodlibet membrum, veru veribus, portus portibus, partus partibus, lacus lacibus etiam est secunde declinationis, specus specubus, etiam potest esse secunde et tertie declinationis, penus penubus etiam potest esse secunde et tertie declinationis. Cetera vero nomina quarte declinationis faciunt in ibus.

De quinta de
clinatione
Actus

es

Rectus quinte dat semper et est muliebre

In hac parte Auctor determinat de quinta declinatione dicens: Rectus, id est nominativus singularis quinte declinationis dabit semper es, ut res et spes, et est muliebre, id est generis feminini.

Adente diem memori volo compositumque teneri

Dicit Auctor quod hoc nomen dies et eius compositum detent teneri memori mente, id est in mente, quia non sunt generis feminini, immo dies est generis incerti, et compositum eius merities est generis masculini.

Genus

ei

Et dicetis genitivus atque datus

Actus

es

Actus

es

Ablativus

e

Dicit Auctor determinat de genitivo et dativo singularibus quinte declinationis. Et dicit: Vos dicetis, id est dabitur ei, id est hanc terminationem ei genitivus et dativus singularibus quinte declinationis, ut hec res, huius rei, huic rei.

Em quarto: quinto demus es: decet e dare sexto

In hoc versu dicit quod accusativus singularis quinte declinationis facit in em, ut accusativo hanc rem, vocativus in es, ut vocativo o res, ablativus in e, ut ablativo ab hac re. Tertius est planus.

Actus

es

Actus

es

Actus

es

Genus

erū

Primo plurali demus es: qui vult sibi subdi

Quartum cum quinto: tribuens erum genitivo.

In hac parte Auctor determinat de quinta declinatione quantum ad numerum pluralem, et dicit: Primus pluralis, id est nominativus pluralis dabit es, ut pluraliter nominatio hi dies, qui vult sibi subdi quartum, id est accusativum cum quinto id est vocativo, quasi dicat, quod etiam accusativus et vocativus faciunt in es. Donit regulam de genitivo dicens, tu tribues gratiam erum, ut rerum dierum.

Actus

ebus

Ablativus

ebus

Tertius et sextus semper formantur in ebus

In hac parte Auctor ponit regulam de dativo et ablativo pluralibus quinte declinationis dicens: Tertius et sextus, id est dativus et ablativus formantur in ebus, ut dativo his rebus, ablativo ab his rebus.

Desunt plurali genitivi siue dativi

Et sexti quinte: nisi res speciesque diesque

De declinatione patronymicorum

Progenies et maneries dic materiesq.

Dicit Auctor q nomina quinq declinationis carent genitiuis & datiuis & ablatiuis pluralibus preter ista videlicet res rerum rebus. species specierum speciebus. progenies progenierum proge-
niebus. materies materierum materiebus. maneries manerierum maneriebus.

Rectos compone simul inflectuntur vtrinq.

Dicit q si duo recti componantur vtrinq variantur & declinantur scilicet ex vtraq par-
te recti. vt nominatio hec respublica. genitiuo huius rei publice. datiuo huic rei publice
accusatio hanc reipublicam &c

De declinatione
compositoꝝ ex
duobꝝ integr.

Non sic alterutrum declines nec leopardum

Auctor ponit exceptionem a regula predicta dicens Tu non declines sic vt diximus hoc nomen
alteruter alterutra alterutrum. sed solum declina ipsum ex parte vltimi recti. quia deberet facere
alteriusutrus in genitiuo. & facit alterutrus. nec etiam leopardum: quia deberet facere leonif /
pardū in genitiuo. & facit leopardi. Alteruter autem sic declinatur. Alteruter alterutra alterutrū
Alterutrus. alterutrus alterutrus. Alterutri alterutri alterutri. Alterutrum alterutrum al-
terutrum. Ab alterutro. ab alterutra. ab alterutro. In numero plurali. Alterutri. alterutre. al-
terutra Alterutroꝝ. alterutrarum alterutroꝝ. Alterutris alterutris alterutris. Alterutros
alterutras alterutra. Ab alterutris ab alterutris ab alterutris

Obliquo rectum componens iunges in vnum.

Ex sola parte recti decet hanc variari

Dicit q si rectus componatur cum obliquo: solummodo rectus variatur & non obliquus. vt Mo-
minatio hic magister militum. huius magistrum militum. huic magistrum militum. hunc magistrum
militum &c.

Si componantur obliqui non variantur

Dicit q si duo obliqui componantur. neuter eorum variatur. id est declinatur. vt huiusmodi. il-
liusmodi.

Patronymica tibi dat declinatio prima Que dantur maribus: sed in es rectum faciemus.

Species nominis diuiditur in primitiuam et deriuatiuam. Deriuatiua vero diuiditur
in quinq partes scdm quinq species deriuationum nominis scilicet patronymicum possessiuum
compatiuum. diminutiuum. denominatiuum. Dic autem agit de patronymicis: & patet ordo. qz
prius est primitiuum deriuatiuis. Item hec pars diuiditur in duas. in quarum prima agit de for-
matione patronymicorum in masculino genere. in secunda de feminino genere. Prima incipit. Pa-
tronymica. Secunda. Tertia feminea. Patronymicum est vt dicit priscianus in secundo: quod
a proprijs tantummodo deriuatur patrum nominibus scdm formationem grecam significans cu
genitiuo. sui primitiu. filium vel nepotem: vt eacides filius vel nepos eaci. Exiguntur autem quat-
tuor ad patronymicum. scilicet origo. terminatio. forma. significatio. Origo vt deriuetur a nomi-
nibus patrum: Abusiue tamen a matribus & ab auis matris & a regibus siue a conditoribus
& a fratribus patronymica solent formari. vt iliades ilie filius scilicet romus. Quidius in. xiiii
metamorphoseos. Et corpora victa fopore Inuadit poetasq; petunt qd obice firmo Lauferat ilia
des. Similiter maiades maie filius scilicet mercurius. Ab auis matris. vt atlantiades. mercu-
rius filius maie filie atlantis. Quidius in primo metamorphoseos. Sedit atlantiades et eunte
multa loquendo Detinuit sermone diem Similiter inachides epaphus filius ionis filie inachi-
des. Idem quidius in eodem. Non tulit inachides: matrisq; ait omnia demens. A regibus vt a the-
seo rege thesides. a cecroge cecropides. Virgilius in secundo georgicorum. Premiag; ingentes
pagos et compita circū Theside posuere. Ide i. vi. Enei. Tum pendere penas cecropide iussi. A
conditoribus ciuitatum. vt a romulo dicitur est romanus populus romulides. Virgilius i. viij.
Enei. Subitoq; nouum consurgere bellum Romulidis. A fratribus vt a phaetonte phaetontia-
des. Virgilius in bucol. Tu phaetontia des musco circū dat amare cortic Phaetontia des tū dixit
p phaetontia des poetica licentia. Terminatio des patronymicorum masculinorum tres sunt apud
grecos scilicet des. & ion. & adios vel ius. Terminatio des communis est apud illos. qm in omni
vnone pnt hac vti: qua sola pote romanor vtunt. nā qz duabꝝ nō vtitur id est in ion. terminata
q est propria lingua adis vt neron. & in adios: que est colica. vt hircadus hirci filii scilicet pstra.
vel in ius. vt pelius. Femininorum terminationes apud grecos etiam sunt tres. is. as. & ne pro-
ducta. que apud nos transeunt vt infra patebit. Forma est duplex scilicet greca & latina. Greca in ma-
sculinis in tres diuiditur partes Prima Greca in as vt pelias. & in ios vt laertios mittetia gen-
tium in u patronymica formant in ades: vt peliades laertiades. Secunda Greca Nomina in es
vt hipotes. corinetes mittetia genitiuum in u patronymica formant in ades vel i ides. vt hip-
potades. corinetides. Tertia. Letera greca mittetia genitiuum in u. vel in us. vel in os. mutant eas in
ides. vt priamus. priamu. priamides. nestor. nestoros. nestorides. plistenis plistenius pliste-
nides. pelicus. pelicos. pelides. Vbi per sineresim ei mutatur in i. longum. Forma in feminis

De declinatione
patronymicorꝝ
Et primo ma-
sculinorum
Utus es

De declinatione patronymicorum

est triplex. Prima patronymica feminina in is formatur a masculinis remota de. vt priamides priamis. Si autem masculina in longam habuerint ante des illum in ei vertunt. vt pelides pelis. Secunda Patronymica feminina in as formatur similiter a masculinis remota de. vt pelias des pelias. Unde eneades encas facere debuit. sed encis auctoritate sua protulit maro in libri titulo. Tertia Patronymica feminina in ne formatur a primitiuis hoc modo. Si primitiuum habuerit in ne. tunc in pducta repitur in patronymico an ne. vt acrisios acrisione. Si vero primitiuum non habuerit in ne. tunc in pducta repitur in patronymico an ne. vt adraustos adraustine. Forma latina in duas partes diuisa est scilicet masculina et feminina. Masculina patronymica latina quinque formas habent. Prima. Si primitiuum est declinationis prime et genitui vertitur in a et additur des. vt An dree andreades. Secunda Si primitiuum est declinationis secunde et genitui in i solam desinat. genitio additur tantum des. vt petrus petri petrides. Tertia. Si primitiuum est declinationis secunde et genitui in duo desinat. vltimum i vertitur in a. et additur des. vt Antonij Antonides. Quarta Si primitiuum est declinationis secunde et genitui in ei desinat. ei vertitur in i longum. et additur des vt mattheus matthei matthides. Quinta. Si primitiuum est declinationis tertie datiuo tantum additur des. vt iohanni iohannides. Feminina patronymica latina formatur a masculinis remota de. vt petrides petris. In noibus autem scilicet declinationis mittentibus genitium in ei. genitio additur i sola. vt mattheus matthei mattheis. Significatio vt significet idem quod filius vel nepos cum genitio sui primitiuum. Dicit igitur Auctor quod prima declinatio dat. id est declinando demonstrat patronymica que dantur maribus. id est que masculina sunt. q. d. q. patronymica masculina sunt generis masculini. et facimus rectum. id est nominatiuum in es. vt hic priamides:

Actus am

Am quartus casus aut en: gerit e vel a quintus.

Quintus e vel a vel es

Et reperitur in es.

Auctor dicit quod accusatiuus casus facit in am aut in en. vt hunc priamidam vel priamidem. Inuenitur etiam priamidem. vocatiuus facit in e vel in a. vt vocatiuo o priamide vel priamida: et reperitur etiam ipse vocatiuus in es. vt o priamides.

Ablatiuus e a

Ablatiuus in a vel in e: nec cetera muta.

Dicit quod ablatiuus facit in a vel in e. vt ab hoc priamide vel priamida. Nec debet mutare cetera id est ceteros casus: de quibus nihil dictum est. quia ceteri casus declinantur secundum primam declinationem. vt genitio huius priamide. datiuo huic priamide. Et pluraliter Nominatiuo hi priamidem. genitio horum priamidum. datiuo his priamidibus. accusatiuo hos priamidas. inuenitur etiam hos priamides. vocatiuo o priamide. ablatiuo ab his priamidibus

Patronymica feminini generis. Actus is Genitiuus is vel os crescit Actus a vel em

Tertia feminea tibi patronymica format
Is recto prebens: genitiuus erit sibi crescens.
Isq; vel os faciet: a vel em quartus tibi prebet

In hac parte Auctor determinat de declinatione patronymicorum femininorum dicens. Tertia declinatio format tibi patronymica feminina prebens tibi hanc terminationem is recto. id est nominatiuo casui singulari. quasi dicat quod patronymica feminina sunt tertie declinationis. et faciunt nominatiuum in is. Deinde ponit regulam genitui dicens. Genitiuus erit sibi crescens. id est superabit nominatiuum. et faciet is vel os. vt in hoc priamis. genitio huius priamidibus vel priamidibus. id est filia vel nepos priami. Quartus id est accusatiuus prebet tibi em vel a. vt accusatiuo hanc priamidem vel priamida.

Vocatiuus i. non crescens

Quintus i seruabit. sed rectum non superabit.

Dicit quod vocatiuus seruabit hanc terminationem i. vt vocatiuo o priami. vltima cor. Sed talis vocatiuus non superabit nomen. immo erit sibi equalis

Ablatiuus e Actus as vel es

E solam sextus tenet: esq; vel as reperimus
Plurali quarto. nil plus preter metra muto

E solam sextus tenet. id est ablatiuus terminatur in e solam. vt ablatiuo ab hac priamide. q. pro et nos reperimus es vel as quarto. id est accusatiuo plurali. vt accusatiuo has priamides vel priamidibus. Nil plus muto supple de tertia declinatione in patronymias femininis preter metra. hoc est preter illud quod aliquando causa vel necessitate metri conuenit permutari. Declinantur enim in alijs casibus secundum tertiam declinationem.

Actus ias

Interdum per ias hec patronymica formes

Dicit quod interdum hec patronymica feminina terminantur in ias in nominatiuo casu. vt pelias et ambrosias.

Actus adis ados

As breuis in recto dat adis vel ados genitio

Docet Auctor docet declinare predicta patronymica in ias terminata et alia similia dicens. As breuis in recto. id est nomen terminatum in ias breuem in nominatiuo dabit adis vel ados in genitio penultima correpta. vt hec ambrosias. genitio huius ambrosiadis vel ambrosiadibus. id est filia vel neptis ambrosij

De declinatione grecorum

Em vel a dat quartus: in e fit tantummodo sextus

Dicit q̄ accusatiuus facit in em vel in a. vt accusatiuo hanc ambrosiadem vel ambrosiada. **Sextus** id est ablatiuus facit in e. vt ablatiuo ab hac ambrosiade

Hanc reliquos terna: nil mutat in his nisi metra.

Dicit Auctor q̄ reliqui casus variantur ad modum tertie declinationis: et nil mutatur in his nisi metra. id est nil de tertia declinatione mutatur nisi necessitate metri postulant:

Ad hunc dices greci tamen s quinto remoueri

Dicit q̄ aliqui s remouetur in vtō more greci. i. fin morem grecorum: vt pelias remota s fit pelia et ambrosias remota s fit ambrosia: Declina igitur sic. **De pelias** huius peliadis et peliados. huius peliadi. hanc peliadem et peliada. o pelias. ab hac peliade: **De peliades.** hanc peliadū. his peliadibus hanc peliades o peliades. ab his peliadibus

Ne plerisq; damus quibus e normam sociamus.

Dicit q̄ aliquando nos damus hanc terminationem ne plerisq; .i. multis vel aliquibus nominibus patronymicis vt acrisione: quibus nos sociamus normam e. i. regulam nominū terminatorum in e. q. d. q̄ ipa declinantur sicut illa que terminantur in e. de quib; immediate regula tradet

Cum dedit e grecus rectus: tenet es genitiuus

Monstratur hic qualiter variari debeant nomina greca in e terminata. Et dicit. Cū grecus rectus dedit hanc terminationem e. tunc gētūs tenet es. vt ntō hec pheex. genitiuo huius pheex.

Em dat et en quartus: reliquos recto sociamus.

Quartus id est accusatiuus nominis greci in e terminati dat em vel en. vt accusatiuo hanc pheex vel pheexen. Reliquos scz casus nos sociamus. id est similes faciemus: recto id est nominati uo: vt datiuo huic pheex. vocatiuo o pheex. ablatiuo ab hoc pheex

Cum greci rectus tenet os: par est genitiuus

In hac parte Auctor determinat de declinatione grecorum terminatorum in os dicens. Quādo rectus. id est nominatiuus nominis greci tenet os. tunc gētūs est par suo ntō. id est similis. vel grecus gētūs dat hanc terminationem oy. delos. id est hoc nomen delos grecum sicut tibi testis: vt ntō hec delos: gētō huius delos vel deloy. nomen insule

Vel dat oy grecus: delos deloy tibi testis

In hac parte Auctor determinat de declinatione grecorum terminatorum in os dicens. Quādo rectus. id est nominatiuus nominis greci tenet os. tunc gētūs est par suo ntō. id est similis. vel grecus gētūs dat hanc terminationem oy. delos. id est hoc nomen delos grecum sicut tibi testis: vt ntō hec delos: gētō huius delos vel deloy. nomen insule

Quartus on. os quintus: o tertius atq; supremus

Quartus. id est accusatiuus nominis greci in os terminati facit on. vt actō hanc delon. Quintus id est vocatiuus facit os. vt vocatiuo o delos. Tertius. id est datiuus atq; supremus. id est ablatiuus facit o. vt datiuo huic delo. ablatiuo ab hac delo. Unde poeta. **Daternam agnoscere delon.**

Sepe dat is rectus: dat ios vel eos genitiuus

Dicit Auctor q̄ nominatiuus grecus sepe finitur in is. vt hec thetys. et tunc genitiuus dat ios vel eos. vt genitiuo huius thetyos vel theteos.

Im quartus dabit: i quintus: neuter superabit

Dicit Auctor q̄ quartus. id est accusatiuus nominis predicti datim. vt accusatiuo hanc thetym. Quintus. id est vocatiuus dat i. vt vtō o thety. Sed neuter scz nec accusatiuus nec vocatiuus superabit rectum. id est nominatiuum

Fit quintus recto par: declinante latino

Dicit q̄ quintus id est vocatiuus nominis greci in is terminati: fit par. id est similis recto. id est nominatiuo. declinante latino. id est scdm latinam declinationem. vt hec thetys. vtō o thety

Dat genesis quintum similem sibi: dat genitiuum

In hac parte Auctor determinat de nomine genesis. quod est quidam liber biblic. Et dicit sic. Hoc nomen genesis dat quintum id est vocatiuum sibi sim. em. vt vocatiuo o genesis: Et dat gētū in is vel in os. vt huius genesis vel geneleos. Quartus id est accusatiuus tenet im. vt accusatiuo hanc genisim. Reliqui casus videlicet datiuus et ablatiuus dabunt i. vt datiuo huic genesi. ablatiuo ab hac genesi.

Is vel os: tenet im quartus: reliquiq; dabunt i.

In hac parte Auctor determinat de nomine genesis. quod est quidam liber biblic. Et dicit sic. Hoc nomen genesis dat quintum id est vocatiuum sibi sim. em. vt vocatiuo o genesis: Et dat gētū in is vel in os. vt huius genesis vel geneleos. Quartus id est accusatiuus tenet im. vt accusatiuo hanc genisim. Reliqui casus videlicet datiuus et ablatiuus dabunt i. vt datiuo huic genesi. ablatiuo ab hac genesi.

Dic moyses moysi: reliquos terne sociabis.

In hac parte Auctor ponit regulam de hoc nomine moyses. quod est proprium nomen viri Et dicit Moyses dat moysi in genitiuo. Et tu sociabis reliquos casus terne. id est tertie declinationi. hoc est in alijs casibus declinatur ad modum tertie declinationis. vt hic moyses. genitiuo huius moysi. datiuo huic moysi. accusatiuo hunc moysen. vocatiuo o moyses. ablatiuo ab hoc moysen

Dat iesus um quarto: reliquis u semper habeto

Actūs em vel a
Sextus e

Vocatiuus alī
quī remouet s.

Actūs grecus e
Sextus es

Actūs em l en.

Actūs grec' os
Sextus os vel oy

Actūs on
Sextus os
Sextus o

Ablatiu'
Actūs grec' is.
Sextus ios l eos

Actūs im
Sextus i

De declinatōe
huius nomis
Sextus is vel os
Accusatiu' im
Alij casus i

De declinatōe
huius nomis
moyses:

De declinatōe
huius nomis
iclus.

De declinatione pronominum

Hic Auctor dat doctrinam de hoc nomine iesus: Et dicit qd hoc nomen iesus: quod interpretatur saluator dat hac terminationem ym qro. i. actō. Reliquis u semper habeto. i. qd in reliquis casibus in u semper terminetur. quod patet declinando. vt hic iesus. grō hui? iesu. datiuo huic iesu. ac cusatiuo hunc iesum. uocatiuo o iesu. ablatiuo ab hoc iesu.

De declinatione pronominum

De declinandi pronomina norma quaterna

In hac parte Auctor determinat de quattuor formis declinationis pronominis dicens. qd norma declinandi pronomina est quaterna. i. quadruplex. id est prima. secunda. tertia et quarta. Et ideo post declinationem nominis agit de pronomine. qz ponitur loco pprii nominis. et certas similesq; personas recipit

Prima declinatio

Estq; mei vel mis in prima: tuiq; suiq;

Dicit Auctor qd tria sunt pronomina in prima norma siue in primo modo. videlicet mei mis mihi tui tis tibi. sui sibi

Recto persone non seruit regula prime

Dicit A. qd hec regula. s. recte declinationis non seruit recto. i. ntō prime psonę. quasi dicat. huic pronomini ego: cuius obliqui non recte formantur ab ipō nominatiuo. dixerimus enim dicere: ego egonis: et dicimus ego mei vel mis

Secunda declinatio

Debes ius facere genitiuum norma secunde

Debes formare per eam pronomina quinq;

Dicit qd pronomina scđe no: me seu secundi modi faciunt grām in ius. vt ille illius. Preterea dicit qd tu debes formare per secundam formam quinq; pronomina. scz ille ipse iste hic is.

His octo species primaria dicitur esse.

Dicit Auctor qd octo pronomina supradicta sunt primaria. Ideo dicit. Species primaria. i. primitiua dicitur esse his octo. pronomibus supradictis. vtz trib? primi modi et quinq; secundi modi

Monstrant et referunt hec: et quasi fixa manebunt

Is suus ipse sui referunt: sed cetera monstrant

Ille refert monstrat: non facit hoc aliud.

Hic Auctor ostendit proprietatem predictorum pronominum dicens: qd hec pronomina predicta monstrant. id est demonstratiua sunt: referunt id est relatiua sunt. et manebunt quasi fixa. id est substantiua. quasi dicat: qd predictorum pronominum aliqua sunt demonstratiua. vt hic et iste ego tu. aliq; relatiua. vt is suus ipse et sui. et manebunt quasi fixa. id est substantiua. quasi dicat ad demonstranda ipsa non esse penitus substantiua. Nam licet substantiua ponantur: vt ego curro: tamen recipere possunt substantiuū tanq; si essent adiectiuq; vt ego pater. Alij dicunt qd Auctor dixit quasi: ad notandum quasi aliqua esse substantiua significatione et non uoce. vt is et ipse. aliqua uoce et significatione. vt ego et tu. Alij tamen dicunt quasi. id est certe vel uere substantiua. qz fm pascianum. pronomē ponitur loco pprii nominis: et certam significat psonam. Postea dicit qd hoc pronomē ille refert. i. relatiuum est. monstrat. id est demonstratiuum est. et nullum aliud pronomē hoc facit. id ē pte / rit esse relatiuum et demonstratiuum.

Deq; tribus primis septem fit origo supremis

Dicit Auctor qd a tribus primis pronomibus deriuatur alia videlicet me? tu? su? noster et uester nostras et uestras. De? noster et nostras ab hoc pronomine ego. tuus uester et uestras ab hoc pronomine tu. suus uero ab hoc pronomine sui Et est sciendum qd illa que deriuantur a demonstratiuis demonstratiua sunt: et que a relatiuis relatiua sunt. Ideo solent habere aliqui uersum sequentem

Personas duplices hec designare uidentur

Cum possessore possessio significatur

Dicit Auctor qd ista septem pronomina predicta significant duas personas scz psonam possessori. et psonam rei qd possidetur. Nam cum dico liber meus. p hoc pronomē meus intelligo possessorem. l. b. videlicet me: et possessionem meam videlicet librum

Quis vel qui

Formans quis vel qui tonato crede minori

Auctor dicit qd hoc nomen quis vel qui declinatur fm qd tonatus iubet esse declinandum scz in illa parte. Nominatiuo quis vel qui etc.

Tertia declinatio

Tertia per primam fit nominis atq; secundam

Dicit Auctor qd tertia norma declinandi pronomina fit p primam et per secundam nominis declinationem. quasi dicat. qd pronomina tertij modi declinantur sicut nomina prime et secunde declinationis. Nam sicut dicimus. Ntō ton? bona bonum. grō toni tone toni. ita dicim? Ntō me? mea meū. grō mei mee mei etc. Et illoz pronomiū sunt quinq;. scz meus tuus suus noster et uester

De heteroclitica declinatione

Has tres donatus distinguit sufficienter.

Dicit Auctor q̄ conatus distinguit sufficienter has tres normas predictas id est pronomina primi modi secundi et tertij. Ideo ipse non procedit ulterius in declinatione ipsorum.

Quarta quidem terne par debet nominis esse.

Dicit Auctor q̄ quarta norma declinandi pronomina debet esse par id est similis terne. id est tertie declinationi nominis. Nam sicut dicim⁹ maiestas maiestatis. ita dicim⁹ nostras atq̄. vias atq̄.

Et tibi signabis que declinans variabis.

Hoc est secundū capitulum huius libri. In quo Auctor intendit determinare de declinatione nominū heteroclitōz. Et primo preponit quod facere intendit dicens. Tu signabis tibi id est in mente tua hec nomina que nomina declinans variabis. id est vario modo declinabis. Et est sciendum q̄ nomen heteroclitum nihil aliud est q̄ nomen varie seu alterne declinatum. ut nominatio hoc celum. pluraliter nominatio hi celi celoz. Habito de nominib⁹ declinans. agit de diversidinis scilicet heteroclitis. Et dicitur heteroclitū dictio num irregulariū contra regulas arti grāmaticę variatio. vel est significati vel p̄significati in vna et eadem parte orationis variatio. Et dicitur ab heteron quod est varium et clisis quod est declinatio quasi varia declinatio. Et habet fieri septem modis scilicet in persona ut sum es. In genere ut hoc celum hi celi. In declinatione ut hoc vas. et pluraliter hec vasa. In declinatione et genere ut hoc epulum. he epule. In significatione tantū ut ops et hic fascis in singulari idem quod fasciculus. in plurali honores. Lucanus. Septim⁹ hic sequitur repetitis fascibus annus. Similiter caro in singulari pro carne humana. in plurali pro carnib⁹ porcinis pecorinis vel alijs. In formatione vel inflexione vel in casu. quod idem est ut in nūis. iter itingris. In positioe ut ego mei. iupiter iouis. nam aliud est positio facta in ntō. aliud in obliquis. Tū fm̄ quosdam heteroclitis fit quattuor modis. Genere ut hoc celum in singulari. hi celi in plurali. Comparatione ut bonus melior optimus. quia debentur dicere bonus tonior bonissim⁹. Declinatione ut vas quod in singulari est tertie declinationis et in plurali secunde. Sensus siue significatiōe ut ops. caro. fascis.

Pascua sola datur. et pascua plura dabuntur.

Dicit q̄ hoc nomen pascua in singulari est generis feminini et in plurali generis neutri. et est heteroclitū genere. et etiam declinatione quia in singulari est prime declinationis et in plurali secunde declinationis. Invenitur etiam in feminino genere he pascue pascuarū. Unde Ezechiel. xxiiij Insuper et reliquias pascuarū vestrarū p̄culcatis pedibus vestris. Pascua est nutrimentū animalis bruti.

Est zizania: sunt zizania plura: neq̄:

Dicit A. q̄ hoc nomen zizania in singulari est generis feminini. et in plurali neutri vel feminini. ut nominatio hec zizania. pluraliter ntō hec zizania. vel he zizanie. Ideo dicit plura neq̄. Invenitur tamen etiam hoc zizanium in neutri generis. Item zizania est seges vel herba peruersa scilicet lolium. ut dicunt. Et ponitur q̄q̄ pro sorde omnium segetum.

Balnea dic̄ vel ea: ea non prius sed eum das.

Sic et amygdala dic̄.

Dicit Auctor q̄ hoc nomen balneum in singulari est generis neutri. in plurali vō feminini et neutri. ut pluraliter ntō hec balnea vel he balnee. sed in singulari semper est generis neutri. Et hoc est quod dicit. Dic id est dicere debes balnea vel eas id est balneas in numero plurali. ea id est balnea non est prius in numero singulari. sed tu debes dicere eum. id est balneum. In singulari est generis neutri et in plurali feminini et neutri. Sic et amygdala dic̄. quasi dicat q̄ amygdala eodem modo variatur quo balnea. ut nominatio hoc amygdalus. pluraliter ntō hec amygdala. vel he amygdale. Tamen invenitur hec amygdalus pro arvore tantū. sed amygdalū pro eius fructu. Invenitur etiam hec amygdala tam pro fructu q̄ pro ligno.

Delicium tibi sit. mihi semper delicie sunt.

Dicit q̄ hoc nomen delicū est heteroclitū significatiōe genere et declinatiōe. quia in singulari significat peccatum et est generis neutri et declinatiōis secunde. in plurali significat cibum delicatū et est generis feminini et declinatiōis prime. ut ntō hoc delicium. pluraliter ntō he delicie.

Hoc epulum comedis. epuleq̄ parantur amicis.

Dicit A. q̄ epulum in singulari est generis neutri et secunde declinatiōis. in plurali est generis feminini et prime declinatiōis. ut ntō hoc epulum. pluraliter ntō he epule et est ferculū. et dicitur fm̄ quosdam epulum pro corporali. sed epule epularum pro spirituali id est pro refectione scientie vel virtutis. Unde Plato in Thimeo. Venistis ad epulas hesternas.

Est locus atq̄ loci sunt artis. sunt loca terre

Dicit Auctor q̄ locus in singulari est generis masculini. sed in plurali masculini et neutri. ut no

Quarta declinatio.

Capitulum secundū est de heteroclitica declinatione.

De heteroclitico genere declinatione simul.

De heteroclitico genere solus

De heteroclitica Declinatione

minatio hic locus. pluraliter nō hī loci. hec loca. S; in masculino genere significat artes dia-
lectice. in neutro vō loca terre. Ideo dicit. atq; loci sunt artis. sunt loca terre. Itē locus dicitur
tam substantia q̄ quantitas qua aliquid locale circūscribitur. Item locus dicitur maxima. p̄o-
sicio vel habitudo vnde trahitur argumentū tam in dialectica q̄ in rhetorica: Et nota q̄ locus p̄-
prie est quantitas circūscribens corpus. Sed hec loca locorū p̄rie de his dicuntur in quibus pos-
siones habentur. Loci autem ad logicos pertinent. Itē locus est sedes argumēti. vel id ex quo
ad positam questionem pueniens trahitur argumentum. Itē locus dicitur facultas. copia. p̄-
testas. conditio. tempus. occasio. oportunitas. dignitas. auctoritas. honor. magnitudo. maiestas.
fastigium. splendor. gradus. gloria.

Est locus atq; loci sunt et loca plurima genti

Dicit Auctor q̄ locus in singulari est ge. mas. in plurali vō mas. & neutri. vt nō hic locus. plura-
liter nō hī loci vel hec loca. id est ludus vel solatium.

Balteus addatur. filum plurale sequatur

Dicit A. q̄ hoc nomen balteus addatur predictis. quia in singulari est ge. mas. s; in plurali mas.
et neutri. vt hic balteus. pluraliter nō hī baltei vel hec baltea. id est zona argentea vel cingulum
militare. Saurus tamen dicit in plurali neutrum esse solūmodo. vt hic balteus. pluraliter hec
baltea. Et hoc nomen filum sequatur pluralem numerū illorum nominū locus & iocus. quia in
plurali etiam est ge. mas. & neutri. vt hoc filum. pluraliter hī fili vel hec fila.

Carbasus vna ratis. et carbasa plura videbis.

Dicit Auctor q̄ carbasus in singulari est gener. fe. in plurali neutri. vt nominatio hec carbasus
pluraliter nō hec carbasa. id est velum nauis. Et vt dicitur hec carbasa in singulari vestis sinuo-
sa que tam viro q̄ mulieri pueniri potest. Sed carbasa for. ad vela nauium pertinet & cor. penul.
Unde Quidius. Vidi p̄cipiti carbasa tenta notho.

Arbutus est similis huic. intyba pergama iungis.

Dicit q̄ hec dictio arbutus est similis precedenti. quia in singulari est generis fe. & in plurali neu-
tri. vt nō hec arbutus: pluraliter nō hec arbuta. id est collectio arborum. Tu iungis etiam inty-
ba & pergama. quia eodem modo declinantur. vt hec intybus. pluraliter nō hec intyba. & est que-
dam herba. nō hec pergamus. pluraliter nō hec pergama. id est troia. Ioannes tortellius dicit
Intyba cū t̄ cili & greco in penultima scribitur. herba est capillosa & amara. cuius tenues capil-
li segetes ambiunt & necant. dicente Virgilio libro georgicorū. j. Strymoniceq; grues & amaris in
tyba fibris.

Cui celum seruit. celos et cuncta creauit

Sicrastrum rastros: porrumq; facit tibi porros

Dicit q̄ ista nomina videlicet celum rastrum porrum in singulari sunt generis neutri & in plurali
masculini. vt nō hoc celum. pluraliter nō hī celi celorum. nō hoc crastrum. pluraliter nō hī ra-
stri. nō hoc porrum. pluraliter nō hī porri. Celum dicitur a celo las. quia celat nos. vel a celo las.
pro sculpere quia sculptum est & insignitum varis stellis. vel componitur a casa & helios quod est
sol. quia est casa solis. Rastrum rastri. instrumentum rusticorū. i. fossorium duplex vt dicitur. & dī-
fica raritate dentū. vel a rado vis q̄ radit terrā. Rastri etiā dī aliud instrū rusticorū dentatū quo
paleā remouent a granis. Porrum est quedam herba. & dicitur a porrigo. quia in longum porrigi-
tur. Etiam est quedam infirmitas que fit in manibus vel in pedibus ad similitudinem porrorum

Frenum detur equo: frenos et frena teneto

Sic claustrum formas: filum pariterq; capistrum.

Dicit q̄ ista nomina frenū claustrū filum & capistrū in singulari sunt ge. neu. & in plurali masculi-
ni & neutri. vt nō hoc frenū. pluraliter nō hī freni vel hec frena. hoc claustrū. pluraliter nō hī
claustra. vel hec claustra. hoc filum. pluraliter nō hī fili vel hec fila. Filum repetit hic gratia pue-
nientie. Hoc capistrū. pluraliter nō hī capistri vel hec capistra. & est quoddam ligamen cum quo
equus vel aliud animal ex parte capitis tenetur. & dicitur a caput. q̄ caput iumentorū stringit.

Vicinus altilia si plura sit altilis vna

Consimiliq; modo sit declinanda supellex

Dicit A. q̄ ista duo noia altilis & supellex in singulari sunt ge. fe. & in plurali neutri. vt hec altilis
pluraliter nō hec altilia. & dī res q̄ ad hōc alitur vt pinguior fiat & vt occidatur vt porci & volu-
cres t̄mesticæ. hec supellex. pluraliter nō hec supellectilia. & est substantia vel facultas & oē instru-
mentū & ornamentum domus.

Tartarus ater habet plurale ra: vnaq; dant rum

Dicit q̄ hoc nomē tartarū in singulari est ge. mas. in plurali neu. vt nō hic tartarū pluraliter nō
hec tartara. i. inferna. Et inuenitur hoc tartarū. p̄ fece vini. id dicit. vnaq; dāt rum. Cōstrue sic
Tartarū ater. i. infernū niger. hoc ē illud nomē tartarū h; plurale ra. i. in plali numero h; tartara

De heteroclitica declinatione

qs. p. z. vna dāt rū. i. inuenitur etiā tartarū gūis neutri singulari nūeri significās feces vini. Tartarū ē pfundissimū loq̄ infernoy d̄ quo nēmine extraxit deus. illic est fletus z stridor dētū horroz tenēbzarum tremoz trigoris.

Sibilus hic dices: sed sibilā plurima unges

Supparus esto comes: prius hic tenet vs: sed a subdes.

Trenarus: infernus: sic menalus: sic et auernus.

Dindyma pileus ismara gargarus associamus.

Dicit q̄ nomina in lra posita in nūero singulari sunt ge. mas. z in plurali neutri vt ntō hic sibilus pluraliter ntō hec sibilā. hic supparū pluraliter ntō hec suppara. hic trenarū. pluraliter ntō hec trenara. hic infernū. pluraliter ntō hec inferna. hic menalū. pluraliter ntō hec menala. hic auernus pluraliter ntō hec auerna. hic dindymū. pluraliter ntō hec dindyma. hic pileus. pluraliter ntō hec pilea. hic ismarū. pluraliter ntō hec ismara. hic gargarū. pluraliter ntō hec gargara. Itē sibilus dī a sibilō las. qd̄ serentū est pzie. tū homines sibilāt. Supparū ē manca ornatū cā sup aliā ducta z crispa. Et ponitur sepe p̄ velo vel replicatōe vel summitate veloz. Vñ qdā Suppara nuda tos cingūt angusta lacertos. Itē Juuenalis. Suppara veloz periturū colligit auras. Treuarū est mons siue vallis vbi descēsus ē ad inferos. z sepe ponitur p̄ ipso descēsu ad inferos z p̄ inferno. Inuenitur etiā hic tenarū. pluraliter hec tenara p̄ eodē. Infernū dī ab infra qz sb̄ terra dī esse. Sicut enī cor ē in medio hominis. ita z infernū in medio terre creditur ee. Vel infernū dī ab infero inferos. qz anime reoz illuc inferātur. Venalū ē mōs archadie. Auernū dī loq̄ vbi ē descēsus ad inferos. z ponitur sepe p̄ inferno. z dī ab a qd̄ ē sinez verios qd̄ ē delectatio qz in inferno nulla ē delectatio. Dindyma ē nomē altissimi mōt. Ioānes tortelli dicit Dindyma prima cū i latino sequēte n. vltima cū y greco. z vltima cū m lra scribit. mōs ē phrygie matri deū sacer. declinat qz tūmodo in plurali. Virgili libro eneidos. it. Itē p̄ alta dindyma. Pileū fm̄ eūdē cuz i latino et vñico l scribitur. opimētū qdā est caput. Itē dicit Ismarū absqz aspiratiōe z vñico r scribitur. mōs ē thracie teste Seruio sup decimū eneidos. z in bucolico z vt refert vibius in qdā sui pte as perrimū est z inculū. in residuo vō fertilis vinez z oliuis. Itē dicit Gargara qz cū g a nobis scribatur. fm̄ tū crymologia p̄ scribi debet. z sunt cacumina mōt. ide Jda mōs ē z silua troia noz in phrygia. quā homerū libro. viii. iliados ferax parctē dixit z locū p̄tinē qd̄ gargaron vocāt

Ista solent quarta variari siue secunda:

Cum lauro quercus pinus cornus quoqz ficus:

His colus atqz domus penus et lacus associamus:

Et specus et cantus cetus iugimus et ortus.

Dicit q̄ noia p̄dicta p̄nt variari per secūdā z qrtā declinationē. videlz hec laurū gto huiū lauri vel laurū. hec quercū gto huiū quere vel quere. hec pinū. gto huiū pini vel pinū. hec cornū. gto huiū corni vel cornū. hec ficū. huiū fici vel ficus. hec colū. huiū coli vel colū z ē rota feminaz z instrū vñi femine nent. hec domū. huiū domi vel domū. hec penū. huiū peni vel nus. hec lacū. huiū lacī vel lacus. hec specū. huiū speci vel specū. Et ista tria videlz cantū cetū z ortū p̄nt variari p̄ secūdā z qrtā declinationē sensu variato. i. fm̄ variā significatiōe. In secūdā declinatiōe cantū significat curuaturā vel circūferentiā rote. vel ē p̄cipiū de canitur. cetū piscē magnū marinū. hortus viridarium. In qrtā vō declinatiōe cātū significat modulationē vel. cetū turbā. ortū originē p̄cipiū natitatē

Is vel vs ista suis dices dare compositiuis

Cera iugum limus animus colus arma bacillus:

Cum norma neruum cum freno collige cliuum.

Estqz perenna tantum: tamen de iure perennis habetur.

In his vñibz dicit q̄ cōposita ex noibz in lra positis p̄nt terminari in is z in vs. Verbi grā. Cera cōponitur cū sin. z dicimū hic z hec sincerū z hoc sincere. vel sincerū ra rū. i. purū. Iugū cōponitur cū bis. z dicimū hic z hec iugū z hoc iuge. vel iugū ga rū. i. res duoz iugoz. Limū cōponitur cuz sub z dicimū hic z hec sublimis z hoc sublime. vel blimū ma mū. i. altū. Animū cōponitur cū magnū et animū z dicimū hic z hec magnanimis z hoc magnanime. vel magnanum ma mū. i. magni animi. Et itz colus cōponitur hiez hec incolumis z hoc incolumē. vel incolumū ma mū. i. fospes vel potēs. Scdm̄ alios incolumū nō dī. Erin z arma cōponitur hic z hec inermis z hoc inerne. vel inermū in erma inermū id ē sine armis. Er in z bacillus cōponitur hic z hec imbecillus z hoc imbecille. vel imbecillus la lū id ē nō potēs. Er e z norma cōponitur hic z hec enormis z hoc enorme. vel enormū ma mū id ē nō regular. Er e z neruus cōponitur hic z hec eneruis z hoc eneruē. vel eneruū na nū id ē sine neruis. Er e z frenū cōponitur hic z hec effrenus z hoc effrene. vel effrenū na nū id ē sine freno vel dissolut. Er de z cliuus cōponitur hic z hec decliuis z hoc decliue. vel decliū na nū id est infimū vel depressus. Deinde sequitur. Estqz perenna. quasi dicat q̄ inuenitur perennis perenna perennū. tamen de iure debemus dicere hic z hec perennis z hoc perenne. i. perpetuus. z cōponitur ex p̄ z ānū

De heteroclitica declinatione

De heteroclitica declinatione

Vas vasis ternam tibi dat plurale secundam.

Dicit q vas in singulari est declinationis tertie. vt vas vasis. in plurali vo secunde. vt vasa vasorum. Sed vas habens vas in genitio non est heteroclitum.

Tota domus quartę mi mo rum mosq; secundę

Sententia est q hoc nomen domus vbiq; est declinationis quartę. nisi in infra scriptis terminacionibus. videlicet mi mo mos r rum in quibus est secunde declinationis. Et est sciendum q sic declinatur. Nominatio hec domus. genitio huius domi vel domus. datiuo huic domo. accusatiuo hanc domū. vocatiuo o domus. ablatiuo ab hac domo. Et pluraliter ntō he domus vel domi. genitio harum domoy. dō his domib;. actō has domos vel dom;. vtō o domi vel domus. ablatiuo ab his domibus.

De heteroclit
que deficiunt i
casibus vel nu
mero

Pluralem numerum retinet es atq; metallum.

Raro per reliqua dabitur plurale metalla.

Hic ponit regulā de nominib; metalloy dicens q ista nomina. s. es r metallū variantur in plurali numero. vt pluraliter ntō hec era. pluraliter ntō hec metalla. Sed raro cetera nomina metallorum in plurali variantur. vt ntō hoc aurū. non enim dicim; pluraliter ntō hec aura. r sic de similibus. Et est sciendum q nomina metallorum sunt hec scilicet. aurum. argentum. plumbum. stannum. cuprum. ferrum. aurichalcū. chalybs. r alia quedā que ex aliquibus horum fabricantur.

Nomina signi
ficantia res hu
midas

Aequor vnda fretum mare mel latex aqua vinum.

Docula fons flumen fluuius pluralia seruant.

Stagna lacuna lacus amnes puteus quoq; lymphę.

Cetera pluralem retinent humentia raro.

Lex mensuratis tamen et pensis datur ista.

Hic A. ponit regulā de nominib; humidis. Et dicit q nomina in lra posita variantur in plurali. sed alia humiditate significātia non hnt plurale numerū vel raro hnt. vt oleum r similia. Et hec lex. i. hec regula debet intelligi de his q venduntur cum mensura vel cum trutina. vt lac oleum. Et hoc dicit propter saluam stillam rorem pluuiam guttam. que non mensurantur nec trutinantur

Nomina signi
ficantia semen
terre

Hordea frumenta faba menolesq; citrulli.

His plurale damus: sic dant far pisa lupinus.

Raro seminibus alijs plurale tenemus.

Hic A. ponit regulā de nominib; seminū. r dicit q illa nomina q ponuntur in textu variantur in plurali videlicet. hoc hordeū. pluraliter ntō hec hordea. hoc frumentū. pluraliter ntō hec frumēta. hoc fabū. pluraliter ntō hec faba. alij dicunt singulariter ntō hec faba. pluraliter ntō hec fate. hic melo. pluraliter ntō hi melones. hic citrullus. pluraliter ntō hi citrulli. hoc far. pluraliter nominatio hec farrā. hoc pisum. pluraliter ntō hec pisa. hic lupin;. pluraliter hntō hi lupini. Alia vo nomina seminū raro variantur in plurali. vt ntō hoc triticū. hec auena. hec siligo. Ideo dicit raro seminib; alijs plurale tenem;. Itē far farris nen. ge. dī quoddā gen; annone. r dī a frāgo. gis. Hūaliter tñ oia semina frugū farrā dicuntur a frāgendo qz olim frangebātur in pila anteq; vsus molarum esset.

Quinta declina
tio raro h; plu
rale

Raro plurale dat tibi quinta: nisi sint hec:

Res pariterq; dies acies facies speciesq;

Progenies et maneries dic materiesq;

Dicit A. q nomina quate declinationis raro variantur in plurali. nisi sint hec que in littera ponūtur. Et qz textus est clarus r etiam vocabula. ideo bonū est transire ad alia magi necessaria.

Pax
Sanguis

Raro plurale vult pax et sanguis habere.

Dicit Auctor q hec nomina scilicet pax r sanguis raro variantur in plurali. nisi in alia significacione. vt viri sanguinū declinate a me. sanguinū id est peccator;. Et notanter dicit raro. quia alij quando reperitur sanguis in plurali. vt in euangelio. Qui non ex sanguinibus.

Vulgus
Pelagus

Neutra facis sine plurali vulgus pelagusq;

Dicit q vulg; r pelag; sunt ge. neu. r carēt numero plurali. Et fm aliquos raro variantur in plurali. r sunt ge. mas. vt pluraliter nominatio hi vulgi. pluraliter nominatio hi pelagi.

Tellus
Humus
Belu

Nescio telluris vel humi plurale geluq;

Dicit q hec nomina tell; telluris. hum; humi. r hoc gelu carent plurali. Tellus. luris. dī terra frugifera a tollendo dicta. qz fruct; eius tollim;. vel qz fruct; ei; nos tollunt. i. nutriūt. vel qz nos tollit. i. portat r sustinet. Humus. i. terra r pte humida r inferior. Belu neutri generis in deditabile. id est frigus. r dicitur a ge quod est terra. r ligo. as. eo q liget terram. id est. stringat.

De heteroclitica Declinatione

Nescit ador norme contraria norma mouere.

Dicit q hoc nomē ador qd idē est qd pinguedo siue flos farine. est indeclinabile ppter repugnantias duarū regularū. Prima ē. q nomina neutra i or desinētia corripit penultiaz genitiui. vt mar/mor marmoris. vt dictū est ibi. Neuraq. Alia ē. q nomina in or desinētia deriuata a verb. pducen/tib? o in penul. syllaba. pducūt penultiaz genitiui. vt amor amoris. Per primā dēbet corripere p secūda pducere penultimā. Et iō ppter istas duas repugnantias remāsit indeclinabile. ne alteri regularū fieret iniuria. Cōstrue sic. Norma contraria norme nescit mouere hoc nomē ador. et deriuatur ab adoro. ras. Etiam ador ē qdā gen? annone vel frumētū vñ fiebat panis immolaticū. quē qui immolabat deum adorabat.

Aptota neutra tene pus et fas irq; nefasq;.

Dicit A. q ista nomina. s. pus. i. putredo. fas. i. licitū. ir. i. palma man?. nefas. i. iniustū vel illicitus sunt aptota neutra. i. generū neutri et indeclinabilia. et dicūtur aptota ab a qd est sine. et p totos casus. qsi sine casuū variatiōe. Pus puris se. ge. i. custodia. et dī a pur? eo q pus custodiat et retineat. Itē hoc pus indeclinabile ē putredo vel quedā infirmitas q hominē reddīt putridū et tunc dī a puteo tes. qd est fetere. Et sic capitur hic in textu.

Obliquum de se non format fors nisi forte.

Dicit A. q hoc nomē fors nō format de se aliqū obliquū nisi forte. vt ntō hec fors. ablatiuo ab hac forte. Fors ē fe. ge. et euct? rcrū. et dī a foros. Vñ sepe inuenitur positum aduerbialiter p aduerbio euentus.

Tales declino: nec dat tibi nisi tabo.

Dicit q hoc nomē tales declinatur p oēs casus. vt ntō hec tales. gō hui? tabis. et idē est qd putredo. famies. nec dat tibi nisi tabo. qsi dicat. qd tibi non habet nisi duos casus. videlicet hui? tabi et ab hoc tabo. id est sanguis putridus.

Alia declinat tibi tertia non nisi plura:

Ipsaq; plurales declinat menia manes.

Dicit q hoc nomē alia declinatur in plurali tm. et ē tertie declinatiōis. vt pluraliter ntō hec alia. Deinde dicit. q ipsa. s. tertia declinatio declinat has duas dictiōes. s. menia et manes plurales. i. in plurali tm. vt pluraliter ntō hec menia. pluraliter ntō hi manes. Alia sunt intestina pua et rotunda circa renes animalū. Menia menū meūb? sunt pzie muri ciuitat. a munio munis quasi munia. qz muniāt ciuitatē. S; abusive dicuntur menia oia edificia ciuitat. et scribitur p oe diphthongon. Manes manū manūb? maf. ge. i. vñ infernales et anime infernales et dicūtur a manus quod est tonum per contrarium quia non sunt toni. sed efferi et crudeles.

Dicamus proceres pluraliter atq; penates:

Arma vel insidias artus sponsalia iungas.

Diuitiasq; nuptias indutiasq;.

Nec nisi plurali tenebras aut exta notauī.

Dicit q nomina in lra posita variātur in plurali tm fm vsū. Et qz text? ē clar? veniam? ad expositionē vocabulorū. vt pluraliter ntō hi pceres. et sunt principes ciuitat. qsi pcedes eo q an omes honore pcedāt. Itē capita trabiū q eminet extra pietes pceres dicūtur eo q primo pcedāt. Itē facta trāslatiōe ad primores et ad quosdā nobiles pceres dicūtur. qz ceterē multitudinē peminēt. Pluraliter ntō hi penates. et sunt dom? interiores pzie. vel domestica et priuati dñj domib? pscider/tes. quos antiqui in domib? habebāt. Pluraliter ntō hec arma. et dicūtur ab arm?. qz eū tegunt. vel qz armis. i. brachijs exercētur. Et dicūtur arma gñaliter omniū generū tela. s; tamē pzie arma quib? defendimur. et tela quib? oppugnam? et q mittim?. Pluraliter ntō he insidie. et dicuntur ab insideo tes. Et sūt insidie loco vel telo. fraus aut fit circa fidē mutuatā. et dolus fit in animo. Pluraliter ntō hi art? et sunt mēbra q nervis artantur. Pluraliter ntō hec sponsalia. et sunt futurarum nuptiaz uentio et repromissio. Pluraliter ntō he diuitie. i. opulētie. Pluraliter nominatio he mine. Et minas altitudines muroz dicim?. Etia minē sunt vba inimicitie. Et dicuntur a minoz aris. Et est minari idem quod minas imponere. Vñ. Mala minamur. Bona pmittim?. S; minas. nauis. idem est quod compellere vel ducere. Unde Threnoz. iij. De minauit et abduxit in tenebras et non in lucem. Et mino nas nauis produ. mi. sed minor naris corripit mi. Unde. Dñ grex minatur. lupus illi dente minatur. Item Batus. Troia minans cecidit. non se tene minans. Itē he mine. arum. corripit mi. sed mino nas. verbum producit. Unde. Molo timere minas dum me sine vimine minas. Inuenitur tamē singulariter etiam nominatio hec mina ne. et dicitur libra vñ vel talentuz sicut dicit papias. Et subdit. Vna grece appellatur. et habet sexaginta siclos qui faciunt otolos mille ducentos. Duguitio autem dicit sic. Vna in ponderib? drachma. vel due li bre et semis extimatur. Vna aliud pondus est quod appenditur centum drachmis. Pluraliter nominatio he nuptie. viri et mulier legitima punctione indiuiduam vite consuetudinem continens. Et dicuntur a nubo bis eo q nutuentium capita i solenni benedictione velabant et quasi nube ore nebantur. Pluraliter nominatio he indutie. et sunt partes federis. Et dicuntur ab induco cis. qsi

Ador

Pus
Fas
Ir
Nefas
Sunt inde
clinabilia.

Fors

Tales
Tibi
Tabo

Alia
Menia
Manes
Sūt tm plu
ralis numeri

Proceres
Penates
Arma
Insidie
Artus
Sponsalia
Diuitie
Nuptie
Indutie
Tenebre
Extā
Sūt tm plu
ral numeri

De heteroclitica declinatione

inducta oia. Vel dicuntur ab in 7 dies 7 ocium. vnde inducie quasi in dies oia. Pluraliter nominatio he tenebre dicuntur eo q teneant ymbas. Nihil autem sunt tenebre sed ipsa lucis absentia tenebre dicuntur. Pluraliter nominatio hec extra. 7 sunt medie pecorum partes. intestina. fibre. Snt adhuc plura alia noia plural nueri tm q no ponitur in lra. videlz. quirites. primates. primores. posteri. superi. inferi. lemures. antes. lactes. kalēde. id. mūdine. none. therme. excubie. cruue. primitie. inferie. exequie. inficie. quisquilie. reliquie. nuge. precordia. magalia. mapalia. seria. orgia. parentalia. bacchanalia. neptunalia. 7 plura adhuc alia his similia.

Cornu
Geniu
Veru

Cornua mutantur: sed cornu non variatur:

De genibus verubus normam seruabis eandem:

Dicit q hoc nomē cornu in plurali variatur. in singulari non. Simile iudiciū est de his nomini bus genu 7 veru. que in plurali variantur 7 in singulari nō. Ideo dicit auctor. De genib⁹ verub⁹

Precis
Dapis
Viciis
Larēt nomina
tuo 7 vocatio

De nece teq; prece dic q; rectis caruere

Primis: atq; dapem socia. vice iungis eisdem.

Dicit q nomina in littera posita carent nominatiuis 7 vocatiuis singularib⁹. vt genitiuo hui⁹ necis. genitiuo huius precis. genitiuo huius dapis. genitiuo huius vicis. Dapes nobilitū sunt. epule priuatorū. vel dapes teoz. epule hominū. Necem dicim⁹ mortem vel suppliciu. Preces id est rogationes. supplicationes. Vices id est alternationes. Et dicuntur a vinco vicis.

Vis

Vis vi vimq; dabit: totum pluraletenebit.

Dicit q istud nomen vis habet duos casus in singulari. scilicet vim in accusatiuo 7 vi in ablatiuo sed tenebit totum pluralet. vt pluraliter nominatio he vires. genitiuo harum viriū. datiuo his viribus. accusatiuo has vires. vocatiuo o vires. ablatiuo ab his viribus. Inuenitur etiaz vis in accusatiuo plurali. vt in Prospero. Que vis nature moderamine temperet equo.

Plus

Plus neutrale facit: nec dat primo nisi pluris:

Casum pluralet dat quemlibet et genus omne.

Dicit q hoc nomen plus est neutri generis in singulari numero. 7 non habet nisi pluris in gto singulari. 7 hoc est fin vsum. vt Lu. xij. Multis passeribus pluris estis vos. Sed in plurali habet omnes casus 7 omne genus. Et sic declinatur. hoc plus. genitiuo huius pluris. Et pluraliter nominatio hi 7 he plures 7 hec plura. genitiuo hoz 7 harū 7 hoz pluriū. Tamen grecisim⁹ iuret ipsi sum declinari fm q in versibus pmetur scilicet. Cum per tres casus neutriū genus obtineat plus Casibus in reliquis obtinet omne genus. Vult enim q plus in nominatiuo accusatiuo 7 vocatiuo est neutri generis in singulari. In alijs vero casibus tam in singulari q in plurali est generis omnis. in vna voce vel in diuersis.

Interrogatiua
Distributiua
Relatiua
Negatiua
Insignita
Larēt vocatiuo

Que querunt: que distribuunt: referuntq; negantq;

Infinita quoq; casu caruere vocante.

Dicit q ista que querunt. id est que interrogatiua sunt. vt quis 7 yter. que distribuunt id est que distributiua sunt. vt alius alter. que referunt id est que relatiua sunt. vt qui que quod vel quid. caruere casu vocante id est vocatiuo.

Omnis

Distribuit si vim tribuas et colligit omnis:

Colligit improprie positum non distribuendo.

Dicit q hoc nomen omnis aliquando est distributiū. 7 aliquando collectiū. Distributiū se que ponatur scilicet distribuendo terminū sequentem. vt omnes apostoli fuerunt martyrizati. Et hoc enim sequetur. Ergo Petrus fuit martyrizatus. 7 sic de singulis. 7 hoc modo caret vocatiuo. Collectiū autem si ponatur improprie non distribuēdo terminū sequentem. vt omnes apostoli sunt duodecim. non enim sequeretur. ergo Petrus est duodecim. 7 hoc modo potest habere vocatiū casum presertim in plurali numero.

Omnia pronomina
carent vocatiuo
exceptis
quattuor

Quattuor exceptis pronomina nulla vocabis.

Tu meus et noster nostras casus tenent omnes.

Dicit Auctor q nulla pronomina habent vocatiū casum exceptis quattuor scilicet tu meus 7 noster 7 nostras. vt patet in textu.

Os
Aes
Far
Thus
Ius
Rus

Tres in plurali casus os oris amittit.

Es far thus ius rus illi sociare solemus.

Dicit q nomina in precedentibus versibus numerata carent tribus casibus pluralibus scilicet genitiuo datiuo 7 ablatiuo. Et pluraliter nominatio hec ora. accusatiuo hec ora. vocatiuo o ora. pluraliter ntō hec era. actō hec era. vtō o era. pluraliter nominatio hec farrā. accusatiuo hec farrā. vocatiuo o farrā. pluraliter nominatio hec thura. accusatiuo hec thura. vocatiuo o thura. pluraliter ntō hec iura. accusatiuo hec iura. vocatiuo o iura. pluraliter ntō hec rura. actō hec rura 7

De heteroclitica Declinatione

cativo o rura. Alij addunt maria. vina. mora. mella. fora. Addit vetustas defruta & mulla

Terra fit ops: sed avarus opes: opem petit eger.

Ops

Dicit q hoc nomen ops est heteroclitum significatione. quia in nominatio casu significat idem quod terra. & in accusatio singulari idem quod auxilium. & etiam in alijs obliquis singularibz. in plurali significat diuitias. De hoc tamen nomine ops fm aliquos ita dicitur. Ops opis te minini generis. & pluraliter he opes opum. sed nominatiuus singularis deficit fm vsum. Et est nomen diuersicliniu. id est. aliud significat in singulari & aliud in plurali. Opis. opi. opem. opt. i. auxilium. tutela. studium. insus. Sed opes in plurali. id est. diuitie. Inuenitur tamen quandoqz in singulari pro diuitijs. & in plurali pro auxilio. Et hinc hec opis. opis. quedam dea que putabatur opibus preesse. & corripit o. Unde. Querit pauper opem. querit avarus opes. Et nota q ops pro terra habet nominatiuu in vsu. & interposita i facit genitiuu opis. & est primitiuu. Et dicitur ops terra. eo q opem ferat frugibus. que alio nomine dicitur cybele. Item ops antiquitus dicebatur in omni genere. id est. diues. secundus. opulentus. Et inde potest coponi in opa. id est. pauper. Sulpitius verulanus sic dicit. Ops opis deam significat per omnes casus. Rursus in genitiuo possibilitatem & auxilium. In accusatio & ablatiuo auxilium. In plurali diuitias & possibilitatem. vt Seruius docet. Aliquando & auxilia & potentiam. Salustius. Opibus pcuratiōis fretus. Ceteros teste capro dixerunt. hic & hec & hoc ops. pro opulento. sicut cops pro copioso. Item dictum est supra ops est nomen diuersicliniu. Est autem diuersiclinium locus vbi diuerse vie coniunguntur. & dicitur a diuersus diuersa diuersum. & dno nas. quia illic diuerse vie acclinat. vel quia illic via inclinatur ad diuersa. quod aliter grece dicitur hoc heteroclitum. Item heteroclitica siue diuersiclinia dicuntur quedam nomina in arte gramatica quasi ad diuersa se inclinantia. scilicet que inclinant se ad diuersas dictiones in diuersis casibus. vt iupiter ionis. vel ad diuersas significationes. vel ad diuersas declinationes. vel ad diuersa genera in diuersis numeris vt vespera vesper. vas vasa. celum celi. Item eger. gra. gram. id est. trititis vel infirmus. & dicitur ab egeo eges. eo q egeat viri bus vel leticia.

Lens lendis capiti: lens lentis conuenit ori.

Dicit q hoc nomen lens est heteroclitum significatione & casuum formatioe. Nam aliquando significat fetum sextipedis. & tunc facit lendis in genitiuo. aliquando significat quoddam genus leguminis. & tunc facit lentis in genitiuo.

Hic dat et hec hospes. hec hospita: sospita sospes.

Dicit q hec duo nomina scilicet sospes & hospes sunt generi comunis. & hec duo nomina hospita et sospita sunt generi feminini. Hospes est ille vel illa qui vel que recipit vel recipitur in hospitio. hospita est illa que recipit vel recipitur. Sospes est sanus vel sana. sospita. id est. sana.

Vesper. re. ra. rum. pars est extrema diei.

Vesper
Vesperē
Vespera
Vesperum

Noctis vel mundi: vesperq; suum tenet etas.

Dicit q hoc nomen vesper significat idem quod illa nomina vesper vespera & vesperum & sic significando significat finem diei noctis vel mundi. Etiam significat finem etatis. Ideo dicit. vesperq; suum tenet etas. Et subdit pro maiori declaratione carmen sequens.

Quamlibet etatem mundi lego vesper habere.

Dicit q hoc nomen vesper potest significare finem cuiuslibet etatis mundi. Unde sciendum est q etates mundi dicuntur septem quarum quelibet dicitur habere suum vesper. Prima fuit ab Adaz vsq; ad Noe. suum vesper fuit diluuium. Secunda a Noe vsq; ad Abraam. vesper ei? fuit linguaz confusio. Tertia fuit ab Abraam vsq; ad Moysen. vesper eius fuit captiuitas egyptiaca. Quarta fuit a Moysen vsq; ad Dauid. vesper eius fuit praua vita Saulis. Quinta a Dauid vsq; ad tras migrationem babilonis. vesper eius fuit preuaricatio iudeorum. Sexta fuit a transmigratione babilonis vsq; ad christum. vesper eius fuit reuocatio veteris testamēti. Septima fuit a christo vsq; ad finem mundi. vesper eius erit resurrectio mortuoz.

Vesperus est stella: ri solos dant tibi psalmos.

Vesperus
Vesperī. rozā
Vesperc. rarū

Officium tibi. re. rarum. totaliter implent

Dicit q vesperus est stella que alio nomine hesperus dicitur. Sed vesperi vesperozum dant tibi psalmos qui leguntur in vesperis. Deinde dicit. Officium tibi. re. rarum. totaliter implent. Quia si dicat. q vesper vesperarum significat totum officium quod celebratur in vesperis. scilicet pulsationem campanarum. cantus psalmozum & antiphonarum. & alias solemnitates. Breuissim? tamen videtur esse alius opinionis.

Blis animal: glis terra tenax: glis lapa vocatur.

Blis
ris
fis
tis

Ris primus: glissis tenet altera: tertia glitis

Dicit q hoc nomen glis significat animal. terram tenacem & herbam. Sed in declinatione differt quia pro animali facit gliris in genitiuo. pro terra facit glissis. pro herba facit glitis. Et glis est heteroclitum in superabundantia significationis quantum ad nominatiuum & in variatioe vocis quantum ad obliquos respectu nominatiui & etiam variatione generis.

Cassī idis galea: capitur fera casse retenta.

Cassī
idīs
fis

De tribus gradibus cōparatiōis

Dicit q̄ hoc nomē cassis q̄n facit cassidis in ḡto significat galeā. ⁊ q̄n facit cassis significat rete vel laqueus quo fere capiuntur. Et cassis ē heteroclitū in sup̄abūdatia significatiōis q̄ntū ad n̄m. ⁊ in variatiōe vel q̄ntū ad obliquos respectu nominatiui. Cassis cassidis. est feminini generis. S; cassis cassis est masculini generis. Quindius. Detulit in casses p̄da p̄tita meos.

Lignus vel ti-
gnum
Pisa vel pisum

Lignus vel tignum declina: pisaq; pisum

Dicit q̄ possum⁹ dicere hic tign⁹ vel hoc tignū. i. lignū sub regul⁹ positū. Et possum⁹ dicere hec pisa pise. vel hoc pisum pisi. gen⁹ leguminū. Lign⁹ ⁊ pisa sunt heteroclitā in sup̄abūdatia vocis. q̄ tign⁹ ⁊ tignū idem significāt. ⁊ pisa ⁊ pisum etiā idem significāt.

Cornus vel cor-
nu
Tonitrus vel
tonitru

Cornus vel cornu dices: tonitrus tonitruue.

Dicit A. q̄ inuenitur hec corn⁹. ⁊ hoc cornu. ⁊ inuenitur hic tonitrus ⁊ hoc tonitru. Inuenitur etiā am tonitruū licet auctor nō faciat mentionē. Cornu dicitur a carne quasi carneū. q̄ ex carne p̄cedit. Et in singulari est indeclinabile. in plurali dō hec cornua nūū. Inuenitur etiā hic corn⁹. us. ui. in eodem sensu. Et nota q̄ cornua uocantur extreme p̄tes antenarū p̄ tropū ab animali. Itē cornua uocantur extremitates exercit⁹ q̄ intorte sunt ad modū cornū animalis. sed in hac significatiōe p̄p̄ie inuenitur hic corn⁹. us. ui. ⁊ p̄ cornu militis similiter. S; cornu in singulari ⁊ cornua in plurali p̄p̄ie p̄tinet ad animalia. A cornu deriuatur cornut⁹. a. um. ⁊ cornu. as. i. cornu resonare. ⁊ hec cornus. ni. p̄ quadā artoze dura in fructu vel ligno. Inde hoc cornū ni. i. fruct⁹ illi⁹ artozis. Tonitrus trus. maf. ge. ⁊ hoc tonitru indeclinabile i singulari In plurali hec tonitrua trūū. a tonitruū ablatō addita um. Un̄ Apoc. xii. Et audiui uocē tonitruū magnorū. Et hoc tonitruū trui. neu. ge. Unde Job. xvi. Quis poterit tonitruū magnitudinis eius intueri. Idē significāt. Et componitur ista tria nomina a tonus ni. qd̄ est son⁹. ⁊ terreo es. q̄ huiusmodi son⁹ valde terret. Un̄ Isidorus etymologiarū. xij. Tonitruū dictum eo q̄ sonus eius terreat.

Glomus
mi
cris

Est glomus atq; glomi: vult hoc glomeris sibi subdi.

Dicit q̄ possumus dicere hic glomus glomi ⁊ hoc glomus glomeris. ⁊ est coadunatio. p̄uolutio ⁊ glomeratio filorum. Glomus glomi. illud idem vel circulus.

Ambo
Duo

Ambo duoq; mari faciunt neutrum similari:

Par primo quintus: orumq; tenet genitiuus:

Sepe duum dabimus neutro si syncopa fiat:

Cum terno sextus facit obus: et os sociamus

Quarto: sed neutrum formabis in o quasi primum.

Proxus femineum datur ad morem dominarum.

In hac parte A. determinat de istis duob⁹ nominib⁹ ambo ⁊ duo dices. Ambo ⁊ duo faciunt neutrum in n̄to similari mari. i. masculino. vt pluraliter nominatiuo hi duo he due ⁊ hec duo. Deinde dicit. q̄ uocatiu⁹ ē similis n̄to. vt uocatiuo o duo o due ⁊ o duo. Deinde dicit. Orumq; facit ḡtis. intelligas in masculino ⁊ neutro genere. vt ḡto horū duorū tam p̄ masculino q̄ p̄ neutro. De femineo autē dabit uocatiu⁹ ibi. p̄sus femineū. Sed in neutro genere sepe dicitur duū in ḡto. ⁊ hoc si syncopa fiat. Ideo dicit. Sepe duū tē. Datiu⁹ ⁊ ablatiu⁹ faciūt in obus. vt d̄to his duob⁹. ablatiuo ab his duob⁹ in masculino ⁊ neutro genere. Et nos sociamus hāc terminationē os quarto. i. actō in masculino genere. vt actō hos duos. Sed tu formabis neutrum. i. actū neutri generis in o quasi primū. i. n̄m. vt actō hec duo p̄ neutro genere. Proxus femineū. Hic dicit. q̄ ambo ⁊ duo hnt femininū gen⁹ ad morem d̄narū. i. ad similitudinē hui⁹ nominis d̄narū. vt pluraliter n̄to he due. ḡto harū duarū. d̄to his duab⁹. actō has duas. uocatiuo o due. ablatiuo ab his duab⁹. Et ē sciendum. q̄ ambo ⁊ duo sunt heteroclitā declinatione. quia partim sunt declinatiōis prime. partim secunde. partim tertie.

Tertium capi-
tulum est de tri-
bus gradibus
comparationis

De gradibus trinis qui comparat ire notabis.

Hoc est tertium capitulum in quo auctor determinat de tribus gradibus comparationis. Diuiditur autem hec pars in duas. In quarum prima agit de comparationis regularibus. in secunda de irregularib⁹. per hoc patet ordo. Prima incipit. Hunc gradibus. Secunda. Res bona. Prima diuiditur in duas. in quas prima agit de p̄p̄is comparatiuis scilicet de his que sunt de nominibus. In secunda de his que formantur ab alijs partibus orationis p̄terq; a pronomibus ⁊ conjunctione ⁊ intellectione. per hoc patet ordo. Prima incipit. Hunc gradibus. Secunda. Verbum quandoq;. Prima diuiditur in duas. In quarum prima ostendit de quibus nominibus habet fieri comparatio. quia de adiectiuis solum. In secunda in quibus declinationibus habet fieri quia in secunda ⁊ in tertia. sed quia declinatio ex consequenti habet se ad nomen. patet ordo. Prima incipit. Est adiectiuus. Secunda. Si tibi declinet. Dicit igitur primo auctor. Tu notabis hunc qui comparat. id est. qui facit comparationem. ire. id est. procedere. tribus gradibus. id est. positiuo comparatiuo ⁊ superlatiuo.

De primis ambos teles formare supremos.

De tribus gradibus cōparatiōis

Dicit tu debet formare duos gradus ultimos scilicet comparatiuū & superlatiuū de primis. id ē. de posituis. Verbi gratia. de hoc posituo doctus formatur doctior & doctissimus.

Est adiectiuus graduum collatio talis.

Sum valet augeri sua proprietate: minuiue.

Dicit A. q̄ adiectiuā nomina quorū proprietate siue significatio potest augeri vel minui. p̄nt compa-
rationē recipere. vt alb⁹ albi⁹ & albi⁹. hoc autē dicit. q̄ sunt in ista nomina adiectiuā. quorū proprie-
tas siue significatio nō pot̄ augeri nec minui. id nō p̄nt cōpari. vt puta. etern⁹. p̄p̄tū. & sic d̄ alijs

Declinat terna positiuos siue secunda:

Dicit A. q̄ nomina positiuā declinantur aut p̄ secundā aut p̄ tertiā declinationē. Et ratio ē. q̄ si de-
lent cōpari. oportet q̄ sint adiectiuā. s̄ nō habem⁹ adiectiuā nisi in secūda declinationē. vt alb⁹. ba.
bum. aut in tertiā. vt hic & hec fortis & hoc forte. Et auctor loquitur solū de illis posituis a quibus
formantur alij gradus. s̄ comparatiu⁹ & superlatiu⁹. sed quia alij gradus non formantur a posituo
prime declinationis. ideo auctor non facit mentionem de ipso.

Si tibi declinet positiuos norma secunde:

Taliter inde gradum debet formare secundum.

Ab breues quam dat genitiuus et or superaddes

Hic A. docet formare comparatiuū a posituo secūde declinationis dicēs. q̄ si positiuū gradus sint
secūde declinationis. cōparatiuū formari debet a ḡto singulari i breuiata & addita or. vt doctus docti.
i breuiata & addita or fit doctior.

Terne consimili formabunt more datui.

Hic docet formare cōparatiuū tertiē declinationis dicēs. Datini casus nominū tertiē declinationis for-
mabunt cōparatiuū cōsimili more quo supra. q̄si dicat. q̄ comparatiuū gradus venientes a posi-
tiuīs tertiē declinationis formantur a ḡto i breuiata & addita or. vt fortis fortis. addita or fit fortior.

Inde sinisterior: hinc iunior excipiantur.

Et potis et nequam prebent aliam tibi formam.

Hic ponit exceptionē a duob⁹ regulis p̄dictis dicēs. Sinisterior excipitur inde. i. ab ista regulā
prima. Si tibi declinet &c. q̄ debet d̄ dicere sinisterior & dicim⁹ sinisterior. q̄ patz. nā positiuus
eius. s̄ sinister. facit in ḡto sinistri. addita or fit sinisterior & nō sinisterior. Junior nō excipitur hinc
id est. ab ista regulā. Terne consimili &c. q̄ debet d̄ dicere iuuenis iuuenem iuuenior. & dicim⁹ iuni-
or. Et ista duo nomina potis & nequā prebent tibi aliā formā. q̄ potis excipitur rōne significatio-
nis. Nā potis. i. potēs. potior. i. melior. Nequā nō excipitur rōne formatiōis. q̄ cū sit indeclinabile
nō debet hīc cōpariū nec suplatiuū. tñ h̄ nequior cōparatiuū & nequissim⁹ superlatiuum.

Verbum quandoq; vel que sunt prepositiue

Voces: audiui supplere vicem positui

Forme consimilis aduerbia sepe videbis.

Participans iungis: quod tunc pro nomine sumis.

Dicit q̄ etiā ipsa vba quę loco positiuorū ponuntur. vt detero deteris. hic & hec deterior & hoc de-
terius. i. prior. Similiter prepositiōes ponuntur loco positiuorū. vt post posterior. Similiter ad-
uerbia ponuntur loco positiuorū. vt pridem prior. Similiter iunges participia. s̄ tūc p̄ nominib⁹ ac-
cipiuntur. vt docet doctior. Cōstrue sic. Ego audiui v̄bū vel voces. i. dictiōes q̄ sunt p̄positiue. i. p̄po-
sitiōes supplere vicē positui ḡd. Tu sepe videb aduerbia consimilis forme. i. supplere vicē positi-
ui. tu iunges participia. i. participiū q̄ tūc sumis. p̄ nomine. i. loco nominis.

Detero post extra pridemq; vel ante vel infra.

Intra vel citra sapiens ultra prope supra.

In his duob⁹ v̄sib⁹ auctor exemplificat id q̄ supra dixit. s̄ q̄ verba prepositiōes aduerbia & partici-
pia quę accipiuntur loco positiuorū. text⁹ est de se p̄ h̄. Nota detero. teris. triui. tritū. i. valde te-
rere. Item detero. teris. terui. teterere. id est priorare.

Atq; secunda tenens superantem de genitiuo

Sic format: iungit s: atq; simus superaddit

Hic docet nos formare suplatiuū ḡdū. & dicit in conclusiōe. q̄ suplatiuā q̄ veniūt a noib⁹ secūde decli-
nationis in vs terminat. formatur a ḡto singulari addita s & sim⁹. vt alb⁹ bi. addita s & sim⁹ fit al-
bissim⁹. tñ excipiuntur aliq̄ irregularia. vt bon⁹ optim⁹. mal⁹ pessim⁹. de qb⁹ dicitur inferius.

Cum tenet r rectus: rimus est illi sociandus:

Dicit Auctor q̄ quando nominatiu⁹ secūde declinationis terminatur in r. superlatiuus gradus
formatur ab ipso nominatiuo addita rimus. vt macer macerrimus. niger nigerrimus.

Omnis positi-
uus est secūde
vel tertiē declina-
tionis

De formatiōe
comparatiui a
positiuo secūde
declinationis

De formatiōe
comparatiui a
positiuo tertiē
declinationis

De formatiōe
comparatiui a
positiuo impro-
prio.

De formatiōe
superlatiuī a po-
sitiuo secūde
declinationis in
us.

De formatiōe
suplatiuī a po-
sitiuo secūde
declinationis in
r.

De comparatione

Excipias dexter quod datur timus atq; sinister:

Dicit Auctor q dexter & sinister excipiuntur ab illa regula. Cum tenet r rectus rē. quia deberent facere dexterrimus & sinisterrimus. & faciunt dextimus & sinistimus.

De formatiōe superlatiui a positiuo tertie declinationis

In terna forma simus addes cum genitiuo:

Dicit A. q in tertia declinatiōe superlatiui formatur a gēo singulari positiui. vt fortis fortis addita simus fit fortissimus.

Sed tamen r recti vult sibi rimus associari:

Dicit q si nominatiu^o tertie declinationis desinit in r. tunc detemus ei addere rimus formādo superlatiui. vt acer acerrimus. pauper pauperrimus.

Facilis
Agilis
Gracilis
Humilis
Similis

Hant tibi quinque limus: que signat dictio fagus

Et sua composita.

Dicit A. q quinque superlatiua formantur i lim^o q signat hec dictio fag^o. In q dictiōe sūt quinque lre. f. f. a. g. u. s. p. intelligitur facilis facillim^o. p. a. agilis agilim^o. p. g. gracilis gracillim^o. p. u. humilis humillim^o. p. s. similis simillim^o. Et debet illa superlatiua scribi p duplex l. formatur eni p m. P. f. a. g. u. s. a. g. e. o. positiui is remota & addita lis. Et composita predictorum nominum etiam habent lim^o in superlatiui.

De formatiōe superlatiui a positiuo improprio.

Dat remus supra: cui post sociatur et extra:

Dicit q iste prepositiōes supra p^o & extra. faciunt superlatiui in rem^o. vt supra supm^o. post postrem^o extra extremus.

Solus erit minimus: faciunt ximus prope magnus.

Dicit q inuenitur solū superlatiui in nim^o. vt minim^o. Prope dō & magn^o faciunt in xim^o vt ppe. prim^o magn^o maxim^o. Construe. Iste gradus minimus erit solus quia non inuenitur alius gradus cōsimilis terminatiōis. q. pro & ppe & magnus faciunt in ximus.

Datq; timus citra bonus intra iungitur vltra

Dicit q iste dictiones citra bonus intra vel vltra faciunt superlatiui in timus vt citra citimus. bonus optimus. infra infimus. & vltra vltimus.

In finis est solus: de p. adem fit tibi primus.

Dicit q superlatiuius gradus de infra facit infimus. & est solus. quia nō inuenitur alius cōsimilis. primus dō est superlatiuius de p. adem.

De compatiōe irregulari quārum ad comparatiuū & superlatiuium

Res bona res melior res optima: res mala peior

Pessima: res magna res maior maxima rerum:

Parua minor minima: dic multus plurimus: addes

Plus pluris neutro: totum plurale teneto.

Dicit A. dōcē cōpare ista nomina. s. bon^o mal^o magn^o & puus. lra ē clara. Deinde dōcē cōpare hoc nomē mult^o dicēs. Dic mult^o plurim^o. addes plus pluri neutro rē. q. si dicat q hoc nomē multus carz cōparatiuo singulari in mal. & se. gñe. s. solū hz cōparatiuū in neutro gñe. s. in ntō & gēo. vt mult^o plurim^o. multa plurima. multū plus plurimū. gēo multi plurimi. mlte plurime. multi pluri plurimi. In plali p oia genera & p oēs casus & p oēs gēus cōpatur. vt plaliter ntō multi plures plurimi. multe plures plurime. multa plura plurima. genitiuo & cetera. Ideo dicit totum plurale teneto.

De compatiōe irregulari in q non est comparatiuus nisi per suppletionem

Vel u si preit vs: sequitur magis et positiuus:

Strenuus et dubius pius arduus egregiusq;

Aut u si preit is: tenuis fiat tibi testis:

Dicit dicit A. q sūt aliq noia q nō hnt cōparatiuū nisi p suppletionē hui^o aduerbii mag^o & positiui sūt. Et sūt illa q hnt i vel u an vs. vt pi^o mag^o pi^o ardu^o mag^o arduus. Vel que habent v ante is. vt tenuis mag^o tenuis. Tectus est clarus & planus.

Hic auctor ponit quedam notabilia. Primum notabile.

Voce gradus medi superant primos: nisi quini

Junior et maior peior prior et minor: ista

Et non plura suis equalia sunt positiuis.

Dicit A. q noia cōparatiua hnt supare sua positiua nisi ista quinque. s. iunior & maior peior prior & minor. q sūt equalia suis positiuis. Construe sic igitur. medi gēo. i. cōparatiui supāt primos. i. primitiuios voce vna. nisi qui. i. quinque gēo. q in lra ponitur. s. iunior maior peior prior & minor. ista enim comparatiua & non plura sūt equalia suis positiuis.

De generibus nominum

Credo gradus summos collatis cōnumerandos

Dicit Auctor. Credo gradus summos. id est superlatiuos. cōnumerandos id est coadequandos. collatis id est comparatiuis. quia sicut comparatiuus excedit positiuum vna syllaba. sic superlatiuus excedit comparatiuū vna syllaba. et per consequens superat positiuū duabus syllabis.

Si gradibus summis fiat collatio: debet

Rebus in excessis excedens participare.

Congrua non est hec: fortissimus est leo lincum.

Dicit Auctor qd si superlatiuū ponatur in pstructione. vtrunq; extremū debet participare in eadē specie. vt Petrus est fortissim⁹ hominū. Sed si dicatur leo est fortissimus hominū. non congrue dicitur. quia leo non est dē specie hominū. Ideo subdit dicens. congrua. i. competens vel pueniens non est hec. fortissimus est leo lincum. qz leo nō est de specie lincum. et lincus est lupus ceruarius.

Quantum potero de nomine quolibet in quo

Donatur genere: presens est cura docere.

Id est quartum capitulū. in quo auctor determinat de generib⁹ nominū seu articulatarum dictionū. Et dicit qd presens cura est docere in presenti capitulo de genere. id est cui⁹ generis sit quodlibet nomen.

Sed quia per sexum mulierum siue virorum

noscentur propria: non est mihi dicere cura.

Dicit magister qd nō est sibi cura dicere de nominib⁹ viroz seu mulierum. quia per sexum cognoscuntur. vt patet.

Attendas hominū que nomina siue locorum

hec sexu gemino sua deriuata locanto.

Dicit qd deriuata a nominib⁹ hominū et locoz sunt generis cōmunis. vt a pascian⁹ hic et hec pascianista. et a ianua hic et hec ianuenis. Construe sic. Tu attendas. i. pscideres q sunt nomina hominū siue locorum. hec locanto sua deriuata in gemino sexu. id est in cōmuni genere.

Et si diuisim tibi declinatio monstrer:

Et grecus greca: tanto leuius tibi fiet.

Quia posset aliquis dicere q ista nomina florentin⁹ lombardus grecus etc. non sunt gñis cōis. s; per tres voces declinantur. et tñ sunt deriuata locoz. Respondet et dicit. q qñ inueniuntur talia nomina nō sunt intelligēda subesse pdicte regule. s; facili⁹ cognoscuntur p hoc. s. q mouētur de gñe in gen⁹. Construe sic. Si declinatio monstrer tibi diuisim. i. sub diuers⁹ terminationib⁹. vt grecus ca. cū. tanto leui⁹ fiet tibi cognoscere gen⁹. qz s; vna terminatio e erit cōmunis gñis sub alia neutri. vel sub vna erit masculini. sub alia feminini. sub alia neutri.

Quedam sunt opera solis maribus adhibenda.

Dicit Auctor qd quedam nomina officiozum sunt danda solis maribus. vt papa pontifex. et sicut generis masculini.

Quedam femineis: quedam dat sexus vterq;

Inde genus poterit per nomina multa patere.

Dicit qd sunt quedam nomina officiozum pertinentia solis mulieribus. et illa sunt generis femini. vt obstetrix puerpera. Et quedam sunt indifferenter puenientia maribus et feminis. et illa sunt generis cōis. vt hic et hec lixa pro coquo. hic et hec antistes. hic et hec sacerdos. hic et hec dux.

Que sunt propria fluuiozum: pone marina.

Dicit qd ppria nomina fluuiozum sunt generis masculini. Construe. tu pone marina. id est. masculini generis. que fuerint ppria nomina fluuiozum. vt hic padus. hic nilus. hic renus.

Hominis arborei vis hec sibi vult lociari.

Dodo auctor dat regulam de uominibus arbor dice. q sunt ge. fe. vt hec pirus. hec pomus.

Pro mare pone siler rubus dumus. ac oleaster

Dicit qd a dicta regula excipiuntur ista que sunt generis masculini. vt hic siler. hic rubus. et est genus ligni spinosi et dicitur rubus eo q fructus vel virgula eius rubeat. hic dumus et est spina vel potius collectio spinarum. hic oleaster oliua siluestris.

Proficit ad vitem siler hic: siler hoc dat odorem.

Dicit qd hoc nomen siler dupliciter declinatur. et duo habet significata. vt hic siler. arbor lenta ad ligandum vitem apta. et hoc siler et est herba que dicitur menta que dat odorem.

Secundum notabile.

Tertium notabile.

Capitulū quartum est de generibus nominū. Et primo per regulas gñales.

Prima regula de pprijs nominibus hominū

Secunda regula de deriuatis a nominibus proprijs hominū et locorum.

Tertia regula de nominibus officiozum.

Quarta regula de nominibus fluuiozum.

Quinta regula de nominibus arborum.

De generibus nominum

Sexta regula
de angelis.

Angelicum nomen dabit hic: sed dicitur neutra.

Plurali numero cherubin seraphinque beata:

Dicit q. nomina angelorum sunt generis masculini. ut hic Michael. sed hec duo nomina cherubin et seraphin sunt generis neutri pluralis numeri et indeclinabilia. ut pluraliter nō hec cherubin pro choro angelorum. similiter seraphin.

Est cherub cherubin cherubim. seraphin seraphinque

Atque seraph.

Dicit Auctor q. inuenitur hic cherub et hic cherubim pro nomine angeli. et hec cherubin pluralis numeri. pro choro angelorum. Et inuenitur hic seraph et hic seraphim pro nomine angeli. et hec seraphin pluralis numeri pro choro angelorum.

Hecque dabit virtus dominatio siue potestas.

Dicit A. q. ista nomina angelorum sunt generis feminini. s. dñatio virtus et ptas. Construe sic. q. p. et dominatio virtus siue potestas dant hec. id est sunt generis feminini.

Septima regula
de idolis.

Idola dicta dei dant hic: gerit hec dea dictum.

Dicit magister q. nomina idolorum ad deos pertinentia sunt generis masculini. ut hic saturnus. s. ad deas pertinentia sunt generis feminini. ut hec venus. Ordina sic littera. Idola dicta. i. idola nominata dei. i. ad morem deorum dant hic. i. generis masculini. Supple idoli dictus dea. i. nominatum ad morem deorum gerit hec. i. generis feminini.

Octava regula
de nominibus
volucrum.

Nominibus volucrum nequit ut credo generalis

Norma dari: tamen est nature sexus in illis:

Hec nisi gallina vel gallus sunt epicena.

Articulus namque sexum dabit vnus vtrunque.

Masque columbus erit: muliebri columba tenebit.

Dicit A. q. de nominibus avium non possit dari regula generalis. tamen sexus nature est in illis. quoniam niam alique sunt mares alique femine. sed hoc difficulter cognoscitur. Deinde subdit q. hec nomina sunt epicena. i. p̄miscui generis. nisi gallus quod est generis masculini. et gallina feminini. Deinde declarat qd sit generis epiceni dicens. q. illa nomina sunt epicena. i. p̄miscui generis que sub vno articulo comprehendunt animalia vtriusque sexus. ut hic miluus avis rapacissima et quasi semper domesticis avibus insidians. Et id dicit Articulus namque et cetera. Deinde dicit q. colubus est generis masculini. et columba femine.

Nona regula
de nominibus
numeralibus.

In triplici genere numeralia nomina pone.

Que sunt mobilia per se fiunt manifesta.

Dicit q. nomina numeralia sunt omnis generis. ut hic et hec et hoc quattuor. Sed illa nomina mobilia. i. per duas vel tres voces declinata per se sunt manifesta. ut hi duo. hec duo. hi et hec tres et hec tria. hic vigesimus. hec vigesima. hoc vigesimum.

Decima regula
de barbaris et
grecis.

Barbara greca genus retinent quod habere solebant.

Dicit q. nomina barbara et greca sunt illius generis apud latinos. cuius erant apud eos grecos et barbaros. ut libye ilion et tenedos.

Epilogatio

Debes in mente generalia dicta tenere

Et sic excipere: quia non decet hec iterare.

Debent ex omni norma generalia demerere.

Dicit A. q. regule generales predictae debent in mente retineri tanquam exceptiones a sequentibus regulis specialibus quod amplius non intendit ea reiterare. Id subdit q. generalia predicta debent demerere. i. excipi ex omni norma sequenti.

De generibus
nominum per
regulas
speciales.

Sit tibi nomen in a muliebri: sed excipe plura.

Dicit A. q. nomina terminata in a sunt generis feminini. ut hec musa. Deinde ponit exceptionem dicens. sed excipe plura. i. pluraliter declinata. ut pluraliter nō hec arma que sunt generis neutri. Aliqui dicunt excipe plura. id est multa nomina sicut inferi patebit.

Quod declinatum dat tertia sit tibi neutrum.

Dicit A. q. nomina tertie declinationis in a terminata sunt generis neutri. ut hoc thema thematis hoc baptisma baptismatis. hoc chryisma chrysmatis. hoc coma comatis.

Derivata decet et compositiva notare.

De generibus nominum

Nomina signari debent simul officiorum.

Si sexu gemino iungunt sua significata

Omnibus his hic et hec iungatur: et hac ratione

Quod colo componit comune locare decebit:

Quodq; facit signo: pincerna lixaq; iungo

Aduena siue scythia: sed si mas presit in istis

Et grecus tubicen: erit a tantum muliebze

Dicit Auctor q; a regula pdicta excipienda sunt nomina deriuatiua. vt hic et hec heremita. qd de /
riatur ad heremus heremi. Et etiam nomina composita. vt hic et hec conuina. quod componitur
ex con et uiuo. hic et hec conuena: quod componitur ex co et ueno. Et nomina officioꝝ debent simul
signari. i. excipi. vt hic et hec uerna. Et si ista nomina iungunt sua significata in gemino sexu. ita q;
sub vna voce impertent masculinum et feminam. hic et hec iungatur omnibus his. id est eis attribuat
comune genus. Deinde magis declarat dicens. Et hac ratione. id est p hanc ratione antedictam
composita de colo colis et gigno gignis sunt generis comunis. vt hic et hec agricola. id est ille vel il
la qui vel que colit agrum. et hic et hec celicola. i. ille vel illa qui vel que habitat in celo. et hic et hec
terrigena. i. ille vel illa qui vel que de terra ortus vel orta est. Iungo etia pdictis illa nomina pin
cerna et lixa q; sunt generis comunis. Similiter aduena siue scythia nom gẽtile. Sed si mas. i. masculina
terminatio presit. id est psonatur feminine terminationi in istis pdictis nominibus. a id est illa
dictio in a terminata erit tantum muliebze. id est feminini generis. vt hic grecus hec greca. et gre
ca est generis feminini. et hic tubicen hec tubicena. Tubicena est generis feminini. Tubicen est
na. num. sed non est verum. quia non habemus aliquod nomen secunde declinationis terminatum
in en. immo declinatur. nro hic tubicen. gto hui? tubicinis. et nro hec tubicena. Itẽ aliqui dicunt
q; auctor ponat in littera illa nomina pincerna et lixa. p exemplis de nominibus officioꝝ. et hoc no
men aduena p exemplo de compositis. et hoc nomen scythia. p exemplo in deriuatis. Et dicunt q; no
mina composita a colo et gigno comprehendantur ibi. et compositiua notare

Si solis maribus datur hic tenet: vt patriarcha

Dicit q; si nomen officij p̄tinet ad solos mares est generis masculini. vt hic patriarcha. hic papa:
Sed si solum p̄tinet ad mulieres est feminini generis. vt abbatissa. priorina

Non est verbigena nisi christus vera sophia

Quãvis Auctor dixerit q; composita de gigno gignis sunt generis comunis. tamen dicit q; ver
bigena est generis masculini. et p̄tinet ad solum christum

Adannaq; neutrale cum pasca dicitur esse.

Adammong sic dices neutrum: muliebze polenta

Dicit Auctor q; hec duo nomina scz manna et pasca sunt generis neutri. Et etiam hoc nom man
mona. id est deus diuitiarum est generis neutri. sed polenta est muliebze. id est generis feminini.
et est genus leguminis. vel farina subtilis de fabis vel de tritico vel de hordeo. vel quidam cib? inde
factus dicitur polenta.

Cetaq; balena mustela talpaq; dama

Articulo sexum signant vtrunq; sub vno

Et pantera simul pdictis annumerabis

Dicit q; ista nomina scz hec ceta. hec balena. hec mustela. hec dama. hec talpa. significant vtrunq;
sexum sub vno articulo. quasi dicat sunt generis promiscui. et etiam hoc nomen pantera est gene
ris promiscui. et est animal multum coloratum

Neutrum nomen in e facit: vt presepe cubile.

Dicit q; nomina in e terminata sunt generis neutri. vt hoc presepe. et hoc cubile

Adiectiua notes: hec barbara grecaq; poscunt.

Dicit q; nomina adiectiua in e terminata sunt notanda. quia non semper sunt generis neutri. sed
aliquando masculini. vt quisque vterque. quicunque. aliquando feminini. vt queque vtraq;. ali
quando omnis vt quinq;. mille. Deinde dicit q; barbara et greca in e desinentia poscunt hunc arti
culum hec. id est sunt generis feminini. vt hec synecdoche. hec libye. hec phebe. et similia.

Neutrum plurale sit cete et tempe

Dicit q; ista duo nomina cete et tempe sunt generis neutri numeri pluralis et indeclinabilia. Et
pluraliter nro hec cete. id est piscis maris magn?. et pluraliter nro hec tempe. i. loca delectabilia.

De generibus nominum

3

I neutrum ponis tamen adiectiua notabis.

Dicit q nomina in i terminata sunt generis neutri. vt hoc gumi. sinapi. Tamen tu notabis adiectiua. vt hic et hec et hoc huiusmodi. que sunt omnis generis

o

O sicut cento maribus sociare memento

Dicit q nomina in o terminata sunt generis masculini. vt hic cento huius centonis. id est milis vel aliud semen centum grana produciens in quolibet germine

o

Que dant to vel go bene signes: si tamen ex o

O bliquus facit i: que poscunt hec sibi subdi

Dicit Auctor q a predicta regula excipiuntur nomina terminata in to et in go. que mutant o in i in genitiuo. qz talia poscunt hunc articulum hec sibi subdi. id est sunt generis feminini. vt hec dulcedo. huius dulcedinis. et hec caligo huius caliginis

Hic recipit cardo margo sociatur et ordo

A predicta exceptione excipiuntur ista scilicet cardo cardinis. margo marginis. ordo ordinis. Nam licet desinant in to et in go. et mutant o in i in genitiuo. tamen non sunt generis feminini. s. masculini

O mne dabit pseudo presto: dabit hoc tibi pondo

Dicit Auctor q ista nomina scz pseudo et presto sunt generis omnis. vt hic et hec et hoc pseudo. id est decipiens vel falsus. vt hic et hec et hoc presto. id est promptus vel paratus. Deinde dicit q hoc nomen pondo dabit hoc. id est genus neutrum. vt hoc pondo. huius pondo. indeclinabile. id est pondus vel quidam morbus

Est comunis homo pariter cum virgine latro

Dicit q homo virgo et latro sunt generis communis

o

Hec dat verbale per io: caro talio iungo.

Dicit Auctor q nomina verbalia desinentia in io sunt generis feminini. vt lectio lectionis. Caro etiam facit carnis et est generis feminini. Similiter et talio quod est repositio in malo vel mala remuneratio. vt qui pede percutit pede percutiatur. et qui oculo priuabit oculo priuetur

Articulum mutat: et triplicat vno sensum

Dicit Auctor q hoc nomen vno habet triplex significatum. et fm hoc variat articulum. Nam aliquando idem est quod punctus solus decq. et tunc variatur per hic. et similiter quando est lapis p. ciosus. Aliquando idem est quod coniunctio. et tunc variatur per hec. Unde versus. Hic lapis hic punctus. hec vno proximitasq.

u
l
r

Acd vel t neutris debes sociare.

Dicit Auctor q terminata in u in c in d et in t sunt generis neutri. vt hoc cornu. hoc lac. qd. quid. et hoc caput

Quot tot dat omne genus: et que nos de tot habemus.

Quia dixit q desinentia in t sunt generis neutri. ideo excipit quot et tot. dicens q sunt generis omnis cum eorum compositis. vt quotquot et totidem

u

Sit tibi nomen in al neutrum: sic pone tribunal.

In hac parte Auctor dicit q desinentia in al sunt generis neutri. vt hoc animal. et hoc tribunal. et est sedes in qua redditur ius

Hic sal hocq; dabit: neutrum plurale carebit

Auctor excipit a regula predicta hoc nomen sal dicens. q aliquando est generis masculini. et sic excipitur et variatur in plurali. vt pluraliter nominatiuo hi sales. et sic significat in singulari sapientiam. et in plurali reprehensiones. aliquando est generis neutri. et sic non excipitur. et caret numero plurali. et sic significat condimentum oris

el

El neutrum pono: sed propria nomina tollo.

Dicit q nomina terminata in el sunt generis neutri. vt hoc mel. sed propria nomina excipiuntur vt rachel nomen femine

il

Il dabit hoc: demas hic et hec vigil: pugil est mas

Dicit q terminata in il sunt generis neutri. vt hoc nil. Demas id est excipias hic et hec vigil qd est generis comunis. et hoc nomen pugil est mas. id est generis masculini.

ol

Ol tenet hic vt sol: dicetur femina michol.

Dicit q desinentia in ol sunt generis masculini. vt hic sol. michol dicetur femina. i. generis feminini.

ul

Ul dat hic vt consul: hic et hec dant presul et exul

De generibus nominum

Dicit q̄ definitia in ul sunt generi masculini. vt hic consul. sed p̄sul ⁊ exul sunt generi cōmunis.

Omne genus dabit am: sic debes ponere nequam.

Am

Dicit q̄ terminata in am sunt generis omnis. vt hic ⁊ hec ⁊ hoc nequā. i. malus prauus vl miser

Tantundem neutro: totidem plurale fit omnis

Em

Dicit q̄ tantundem. id est tm̄ idem. vel tm̄ quātū illud. vel tam magnū. est generis neutri. ⁊ totidē id est tot idem. vel eiusdem numeri. vel tam multū. est generis omnis ⁊ pluralis numeri

Am neutrum facies: mulierum nomina signes

Um

Dicit Auctor q̄ nomina terminata in um sunt generis neutri. vt hoc scamnum. Nomina mulierum excipiuntur. quia sunt generis feminini. vt torcium ⁊ philozium.

Hic dat nomen in an: testis fiet tibi titan

An

Dicit Auctor q̄ terminata in an sunt generis masculini. vt hic titan. id est sol

En dabit hoc: sed ren dabit hic pecten simul et splen

En

Atq; lien: et eis iungas que de cano formas.

His adiungas hymen

Dicit q̄ terminata in en sunt generis neutri. vt hoc nomen. Sed ren pecten ⁊ splen atq; lien sunt generis masculini. ⁊ iungas eis illa que tu formas de cano canis. vt tubicen. id est ille qui canit in illo instrumento quod dicitur tuba. ⁊ etiam adiungas his predictis hymen. Nota hymen quatuor significat. Uno modo significat presbyter. Secundo modo significat deum nuptiarū. Tertio modo significat pelliculam que est in matrice mulieris vbi concipitur puer. Quarto modo significat totum cantum factum in nuptiis. Unde pro tribus primis significatis est masculini generis. sed p̄ alio significato sc̄p̄ cantu facto in nuptiis est generis neutri

Hec retinet siren: habet hic faciens sacra flamen

Dicit q̄ siren monstrum marinum est generis feminini. flamen vero p̄ sacerdote iouis est generi masculini. ⁊ hoc est quod dicit. faciens sacra flamen

In dabit hic: vt delphin: nec talia multa supersunt

In

Dicit q̄ terminata in in sunt generis masculini. vt hic delphin. ⁊ est piscis

On maribus iunges: tamen inde localia demas

On

Dicit q̄ terminata in on sunt generis masculini. vt hic demon. Nomina localia excipiuntur que sunt generis feminini. vt hec babylon. ⁊ sunt aliquando generis neutri. vt hoc ilion.

Que dia siue gera componunt: sint tibi neutra

Dicit q̄ composita de dia siue gera sunt generis neutri. vt hoc diatesseron. quod est species cantus. ⁊ est symphonia q̄ stat ex duobus tonis ⁊ semitonio. ⁊ habet quattuor sonos. ⁊ hoc diapason. ⁊ est musice artis symphonia constans ex quinque tonis ⁊ duobus semitonis. habet em̄ octo voces. et hoc geraldodion quod est vocabulum medicorum. ⁊ est medicina curans impedita locutionē ex quacunq; causa

Ponis nomen in ar neutrum: sotular dat hic et lar

Ar

Dicit q̄ terminata in ar sunt generis neutri. vt torcular. Deinde ponit exceptionem dicens. sotular ⁊ lar dant hic. id est masculinum genus.

Sed tria dant genera par et sua compositiua

Ponit aliam regulam ⁊ exceptionem dicens q̄ par ⁊ sua composita sunt generis omnis. vt impar. compar. ⁊ dispar.

Er maribus detur: iter hoc vesperq; sequetur

Er

Spinter seu ruder: recet his adiungere iuger.

Dicit Auctor q̄ nomina in er terminata sunt generis masculini. vt hic liter. Iter ⁊ vesper excipiuntur q̄ sunt generi neutri Spinter etiā. qd̄ idē est qd̄ fibula vel clau⁹ fibule. ⁊ ruder qd̄ idē est qd̄ stercus asini vel ramus de vite recisus vt aliqui dicunt. Alij dicunt ruder idē est qd̄ ster⁹ capri num. ⁊ dicitur a ruo ruis. quia ruendo cadit. Iuger etiā his adiungitur. q̄ est generi neutri. vt hoc iuger. ⁊ est tantum spaciū terre quantum arare potest par boum in vna die

Campester volucer alacer pedester equester

Siluester ceber acer celerq; saluber

His in bis quinque tenet hic er hęc is et hoc e.

Datq; sequester idem: quod terne siue secunde

Sicq; paluster erit: hic et hęc alacris retinebit

De generibus nominum

Dicit Auctor q̄ in his bisquinq; nominibus supradictis ista terminatio er ponitur in masculino tantum. is in feminino. ⁊ e in neutro. Quasi diceret q̄ debet variari p̄ tres articulos ⁊ tres voces. vt hic campester. hec stris. ⁊ hoc stre. Sed dicit q̄ hoc nomen sequester potest esse scde ⁊ tertie declinationis. quando est tertie declinatur hic sequester. hec stris ⁊ hoc stre. quando est scde declinatur sequester stris. strum. Daluster etiā declinatur eodem modo. id est stans in paludibus. Alacris potest esse generis cōmunis. vt hic et hec alacris ⁊ hoc cre. ⁊ hoc dicit quia superius dixerat ipsuz esse generis feminini. Ibi. hic er. hec is. ⁊ hoc e. vt hic alacer hec alacr ⁊ hoc alacre. ⁊ hoc est quod dicit. hic ⁊ hec alacris retinebit.

Tertia dans ver ber dabit hoc: tamen hic dabit imber

Et sua composita: sunt adiectiua notanda.

Dicit Auctor q̄ nomina tertie declinationis terminata in ver ⁊ in ber sunt generis neutri. vt hoc cadauer. hoc vber pro mamilla. tamen imber ⁊ eius composita sunt generis masculini. vt hic imber. ⁊ hic september. hic october. hic nouember. ⁊ hic decemter. tamen adiectiua sunt notanda. vt celeter quod est generis masculini. etiam saluter.

Sexum plura notant: sicut mater mulierq;.

Dicit q̄ plura nomina discernuntur per sexum. sicut mater et mulier que sunt generis feminini

Fetibus hoc terre dat tertia: teme cucumer.

Dicit q̄ nomina tertie declinationis fetibus terre conuenientia ⁊ in er desinentia sunt generis neutri. vt hoc papauer. hoc piper. hoc cicer. sed excipitur cucumer quod est generis masculini per regulam. Er maribus datur.

Et commune notes: sicut sunt puber et vber

Regener et pauper: hec lynter dicere debes.

Pluribus ex istis sociari neutra videbis

Dicit Auctor q̄ aliqua nomina in er desinentia sunt generis cōmunis. vt hic ⁊ hec puber. id est iuuenis. vber. id est abundans. hic ⁊ hec regener. id est rusticus. hic ⁊ hec pauper Tu debes dicere hec lynter. id est parua nauis. Unde priscianus libro quinto. Lynter quoq; apud grecos masculinum est. apud nostros femininum. Linius in sexto Jam in altum expulsa lyntre. Deinde dicit q̄ tu videbis neutra sociari pluribus ex istis nominibus supradictis. vt hic ⁊ hec ⁊ hoc vber Et habetur exemplū de pauper in Lucano. lis est de paupere regno. Et in virgilio in bucolicis. Pauper ⁊ tugarum congestum cespitem culmen.

Ir maribus datur: ir neutris associetur.

Dicit q̄ in ir terminata sunt generis masculini. vt hic vir. Excipitur hoc nomen ir quod est generis neutri. vt hoc ir. id est palma manus

Est hic et hec martyr: hoc debes dicere gaddir.

Quasi dicit q̄ martyr est generis cōmunis. ⁊ gaddir nomen ciuitatis in hispania est gnis neutri

Oz maribus socia: sed plurima sunt retrahenda.

Dicit q̄ desinentia in oz sunt gnis masculini. vt hic color. s̄ plura excipienda sunt. vt patebit infra

Omne memor iungit: quod comparat ad duo transit.

Dicit q̄ memor est generis omnis. Et comparatiua in oz desinentia sunt generis cōmunis. vt hic ⁊ hec melior. Ideo dicit quod comparat. i. quod est comparatiuum trāsit ad duo scz genera. vt hic ⁊ hec fortior. senior est generis masculini tantum. ideo subdit p̄ modum exceptionis dicens

Adas tantum senior: dices tamen hic et hec auctor.

Dicit q̄ senior quamuis sit comparatiuum tamen est generis masculini. Auctor est gnis cōis.

Equoz ador marmor et cor sunt neutra: sed arbor

hec tener: atq; soroz sexu noscuntur et vxoz.

Dicit q̄ ista nomina equoz ador marmor ⁊ soroz sunt generis neutri. Sed arbor est generis feminini. Atq; pro et ista nomina scz soroz ⁊ vxoz noscuntur p̄ sexum. qz sunt generis feminini

Que color atq; decoz formam corpusq; notemus.

Horum composita cōmuni generi sunt socianda.

Dicit q̄ notare debemus nomina que componuntur cum his nominibus scz color vt decolor. id est sine colore. bicolor. id est duorum colorum. cum decoz vt indecor. id est sine decore. cum corp⁹. vt bicorpoz. id est duorum corporum. que sunt generis communis.

Nomen quod fit in ur dabit hoc: testis tibi murmur

Mulus erat murmur veteres quoq; sic posuere.

Ir

Oz

Ur

De generibus nominum

Dicit q in ur terminata sunt generis neutri vt hoc murmur. Tamen reperitur generis masculini vt in sacris scripturis Johannis. vii. Et murmur multus erat in turba de eo.

Sit vel xpreitur aut f: hic ei societur.

Dum sit gentile tamen aut auium speciale.

Hic ponit exceptionem a regula predicta dicens. si hec littera t vel x vel f sit ante ur tunc illud tale est generis masculini. dum tamen sit gentile. vt anyur nomen loci vel populi. aut auium speciale vt vultur et fuffur. Et nota q fuffur aliquando est purgamentum farine. et sic est generis neutri. aliquando est nomen auis. et sic variatur per hic. Versus. Fuffura qui dixit semper de fuffure viy it. Reprehenditur numerus non genus. vnde fuffur put est neutri generi caret plurali numero.

Hic aut hec turtur: quod fertur piscis et auis.

Quasi dicat q turtur potest variari p hic. et significat piscem. et per hec et tunc significat auem. Unde versus. Turtur inheret aquis. turtur secat aera peninis

Hic aut hoc fuffur: tamen adiectiua notentur

Que sexu gemino iungunt sua significata:

Iungere dicuntur hic et hec vt fur ligur augur

Hic datur hec norma que declinat tibi terna

Dicit q fuffur potest declinari per hic et per hoc vt supra. Deinde dicit q adiectiua que iungunt sua significata in gemino sexu. id est que pertinent ad mares et mulieres debent notari. quia sunt generis communis. Et hoc magis declarat dicens. hec nomina adiectiua dicuntur iungere sibi hic et hec. hoc est dicuntur generis communis. vt fur furis. id est latro. ligur liguris. id est aliquis vel aliqua de Liguria. augur auguris. qui vel que in garritu auium diuinat Deinde dicit q hec norma datur de nominibus tertie declinationis et non de alijs. vt satur quod est generis masculini cum sit prima vx adiectiui. vt satur satura saturum. Sciendum est q auctor dixit de adiectiuis significacione et no voce cum exemplificauerit de fur ligur et augur.

Hec dat nomen in as: facit hic as vas vadis et mas.

Dicit q terminata in as sunt generis feminini. vt hec pietas Deinde ponit exceptionem dicens. Facit hic as. id est q as est generis masculini. id est obolus. et vas vadis. id est obles vel fideiusor et mas. id est masculus.

Nomen gentile commune locatur vt arcas.

Dicit q nomen gentile in as terminatum est generis communis. vt hic et hec arcas. et est aliquis vel aliqua de arcadia

Que sunt concisa velut alpinas sociantur.

Dicit q nomina concisa. id est syncopata terminata in as sociantur predictis. quia sunt generis communis. vt hic et hec alpinas. id est habitans in alpidibus. Et est concisum seu syncopatum. qz de heremus dicere hic et hec alpinatis. immo dicimus alpinas.

Omne tenet nugas: nec declinabile credas.

Dicit q nugas. id est loquax vel mendosus est generis omnis et indeclinabile.

Hic abbas pone toreas primas gigas elephasq.

Dicit Auctor q abbas toreas primas gigas elephas sunt generis masculini

Hoc fas atq nefas retinent: et dicitur hoc vas.

Dicit q hec duo nomina inuariabilia scilicet fas et nefas sunt generis neutri. et etiaz vas vasis est neutri generis

Es breuis hic ponit: seges et teges hec sociabit

Et compes. triplicat pes cetera que tibi format:

Preter apes vel apis: quoniam reperitur vtrunq.

Dicit q terminata in es breuem sunt generis masculini. vt hic limes limitis. Seges et teges. id est parua domus que et tugurius dicitur sociabit hec. id est erit generis feminini. Et compes sociabit tibi hec. id est erit generis feminini. Triplicat pes cetera que tibi format. id est composita a pes pedis sunt generis omnis. vt bipes bipedis. preter apes vel apis quod est generis feminini. et componitur ab a q est sine et pes. qz primo nascitur sine pedibus. et postea accipit pedes

Que duo dant signes: vt miles equesq superstes

Diues hebes sospes prepes teres et comes hospes

As

Es breuis

De generibus nominum

**Inquies antistes ales: dic per tria deses
Istorum multa legimus neutris sociata.**

Dicit q̄ illa nomina que sunt generis cois excipiunt sc̄z miles. eques. sup̄stes. i. remanēs viuus. diues. heres. id est obtusus. sospes. id est sanus. prepes. id est velox. teres. id est longus vel rotun- dus. hic et hec comes. id est socius. hospes clarum est. inquies. id est sine quiete. antistes. id est p̄- latus vel qui stat ante alios. ales. id est auis. Dic per tria deses. i. est generis omnis. et idē est quod piger. Deinde dicit q̄ multa istorum nominum vt supra reperiuntur associata cum nominib⁹ neu- tri generis. vt diues monasterium.

Es longa

Hec dabit es longe: verres hic debet habere.

Dicit q̄ terminata in es longa sunt generis feminini. vt hec res et hec sedes. Deinde ponit exce- ptionem dicens. Verres debet habere hic. i. debet esse generis masculini. Verres dicitur porcus cū testiculis. et dicitur a vires eo q̄ magnas vires habeat. Inde verrinus na. nū. penul. pdu. Itē ver- res priū nomen cuiusdā viri. Inde similiter verrinus na. nū. Et he verrine narum. quidam liber quem cicero fecit contra verrem.

Hic dabit hec ve dies: dant hi tantum modo plures.

Cumq; meri dabit hic: et patronymica iungis.

Dicit q̄ hoc nomen dies est generis incerti in singulari numero. et in plurali masculini. generl. vt ntō hic vel hec dies. pluraliter ntō hi dies. Et si componatur cum meri etiaz est generis masculini vt hic meridies. Et tu iungis etiam patronymica in es terminata que sunt generis masculini. vt hic priamides. id est filius vel nepos priami.

Es quoq; commune ceu sunt heres locuplesq;.

Dicit auctor q̄ nomen in es terminatum est etiam aliqñ cōmune id est generis cōmunis. ceu pro- sicut ista duo videlicet hic et hec heres heredis. hic et hec locuples locupletis. Heres dicitur pro- prie filius heri. q̄ hero succedere debet in hereditate. licet et heredes dicantur aliq̄ qui in heredita- tem succedunt. Locuples. id est diues. et dicitur a locus et plenus. quasi locus plenus. et plurima- rum possessionum possessor.

3ca

Cum tenet i rectus super es: et t genitiuus

Suscipit: hic iungis: paries fiet tibi testis.

Dicit q̄ nomen terminatū in es i p̄cedente et suscipiens hāc lram t in genitiuo est generis mascu- lini. vt paries parietis.

Hec dicenda quies: hic pes: et dicitur hoc es.

Dicit q̄ quies est generis feminini. et est exceptio ab illa exceptione. Cum tenet i rectus. Deinde dicit q̄ pes est generis masculini. et es eris est generis neutri. Quies. id est tranquillitas vel par. Pes dicitur a pos podis greco quod idem est quod pes. Et accipitur tripliciter sc̄z p̄ membro cum quo ambulamus. vel p̄ metrozum pede. vel p̄ mensura. Pes in metro est syllabarum et tempoz cer- ta dinumeratio. Pes in mensuris agrorum. digitos quindecim habet. palmos quattuor. Es erl dī- citur ab aer. eo q̄ sit eiusdem coloris cum aere

3e

Hec dat nomen in is: tamen hic declino molaris

Caulis et edilis: et que crescunt genitiuus:

X is preposita tenet hic: aut consona bina

Unica dum teneat has: aut n littera: siue

In liquidam faciat penultima syllaba finem.

Et lapis ac axis piscis cinis vnguis et orbis.

In hac parte Auctor determinat de generibus nominū terminatorū in is. Et dicit q̄ nomen in is terminatum dat hec. i. est generis feminini. vt hec nauis. Deinde ponit exceptionem dicens. Tñ hic declino molaris. quasi dicat q̄ molaris est generis masculini. et etiam caulis et edilis que sunt generis masculini. et illa q̄ crescunt in genitiuis etiā sunt generis masculini. vt lapis lapidis De- inde dicit q̄ illa que habent x ante is vt axis. polus rotax. et illa que habent duas p̄sonantes an is ita q̄ sunt in vna syllaba. vt piscis. et illa que habent n lram ante is vt cinis et panis. et illa quoz penultima syllaba terminatur in liquidam. vt vnguis et orbis. que omnia sunt generl masculini. Molaris cōmunis generis et hoc molare ad molam p̄tinet. et dicitur a mola. Et hic molaris. lā- pis mole. vel vñ sunt mole. vel magnus ad modū mole. Et hic molaris dens maxillaris. q̄ abum illis dentibus quasi mola molimus. Caulis est generaliter omniū herbarū et oley medius frutex. qui vulgo tirsus dicitur. q̄ a terra sursum conscendit. Et quo tractū est vt specialiter quoddaz ge- nus olerum caulis dicitur. q̄ tirsus ipius amplius ceteris oleribus coalescat. i. crescat. Edilis. i. custos edis. qui custodiebat de dignitate et officio erariū vel capitoliū. vel curiam regis siue impa-

De generibus nominum

toris ne morbosa animalia. vt capre vel porci & huiusmodi intrarent & aeterni ibi corrumpere. **Lapis** dicitur a ledo ledis. qz ledit pedem. **Axis** est celi septentrionalis linea recta p media plagam sphaere. **Piscis** dicitur quasi pascis. a pascendo eo qz sit pascus hominum. **Linis** est scintilla extincta. **Unguis** est hominum & auum. unguis vero aliorum animalium. **Orbis**. i. rotunditas circuli. & etiam cuiuslibet rei. Item orbis dicitur mundus vel circulus terre propter rotunditatem. Item orbis dicitur circulus septimane.

Hec febris pestis neptis vallisq; bipennis

Et cassis iaspis et lactis restis et aspis.

Et pellis turris vestis peluis quoq; cuspis

Blis glissis glitis: et patronymica iungis.

Hic aut hec finis clunis: dabit hec tibi classis.

Et messis tussis ibis sic lis quoq; litis.

Auctor facit exceptiones ab exceptione precedenti dicens. qz nomina in littera posita licet comprehendendi possunt multipliciter in exceptione predicta. non sunt generis masculini immo feminini. vt hec febris. pestis. neptis. iaspis. lactis. restis. aspis. vestis & cuspis. que hnt binas consonantes an is in eadem syllaba. hec vallis. bipennis. i. securis scindens ab utroq; latere. pellis. turris. peluis. quorum penultima terminatur in liquidam. hec cassis. glis. licet crescant in gto. tñ sunt generis feminini. Deinde dicit qz finis et clunis. i. nates sunt generis incerti. licet habeant n ante is. Deinde dicit qz classis. i. nauigium. messis. tussis sunt generis feminini. licet penultima terminetur in liquidam. Et ibis & lis licet crescant in gto. tñ sunt generis feminini. Quidam dubitant utrum hoc sit auctoris. Dabit hec tibi classis. Et messis tussis &c.

Hec tibi greca dabunt: et eis se barbara iungunt.

Auctor dicit qz nomina greca in is terminata & etiam barbara sunt generis feminini. vt hec colchis colchidis. id est mulier de illa insula. & hec sunamis. anima peccatrix.

Adiectiua tenet hic et hec: pariterq; tricuspis.

Istius obliquis neutrum quandoq; locabis.

Dicit Auctor qz nomina adiectiua in is terminata sunt generis communis. vt hic & hec nobilis. et etiam tricuspis. i. lancea que habet tres cuspides est generis communis. tñ in obliquis casibus aliqui inueniuntur generis neutri. vt in Quidio. Positoq; tricuspide telo mulcet aquas. Ideo dicit. Istius obliquis. Notandum qz illa regula adiectiua tenent &c. est exceptio ab illa regula. Sed dat nomina in is. Et in quibusdam adiectiuis est exceptio ab illa regula. Siue in liquidam. vt apparet in hoc quod est fortis. Si obicitur Tricuspis est adiectiuum & potest comprehendere sub illa regula. Adiectiua tenent. quare auctor est superfluum. Dicendum qz illa regula adiectiua tenent. datur de adiectiua que terminantur in is & habent neutrum in e. tricuspis vero non habet neutrum p e. quare auctor non est superfluum. Et ratio quare tricuspis non habet neutrum per e hec est. Regula est qz adiectiua in is faciunt neutra p e p mutatione is in e. vt fortis forte. & ita deberemus dicere tricuspis tricuspis p illam regulam. Alia regula qz adiectiua habentia neutrum p e faciunt gto singulari per mutationem e in is. vt forte fortis. & ita diceremus tricuspis in gto. & tamen non dicimus. sed dicimus tricuspis p illam regulam. Simplicium norma. cum componitur de tres & de cuspis cuspidis. Et ita apparet qz in hoc nomine tricuspis sunt ille due regule repugnantes vel opposite. & propter hoc non habet neutrum p e. tñ est adiectiuum. Et propter hoc dicit hic Auctor qz neutrum potest addi cum obliquis ipsius.

Bis in plurali genus omne videtur habere.

Dicit qz bis in plurali numero habet omne genus. vt pluraliter nō hi & hec dices & hec dicitia. in singulari aliqui est ge. mascu. vt hic dis. p plutone. & aliqui ge. cōis. vt hic & hec dis. i. diues. Nota dis non habet neutrum in singulari per e. quia due sunt regule repugnantes in hoc nomine dis sicut in hoc nomine tricuspis.

Est hic et hec testis civis burgensis: et hostis:

Et canis iuuenis pariter commune scholaris.

Dicit qz nomina in is posita sunt generis cōis. pater de se. sed omnia excipiuntur ab illa regula. Sed dat nomen in is. Etia testis hostis excipiuntur ab illa regula. Aut persona bina. burgensis excipit ab illa regula. siue in liquidam. canis & iuuenis excipiuntur ab illa regula. Aut n littera.

Hic os preponit: tenet hoc os oris et ossis:

Et chaos atq; melos argos logos annumerabis.

Dicit qz nomina in os terminata sunt generis masculini. vt hic flos. Deinde ponit exceptiones dices. Tenet hoc os oris et ossis. q. d. qz hec duo noia scz os oris. os ossis. sunt ge. neu. Atq; p & chaos est ge. neu. & idē qd obscuritas. & melos. i. dulcedo. & argos. i. pria nauis grecor. et logos. i. sermo

Os

o iij

De generibus nominum

Dant duo tos impos compos custosq; sacerdos.

Dicit q; ista nomina sunt generis communis. vt hic ⁊ hec tos. hic ⁊ hec impos. id est non potens hic ⁊ hec compos. id est potens. eodem modo sacerdos ⁊ custos.

Hec dant cos tos glos: sic greca locantur et arbos.

Dicit q; ista nomina sunt generis feminini. vt hec tos totis. hec cos cotis lapis super quo acuntur gladij. ⁊ hec glos glotis. id est mulier fratris. Et greca nomina sic locantur. id est sunt generis feminini. vt hec telos nomen insule. ⁊ arbos etiam est generis feminini. id est arbor.

As secunde declinationis

Dant hic in us facta tibi declinante secunda.

Auctor dicit q; nomina secunde declinationis terminata in us dant hic. id est sunt generis masculini. vt hic dominus. Construe sic. Facta. id est nomina terminata in us secunda declinante. dant hic. id est genus masculinum.

Hec paradus habet nardus domus atq; hiacynthus:

Et synodus costus et carbasus alnus abyssus.

Aluus crySTALLUS et humus bissusq; papyrus

Hecq; smaragdus habet vannus colus atq; phaselus

Egyptus diphthongus et porticus ista sequuntur.

CrySTALLUM tamen hoc dicemus: et hic paradus.

Hic ponit Auctor exceptionem a regula predicta dicens. q; nomina contenta in versibus supradictis sunt generis feminini. vt hec paradus. hec nardus quedam herba. hec domus. hec hiacynthus quidam flos. etiam est nomen insule. ⁊ aliquando sumitur pro lapide precioso. hec synodus congregatio sacerdotum. hec costus quedam herba odorifera. hec carbasus. hec alnus est nomen arboris. hec abyssus profunditas aquarum impenetrabilis a qua fontes ⁊ flumina procedunt. ⁊ per occultas venas ad matricem abyssum reuertuntur. hec aluus. id est venter. hec crySTALLUS quidam lapis candidus. hec humus. id est terra. hec byssus. est genus lini candidissimi ⁊ mollissimi. et nascitur in egypto. hec papyrus. ⁊ est quedam herba vel genus iunci vt dicunt. dicitur etiam hec papyrus charta lombicinata siue lombicana. hec smaragdus quidam lapis preciosus. hec vannus id est ventilabrum. hec colus rota feminarum vel instrumentum vnde femine nent. hec phaselus parua nauis. hec egyptus nomen provincie. hec balan? castanea cocta in aqua. hec diphthongus. hec arctus nomen stelle. Deinde dicit q; inuenitur hoc crySTALLUM ⁊ hic paradus.

Hoc vulgus pelagus indeclinabile virus.

Dicit Auctor q; vulgus ⁊ pelagus sunt generis neutri. ⁊ etiam virus. quod est indeclinabile.

Os grecum sepe mutamus in us muliebre.

Deinde dicit q; nomina greca in os terminata apud latinos sepe terminantur in us ⁊ sunt generis feminini. vt telos telus nomen insule. atomos atomus. ⁊ dicitur corpus indivisibile propter sui paruitatem q;uis forte nullum corpus sit quod diuisionem recipere non possit. ⁊ dicitur ab a quod est sine ⁊ tomos diuisio vel sectio. q; non recipit sectionem sensui subiacentem.

As tertie declinationis

Hoc terne dabit us si non tenet u genitiuus.

Dicit Auctor q; nomina tertie declinationis terminata in us non habentia u in penultima genitiui. sunt generis neutri. vt hoc corpus. genitiuo huius corporis. Construe. Lo dabis hunc articulus hoc nominibus tertie declinationis in us terminatis. si genitiuus non tenet u in penultima syllaba. Et hoc dicit propter salutis salutis ⁊ alia similia. que non sunt generis neutri.

Dat lepus hic: tenet intercus genus omne vetusq;.

Dicit q; lepus declinatur per hic. ⁊ est exceptio. Intercus ⁊ vetus sunt generis omnis. vt hic ⁊ hec ⁊ hoc vetus. hic ⁊ hec ⁊ hoc intercus. ⁊ est doctrina de hoc nomine intercus ⁊ non exceptio.

Dant hec si crescat genitiuus et u sibi seruet.

Dicit Auctor q; nomina tertie declinationis terminata in us habentia genitiuum superantem in cuius penultima hec vocalis u retinetur sunt generis feminini. vt hec salus salutis. ⁊ hec vire? tuel.

Hoc monasyllaba dant vt thus: sed dicitur hec grus.

Hic dat et hec tibi sus: epicenum dat genus hic mus.

Dicit q; nomina tertie declinationis terminata in us vnus syllabe sunt generis neutri. vt hoc thus sed grus est generis feminini. sus vero communis generis. mus autem generis promiscui. etiam declinatur per hic.

Est pecus hec pecudis: pecus hoc pecoris tibi format.

Dicit q; pecus pecudis est generis feminini. ⁊ pecus pecoris neutri. Pus est generis neutri ⁊ inde

De generibus nominum

clinabile prout significat putredinem vel quandam infirmitatem que hominem reddit putridū.
Sed quando dicitur custodia tunc est feminini generis. et declinatur

Quarte nomen in us maribus sociare solemus.

Dicit Auctor q nomina quarte declinationis sunt generis masculini. vt hic visus.

Hec anus atq; tribus et porticus et manus idus:

Hec acus atq; pinus nurus socrus et domus addis.

Hic tenet hoc vespecus: illi penus associetur.

Hic ponit exceptionem a regula predicta dicens. q nomina in littera posita licet sint quarte declinationis tamen sunt generis feminini. vt hec anus. id est vetula. hec tribus. id est progenies. hec porticus. hec manus. hec idus. id est diuisio temporis. hec acus. hec pinus. hec nurus. hec domus. hec socrus. Deinde dicit q specus potest esse generis masculini vel neutri. similiter et penus

Cum nomen fit in aus hec illi iungitur: vt laus.

Dicit q nomina terminata in aus diphthongum sunt generis feminini. vt hec laus

S vult hec iungi si consona presidet illi.

Dicit q nomina terminata in s precedente consonante sunt generis feminini. vt hec pars part.

Adiectiua notes: quibus omne genus dare debes.

Hic ponit exceptionem dicens. q adiectiua debent excipi. quia sunt generis omnis. vt hic et hec et hoc sapiens. inops. insons. ex p̄rs. iners. particeps. inuiceps.

Mons pons fons hic dant mars stirps cals dens quoq; quadras

Et partes assis: torrens sociabitur itis

Atq; chalybs.

Dicit Auctor q nomina in littera posita sunt generis masculini. vt hic mons montis. hic fons fontis. hic mars martis. id est deus belli. hic stirps pro trunco arboris. sed stirps significans progeniem est feminini generis. hic cals pars pedis. hic dens dentis. hic quadrans quadrantis. est instrumentum ad sciendum horas dici. Et partes assis. id est nomina significantia partes assis habentia consonantem ante s sicut quincuns. et hoc nom̄ torrens iungitur predictis. similiter et hoc nomen chalybs iungitur predictis. Sciendum q quidam dicunt q cals quando accipitur p parte pedis scribitur cum s. et quando accipitur pro lapide decocto scribitur cum r. Sed male dicunt. quod patet. quia auctor esset diminutus si ipse intelligeret q caly scribi debeat cum s. quia superius de genitiuo tertia declinationis singularis numeri posuit regulam q nomina terminata in ls. faciunt genitiuum ti interposita inter l et s. vt puls pultis. sed non excipit cals quod facit calis. Preterea auctor esset contrarius sibi ipse si intelligeret q scribi debeat cum s. quia infra posuit inter nomina terminata in y. vbi dicit. Dic caly pedis. hec latomorum. quare manifestum est fm auctorem q caly non cōtinetur inter nomina terminata in s. Et si ponitur hic. dicendum q auctor reposuit hic recitando opinionem aliorum qui dicebant q cals scribitur cum s pro parte pedis. Et ad hoc denotandum ponit auctor hic. Et dicitur caly de calco calcas pro parte pedis sed pro lapide decocto dicitur de calco calcs. Vltimus sciendum q as assis est p̄dus duodecim vnciarum. Et si exinde remouetur vnum. illud vnum quod remouetur dicitur vncia. et illa vndecim que remanent dicitur decens. id est vndecim vncie. preterea si remouentur duo. illa duo dempta ab asse dicuntur secuns quasi sexta pars assis. sed illa decem que remanent dicuntur decuns. id est decem vncie si quarta pars assis. et illa nouem que remanent dicuntur decuns. id est decem vncie si mouetur ab asse quattuor remanent octo. et illa quattuor remota dicuntur triens quasi tertia pars assis. et dicitur a tris quod est tres. Unde triens primo significat tres. ex consequenti quattuor. qz quattuor sunt tertia pars assis. et illa octo que remanent dicuntur bisse. et interpretatur bisse octo et est grecum. Preterea si remouentur ab asse quinq; remanent septem. et illa quinq; remota dicuntur quincuns a quinq;. et illa septem que remanent dicuntur septens a septem. Preterea si remouentur ab asse sex illa sex dicuntur semis. et illa sex que remanent similiter dicuntur semis. Et dicitur semis de semis quod est dimidius. et as assis quasi dimidia pars assis. Et ita patet que sunt partes vncie. Torrens torrentis est fluuius vel aqua veniens cum impetu ex imbribus repentina. magnum habens incrementum. sed adueniente estate calore solis torrescit arefcit et desiccatur. Unde propheta. Conuerte domine captiuitatem nostram sicut torrens in austro. Chalybs fluuius est hispanie iuxta quem populi inhabitant dicti chalybes. apud quos sunt minere ferri optimi quas nudi illi laborantes effodiunt. Similiter et alij eodem noie cognominati sunt populi iuxta paphlagoniam in ponto. et amazonibus contermini. Et capitur plerūq; chalybs pro ipsa ferri massa. Non nunq; vero pro instrumento ex chalyte confecto

Dant hic ps iuncta polysyllaba: sed variantur

Hic aut hec forceps et adeps: sed dicitur hic seps.

Et quarte de
diuinationis

Aus

S consona pre
cedente

De

De prima coniugatione

Dicit q̄ polysyllaba. i. plurium syllabarū terminata in s precedente p̄ sunt generis masculini. vt hic maniceps. id est seruus. Sed forceps quod dicitur a ferrum ⁊ capio eo q̄ ferrum candens ca / piat ⁊ tenet. ⁊ adeps variantur per hic aut hec. id est sunt generis incerti. Sed hoc nomē seps p̄ serpente est generis masculini. Inuenitur etiam scōm quosdam hec seps p̄ clausura vinearū. S̄ modo dicimus seps seps p̄ clausura vinearum

Pluraq̄ dant hic et hec celes infansq̄ parensq̄

Et princeps effrons: istis coniunge bifrontem.

Dicit Auctor q̄ plura reperiuntur in cōmuni genere declinata. vt hic ⁊ hec celes. id est castus. hic ⁊ hec infans. hic ⁊ hec parens. hic ⁊ hec princeps. hic ⁊ hec effrons. id est sine fronte ⁊ sine verecū dia. hic ⁊ hec bifrons dicitur ianus qui habet duas frontes hominis sc̄z ante ⁊ retro. hic ⁊ hec an / ceptus. id est dubius.

X **Hec x̄ prepones: sed plurima temere debes**

In hac parte Auctor determinat de generibus nominum terminatorū in x̄. Et dicit q̄ nomina in x̄ terminata sunt generis feminini. vt lex leḡ. Deinde dicit q̄ plura debent excipi. ⁊ facit exceptione.

In triplici genere decet adiectiua notare

Dicit q̄ adiectiua in x̄ terminata sunt generis omnis. vt hic ⁊ hec ⁊ hoc felix

Ex **Et si presit maribus polysyllaba iungis**

Dicit q̄ nomina in x̄ terminata p̄cedere e sunt generis masculini dum sunt polysyllaba. id est plu rium syllabarū. vt hic vertex. summitas capitis. Construe sic. Tu iungis nomina polysyllaba mari bus. id est masculinis generibus. si ista littera e presit. id est ante sit huic littere x̄.

Est tamen hec pellex vibex oberq̄ supellex

Forpex aut forpex: hic aut hec dat tibi cortex

Atq̄ silex

Hic ponit exceptionem ab illa parte X e si presit. dicens q̄ nomina que in littera p̄nūtur sunt ge neris feminini. licet habeant e ante x̄. vt hec pellex. id est meretrix. hec vibex signum factum cum na gello. hec supellex. id est substantia vel facultas ⁊ omne instrumentum ⁊ ornamentum domus. hec forpex qua inciditur filum. ⁊ componitur a ferrum ⁊ filum. hec forpex qua inciditur pilus. ⁊ com / ponitur a ferrum ⁊ pilus. Cortex est generis incerti. Et dicitur quasi cor artoris tegens. atq̄ pro ⁊ silex. id est durissimus lapis qui ictu ferri ignem emittit

Fetibus hec terre dabis: hic frutex retinebit

Hic Auctor ponit aliam exceptionem dicens. Tu dabis hunc articulū hec fetibus terre. i. nomi / nibus importantibus fetus terre siue fructus. vt hec carex quedam herba. excipitur frutex quod est generis masculini. densitas virgularū vel paruorum arborum vel spinarum

Sed dux et coniunx commune locatur et exlex.

Dicit q̄ ista duo nomina dux ⁊ coniunx sunt generis communis. ⁊ similiter exlex. id est sine lege.

Hic dant grex et rex fornixq̄ calixq̄ cilixq̄:

Et phenix mastix: hic calx pedis: hec latomorum

Dicit Auctor q̄ ista nomina sunt generis masculini. vt hic rex. hic fornix cis. id est arcus lapideus. hic calix cis quoddam genus poculorū. hic cilix cilicis. quidā plus. hic phenix nomē auis. hic ma stix species gummi. hic calx calcis. p̄ talo pedis est generis masculini. ⁊ p̄ cemento feminini. ⁊ tunc non excipitur sed continetur sub regula. Hec x̄ prepones. Et hoc est quod dicit. hic calx pedis. hec latomorum. id est cementariorum

Tris

Tris tenet hec: tamen obliquis neutrum superaddes.

Victrices turbe victricia tela tulere.

Dicit Auctor q̄ verbalia in tris desinentia sunt generis feminini. vt hec amatrix. tam̄ in obliquis aliquando reperiuntur generis neutri. vt h̄na victricia. Ideo posuit hunc versum causa exempli. Victrices turbe victricia tela tulere

Capitulū quin / tū est de forma / tione p̄teritorū / et supinorū re / gularium / De prima con / iugatione

Q tibi per metrum formatio p̄teritorum

Atq̄ supinorum pateat: presens lege scriptum.

Et primo disce que sit formatio prime

In isto capitulo Auctor intendit determinare de p̄teritis ⁊ supinis verborum. Et primo preponit quod facere intendit: subiungens in principio ipsius capitu li ordinem obseruandum dicens q̄ primo intendit determinare de p̄teritis ⁊ supinis verborum prime coniugationis

De prima coniugatione

Uel ui vel di vel ti formatio prime

In hac parte Auctor determinat in generali de preteritis verborum prime coniugationis ponendo vniuersales terminationes eorum. Et dicit q̄ prima coniugatio verbi potest facere preteritum in ui. vt amo amas amauit. in ui diuisas syllabas. vt domo domas domui. in di. vt do das dedi. in ti. vt sto stas steti

As in preterito ui suscipit s remouendo.

In hac parte Auctor p̄cedit in speciali de preteritis verborum prime coniugationis Et dicit q̄ verba prime coniugationis formant preteritum a secunda persona presentis indicatiui modi remota s et addita ui. vt amo amas. remota s et addita ui fit amauit

Uel a secunda persona presentis temporis in as

Non sic formantur ter quinq; sed excipiantur

Cre do to mi in sto pli fri so ne ue la se cu to

Auctor ponit exceptionem a predicta regula dicens. q̄ ter quinq;. id est quindecim verba prime coniugationis non formant preterita vt supra dictum est. sed excipiuntur. Et primo ponit exceptionem demonstrando illa verba per syllabas in secundo metro contentas. in quo quidem metro sunt quindecim syllabe per quas quindecim intelliguntur verba. Per cre intelligitur crepo crepas. per do to mi in sto. per do. do das. p̄ mi mico micas. p̄ in iuuu iuuas. per sto sto stas. per pli plico plicas. per fri frico fricas. per ne neco necas. per ue uero uetas. per la lauo lauas. per se seco secas. p̄ cu cubo cubas. per to tono tonas

Nam cubo siue crepo tomo deinde micoq; fricoq;

Nexo plico seco sono deinde tonoq; vetoq;

Pretereunt in ui diuisas: do dedit: et sto

Dat steti: iuuo iuuui preterit et lauo laui.

Hunc offendit Auctor quomodo predicta verba faciunt in preterito dicens. Nam. id est certe. ista verba cubo crepo et cetera pretereunt. id est preteritum faciunt in ui diuisas syllabas. vt cubo cubas cubui. crepo crepas crepui et. do das dedit in preterito. et posuit tertiam personam causa metri et sto dat steti. et iuuo iuuas iuuui. id est preteritum facit iuuui. vt iuuo iuuas iuuui. et lauo uas dat laui

Et neco quod necui facit et quandoq; necauit.

De neco dicaui ferro: necui reliqua vi

Auctor dicit q̄ etiam neco excipitur quod facit necui in preterito. et aliquando facit necauit. et sic non excipitur. Deinde assignat differentiam huius verbi dicens. dicaui in preterito de neco ferro. dic necui reliqua vi in preterito. id est. quando necas cum omni alia vi q̄ cum ferro

In crepo format ui: tamen et reperitur in aui

Auctor dicit q̄ increpo aliquando facit increpui. et aliquando increpauit.

Qui preteritum plico dat cum nomine iunctum:

Hoc sine prebet ui: tamen et reperitur in aui

Auctor dicit q̄ plico plicas compositum cum nominibus facit preteritum in aui. vt duplico duplicauit. quod componitur ex duo et plico. et aliter compositum in ui diuisas syllabas. vt implico implicauit. quod componitur ex in et plico. applico applicauit. quod componitur ex ad et plico. tamen aliter quando reperitur in aui. vt supplico supplicas supplicauit.

Regula que formam seruans as mutat in aui

Recte preteritum formando supinat in atum

In hac parte Auctor determinat de formatione supinorum verborum prime coniugationis dicens q̄ verba prime coniugationis facientia preteritum in aui per rectam formationem scz mutando as in aui. faciunt supinum in atum. vt amo amas amauit amatum

Sed lauo dat lotum vel lautum potq; potum

Hocq; datum dat: stoq; statum: format iuuo iutum

A predicta regula excipiuntur lautum vel lotum. et pota potas facit potum et non potatum. Deiu de dicit q̄ do das facit datum. et sto statum. iuuo iutum. et est regula et non exceptio.

Quod dat ui: dat itum: nisi desinat in co: sed in ctum

Ista supinantur: plicat et micat excipiantur

Nam plico dat plicitum: mico nescit habere supinum

Auctor ponit aliam regulam dicens q̄ illa verba prime coniugationis que faciunt preteritum in ui

Aui in preterito
Atu in supinis

De secunda coniugatione

diuina syllabas faciunt supinum in itū. vt sono nas. sonui sonitum. nisi hoc tale verbum desinat in co vt frico seco. Nam ista verba in co desinentia supinantur in ctū. vt frico cas cui frictū. seco se cas secui sectum. Sed mico cas. ⁊ plico cas excipiuntur. quia non faciunt in ctum. immo plico facit plicatum. mico vero caret supino

Qui dimico dat vel ui: primumque supinat.

Quasi dicat q̄ dimico cas facit preteritū dimicauī vel dimicui. ⁊ inq̄tum facit dimicauī facit dimicatum in supino Ideo dicit auctor. primumque supinat

Sicque neco nectum facit: et quandoque necatum

Dicit q̄ neco facit necatum sc̄z quando facit necauī in preterito. ⁊ quandoque nectū in supino. ⁊ hoc est quando facit necui in preterito

Mozē patris nexum faciet tibi nexo supinum

Dicit Auctor q̄ nexo nexas facit nexum in supino moze patris id est primitiui sui sc̄z neco nect. quod etiam facit nexum. Inde venit nexo nexas eius frequentatiuum

De formatiōe
preteritorū ⁊ su-
pinoꝝ secun-
de coniugatiōis.

Ques formare post primam verba secunde

In hac parte Auctor determinat de preteritis ⁊ supinis verborum secunde coniugationis. Et primo dicit. Quæ dicitur formare verba secunde coniugationis post primam salicet coniugationem

Si vel ui vel di si format xiq; secunda

Hic Auctor generaliter ponit omnes terminationes preteritorū verborum secunde coniugationis dicens q̄ secunda coniugatio format preteritum in vi. vt moueo ues moui. vel in ui diuisas syllabas vt moueo mones monui. vel in di vt video vidi. vel in si vt rideo risi. vel in xi. vt augeo ges auxi

Littera longa vel ar deo si facit: excipe stridi

Id est q̄ verba secunde coniugationis in deo terminata precedēte vocali naturaliter longa vel hac syllaba ar faciunt preteritum in si. vt rideo risi. ardeo arsi. excipe verbum strideo quod facit stridi licet habeat vocalem longam ante deo

Deo

Si breuis est e vel i producitur atque facit di

Id est si ante deo sit e vel i breuis. illa littera e vel i producitur in preterito. ⁊ mutatur deo in di. vt video vidi. sedeo sedi.

Ante deo veniens e vel o liquida mediante

Principium geminat: si muta vel m venit ante

E vel o si iuncta sit mute: lex tenet ista

Continue iuncta: si non lex non tenet ista

Dicit Auctor q̄ si hec littera e vel o sit ante deo liquida mediante. id est existente inter e ⁊ o et deo vt pendeo ⁊ mordeo. tunc illud tale verbum geminat principium preteriti. vt pendeo pendi ⁊ mordeo morordi. hoc tamen dicit si littera muta vel m venit ante e vel o. vt patet in pendeo et mordeo Deinde dicit q̄ illa lex. id est regula tenet. id est valida est semper si e vel o sit immediate iuncta littere mute. vt tendeo tendes tendi. Nam ibi i immediate iungitur cum e. Et si non iungitur. ista lex. id est regula non tenet. Et hoc dicit propter splendē in quo non iungitur immediate muta cum e. immo ista littera l est in medio. Et sic est dicendum in similibus

Si componantur geminantia: non geminantur.

Lex erit hec cunctis: sed post deo disc; remotis

Post deo composita geminabunt: postque disco

Hic ponit Auctor vnum notabile validum p̄ omnes coniugationes ad quas pertinet. et est exceptio ab illa regula in declinationibus posita. Simplicium norma formabis compositiua. quia per eandem regulam posset aliquis dicere q̄ verba geminantia preteritum in simplicitate geminant in composita. Ideo auctor super hoc dat notabile dicens. Si verba geminantia preteritum in simplicitate componantur. postea non geminantur. Vbi gratia. mordeo des. facit morordi. si componatur cum re vt remordeo. tunc non geminatur sed facit remordi. hec lex. id est hec regula erit cunctis verbis cuiuslibet coniugationis. remotis illis que p̄ has quattuor syllabas intelliguntur. sc̄z deo das dedi cuius composita etiam geminantur. vt circūdo circūdas circūdedi. sto stas steti. ⁊ eius composita. vt posteo postas posti. po vt posteo postis posti. ⁊ eius composita. vt reposteo repostis reposti. dis vt disco discis didici. ⁊ eius composita vt dedisco dediscis dedidici.

Curro tamen cum pre geminat: sic pungere cum re.

Dicit q̄ curro ris licet geminetur in simplicitate: q̄ facit cucurri. tū si componatur cū re etiam geminatur. vt p̄curro p̄cucurri. ⁊ pūgo pupugi si componat cū re vt repūgo etiam geminat. vt repupugi.

De secunda coniugatione

Vocalis longa vel ar ante deo: geminansq;
Et que preponunt e vel i breuem: sic patefiunt.

Hec preter: per ui deo preterit. excipe prandi
Pransus sum: iunge neutropassiuia secunde.

Auctor epilogat predicta. vt epilogatioe sua aliam inferat regulam. Et dicit q verba secunde coniugationis in deo desinentia habentia vocalem longam vel ar ante deo. et illa que habent e vel i breuem ante deo. et illa que geminantur in preterito. patefiunt. id est. sunt manifesta. vt supradictus est. Deinde infert aliam regulam dicens. q omnia verba secunde coniugationis in deo desinentia preter hec que diximus. faciunt preteritum per ui diuisas syllabas. vt studeo studui. candeo canui. sordeo sordui. splendeo splendui. Deinde ponit exceptionem dicens. Excipe prandi vel pransus sum. quod est preteritum de prandeo des. deberet enim facere prandui. Iunge etiam neutropassiuia secunde coniugationis. que supplent preteritum sicut prandeo. vt gaudeo gauisus sum. au deo ausus sum.

Hans deo di vel si: geminansue: supina dat in sum.

Sic sedeo sessum reddit tamen s geminando.

Dicit Auctor q verba secunde coniugationis in deo terminata faciētia preteritū in si vel in di. vel geminantia preteritum faciunt supinū in sum. vt ardeo arsi arsum. et video vidi visus. mordeo morsum. Sed A. exemplificat de hoc verbo sedeo sessum dicens quod facit in supino sessus tamen geminat s. Et in hoc excipitur. quia fin regulam datam deberet facere sessum q simplex s.

Gaudeo gauisum prebet. sed vult regula gauisum.

Strideo preteritum stridi facit absq; supino.

Hec carmina clara sunt. ideo expositione non indigent.

Preteriens in ui dat itum: nullumue supinum.

Dicit q verba secunde coniugationis terminata in deo que faciunt preteritū in vi faciunt supinū in itum de arte. vel nullum habent supinum de vsu. vt studeo studui. studitū. Ideo dicit nullumue supinum. quia de vsu caret.

Si facit l vel r ante geo: xi littera longa

Vel diphthongus habet: in ui geo cetera format.

Dicit q verba secunde coniugationis habentia l vel r ante geo faciunt preteritū in si. vt fulgeo fulsi et vrgeo vrsi. xi littera longa. id est. verbum habens litteram longam ante geo facit xi in preterito. vt lugeo luxi. vel diphthongus. id est. verbum habens diphthongum ante geo facit xi. vt augeo auxi. Deinde ponit aliam regulam dicens. in ui geo cetera format. id est q omnia verba secunde coniugationis de quibus non est facta mentio in geo desinentia. faciunt preteritū in ui diuisas syllabas. vt vigeo viges vigui.

Prebet ui nullum: si per sum: xiq; facit ctum.

Dicit q verba desinentia in geo faciētia preteritū in ui carent supino. vt egeo ges egui. supino caret. Et faciētia preteritū in si faciunt supinū in sum. vt algeo alsi alsum. Et faciētia preteritū in xi faciunt supinū in ctum. vt augeo auxi auctum.

Hic tamen indultum vel sum prebet vrgeo nullum.

Dicit q indulgeo ges indulsi facit indultum et excipitur ab illa regula. si per sum. etiam facit indultum et sic non excipitur. Sed vrgeo caret supino et significat stringere. coercere. et stimulare.

Addita muta leo facit eui: viq; facit tum.

Sic leo sic oleo de se facit omne creatum.

Dicit q verba secunde coniugationis desinentia in leo muta precedente faciunt preteritū in eui. vt fleo fles fleui. et faciunt supinū in tum mutando vi in tum. vt fleo fleui vi in tum fit fletum. Deinde addit dicens. q leo les quod non est in vsu in simplicitate. et etiam oleo et eorum composita. vt deleo et redoleo faciunt sic in preterito et in supino. vt deleo facit deleui deletum. id est. destruere. extinguere. interficere. et componitur a de et leo les lere quod non est in vsu. et redoleo redoleui redolctum. componitur enim a re et oleo interposita d. et dicitur redolere bonum odorem emittere. bene olere. suaviter spirare. et dicitur redolere tñ pro bono odore. sed olere tñ de malo. est enim olere idem quod fetere.

Et quandoq; tamen oliui reperitur itumq;.

Dicit q oleo oles aliquando facit preteritū in ui et supinū in itum. vt oleo oliui olitum.

Ex oleo per ui ventientia dicet in eui.

Duplex preteritum reddit duplexq; supinum

Si
Di dat sum

Uli dat itum

Geo

Leo

De tertia coniugatione

nequini nequium. desino desini desitum. exicio exciui excitum. excio exciui excitum. infero inferui inferum. illino illini illitum. redeo rediui reditum.

De deo deq; geo leo vel queo vel xeo dicta

Sufficiant: in ui diuisas cetera formant.

Hic auctor epilogat omnia que dixit de verbis secunde coniugationis vt inferat generalem regulam de ceteris. Et dicit q; ea que sunt dicta de verbis secunde coniugationis terminatis in deo in geo in leo in queo vel in xeo sufficiant. Deinde infert regulam dicens q; cetera verba de quibus non est facta mentio. formant sua preterita in ui diuisas syllabas. vt doceo docui. et moneo monui.

Dat maneo mansi: iubeo iussi: neo neuui.

Ponit exceptionem dicens. q; maneo facit in preterito mansi et non manui. iubeo iussi. neo neuui.

Sans a per i maneo dat ui: caretq; supino.

Dicit q; quando hoc verbum maneo mutat a in i in compositione. facit preteritum in ui et caret supino. vt imminco imminui.

Lucet pollucet faciunt xi: mulceo mulsi.

Hereo si prebet: dat sorbeo psiq; buiq;

Dicit q; luceo et polluceo faciunt preteritum in xi. vt luceo luxi. polluceo polluxi. mulceo facit mulsi. hereo hesi. sorbeo sorpsi vel sorbui.

Dat si sum xi ctum: sed itum dat sorbeo vel ptum.

Dicit q; verba facientia preteritum in si de quibus prius non est mentio facta. faciunt supinum in sum. vt maneo mansi mansus. Et facientia preteritum in xi. faciunt supinum in ctum. vt luxi luctus. In arte intellige. sed sorbeo faciens sorpsi vel sorbui. in supino facit sorptum vel sorbitum.

Que dant preteritum per ui: caruere supino

Mi faciant in itum: teneo tentum doceo ctum.

Censeo dat censum: sed itum sua compositiua.

Misceo dat mixtum per ui quod preterit ante.

Dicit auctor q; verba secunde coniugationis habentia ui in preterito de quibus prius non est mentio facta. carent supino. vt viro vires virui. timeo times timui. stupro stupes stupui. nisi faciant in itum vt placeo placitum. Deinde ponit exceptionem dicens. q; teneo facit tentum. doceo doctum. Censeo ses facit censum. et eius composita faciunt in itum. vt recensio ses recensitum. Misceo misces mixtum. quod preterit in ui. et facit miscui.

Pauca supinantur preter sex neutra secunde

Sex retinent neutra plano ca va pa to supina.

Format itum doleo noceo valeo placeoq;

Pareo prebet itum: licet ac oleo taceoq;

Dat careo carui caritum cassumq; supino

Dicit auctor q; pauca verba secunde coniugationis facientia preteritum in ui. habent supinum. preter sex que per sex syllabas intelliguntur. per pla placeo ces. no noceo ces. ca careo cares. va valeo les. pa pateo pates. do doleo doles. Deinde declarat quomodo faciant in supinis dicens. q; noceo doleo placeo et valeo faciunt supina in itum. Careo facit caritum vel cassum. ista sunt exempla de sex. pareo paritum. liceo licitum. oleo olitum. et taceo tacitum. ista sunt exempla de paucis et si inueniantur alia verba neutra habentia supinum potest solui per hoc quod dicit pauca.

Cum dat ui pateo dat passum: torreo tostum.

Dicit q; pateo pates licet faciat preteritum in ui. tamen facit passum in supino. Torreo torres facit tostum in supino.

Pando pati pateo passum fecere supino.

Dicit q; ista tria verba pando pandis. patior ris. et pateo tes. faciunt passum in supino. Quidam habent hunc versum. quidam non. sed si habetur ponitur hic ad denotandum differentiam que est inter passum supinum de pateo et passum de pando et passum de patior.

Uersibus his terna formatio fiet aperta.

In hac parte auctor determinat de tertia coniugatione verborum. Et dicit q; in sequentibus versibus terna formatio. id est. coniugatio fiet aperta. id est. manui esta.

Si vel ui vel di ri ci ni dat tertia si xi:

Li si bi pipsi pariter mi qui quoq; cum ti.

De formatioe
preteritorum et
supinorum ter
tie coniugationis

De tertia coniugatione

Auctor ponit generaliter omnes terminatiōes preteritorū verborū tertiē coniugatiōis et dicit. Verba tertiē coniugatiōis aliquando faciūt preteritū in vi vt tero triui. aliqñ in ui. vt strepo strepui. in di. vt reddo reddidi. in ri. vt curro cucurri. in ci. vt vinco vici. in ni. vt cano cecini. in gi. vt lego legi. in xi. vt dico dixi. in si. vt pello pepuli. in si. vt mergo mersi. in bi. vt bibo bibi. in pi. vt rumpo rupi. in psi. vt sordeo sorpsi. in mi. vt emeo emi. in qui. vt linquo liqui. in ti. vt verto verti.

Lio

Ab breuis ante cio cum compositis facit eci.

Dicit A. q. verba terminata in cio a breui precedente faciunt preteritum in eci tam simplicia q̄ composita. vt facio feci et reficio refeci.

Elicui preter. cio cetera format in exi.

Dicit q. oia alia vba i cio desinētia faciūt p̄teritū in exi. vt allicio allexi. p̄ter elicio qd̄ facit elicui.

Elicui dat itum: ci vel xi transeat in ctum.

Dicit q. hoc verbum elicio facit elicium in supino. Et vel xi. facientia preteritum in ci vel in xi. faciunt supinū in ctum. vt facio feci factum. et respicio respexi respectum.

Si presens tenet a: tenent hic et vbiq; supina.

Dicit q. si p̄ns tps tenz a. vt facio. supina retinet a. vt factū. et hoc itelligit vbiq;. i. in oī coniugatiōe

Asi composita mutant in i: dant e supina.

Et probat inficio: sed debes temere do go.

Dicit q. si cōposita mutāt a in i. tunc supinū tenet e. vt pbat inficio infeci in factū. qd̄ componitur ex in et facio. Deinde ponit exceptionē cū dicit. Sed debes temere do go. quasi dicit q. vba in do et in go terminata excipienda sunt a regula p̄dicta. qz nō hnt in supino sicut regula p̄supponebat. immo retinet illā lram quā hz suū simplex. vt occido occasus. qd̄ cōponitur ex ob et cado. et exigo exactū qd̄ componitur ex ex et ago. veterem enim dicere occesum et erectum.

Bio
Bio

Bat di sumq; dio: gio gi dat itumq; supino.

Dicit A. q. verba tertiē coniugatiōis in dio desinentia faciunt preteritum in di et supinū in sum q̄ duplex. vt fodio fodi fossum. Deinde dicit q. verba tertiē coniugatiōis terminata in gio faciūt preteritum in gi et supinū in itum. vt fugio fugi fugitum.

Pio

Bat pio semper ui: sine cepi siue cupiui

Dicit A. q. verba tertiē coniugatiōis desinentia in pio quomodo cūq; faciunt preteritū in ui. vt rapio rapui. sine cepi siue cupiui. id est. excepto hoc verbo capio quod facit cepi et sine hoc verbo cupio quod facit cupiui.

Ptum facit omne pio: sapio cupioq; remotis:

Bat sapio sapui sapitum: cupioq; cupitum.

Dicit q. vba tertiē coniugatiōis desinentia in pio quomodo cūq; faciunt preteritū. faciūt supinū in ptum. vt rapio rapui raptū. et capio cepi captū. Deinde ponit exceptionē dicens. Sapio cupioq; remotis. quia non faciunt supinū in ptum. immo sapio facit sapitū et cupio cupitum.

Rio

Bat peperi pario paritum partumq; supino.

Dicit auctor q. pario facit peperi et paritum vel partum in supino.

Lio
Lio

Bat si sumq; tio. sed vtrolibet s geminando

Dicit q. verba tertiē coniugatiōis desinentia in tio habent si in preterito et sum in supino. geminādo s vtrolibet. i. tam in p̄terito q̄ in supino. vt percutio percussi percussum. quatio quassī quassum.

Semper uo dat ui: debet struo cum fluo temi

Et pluo: de hinc utum producit dando supinum:

Rum fluxi: structum struxi: pluo vi dat et utum

Batq; plui.

Bat ruitum ruo siue rutum: non nullaq; nullum.

Dicit A. q. vba tertiē coniugatiōis terminata in uo diuisas syllabas semp faciunt p̄teritū in ui diuisas syllabas. vt acuo acui. s struo fluo et pluo excipiātur. Postea dicit illa que faciūt preteritum in ui faciūt supinū in utū penul. produ. vt acuo acui acutū. Ideo dicit de hinc utū. p̄ducit rē. Tum fluxi. i. fluo facit fluxi in p̄terito et fluxū in supino. structū struxi. i. struo facit struxi in p̄terito et structū in supino. pluo dat pluui in p̄terito et plutū in supino. etiā facit plui. Ideo dicit A. Datq; plui. Vñ Jacobi. v. Et nō pluit annos tres et mēses sex. Et ruo rui facit ruitū vel rutū in supino. nonnulla. i. aliq̄ vba in uo terminata nullū dāt supinū. vt renuo renui. metuo tui. respuo spui

Lo

Ho psi ptum q; facit: si littera longa prebit.

In hac pte A. determinat de p̄teritū et supinis vborū tertiē coniugatiōis desinentiū in to p̄cedēte lra longa. dicit ergo sic. Ho. i. vbu tertiē coniugatiōis in to terminatū hns vocalē longam ante to. facit

De tertia coniugatione

preteritum in p̄si & supinū in ptum. vt nubo nupsi nuptum. & scribo scripsi scriptum.

Cetera bi faciunt: preter que de cubo fiunt.

Quasi dicat q̄ cetera verba tertię coniugationis terminata in to scilicet que non habent vocalem longam ante to faciunt preteritum in bi. vt bibo bibi. preter illa que deriuantur a cubo cubas que faciunt preteritum in ui. vt incumbo incubi. recumbo recubis recubui. Alexander hic nō ostendit q̄ composita a cubo habent ui in preterito. sed hoc scitur per illam regulam. Simplicium norma formabis compositiua. Quia cubo habet ui in preterito vt cubui. vt dictus est in prima cōiugatione ibi. Nam cubo sine crepo &c. preterent in ui diuisas. Igitur composita de cubo etiam habent ui in preterito. Et omnia composita a cubo que retinent in ante to sunt tertię coniugationis & excipiuntur a regula. Cetera bi faciunt. vt discumbo discumbis. accumbo accumbis. que autem nō retinent in ante to sunt prime coniugationis. vt accubo accubas. incubo incubas. excubo excubas. & talia non excipiuntur a regula predicta.

Et nisi p̄si faciant: per itum bo cuncta supinant.

Dicit q̄ omnia verba tertię coniugationis in to desinentia faciunt supinū in itum. vt bibo bibitū. nisi faciant preteritum in p̄si. quia tunc faciunt in ptum. vt scribo scripsi scriptus. vt dictū est supra

Sico preueniat vocalis longa: facit xi.

Dicit q̄ verba tertię coniugationis desinentia in co habentia vocalem longam ante co faciunt preteritum in xi. vt dico dixi.

Sed si preueniat n vel s immediate

N vel s abijcitur: hec ci facit: illa facit vi.

Hinc vinco vici sunt testes crescoq; creui.

Dicit auctor q̄ verba tertię coniugationis habentia n vel s ante co immediate abijcunt n & s in preterito. Et illa que habent n faciunt ci. vt vinco vici. & illa que habent s vi faciunt. vt cresco creui.

Ideo dicit. Hinc vinco vici sunt testes crescoq; creui.

Excipe conuexi didici compesco poposci.

Dicit A. q̄ hec verba excipi debent a regula predicta scilicet conuinisco quod deberet facere conuini & facit conuexi. & idem est quod caput inclino. sicut conuico idem est quod oculos claudio. Unde. Qui mihi conuict oculis signū mihi preter. Qui caput inclinat se conuiscere dicat. Et didico facit didici. & compesco compescui. & popesco poposci. Auctor nō docet quomodo compesco habeat in preterito. quia compescui non potest stare in isto metro sed dimittit peritię lector.

Et que preteritis caruerunt atq; supinis:

Hec sunt verba quibus inceptio significatur.

Dicit A. q̄ etiam verba inchoatiua excipiuntur ab illa regula. N vel s. quia carent preteritis & supinis. vt caleisco caleiscis. feruesco feruescis.

Glisco preteritum: conuexi tolle supinum.

Quasi dicat q̄ glisco gliscis caret preterito. & conuiscere caret supino. Construe sic. Tu tolle preteritum perfectum illius verbi glisco. & supinū huius verbi conuexi. Sed obijcitur contra auctorem. quia dicit in illa parte Donatum sequere. q̄ glisco habet preteritum. Dicendum est q̄ in illa parte loquitur fm artem. in ista dō fm vsum. ideo non est obijciendum.

Ici preteritum prebens ico migrat in ictum

Dicit q̄ hoc verbum ico facit ici in preterito & ictum in supino. Et est ico idem quod percutio. Et fm quosdam prima syllaba huius verbi ico pducitur. Et sic est exceptio ab illa regula. Si co preueniat. Sed fm alios corripitur & etiam fm auctorem quod patet quia ponit breues. Et hoc modo est doctrina.

Preteritum parco dat parsi siue peperci:

Dat parsi parsum: de se nullumq; peperci.

Dicit q̄ parco facit preteritum parsi & peperci. & quare facit parsi facit parsum in supino. & quare facit peperci in preterito caret supino.

Ci vel xi dat ctum: vi tum facit: excipias que

Excipienda docet que dat ro norma secunde.

Dicit A. q̄ verba tertię coniugationis terminata in co facientia preteritū in ci vel in xi faciunt supinum in ctum. vt vinco vici victum. & dico dixi dictum. Deinde dicit q̄ facientia preteritum in vi mutant vi in tum. vt cresco creui cretum. Ponit exceptionem dicens. Excipias illa verba que faciunt preteritum in vi que norma secunde coniugationis de terminatis in vco data docet excipienda. Unde si vis videre ea que excipiuntur. habeas recursum ad illam regulam in secunda coniugatione positam. que incipit. Dat ro vi. per tum vi format vbiq; supinū. Ibidem excipiuntur pasco agnosco & cognosco. que nō simpliciter mutant vi in tū sed aliter faciunt supina. vt ibidē docetur.

De tertia coniugatione

Want in itum disco compesco posco supina.

Quasi dicat q posco facit poscitum. compesco compescitum. disco discitum. et hoc de arte et non de usu.

do

In si to vertit: si per se longa preibit

Ante to vocalis. cu si stri ce peq; remotis.

Hec faciunt cudi stridi cessiq; cecidi.

Nullum sido gerit: quod turpe sonat fit in edi

Nulla supina gerens: cessi creat s sibi duplex.

Dicit A. q vba tertia coniugationis desinentia in to mutant in si in preterito si hnt vocalē naturaliter longā an to. vt ludo. si. et ledo. si. Deinde ponit exceptionē dicēs. Tu si stri ce peq; remotis q in celliguntur p has syllabas scz cu. vt cudo dis cudi. si vt sido dis. carz preterito et supino. Ideo dicit. Nullū sido gerit. strido di. cedo qd aliqñ facit cessi et aliqñ cecidi. Illud qd turpe sonat. s. hnt tur pen significationē fit in edi. vt pedo dis pcedi et caret supino. Ideo dicit. Nulla supina gerens. Deinde dicit q cedo cedis cessi debet scribi per duplex s. Et sic excipitur.

A to composita formabunt di geminata.

Dicit q composita a to vba tertia coniugationis faciunt preteritum in di geminando. vltimam syllabam. vt reddo reddis reddidi.

His iunges prendo: diphthongus si tibi format.

Quasi dicat q hoc vbu prendo iungitur cuz pdict. qz geminat preteritū in vltima syllaba. vt prendo prendidi. diphthongus. id est. verbum habens diphthongum ante to prebet tibi si in preterito. vt claudio clausi.

Ante to si veniat i vel u simul n mediante

In di pretereunt: sed in his n demitur ante.

Dicit A. q vba tertia coniugationis desinentia in to habentia i vel u ante to n mediante faciunt preteritum in di mutando to in di. Sed n remouetur. vt fundo fudi. et fundo fidi.

Tu geminans tundo tutudi dat sumq; supino.

A. excipit hoc vbu tundo qd geminat illā syllabā tu in preterito et facit tutudi. et dat sum in supino. vt tufum. id est. percutio.

Dat tundo tutudi: tonat tondeo totondi.

Tondeo dat tonsum: sed prebet tundere tufum.

Hic ponit diam inter tundo tudis et tondeo tōdes. Lra ē clara. Tundo tudis tutudi tundere tufum significat pcutere iterare pterere pfringere et tertia coniugationis. Tondeo tōdes totondi tondere tōsum significat capillos secare vel aliud et diminuere et in circuitu corroderet ē secunde coniugationis. Pertinet etiam ad oues. Unde primo Regum. xxv. Audiui q tonderent pastores tui greges tuos.

Ante to diphthongus: productaq; littera: vel que

Bo dedit: aut i vel u super n prendoq; patescunt

Et tundo.

Nil aliud mutans prebet per cetera di to.

A. epilogat ea q dixit de vbis terminant in to. vt aliā inferat regulā. Et dicit. q hntia diphthongū an to. vt claudio. et lram. pductā. vt ludo. et illa q componitur ex to vba. vt reddo. et illa q hnt i vel u pra. Deinde infert regulam dicēs q omnia alia vba in to terminata prebet di in preterito nil aliud mutando nisi to in di. vt scando scandi.

Diuido si demas: et que fuerit geminando.

Datq; cado cecidi.

Tendo tetendi pendo pependi dat quoq; pendi

Hic ponit exceptionem a regula predicta dicēs. Tu demas. id est. excipias hoc verbum diuido quod facit diuisi. et illa verba que geminant preteritum. vt cado cecidi. tendo tetendi. pendo pependi vel pendi.

Bo sum prebet in his. exceptis a dare natis.

Ista supinantur per itum: quotiens geminantur.

De tertia coniugatione

Abscundo dat itum geminans di: non geminans sum.

Dicit A. q. in his vrbis pdict. do mutatur in sum formādo supinū. vt ludo lusum. claudio clausum. diuido diuisum. Deinde ponit exceptionē dices q. derivata ab hoc vbo do pas excipiuntur. qm ista supinatur in itū quoties geminatur. vt reddo dis reddidi redditū. Deinde dicit q. abscodo facit abscoditū vel abscosum. abscoditū qm geminat di vt abscodidi. abscosum qm non geminat di vt abscodi. Et nota q. cōposita a do semp geminatur in pterito pter hoc vbu abscodo q. aliqñ geminat aliqñ nō. Et cōponitur ex abs et condo. et condo componitur a con et do pas.

In quibus eripitur: penultima si breuiatur.

Additur s duplex: si longa sit s sibi simplex.

Dicit A. q. vba tertiae coniugationis quib. n eripitur in pterito. si penultima pteriti breuietur. geminat s in supino. vt scindo scidi scissum. et si penultima sit longa faciunt supinū in sum p simplex s vt fundo fudi fufum.

Pans passum pando: subducit n: s geminando.

Dicit q. pando pandis remouet n in supino. et geminat s. et facit passum.

Pando pati pateo passum fecere supino.

Dicit q. pando pandis. pati. i. patior pateris. et pateo pates faciunt in supino passum passu.

Dat tendo tensum: tum quedam compositorum.

Dicit q. tendo tensum faciunt in supino. et qda suoz cōposito. faciunt tū. vt pendo contentum.

Edi donat edo: sum donans estumq; supino.

Hec sua composita cogunt duplicare supina.

Manq; dat ambesus esum. comedoq; comestum.

Dicit q. edo es est facit edi in pterito et esum vel estū in supino. Ex hoc sua cōposita nō cogunt duplicare supina. Nam q. p. qz ambedo dat ambesus. comedo comestū. Alii dicūt q. ambedo habeat duplex supinū. scilicet ambesus et amestū. s. illud supinū ambesus magis ē in vsu. Similiter dicūt q. comedo habeat duplex supinū. scilicet comesus vel comestū. vñ inuenitur comeso fas are verbum frequentatiuū. simili- liter comesatio onis. nomen verbale. sed illud supinū comestum magis est in vsu.

Si facit r go: nisi sint a rego nata: sed in xi

Cetera sunt: pun pan le tan sed temis et a fran.

Hec cum compositis dant gi: tribus a lego demptis.

Hec intelligo diligo negligo que faciunt xi.

In hac pte A. determinat de pteriti et supinis vboz tertiae coniugationis desinentiā in go. dices q. vba desinentia in go hntia r an go faciunt pteritū in si. vt tergo si. nisi sint nata. i. derivata a rego gi. S; cetera q. nō hnt r an go. faciunt pteritū in xi. vt rego teri. S; excipitur pango pango lego tango ago et frango. que cum eozum compositis faciunt pteritum in gi. Exceptis tribus compositis a lego legis. que faciunt in xi. vt intelligo intellexi. diligo dilexi. negligo neglexi.

Preteritum triplicat et sensum pango: pacisci

Dat peperi: panxi dat cantus: iungere peri.

Quasi dicat q. pango gi h; triplex pteritū et triplex significatū. Nam aliqñ idem est qd pacisci siue pactū facere et tunc facit peperi. aliqñ idē est qd canere et tunc facit panxi. Et aliqñ idē est qd iungere. et tunc facit peri. Job. x. Ossibus et nervis compegiisti me.

Tango facit tetigi: sed ago vel frango dant egi.

Dicit q. tango tangis facit tetigi in pterito. S; ago et frango faciunt pteritū in egi. vt egi et fregi.

Preterito duplici duo signans stimulando

Pungo facit pupugi: punxi punctos numerando.

Dicit q. pungo pungis significans duo. id est. habens duas significaciones duplici pterito. id est. fin duplex pteritum. facit pupugi stimulando. id est. quando significat idem quod stimulo. facit punxi quando significat idem quod punctos numerales facio.

De go regi dabit: quod dat rego xi sociabit.

Dicit q. hoc verbum dego regis facit regi in pterito. Deinde dicit q. derivata a rego regis. faciunt in xi. vt surgo surrexi. dirigo direxi.

Pans go si sum dat: per ctum gi xiq; supinat:

Dat fixi fixum. sed dego dabit tibi nullum.

Dicit q. verba tertiae coniugationis desinentia in go facientia pteritum in si faciunt supinū in sum
e iij

De tertia coniugatione

vt tergo terti terti. Et facientia pteritum in gi ⁊ in xi. faciunt supinū in ctum. vt legi lectum. et terti tectum. iunxi iunctum. Et excipit hoc verbum figo quod quibus habeat xi in pterito tamen non facit supinū in ctum sed facit firum. Similiter excipit hoc verbum tergo quod licet habeat gi in pterito tamen non facit supinū in ctum quia caret supino.

I vel a si prego venit n mediante: supino

Semper n eripitur: cin tin an excipiantur.

Dicit q verba tertia coniugationis in go desinentia habentia i vel a ante go n mediante: semper n eripitur in supino. vt mingo mungi mictum. ⁊ frango fregi fractum. Excipiuntur verba intellecta per has syllabas. videlicet cin vt cingo. tin vt tingo. an vt ango. quia retinent n in supino. Et hoc declaratur in sequentibus.

A retinet ango cingo tingo q supino

Et plango clango stingo.

Dicit q ista verba retinent n in supino licet habeant i vel a ante go n mediante. vt ango anctū. tin go tinctum. cingo cinctum. plango planctum. clango clancium. stingo stinctum.

ho xi ctum q facit. dat ui lo: n geminetur

ibi: tunc per li lo pterit: excipe vullsi

Dat etiam velli.

Dicit q verba desinentia in ho faciunt pteritū in xi ⁊ supinum in ctum. vt traho traxi tractum. Deinde dicit q desinentia in lo non geminata l faciunt pteritum in ui diuisas syllabas. vt colo colui. Notanter dixit. n geminetur l quia ibi scilicet in illo verbo quo l geminatur. lo mutatur in li formando pteritum. vt psallo psalli. vello velli. tamen excipitur in quantum facit vullsi. s; in quantum habet velli non excipitur.

L duplex repetit mutam: si muta preibit.

Dicit q quando verbum in lo terminatus duplicat l muta precedente l existente in principio prime syllabe. tunc illa muta geminatur in pterito. vt fallo sefelli. ⁊ vello pepuli.

Tollo tuli: fallo falli dat psallo q psalli.

Dicit q per modum exceptionis. q ista verba tollo psallo ⁊ fallo licet geminet l in presenti. ⁊ habeant mutam in principio prime syllabe. tamen non geminant pteritum. immo faciunt vt patet in litteris. fallo dat falli. psallo psalli. tollo tuli.

L simplex dat tum: sed sum geminata supino.

Dicit q desinentia in lo per simplex l faciunt supinū in tum. vt colo colui cultum. Sed habentia duplex l faciunt sum in supino. vt fallo sefelli falsum. vello pepuli pulsum.

Tum vel itum dat alo: caret omni malo supino.

Psallere nolle carent: alienum dat tibi tollo.

Donit exceptionem dicens. q alo alis dat altum vel alitum in supino. Dalo caret omni supino. psallere. id est. psallo. ⁊ nolo nonuis caret supino. tollo tollis dat tibi alienū supinum. videlicet sustuli sublatum.

Mo dat ui dat itum: premo pter emo q: sed illa

Excipias: quibus est per se penultima longa:

nam psi pterito tunc reddunt ptum q supino.

Dicit q verba desinentia in mo faciunt pteritum in ui. vt tremo tremis tremui. Pter emo ⁊ premo de quibus statim dicitur. Sed excipias illa verba. quibus est per se penultima longa que faciunt pteritum in psi ⁊ supinū in ptum. vt prommo prompsi promptum.

S geminat premo si sum dafis: emo mi dat et emptum.

Dicit q premo facit pressi in pterito ⁊ pressum in supino geminando s. emo emis facit emi in pterito ⁊ emptum in supino.

Mo dat ui g vel o si presit: eta cano nata.

Dicit q desinentia in no g vel o precedente faciunt pteritum in ui. vt gigno gignis genui. ⁊ pono ponis posui. ⁊ nata. id est. deriuata a cano canis per compositionem. vt precino precinis precinui.

Anteno psi facit m: pter cano: cetera vi dant.

Dicit q habentia m ante no faciunt pteritum in psi. vt steno stempsi. Cetera do que non possunt pteriri s; regul p dicit faciunt pteritum in vi. vt sterno stravi. pter cano canis qd facit cecini. Quia non docet quod cano faciat pteritum. q; cano e ddu multū vsitatū id psuppoit q pteritū ei sit notū.

Dat lino limi vel liui dic quo q leui

Mo
Lo

Mo

Mo

De tertia coniugatione

Dicit q̄ lino habet triplex p̄teritū. videlicet lin̄ līni vel leui. et non est in vsu in simplicitate s̄ in compositione ita videlicet oblinō oblinis.

No per ui dat itum. sine natis a cano: nam tum

Precedit in his: p̄si ptum dat: viq; facit tum.

Dicit q̄ verba tertiae coniugationis desinentia in no facientia p̄teritū in ui. faciunt supinū in itum. vt gigno genui genitum. Sine natis a cano. id est. verbis deriuatis a cano canis. nam in his n̄ p̄cedit tum. vt p̄cano p̄canis p̄canui p̄cētū. p̄cino p̄cinis p̄cinui p̄cētū. p̄si ptum dat. id est. facientia p̄teritū in p̄si dant supinū in ptum. vt p̄temno p̄tempti p̄temptū. viq; facit tum. id est. facientia p̄teritum in vi faciunt supinū in tum. vt sterno strāui stratū.

Do dat ui dat itum breuis est p̄uenit: in pi.

Prumq; remota facit: p̄si cetera ptumq; dedere:

Dicit q̄ verba desinentia in po e breui precedente faciunt p̄teritū in ui et supinū in itum. vt strepo strepui strepitum. Si do in sit ante po. in remouetur et po mutatur in pi. vt rumpo rupi. et supinum facit ptum. vt ruptum. Cetera scilicet que non habent e breuem nec ante po. faciunt p̄teritum in p̄si et supinū in ptum. vt repo repis repsi reptum.

Dat linquo liqui: coquo coxi: ctum dat vtrunq;

Dicit q̄ linquo linquis facit liqui in p̄terito. et coquo facit coxi. vtrunq; facit supinū in ctū. vt lictum et coctum. Intellige s̄m artem.

Ro vi tumq; facit: ge cur excipiendo ver vq;

Dat si stumq; gero. velut vro. curro cucurri

Cursum. ri vel si verro versumq; supino.

Dicit q̄ verba desinentia in ro faciunt p̄teritum in vi et supinū in tum. vt tero triui tritum. excipie do verba intellecta per has syllabas. videlicet ge. id est. gero. cur. id est. curro. ver. id est. verro. v. i. vro. quia gero facit gessi in p̄terito et gestum in supino. vro vsi vsum. curro cucurri cursum. verro verri vel verri versum.

Quero quesui: quesitum redde supino.

Dicit q̄ hoc verbum quero facit quesui in p̄terito et quesitū in supino. et excipitur ab illa regula. Ro vi tumq; facit. eo q̄ facit quesui quesitum. et deberet facere queui quetum per mutationem de ro in vi. et de vi in tum. Et sic excipitur t̄modo p̄ter hoc qd̄ superat p̄sens tempus vna syllaba. quia illa regula. Ro vi tumq; facit. intelligenda est de p̄teritis in vi et d̄ supinis in tum que sunt paria p̄senti tempori in syllabis. Veruntamen quero non excipitur quantum ad finalem syllabam quia facit vi et tum.

A sero composita serui sertumq; dedere.

Insero sic format et consero: viq; situm dat

Sic sero formauit prius: et sensum duplicauit.

Composita a sero seris dederūt serui in p̄terito et sertum in supino. et insero format sic similiter et consero. vt insero inserui insertum. consero conserui consertum. Et insero dat etiam vi in p̄terito et itum in supino. similiter et consero. vt insero inserui insertum. consero conserui consertum. Deinde reddit causam huius ponendo regulam de sero seris. et dicit. Sic sero formauit prius atq; est compositum duplex p̄teritum et duplex supinū. scilicet in rui in vi et in tum et in atum. vt sero serui vel seui sertum vel satum. et etiam sensum. id est. significatū duplicauit. quia sero seui satuz est idem quod plantare aut seminare. sed sero serui sertū idem est quod ordinare. vt cum dicitur. Ille seminat scholares in studio. id est. ordinat. Et sunt quedam composita de sero que p̄ueniūt cum illo significato quod est plantare vel seminare. et illa faciunt vi et itum. vt obseui obsitum. Et sunt alia composita que disconueniūt ab vtroq; significato de sero et illa faciunt in rui et in atum. vt de sero pro derelinquo deserui desertum. Et sunt alia composita que p̄ueniūt in vtroq; significato de sero. et illa faciunt vi et rui. et situm et sertum. vt consero conserui vel conserui consertum vel consitū. Unde. Cum sero p̄ueniunt hec. arcū. con. ob. in. et inter. De. dis. ex. as. p̄. pro. signant aliudq;. Conuenientia cū sero vi tum vanteq; creatis. Que disconueniūt serui sertum sibi sumunt. Que geminant sensum geminant p̄teritū et supinū. P̄ter idem est quod p̄teritum in hoc versu.

So siui situmq; facit: sed deme capesso

Quod si sumq; facit: sic viso sicq; facefso

Dicit q̄ desinentia in so faciunt p̄teritū in siui et supinū in sitū. vt lacefso sis. siui sitū. Et deme. i. exape capesso sis qd̄ facit capessi in p̄terito et capessuz. in supino. viso sis. et facefso sis sic. id est. similiter faciunt. et sunt verba desideratiua.

P̄insoq; p̄teritum per ui formando: dat istum.

Dicit q̄ p̄inso p̄inso facit p̄inso in p̄terito et p̄istum in supino.

Do

Quo

Ro

So

De quarta coniugatione

cto

Ante to c veniens in xi cto mutat et in rum.

Dicit q̄ desinentia in to c precedente mutant cto in xi in preterito ⁊ xi in rum in supino. vt flecto flecti flectum.

Datq̄ xui pecto pariter xi: sic quoq̄ necto.

Dicit q̄ pecto facit pexui in preterito vel pexi. ⁊ similiter necto facit nexui vel nexi.

Eduo corripunt: quorum peto ui facit et tum:

S geminando sui format meto: deinde facit sum.

Dicit q̄ duo verba habent e breuem ante to scilicet peto ⁊ meto. peto facit petui in preterito ⁊ peti tum in supino. meto facit messui in preterito ⁊ messum in supino geminando s.

Ante to verba duo retinent r absq̄ supino

Preter ui sterto: xi format sum quoq̄ verto.

Dicit q̄ duo verba habent r ante to. vt sterto stertis ⁊ verto vertis. sterto facit stertui in preterito: et caret supino. verto facit verti in preterito ⁊ in supino versum.

Dat si sum mitto: tamen s geminando supino.

Dicit q̄ mitto mittis facit in preterito misi ⁊ in supino missum geminando s.

Dat sisto statui si transeat atq̄ statutum.

Sed si sit neutrale steti: nullumq̄ supinum.

Dicit q̄ hoc verbum sisto sistis si transeat. id est. si est transitiuū facit statui in preterito ⁊ in supino statutum. S; si sit neutrale. id est. neutrum absolutum facit steti in preterito ⁊ caret supino.

Uo

Uo preueniens de vo vi format et vtum:

Dicit q̄ habentia l ante vo faciunt preteritū in vi mutando w in vi vt volui. supinū facit volutū

Longaq̄ precedens vocalis xi facit et ctum.

Dicit q̄ verbū habens vocalē longā ante w facit preteritum in xi. vt viuo vixi ⁊ supinū facit vicitū

Xo dat ui rum nexo: format texoq̄ textum.

Dicit q̄ desinentia in xo faciunt preteritum in ui. vt nexo nexui. ⁊ texo texui. nexo facit nexum in supino. ⁊ texo facit textum.

De formatioe
preteritorum ⁊
supinorū quar
te coniugationis

Est predicta vide: que sit formatio quarte.

In hac parte auctor determinat de preteritis ⁊ supinis verborū quarte coniugationis. Et pri mo se continuat cum precedentib; dicens. Post predicta vide que sit formatio quarte.

Si vel ui vel y si ri dat xi quoq̄ psi ni.

Auctor ponit generaliter omnes terminationes preteritorū verborū quarte coniugationis dicens. Quarta coniugatio dat in preteritis has terminationes. videlicet vi. vt audio audiui. vel ui. vt scio scii. vel y. vt venio veni. ⁊ suū compositum vt inuenio inueni.

Dat cio xi quotiens n preuenit: hac sine dat si.

Dicit q̄ verba quarte coniugationis desinentia in cio n precedente faciunt preteritū in xi. vt vincio vixi. hac sine dat si. id est. desinentia in cio sine hac littera n dant si in preterito. vt facio farsii.

Non sine compositis debent dissyllaba temi:

Hec faciunt in ui. sic format sancio uel xi

Ponit exceptionem a regula predicta dicens. q̄ verba dissyllaba. id est duarū syllabarum in cio desinentia debent temi. id est. excipi non sine compositis. quia etiam cōposita excipiuntur. hec enī faciunt in ui vt scio scii. ⁊ nescio nesciui. Deinde dicit q̄ sancio sic format preteritum. quia facit sancii. vel sancio etiam format xi vt sanxi.

De verbis quarte que dat cō dicta notate.

Epilogādo dicit magister. Notate de vrb; quarte coniugationis terminatū in cio illa que dicta sunt q̄ de illis sufficienter dictum est. Ideo dicit q̄ sunt notanda ea que dixit.

Cetera preteriti vocem fecere per iui.

Dicit q̄ verba quarte coniugationis que non possunt contineri in regulis predictis. faciunt preteritum per iui. vt audio audiui. seruo seruiui.

Sed legem cassant hanc cassus. et inde creata.

Haurio sentio sepio si. ut cambio vel psi.

Dat venio veni. sic que componis ab illo.

De quarta coniugatione

Dat salio salij salui quoq; siue salui.

Ponit exceptionem a regula predicta dicens. Cassus. id est. verba intellecta per has sex litteras contentas in hac dictione cassus. cassant. id est. destruant hanc legem. id est. regulam predictam. Per e intelligitur cambio bis. quod facit campsi vel cambiui. per a haurio ris hausi. per s sepio sepsi. per f sentio sensi. per u venio veni et eius composita. vt reuenio reueni. per s salio salij vel salui etiam habet salui. sed tunc non excipitur. Hoc etiam intelligitur de compositis eorum. vt exhaurio exhauri. Et ideo dicit. et inde creata.

Queq; parit pario simul excipiuntur: et aio.

Dicit etiam q; verba illa que pario ris parit per compositionem. debent excipi a regula supradicta quia non faciunt in ui. immo faciunt sicut statim dicitur. Et hoc verbum aio ais excipitur. de quo dabitur doctrina in capitulo de anomalis et defectiuis. Nota q; pario paris in simplicitate est tertie coniugationis. in compositione vero quartae. vt reperio.

A pario dant nata rui: nisi q; reperire

Comperioq; peri faciendo preteriere.

Dicit auctor q; deriuata a pario paris faciunt preteritum in ui. vt aperio aperui. nisi reperio et comperio quod facit reperi et comperi.

In xi preterita per ctum fecere supina.

Dicit q; facientia preteritum in xi. faciunt supinum in ctum. vt vincio vixi vinctum.

Preunte vel rsi tum facit: his sine dat sum.

Dicit q; facientia preteritum in si l vel r precedente. faciunt supinum in tum. vt farcio farsii fartum et fulcio fulsi fultum. Facientia vero preteritum in si sine his litteris. scz. l. vel r. faciunt supinum in suz. vt sentio sensii sensum.

Excipias haustum dans haurio: sepio septum.

Hic auctor ponit exceptionem a regula predicta dicens q; haurio et sepio. licet faciant preteritum in si. tamen excipiuntur. quia haurio facit haustus et sepio septum.

Et venio: sic dant ab eo venientia: ventum.

Dicit q; venio facit ventum in supino. et eius composita. vt reuenio reuentum.

Et quicquid pario parit r preunte facit tum.

Dicit q; composita a pario ris faciunt supinum in tum r precedente. vt reperio ri reptum.

In vi preteritum semper transfertur in itum.

Dicit q; facientia preteritum in vi faciunt supinum in itum. vt audiui auditum.

Dat salio saltum: dum ui facit excipiendum.

Dicit q; salio facit saltum in supino. in quantum facit salui in preterito excipitur. quia non facit saltum.

In quibus eripitur duo deme supina: sepultum

Quod sepelire facit: amictu figurat amictum.

Quia superius dixit q; facientia preteritum in vi faciunt supinum in itum. ideo dicit ponendo exceptionem in his verbis sepelio et amictio. que cum deberent facere sepelitur et amictus. abijciunt et faciunt sepultum et amictum.

A quo composita vel eo breuiare supina

Constat: et ambitum non corripit ambio solum.

Quia superius dixit q; facientia preteritum in vi faciunt supinum in itum penultimam producendo. modo ponit exceptionem in compositis ab eo is et queo quis dicens q; corripunt penultimam supini. vt nequeo nequitui nequitum. et transeo transui transitum. Sed hoc verbum ambio ambis non corripit immo producit penultimam supini. vt ambio ambis ambitum. Et si dicatur et obijciatur de hoc verbo superbis bis quod producit penultimam supini dicatur q; non est compositum de super et eo. sed est deriuatum de superbus superba superbum.

Reperire cupis ex deponente supina:

Actui finge vocem: formaq; per illam:

Sicut letatum veritum: sed plurima verba

Alia creant aliter: probat hoc ratus atq; misertus.

Superius auctor nos docuit formare preterita et supina verborum tam actiuorum quam neutrorum. nunc autem docet et dicere intendit de supinis verborum deponentium siue de supinis verborum habentium passiuam vocem. Et dicit. Si tu cupis reperire supina ex deponente verbo. tu debes fingere vocem actiuam et presupponere q; habeat obijci in o terminatum. et formare preteritum et supinum secundum illam vocem actiuam et repto

De formatioe
supinorum et circumlocutione
preteritorum
deponentialium
et aliorum solum
passiuam vocem
habentium.

De verbis deponentalibus

supino illius verbi actiue vocis immediate habebis supinum verbi deponentis qd simile est. Et quo quidem supino et verbo sum es est poteris supplere preteritū illius verbi deponentis. De hoc A. ponit exemplum dicens. Sicut letatum veritū. Presupponam q inueniatur leto tas. hoc tale verbum leto tas faceret letari per illam regulam. As in preterito tē. et faceret letatum in supino per illam regulam. Regula que formam tē. Et quo scire possumus. q letatum est supinū huius verbi letoz letaris. ex quo supino et verbo sum es est supplet preteritū verbi. videlicet capiendo participium preteriti temporis ab ipso supino deriuatum vt dicendo letatus sum vel fui. Similiter possumus dicere de vereoz presupponedo q inueniatur vereoz veres. hoc tale verbum faceret in preterito verui per illam regulam. De deo deqz geo leo queo vel veo dicta Sufficiunt. in vi diuisas cetera formant. Et eius supinū estz veritū per illā. Que dant preteritum per vi carere supino. Hi faciunt in itum. Eodem modo per cetera discurrendū est. Sed plurima verba excipiuntur. que aliter faciunt supina q dictum est. Probat hoc ratus atqz miserus. Fingamus q reo res reperitur. eius preteritum faceret rui per illam regulam. De deo deqz geo tē. et supinum faceret ritum. vel careret. Et sic debrem dicere q in preterito reoz faceret ritus sum vel fui. aut carerem tali preterito. sed quia facit ratus. ideo excipitur. Preterea fingamus q inueniatur misereo res eius preteritum facit miserui per illam regulam. De deo deqz geo tē. et supinū faciet miseritū. Et per consequens misereoz faciet miseritus sum vel fui. Et quia facit miseritus sum. ideo excipitur.

Dat fateoz fassum: nullum liquor medeozqz:

Et vescoz reminiscoz.

Dicit q fateoz facit fassum deberet enim facere fatitum fingendo vocem actiuam. Deinde dicit q liquor liqueris. et medeoz ris. vescoz ris. reminiscoz reminisceris nullum habent supinū.

Hec circumloquium non seruant preteritorum.

Quasi d. q predicta carent supinis ex eo q non seruant circumloquium preteritorum a quo attrahere deberent originem. Vel sic exponatur et forte melius. Hec predicta non seruant circumloquium preteritorum. id est. carent suppletionē preteritorum ex eo q carent supinis. quibus deficientibus necessano deficit suppletio preteritorum.

Disce supina dare per deponentia terne.

Dicit magister. O lector disce dare supina verbis deponentibus tertie coniugationis non seruantibus regulam antedictam videlicet. Si reperire cupis tē. hec patent in sequentibus.

Gressus commentus fructus fructusqz profectus

Et fretus lapsus nactus quoqz pactus adeptus.

Ultus et iratus oblitus functus et vsus

Questus complexus nusus vel dicitio nixus.

Dicit q ista que in littera ponuntur. non formantur fm vocem fictam. videlicet gressus de gradiv. or. ris. Nam deberet facere grassus ficta voce actiua. scilicet gradiv per illam regulā. Dat vi sumqz dio. Eodem modo discurrendū est per cetera. Et si aliqua reperias. que formantur fm vocem fictam actiuam. scilicet irasco faciet iravi per illam regulam. H vel s abijcitur. et faciet iratum per illam regulam. vi tum facit. Ideo patet q non excipitur. sed est doctrina. Commentus venit a cominiscoz. fructus fructus et fretus a fruoz. pfectus a proficiscoz. ultus ab vlciscoz. oblitus ab obliuiscoz. functus a fungoz. vsus de vtoz. questus de queroz. complexus de complector. nixus et nusus de nitor miter.

Ortus et est orturus: mortuus et est moriturus

Dicit q ortus et mortuus cum sint tertie vel quarte coniugationis. habent preterita iuxta tertiam coniugationem. vt ortus sum et mortuus sum. participia vero futuri temporis iuxta quartam. vt orturus et moriturus. penultima correpta. quam debent pducere per illam regulam. In vi preteritum.

Hinc experrectus: faciunt loquoz et sequoz vtum.

Dicit q expergiscoz ris. facit experrectus sum. loquoz locutus sum. sequoz secutus sum.

Dat tutum tueoz. tuitum tyoz. ambo tueri.

Dicit q tueoz ris. facit in supino tutū. tui ris. faciet tuitum. sed ambo faciunt tueri in infinitiuo.

Dat nascor natum dat mensum metioz: orsum

Ordioz: et passum patioz. potiozqz potitum.

Sententia est clara in textu.

Credo q exosus verbo caret atqz perosus.

Dicit A. q e opiniois q exosus qd idē est qd in odio hns. et posus qd idem est. carz eto. i. a nullo verbo deriuatur vsitato. Aliqui enī dicūt q sunt noia et regūt post se actōs. vt exosus vel la. posus furta. Alij dicūt q sunt pticipia ab illis vrbis exodi et podi s n sunt in vsu. Ipsis etiam potest addi prescius de quo idem est iudicium. vt prescius ventura.

De verbis anormalis et defectiuus

Donatum sequere per verba fruentia lege.

In isto capitulo auctor intendit determinare de verbis defectiuus et anormal. Et primo dicit q tu debes sequi donatum p verba fruentia lege. id est regula. q. d. q tu debes variare verba regularia sicut donatus insinuat. Nam de verbis irregularibus ego dabo tibi doctrinam. vt patet in sequentibus.

Hic duc fac et fer: sic que componis ab illis.

Dicit q ista verba dico cis. duco cis. iacio cis. et fero fers sunt irregularia in prima voce imperatiui. quia debentur dicere dice. duce. face et fere. et dicimus dic. duc. fac et fer. Et hoc forte ad differentiam genitiui et datiu huius nominis dica dice. fera fere. et ablatiu huius nominis dux et fax. qz dux habet duce. et fax face in ablatiuo. Similiter est dicendum de compositis eoz. vt bñ facio cis. Impatiuo modo bñ fac. bñ dico bñ dico. reduco reduc. afferro affer

Cum facit a vertit in i: verbi regula seruit.

Dicit auctor q facio cis. quando mutat a in i in compositione. tunc regula sibi seruit sibi. i. regula riter declinatur. vt inficio cis. Impatiuo modo infice. pficio pfice. perficio perfice.

In ui preteritum de se data tempora quedam

Syncopat: hinc teme dissyllaba: quod q fit inde.

Dicit q preterita in ui terminata syncopant quedam tempora data de se. i. aliquas voces ab ipis deriuata. Verbi gratia. Preteritū huius verbi amo as. facit amaui. et ab ipso deriuatur amauiisti. qd aliqui syncopatur et dicimus amaui p amauiisti. et sic de similibus. Sed notanter dicit tempora quedam. qz non omnia syncopant. sed aliqua. Neqz debemus aliqua syncopare. nisi repiantur ab au / ctoribus syncopata. Unde vsus. Syncopa si fuerit veterum vestigia seruet. Vel sic exponitur. Preteritum in ui syncopat quedam tempora. i. quasdam psonas tam in se qz in temporibus a se datis Et que sint ille psonae que syncopantur. deinde ponit exceptionem dicens. Hinc teme dissyllaba id est preterita duarū syllabarū et illa que ab eis deriuatur. qz talia nō patiuntur syncopā. vt neones neui neuiisti. teneo teneui teneuisti.

Inuenies nosti flasti flesti quoq; dixti.

Hunc ponit exceptionem ab exceptione predicta dicens. q preterita in littera posita licet sint dissyllaba. id est duarū syllabarū in prima psona. tamen inueniuntur syncopata. vt nosti p nouisti. flasti p flauisti. flesti p fleuisti. dixti p dixisti. Aliqui dicunt scisti. et tunc exponitur scasti p sciuisti

Cum verbum quod habet quarto casu sociari

Participis tempus dare preteritum videamus:

Et careant illo que non licet addere quarto.

Preteritum verbi damus istis: participantis

Hunq; preteritum nunq; vel raro supinum:

Ambigo compesco disco posco tremo glisco

Lambo vel longo metuo timet vrgeo caluo

Linqvo vel sugo paueo fugit horreo scando.

Mando scato scalpo cerno.

Accusatiuis possunt tamen hec associari.

Dicit auctor q verba que habent construi cum accusatiuo casu per naturam propriam possunt habere participiū preteriti temporis scz in passiuis eoz. et per consequens etiam possunt habere supinū. vt amo amatum. amor amatus sum. Illa vero que non possunt vel non habent construi cū actō. carent pterito participij. vt serui serui. non em reperitur seruitus sum. Tamen aliqua sunt que licet possunt construi cum accusatiuo casu. non habent pteritum participij nec habent supinū. et si habent hoc raro contingit. Et sunt ista que in littera numerantur. scz ambigo compesco etc. de quibus verbis cum aliqua sint obscura. ipsa declarato. Ambigo. i. dubito. compesco. i. refreno. caluo. id est fallo. fugo. i. lacteo. scando. i. ascendo. mando. i. comedo. scato. i. grato. scalpo idem. scalpo pertinet ad homines. scato ad sues. Dices superius glisco non habet pteritum. vbi dicit. Glisco preteritū modo dicit q habet pteritum. Item superius dicit compesco posco disco habent supina. vbi dicit. Dant in itū disco compesco poscoq; supinum. Dicendum est de Glisco q superius loquitur fm vsū. mō aut loquitur fm artem. qñ dicit q non habet pteritū verbi. De alijs dicas e conuerso scz de disco. compesco et posco.

Dices de neutris: q raro participantis

Seruant preterita: sed multis adde supina.

Capitulū sextū est de irregularibus verbis. hoc est anormalis et defectiuus.

De verbis habentibus minores irregularitates in tpe pscnti

De irregularitate verborum pteriti tps

De verbis anormalis et defectiuis

Hicq; fere cuncta per rus formare futura .

Inde tamen tollis ea que carere supinis .

Dicit q; neutra raro habent pteritum participij .i. pteritum pfectum ex suppletionē participij et huius verbi sum es est Sed multa habent supina vt seruo seruitum. obedio obeditum. et fere omnia habent participij in rus. vt seruiturus obediturus. Tamen excipiuntur ea que carent supinis. que etiam carent participijs in rus. Ideo dicit. Inde tamen tollis etc. Que autem sunt illa neutra que habent pteritum et non supina. declaratur infra.

Preteritum neutra dant hec: desuntq; supina .

In rus par ratio facit illa carere futuro .

Estuo sterto mico rudo strido strideo psallo .

Conquexi parco .

Ut docui iunge: preter sex neutra secunde .

Sex retinent neutra pla no ca va pa to supina .

Dicit q; ista verba estuo as. sterto tis. et omnia supradicta habent pteritum verbi. vt estuo estuui. sterto stertui. sed non habent supina. Ideo carent participijs in rus. qz participia in rus formant a supino quo deficiente non pnt formari. Et hoc est qd dicit. In rus par ratio. Deinde dicit q; verba neutra scde coniugationis pter sex vt docui in scda scz coniugatione iunguntur pdictis. quia ipa carent supinis et participijs in rus. vt egeo equi supinis caret. Excipiuntur sex que hnt supina. Ideo dicit preter sex. Et hec sex intelliguntur p sex syllabas positas in vltimo versu scz pla .i. placet. ces cui placitū. no. noceo ces cui nocitū. ca careo res rui caritum vel cassum. va valeo les lui. valitum. pa pateo pates patui passum. to doleo toles tolui volitum.

De neutropassiuis

Audeo cum soleo fio quoq; gaudeo fido .

Quinq; puer numero neutropassiuia tibi to .

Dicit Auctor q; quinq; sunt verba neutropassiuia. vt supra continetur in metro. que defectiua seu irregularia sunt. qz in pteritis pfectis et in his q; formantur ab eis retinent litteraturā passiuorum. in ceteris vero neutror. Juxta donatū dicentē. Liii^o generis. neutropassiuū. quare: qz in pteritis pfectis etc. Et sic declinatur Audeo audes. ausus sum. audere audendi audendo audendū. ausum ausu. audens ausus. ausurus. et sic de alijs.

De neutropassiuis

Exulo vapulo veneo fio quattuor ista .

Sensum passiuū sub voce gerunt aliena .

Dicit auctor q; sunt quattuor verba que sub voce actiua passiuam retinent significationē et cōstructionem scz exulo as. et reliqua vt in versu continetur. Et dicuntur defectiua qz deficiunt a recta significatione. Nam gerūt sensum passiuū sub aliena voce. i. sub voce neutrali. Fictus factus sum. id est incipere esse. de non esse transire ad esse. Et est neutropassiuū quantum ad vocem. neutropassiuū quantum ad significationē. Et hz tria picipia scz fiens factus et facturus. sed fiens non est in vsu.

De verbis communibus

Largior experior veneror moror osculor hortor .

Criminor amplector tibi sint communia lector .

Si bene connumerer: interpretor hospitor addes .

Dicit q; verba cōmunia sunt irregularia ex eo qd habēt duas significationes sub vna terminatione.

De deficientibus in presenti

His duo sunt odi noui cepi meminiq; :

Que retinent sensum presentis preteritiq; :

Que formantur ab his: pariter sensum duplicabunt .

Datq; mementote meminī dedit ante memento .

Dicit q; ista quattuor vba in textu non data sunt defectiua seu irregularia. qz deficiūt aliquibus tpiibus. et qz sub vna terminatione retinent sensum pntis et pteriti temporis. Cū odi idem est qd odio habeo et odio habui. meminī .i. memoriā habeo et memoriā habui. Carent etiā impatiuo preteritū qd hz memento in singulari et mementote in plurali. Ideo dicit Datq; mementote etc. Et est sciendū q; alia tpa que formant ab illis videlz odi noui cepi et meminī pariter sensus duplicabunt. i. habebūt sensum pntis et pteriti tpiis. vt noui nouerā nouissem nouerim nouerissem. et sic de similibus. Ideo dicit. Et que formantur ab his etc. Unde deficiūt in pnti et in temporibus formati a pnti fm vocem. sed pteritū et que formantur a preterito habent.

Ex to passiuia: nisi toz solum lego dicta .

De verbis anormalis et defectivis

Dicit q hoc verbū dō das habet passivū in omni persona p̄ter f̄ in prima. Cōstrue. Ego lego pas-
sua dicta ex dō das. nisi solū dō. qz non inuenitur de ysu. Et composita de dō: non ita deficiunt pri-
ma p̄sona passivū. qz bñ dicitur p̄fundor. venundor. Et dō caret prima p̄sona passivū. ad discretiā
istius nominis dō: dōris. nomen populi vel civitatis. Si obicitur q eodem mō non debem⁹ dicere
amor in prima p̄sona hui⁹ vbi amor amaris. p̄ter differentiā remouendā que est inter hoc nomē
amor amoris. et sic de plurib⁹ alijs. Dico q p̄scian⁹ soluit hoc q in quibusdā posuerunt auctores
differentiā et in quibusdā non. ideo dico q solus vsus est in causa quare non dicitur dō in pria
persona passivū.

Aio sisto fero tollo ferio furio cerno

Ex his p̄terita negat vsus habere creata.

Dicit auctor q ista vba aio sisto etc. de se non habent p̄terita nec supina licet mutentur ab alijs ver-
bis. Nam aio facit dixi dictū. et mutuatur a dico cis. sisto facit steti. et mutuatur a sto stas. et tunc
caret supino. aliqñ facit statui statutum. et tunc mutuatur a statuo statuis. Fero facit tuli et latū. et
mutuatur ab illo vbo antiquo tulo tulus. Tollo facit sustuli. et mutuatur ab isto antiquo vbo su-
stulo sustulis. Antiqui em dicebāt tulo tulus tuli vel teruli tultū. Et inde cōponebatur sustulo lis
sustuli quod mō non est in ysu in p̄nti. et ideo datū est eius p̄teritū hui⁹ vbo tollo qd significat au-
ferre vel eleuare. Ferio facit p̄cussi p̄cussum a p̄cutio p̄cutis. Furio facit infantiū infantū ab infan-
tio infans. Furo idem p̄teritū habet. Lerno facit creui cretū a cresco crescis.

Passivū ternis impersonale notabis.

Dicit Au. q verba impersonalia sunt defectiva. qz variantur p̄ vnam vocem t̄m scz p̄ tertiam perso-
nam passivū singularis numeri. vt verbo impersonali tempore p̄sentis amatur

Personas dabit imperium primas in vtroq;

Tempore: p̄sentis ternas: quas dat modus optans

Extremo: ternis est altera forma futuri.

Quas dedit indicij sibi p̄sens has dabis illis:

O vel or adijcias: volo compositumq; ternas.

Dicit A. q imperium id est modus impatiuus dat primas p̄sonas plurales in vtroq; tpe scz in p̄-
senti et in futuro. quas modus optans. i. optatiuus dat extremo. i. futuro. q. d. q prima p̄sona plu-
ralis numeri p̄sentis et futuri t̄m impatiui est similis primae p̄sonae pluralis numeri futuri opta-
tium modi. Et vltra dicit q impatiu⁹ in tpe p̄sentis habet tertias p̄sonas similes tertijs p̄sonis fu-
turi t̄m optatiui modi. Verbi gr̄a. Nam dicim⁹ impatiuo mō tpe p̄sentis ama amct. Et pluraliter
amem⁹ amate ament. Futuro amato tu amato ille. Et pluraliter amem⁹ amatote amanto. In futu-
ro optatiui dicim⁹. Futuro vtinā amem⁹ ames amct. Et pluraliter vtinā amem⁹ ametis ament. Et
quo patet vt dictū est. Deinde dicit q altera forma est ternis scz tertijs p̄sonis futuri impatiui. et
docet ipas formare dicens. Tu dabis illis ternis p̄sonis futuri impatiui tam singularib⁹ q̄ plura-
lib⁹ illas tertias p̄sonas quas p̄sens t̄m indicij. i. indicatiui dedit sibi. et adijcias o vel or. o in ac-
tua voce. vt amo amas amat. addita o fit amato in singulari. amant addita o fit amanto in plura-
li. or vō addatur in passiva voce. vt amat addita or fit amator in singulari. amāt addita or fit amā-
tor in plali. Si vō vbi nō hz actiū vtem⁹ fingere quod habeat. vt si volum⁹ formare tertias p̄-
sonas futuri impatiui hui⁹ verbī scz aggredior. ris. fingamus vocē actiua scz aggredio aggredis
aggredit. et addita or fit aggreditor. et sic habemus tertiam p̄sonā singularem futuri t̄m impatiui.
aggredim⁹ aggreditis aggrediūt. et addita or fit aggrediuntor. et sic habemus tertiam p̄sonā plura-
lis impatiui. Et est sciendum q scda et tertia p̄sona futuri impatiui singulari numeri sunt similes
tam in actiua voce q̄ in passiva. Deinde conit exceptionē dicens. Volo compositumq; ternas. q. d.
q volo vis et ei⁹ cōposita excipiūt. qz non habent impatiuū modum p̄ter nolo nonuis nōuult
de quo dicitur inferius ibi. Volo patrem sequitur. componitur em a non et volo.

Ante te tote mini minor a dat prima: sequensq;

Longam: iq; breuem dat tertia: quartaq; longam.

Dicit q verba prime coniugationis habent a p̄ductam an te in scda p̄sona p̄sentis t̄m impatiui
modi pluralis numeri. et habent a p̄ductam an tote in scda persona pluralis numeri futuri tempo-
ris. et hoc est in actiua voce. vt amate amatote. In passiva vero habent a ante mini ante minor. vt
amamini amaminor. Verba secunde habent e longam. vt docete docetote. docemini doceminor.
Verba tertie habent i correptam. vt legite legitote. legimini legiminor. Verba quarte cōiugatio-
nis habent i p̄ductam. vt audite auditote. audimini audiminor.

P̄sentis nota sic fit persona secunda.

A prior: eq; sequens: dat e tertia: sed i dato quarte.

Dicit auctor docet nos qualiter dicere debemus in secunda p̄sona p̄sentis temporis impatiui mo-
di singularis numeri dicens. q prior. id est prima coniugatio dat a p̄ductam in secunda persona
p̄sentis temporis imperatiui modi singularis numeri. vt imperatiuo modo ama. Sequens. id est

De carentibus
p̄terito tempore.

De mō inueni
endi declinatio-
nem vboz imp-
sonaliū passivae
vois
Impatiuus de-
ficit in pria per-
sona singulari i
vtrōq; tempo-
re scz in p̄sentis
et in futuro. et
etiam deficit in
quibusdā tem-
poribus

De verbis anormalis et defectiuis

secunda dat e pductam vt doce. Tertia dat e correpta. vt imperatiuo modo lege. Sed ego dabo i pductam quarte coniugationi. vt imperatiuo modo audi.

Addere passiuo: modus vltimus huic similatur.

Hoc dicitur regula de secunda persona singulari presentis imperatiui passive vocis. Et dicitur quasi volumus inuenire secundam personam singularem presentis imperatiui sibi passiuo. detemus addere re scde persone singulari presentis imperatiui verbi actiuo. vt ama addita re fit amare. doce addita re fit docere. lege addita re fit legere. audi addita re fit audire. Deinde dicitur quod infinitiuus modus actiue vocis presentis temporis similatur huic scde persone singulari presentis imperatiui passiuo. vt infinitiuo modo amare. docere. legere. audire.

Tres ri pro re dabunt: re lego iacit: i q; dat ex e.

Hunc ponit regula de infinitiuo passiuo dicens quod tres scz coniugationes scz prima scda et quarta dabunt ri p re. i. mutabunt re in ri formando infinitiuum passiuo. vt amare re in ri fit amari. docere re in ri fit doceri. audire re in ri fit audiri. Deinde dicitur Re lego iacit. i q; dat ex e. q. d. quod verba tertie coniugationis abijciunt illam syllabam re ab infinitiuo actiuo. et postea mutant e in i formando infinitiuum passiuo. vt legere abiecta re et e in i fit legi. Exponit sic istam Lego. i. verbum tertie coniugationis iacit. id est abiectum re. q; pro et dat i ex e. id est mutat e in i. Et sic exponat. Lego. i. illud verbum lego tertie coniugationis et omni e verbum tertie coniugationis sicut lego iacit re supple ab infinitiuo actiuo in formando infinitiuum passiuo. q; p et dat i ex e. i. mutat illam istam e que remanet in i. vt legere re tempra remanet lege. et iterum e mutata in i fit legi.

Provideas primis e vel a ternisq; futuri.

Quia superius dixerat quod prime persone imperatiui modi pluralis numeri presentis temporis et futuri. et etiam tertie persone tam singularis quam pluralis numeri presentis temporis imperatiui modi erunt si miles prime persone plurali ac tertius futuri optatiui. Ideo nunc dat vnu notabile qualiter pronunciare debeamus futurum optatiui. Et dicitur Tu provideas e vel a in primis scz personis. q; p et tertius futuri optatiui modi. quasi dicat quod e et a habentur in futuro optatiui. sed e in prima coniugatione et a in reliquis coniugationibus. Ideo aliqui dicunt Provideas e in primis scz coniugationibus scz futuri optatiui. vel a in ternis. id est in tribus alijs coniugationibus.

Sum passiuo notant: sed abest modus imperialis:

Sis dabis huic: sed ades ex assum sume vel assis.

Sitis et este vide: formabis cetera recte.

In ista parte Auctor docet variare sum es est dicens. quod verba passiuo notant hoc verbum sum es est. hoc est ostendunt qualiter debeat variari. istam inuenitur sum es est variatum in verbis passiuo in omnibus temporibus et modis proterquam in imperatiuo. Ideo dicitur. Sed abest modus imperialis. Deinde declarat quomodo facere debeat in imperatiuo dicens. Tu dabis huic. id est imperatiuo hac vocem sis. Sed ab hoc verbo composito assum tu sume ades vel assis in imperatiuo. Deinde dicitur. Vide istas voces scz sitis et este que sunt irregulares. deberemus enim dicere. Imperatiuo modo si sit. Et pluraliter sum? site sint. Tu formabis cetera recte id est secundum regulas datas de formis personarum.

Tempora terna forem dat et fore: cetera sperne.

Rem dat res ret rent: remus caret atq; foretis.

Dicitur quod hoc verbum forem habet tria tempora. videlicet presentis et preteritum imperfectum optatiui. preteritum imperfectum subiunctiuo. presentis et preteritum imperfectum infinitiuo. Ceteris vero caret. Ideo dicitur. Cetera sperne Deinde dicitur quod non habet nisi has voces scz forem fores foret forent. et fore in infinitiuo. foremus autem et foretis non reperiuntur. Et forem fores foret forent sunt presentis et preteriti imperfecti temporis optatiui modi. et preteriti imperfecti temporis coniunctiuo modi. Sed fore est presentis et preteriti imperfecti temporis coniunctiuo modi.

Normam preterita seruant per anormalia verba.

Auctor dat vnam regulam generalem videlicet quod omnia preterita siue sint regulariter siue irregulariter formata seruant normam. i. regulam et formationem in alijs vocibus a se formati. Non solum hoc intellige per verba regularia sed etiam anormalia. Nam sicut amaueram formatur ab amauis in e et addita ram fit amaueram. ita etiam formatur iuraueram a iuravi in e et addita ram fit iuraueram. et sicut amauis addita s et sem facit amauissem. sic iuravi addita s et sem facit iurauissem.

Dat presentis primi fers fert fertisq; secundi

Presentis fer ferte: ferto fertote futurum.

Dat terni presentis ferrem: socium sibi iunges.

Dat quinti ferre presentis: eademq; notate

Tempora passiuo: ferris ferturq; notentur.

De verbis habentibus maiores irregularitates Et pro de hoc verbo sum

forem

fere

De verbis anormalis et defectiuis

Ferre dehinc fertor ferrer ferruq; sequentur.

Ad morem terne fero cetera debet habere.

Hic ponit A. irregularitate huius verbi fero fers fert et eius passiuū dicens et tocās ipm̄ declinare quod est irregulare in istis vocibus videlicet in scda et tertia psona in singulari et in scda plurali p sentis tps indicatiui modi. qz facit fers fert fertis. cū deberet facere fers ferit feritis. Et hoc est qd dicit. Pns primi. i. indicatiui dat fers fert fertis. Deinde dicit q est irregulare in impatiuo scz in scda psona singulari et in scda plali pnti tps. qz facit fer ferre cū deberet facere fere ferite. Et dicit etiā q est irregulare in futuro impatiui in singulari. et in scda psona plali. eo qz facit fertor fertote cū deberet facere ferito feritote. Et hoc ē qd dicit. scdi. i. impatiui pns dat fer ferre. cū deberet facere fere et ferite. et secundi id est impatiui futurum dat ferio fertote cū deberet facere ferito feritote. Deinde dicit q est irregulare in pnti optatiui et in pterito imperfecto coniunctiui in omnibz psonis tam in singulari qz in plurali. Construe. Presens terti. i. optatiui modi dat ferrem cum deberet facere fererem. iunges sibi sociū. i. pteritum imperfectum coniunctiui. qz etiam facit ferrē De inde dicit q habet irregularitatem in infinitiui dicens. Presens quinti. i. infinitiui dat ferre cū deberet facere ferere. Pterea ponit eius irregularitatem in passiuo dicens. Eademq; notate tēpora passiuo. q. d. qz passiuū de fero scz feror est irregulare in illis temporibus in quibz fero est irregulare. Et dicit eadem tpa et nō easdem psonas. ppter scdas psonas pluralis numeri pnti indicatiui et pntis et futuri impatiui passiuū que regulares sunt. Deinde dicit ferris ferturq; notent. nā scda psona pntis indicatiui passiuū singularis facit ferris. p fereris. et tertia facit fertur p ferit. Ferre dehinc. nam pns impatiui passiuū facit ferre. p ferere in scda psona singulari. et futuru impatiui passiuū facit fertor. p feritor in singulari. et pns optatiui et pteritū imperfectū coniunctiui faciunt ferrer. p fererer. et infinitiuū passiuū in pnti facit ferri. p ferri Finaliter ponit regularitatem eiusdem verbi dicens q in alijs temporibus et psonis fero debet variari tanqz si esset tertie coniugationis. Et hoc intendit cū dicit. Ad morem terne fero cetera debet habere.

Dat volo vis vult volumus vultisq; voluntq;.

Volo

Iussio deficiens capit ex optante supremum.

Dat primo vellem: dat sine velim modus optans:

Hec socijs repete: supremus dat tibi velle.

Huic finem demas: per ternam cetera formas.

Hic A. docet nos variare hoc verbū volo. Et dicit q est irregulare seu defectiuū in illis temporibz et in illis psonis q in littera ponuntur. In ceteris vero declinatur ad modū tertie coniugationis. Et hec est sententia. Hunc veniam? ad pstructionē q talis est. Hoc verbū volo dat istas voces irregulares in tpe pnti modi indicatiui videlicet. vis vult volumus vultis. p volis vultis volim? vultis? Volunt autem est regulare sed ponitur causa docrine. Iussio. id est impatiuus modus deficiens capit supremum ex optate. i. optatiuo in futuro loco impatiui. videlz velis. q. d. qz volo vis caret impatiuo. sed loco impatiui vtitur futuro optatiui. Modus optans. i. optatiuus dat primo. i. in pnti tpe vellem. p vlerem. et dat sine. i. in futuro tpe velim. p volam. Tu repete hec tpa pdicta socijs. i. in pterito imperfecto subiunctiui. et in pnti eiusdem. que sunt tpa similia pnti optatiui et futuru eiusdem. Supremus modus. i. infinitiuus dat tibi velle. p vlerē. Demas. i. auferas finē. id est futurum tempus huic infinitiui velle. q. d. qz infinitiuū caret futuro. Tu formas cetera tempora de quibus non est facta mentio p ternam. id est fm̄ tertiam coniugationem.

Hic malo primum raro formare futurum.

Malo

Iura tenere patris per cetera tempora dicis.

Dicit q hoc verbū malo mauius mauius raro hz primū futurū. i. futurū indicatiui. Sz in ceteris temporibus et modis tenet iura. id est regulā seu variationē patris. i. primitiuū quod est volo vis

Nolo patrem sequitur: tamen imperialis habetur.

Nolo

Noli nolite nolito rote futurum.

Dicit q hoc verbum nolo sequitur. i. variatur ad modū sui primitiuū qd est volo vis. Tñ in hoc verbo nolo habetur imperialis. i. impatiuus modus qui non habebatur in suo primitiuo vt supra diximus. Deinde declarat qualiter fiat iste impatiuus dicens. Tu debes dicere noli et nolite in pnti in secundis psonis. et in futuro nolito nolitote in secundis psonis.

Es est ac esse dat edo: dat cetera terne.

Edo

Ad plures edite dic: plures dant tamen este.

Dicit q hoc verbū edo qñ stat p comedere est irregulare inq̄tum facit es est in scda et tertia psona pnti indicatiui modi. et etiā inq̄tum facit esse in infinitiui. qz deberet facere edo edis edit. in infinitiui mo edere. Deinde dicit q in alijs tps declinatur ad modū tertie coniugationis cū dicit. dat cetera terne. Deinde ponit irregularitatem in impatiuo dicens. Ad plures edite dic. plures tñ grammati dāt esse. q. d. qz scda psona pnti impatiui facit edite vel esse. edite tamen regulare est. esse irregulare

De quattuor formis verborum

Est estur format.

Quasi dicat qd est facit estur in impersonali et etiam in passiuo.

Fio

Dat fio fierem fieri; dant cetera ternam.

Extremum termini presens dabit imperialis.

Dicit qd fio sis est irregulare in qtuor facit fierem p fieri in pnti optatiui et pterito imperfecto sb iunctiu. et fieri p fieri in pnti infinitiu. Cetera vero tpa habet ad modum tertie coniugationis. Deinde dicit qd pns tpus imperialis. i. imperatiui modi dat extremum terminum. i. futurum optatiui qui dicitur terminus modus. q. d. q. loco impatiui modi vtimur futuro optatiui modi. vt fias fiat.

Mereor
Mereo

Dat mereor merui; mestus sum mereo flenti.

Dicit qd hoc vbum mereor mereris apud modernos facit merui in pterito. et debet facere meritus sum. Et mereor res p volere. flere. debet facere merui in pterito. et facit mestus sum

De verbis defectiu
et primo
de hoc vbo qso.

Quiesumus ex queso retinens nil plus dare quero.

Dicit qd hoc vbum queso. id est rogo habet hanc vocem. quiesumus in prima psona pntis indicatiui pluralis numeri et non plus.

Explicit
Inquit
Inquam

Explicit expliciunt dic inquit inquit et inquam.

Tantum presentis sunt temporis inquit et inquit.

Nil plus inuenit; nec ab inquit dicitur inquit.

Hoc defectiuum sed vbum dicitur solum.

Inquam presentis est et quandoq; futuri.

Dicit qd hoc vbum expliciunt. i. finitur non habet nisi hanc vocem expliciunt. Deinde dicit qd hec tria vba. i. inquit. i. dicit. inquit et inquam sunt defectiu. qz non habent alia voces. Postea declarat dices qd inquit et inquit sunt tm pntis temporis. nec plus inuenitur de ipis. Nec est credendum qd inquit ab inquit deriuetur. immo inquit est vbum per se. et inquit est vbum defectiuum per se. Preterea dicit qd inquam aliquando est presentis temporis et aliquando futuri.

Inquit

Inquit quis inquit pluralis unus dabit unq;

Am tantum dicunt es et donare futurum;

Est presens inquit; nil plus vult vsus habere.

Dicit qd hoc vbum inquit sic variatur. Inquit inquit inquit. Et pluraliter inquit inquit. Futuro inquit inquit inquit. Inq vero est pntis tpus scde plone ipatiui singu. nu. nec pl' habet de vsu

Ausim

Is it declines ausim pluraliter ausint.

Dicit qd hoc vbum ausim. id est cum audacia velim non habet nisi ausim ausis ausit. et pluraliter ausint in futuro optatiui et in presenti coniunctiu.

Vale

Neq; vale quidam dixere valete valeto;

Sicq; valetote; quinto dixere valere.

Dicit qd hoc vbum vale est defectiu. qz no habet nisi vale in singulari et valete in plali in scdis psonis pntis impatiui. et valeto in singulari. et valetote in plali in scdis psonis futuri impatiui. et valere in quinto. id est in infinitiuo in presenti tempore.

Aue

Sic formatur aue; nil plus poteris reperire.

Dicit qd hoc vbum aue formatur. i. variatur sicut vale. et nil plus poteris reperire. vt aue. auete. aue to. auetote. anere.

Salue

Processu simili salue formare decebit.

Dicit qd hoc vbum salue variat sicut aue et vale. vt salue. uete. ueto. tote. uere. Nota qd hec tria vba scz aue vale et salue sunt vba saluatoria. s. dnt. qz vale dicitur in recessu. aue i aduetu. salue ta in aduetu qd in recessu. An vbi? Aue dicitur venies de iure valeq; recedes. Hoc vbum salue cohedit aueq; valeq;

Aio

Aio dic is it; unte plurali societis.

Sic per preteritum lector discurre secundum.

Nota e hoc qd hoc vbum aio sic variat. aio ais ait. Et plur aiut. pterito ipfco aiebā bas bat Et plur bat

Faxo
Cedo

Inuenitur ai.

Quasi dicat qd in impatiuo huius vbi aio reperitur ai. et nil plus fm vsum.

Quasi dicat qd in impatiuo huius vbi aio reperitur ai. et nil plus fm vsum.

Et faxo faxis faxit dic et cedo pro dic.

Id est hoc vbum faxo. i. veli dicitur facio dicitur faxo rix rix. Deinde dicit qd hoc vbum cedo quod idem est quod dic est defectiu. qz nil plus habet

Quattuor in verbis sunt forme; preteritisq;

Sic inceptiuam meditatuamq; carere.

Hoc est septimum capitulum in quo determinat de quattuor formis verborum. scz perfecta inchoatiua frequetatiua et meditatiua. Perfecta vt amo. Inchoatiua vt amasco. Frequetatiua

Capitulum septimum est in generaliter de quattuor formis verborum.

De quattuor formis verborum

tiva vt amito. Meditativa vt amaturio. Dicit igitur sic. Quattuor sunt forme vrbz in verbis. vt dicitur est. Deinde ponit vnum notabile dicens. Preteritisq; dic inceptiuam meditatiuamq; ca / rere. quasi dicat q; verba inceptiua seu inchoatiua vt amasco ⁊ doceſco. ⁊ etiã meditatiua. vt ama / turio carent preteritis ⁊ ſupinis.

Eſurijt tamen inuenies; et parturierunt.

Hic ponit exceptionem dicens q; eſurio eſuris quod eſt meditatiuum de eſo eſ eſt. ⁊ parturio riſ / meditatiuum de pario riſ habent preterita. Ideo dicit. Tamen inuenies eſurijt ⁊ parturierunt. vt in ſacra pagina matthei quarto reperitur eſurijt. ⁊ Iſaie. lxxvi. parturierunt.

Ex verbis illas perfectis credimus ortas.

Queq; frequenter agis; pariter formantur ab illis.

Quasi dicat q; iſte due forme pdicte ſc; inchoatiua vel inceptiua ⁊ meditatiua. etiã illa verba q; tu agis frequenter. id eſt que ſunt frequentatiua formantur a verbis perfectis. id eſt habentibus p / ſectam ſignificationem. Et hoc eſt ſine aliqua ſuppletionem.

Atq; prior ſit eis data declinatio verbi.

Id eſt q; verba frequentatiua ſunt prime coniugationis. vt curſito tas. ⁊ legito tas.

Ex ſupremi decet o formare ſupini.

Sic curro curſo formabit necroq; nexo.

Hic docet formare vba frequentatiua dicens. q; nos decet formare o ex ſupini. i. vltimi ſupini. q; o q; vba frequentatiua formantur ab vltio ſupio vbi pfecti u mutata in o. Exempla ponuntur in littera. ſic curro curſo ⁊c.

Si tamen a longa ſit in illius anteſuprema

Hanc in i mutabis formans et eam breuiabis.

Sic rogo dat rogitō; ſic apto fiet ab apto.

Hic ponit exceptionem a modo formandi pdicta dicens. q; a longa ſi ſit in anteſuprema. i. in penul / tima ſyllaba illius ſupini. tu formans frequentatiuum a tali ſupino. mutabis hanc ſram ſc; a in i ⁊ breuiabis eam litteram ſc; i. Exempla patent in littera. Sic rogo dat rogitō ⁊c.

Sed ſi perfecti ſit preteritum retinens gi

Tunc ex persona presentis tēme ſecunda

Set to iungas; legito ſic ex lego formas.

Hic ponit modū formandi frequentatiua dicens. Si ſi preteritū vbi pfecti ſit retinens gi. vt lego legi. tunc formando frequentatiuum tēme. i. remoue a ſcda perſona pſentis tempōr. indicatiui hãc ſram s. ⁊ iungas hãc ſyllabã to. Exemplum patet in ſra. legito ſic ex lego formas.

Sciſcitor et ſcitor dices; et querito ſector.

Dicit q; iſta quattuor verba ſc; ſciſcitor tãris ⁊ ſcitor tãris que veniūt a ſciſco ſciſcis vel a ſcio ſcis ⁊ querito tas quod venit a quero riſ. ⁊ ſector ariſ quod venit a ſequor riſ excipiūtur. q; nō formã / tur vt ſupra aliquo modorum ſupradictorum.

Hanc inceptiuę formam veteres poſuere

Co cum perſona presentis iunge ſecunda

Verbi perfecti; decet hinc exemplificari.

Serues ſerueſco dat norma tepelq; tepelſco.

Hanc docet nos formare vba inceptiua ſeu inchoatiua dicens. vba inchoatiua formantur a ſcda per / ſona vbi perfecti pſentis indicatiui addita hãc ſyllaba co. vt ſerueo ues. addita co fit ſerueſco. id eſt incipio ſeruere. De hoc exemplificat in ſra cum dicit. Decet hinc exemplificari. Serues ſerueſco.

Sed dices hiſco; cum regula format hiſco.

Hic ponit exceptionem dicens q; hoc verbum hiſco hãc inchoatiuum de hiſo hiſas deberet facere hiſco ſm regulam datam. et facit hiſco.

Hanc declinari faciet tibi tertia verbi.

Dicit q; tertia coniugatio faciet tibi declinari hanc ſc; inceptiuam formam

In meditativis fiet formatio talis

Verbi ſupremum perfecti pone ſupinum

Et finem breuiat; cum quo nō ſit ſociata.

Parturio facere ſic debes eſurioq;.

Hic docet nos formare vba meditatiua. Et in pdi uſide dicit. q; vba meditatiua formantur ab vltio / ſupio vbi pfecti u breuiata ⁊ addita rio. vt partu partu u breuiata ⁊ addito rio fit parturio. eſum eſu addita rio fit eſurio. Conſtruc per te.

Verborumq; data ſit declinatio quarta.

Dicit auctor. Et quarta declinatio verbor; ſit data verbis meditatiuis.

De derivatiōe
meditativorum
inchoativorum ⁊
frequentativorum

De coniugatiōe
frequentativorum

De formatiōe
frequentativorum
a vbiſ perfectis
ſm vocem

De formatiōe
inchoativorum a
perfectis verbis.

De coniugatiōe
inchoativorum.

De ſpeciali mo
do formandi me
ditatiua a ver
bis perfectis

De coniugatiōe
meditativorum.

De regimine nominatiui

Capitulum octauum est de regimine constructiui bilium

Intulit ordo libri vocum regimen referari.

istud est octauum capitulum in quo auctor determinat de regimine dictionum. Et dicit sic. Ordo libri iulit regimen vocum hoc est dictionum. reierari. i. manifestari. hic. id est in hoc capitulo. Et hoc dicit. quia in principio huius libri promiserat post quattuor formas verborum determinare quomodo dictiones constructantur et dependant ad invicem. ibi scilicet. Adhuc. p. posse meo

Vult intransitio rectum supponere verbo

De regimine nominatiui positi in constructioe congrua et a parte ante a verbo personali

De personali tamen hoc intellige dicit.

Auctor incipit a nro ostendens quod constructatur. Et dicit. Intransitio vult rectum supponere vto. id est facere suppositum verbo scilicet personali. Ideo dicit. De personali tamen hoc intellige dicit. ut in exemplo Petrus legit. petrus constructur cum illo vto legit intransitive. et regitur ab illo verbo legit a parte ante ex vi persone et numeri.

De regimine nominatiui a parte post a vto vocatiuo substantiuo ac similem habente vto

Sepe vocans verbum sibi vult apponere rectum :

Et substantiuum: vel quod vim seruat eorum.

A. nunc loquitur de nro. put regitur a pre post. Et dicit quod vba vocatiua. ut vocor nominor appello. et substantiuo ut sum et existo. et illa que vuant vim eorum. ut hio vado ambulo et incedo video et aparo. pnt regere post se nros. ut vocor petr. sum ho. fio ton. vado let. video sapiens. et sic de similibus. Constructue. Vocas verbum et substantiuum vel illud quod suat vim eorum. sepe vult apponere rectum sibi

Horum consimiles debet coniungere casus

Copula: personam dum pertineant ad eandem.

Dicit quod copula horum vtoz supradictorum debet iungere similes casus. vbi isti casus ptineant ad eandem personam. scilicet nros supponens an et nros apponens post. ut ego vocor petr. Nam si petr. et ego ptinent ad idem. Si vto no ptinerent ad idem scilicet suppositum et appositum tunc no valeret regula. Ecce exemplum. Ego vocor a petro. Ego sum in domo tua. Et est sciendum quod nros a parte post regitur ex vi copule.

De vi regimis uti a parte an

Ex vi persone rectum regit initialem.

De vi regimis nri a parte post

Rectum qui sequitur verbi natura gubernat.

Dicit quod nros qui regitur a parte an regitur ex natura ut ipm quod est alter vel ex vi persone. Et nros qui regitur a parte post regitur ex vi copule verbi siue ex natura similis copulationis. Alii scilicet for. mant sententia. Regim e nominatiui a parte an fit ex vi persone. et denominatur a persona. s. regim e nominatiui a parte post fit ex natura verbi que natura est copula.

De regimine nominatiui positi in constructioe figuratiua et primo i appositione.

Apponens duplices substantiuos sibi iunges

In casu simili: poteritq; genus variari.

Tunc illos ad rem spectare decebit eandem.

Et plus commune precedere debet in istis.

Sicut homo sortes: animal capra: consimilesq;

Superius A. determinavit de nro qui sine figura constructur. nunc vero determinat de nro qui regit per figuram. Et dicit sic Tu apponens. id est appositionem faciens iunges sibi substantiuos duplices in casu simili. q. d. q. appositio hz fieri per duos casus immediate coniunctos. qui casus debent esse similes. ut ho sortes. et genus poterit variari. i. pnt poni in diuerso genere. ut animal capra Deind dicit quod tunc decebit illos substantiuos spectare ad eandem rem. Nam dicendo ho lapis non esset appositio. qz homo et lapis non pertinent ad idem Dicit etiam quod plus comune debet precedere in istis. ut animal homo. et non econtra. Et hoc exemplificat dicens. Sicut homo sortes

De regimine nominatiui positi in euocatione.

Tertie persone generaliter omnis habetur

Rectus: sed de mas pronomina quattuor inde.

Ista vocant rectos ad primam siue secundam.

Pauper ego ludo: dum tirdies mediteris.

Mos tui loquimur: dum vos timidi taceatis.

Dicit de appositione. Nunc dicit de euocatione. Et primo dicit quod omnis rectus generaliter habetur tertie persone. sed de me. id est ex ipse inde quattuor pronomina quorum nominatiui no sunt tertie persone. scilicet ego et nos qui sunt prime. tu et vos qui sunt secunde. Dicit ergo quod ista quattuor pronomina p. dicta euocant ad se rectos. id est nominatiuos tertie persone ad primam siue secundam personam sub verbo singularis numeri prime vel secunde persone vel sub vto plurali numeri. Exempla patent in ista

De regimine nominatiui positi in ceptione personarum

Personas genera numeros conceptio iungit.

Personas sibi dissimiles conceptio iungit.

De regimine nominatiui

Ac per et in medio positā conceptio fiet.

Hic determinat de conceptioe. Et dicit q̄ conceptio iungit inuicem personas sibi dissimiles. id est conceptio habet fieri per dictiones substantiuas inter se dissimiles. videlicet in persona vel in genere vel in numero. Ideo aliqui habent hunc versum subsequenter.

Si preponatur conceptio nulla paratur.

Huius sententia patet per precedentia. Exempla vero patebunt per sequentia. Deinde dicit auctor. Ac per r̄. q. d. q̄ conceptio habet fieri per duo substantiua copulata per hanc coniunctionem et in medio positam. vt ego et tu legimus. Preterea dicit q̄ si preponatur ac r̄. q. d. q̄ si coniunctio preponatur substantiuis conceptio non committit. vt in hoc exemplo. et petrus antonius legit

Concipiens simile sibi verbum vult retinere.

Hunc declarat proprietates conceptionis. Et primo dicit. Concipiens. i. dictio concipiēs vult retinere vbum sibi simile. q. d. q̄ vbum debet concordare cū dictione concipiēte saltem in illo antecedente in quo fit conceptio. vt in hoc exemplo. Ego et tu currim. Ecce istud vbum currim concordat cū illa dictione concipiente scz ego in persona. et in persona fit conceptio.

Prima duas alias recipit: sed non vice versa.

Dicit q̄ prima psona concipit scdam et tertiam. vt ego tu et petrus legimus. sed non vice versa. i. q̄ secunda et tertia non potest concipere primam.

Concipiens medie da ternam: nec retrouerte.

Exponit sic. Tu concipiens. i. conceptionē faciens da tertiam. s. psonam medie. i. scde. nec retrouerte. q. d. q̄ secunda persona concipit tertiam. tertia vero non potest concipere secundam

Sic ego tuq; damus: ego te fraterq; rogamus.

Tu fraterq; datus: dominus seruusq; precantur.

In his duobus metris ponuntur exempla de his que dicta sunt. patent de se.

Per cum sed nunq; per vel conceptio fiet;

Tu mecum iuste debemus iura tenere.

Sic ego cum petro gaudemus iura tenendo.

In istis vrbibus dicit q̄ conceptio potest fieri per cum sed non per vel. vñ conceptio non fit dicēdo ego vel tu lego. Preterea ponit exempla de conceptione facta per cum dicens. Tu mecum iuste r̄.

Sed non per quintum fiet conceptio casum.

Si quintus desit: vt petre tuq; rogate;

Cumq; tuus socijs orate sacer dionysi.

Dicit q̄ conceptio non potest fieri per vocatiuū casum. si dictio concepta careat vocatiuo. de hoc ponit exempla dicens. vt petre tuq; rogate.

Inter personas non fit conceptio ternas.

Sed per et aut per cum conceptio fiet earum

Neutraq; concipitur: dominus seruusq; precantur;

Petrus cum paulo regnant cum rege superno.

Dicit A. q̄ conceptio nō fit in tertijs psonis. Et ratio est. qz vna nō est dignior altera. Ideo dicit Neutraq; concipitur. Et ponit exemplū in ista dicens. Dñs huusq; precantur. vñq; videt aliquib; in tertijs psonis. Ideo A. dicit q̄ conceptio fit ear; per hanc coniunctionem et vel per hanc prepositionē cum. De conceptione per et patuit exemplū ibi. Dñs seruusq; precantur. De conceptione per cū. dat exemplū ibi. Petrus cum paulo regnant cū rege superno.

Pluribus est tanq; sententia certa q̄ inter

Personas possit fieri conceptio ternas.

Dicit A. q̄ plures sunt certi q̄ conceptio possit fieri in tertijs psonis. Et hoc est verū respectu generū vt petrus et terta sunt albi. Et respectu numeri. vt homines et bos currunt. Ac etiā respectu casus. vt petrus cū paulo regnant r̄. Non fit autem conceptio in tertijs personis respectu psonē. Et hac intentione locutus est auctor supra vbi dixit. Inter personas non fit conceptio ternas.

Ac personarum generum conceptio fiet.

Dicit q̄ sicut fit conceptio personarū. ita fit conceptio generum. q. d. q̄ sicut persone concipiunt se altera alteram. ita et etiam genera concipiunt se altera altera. Et hoc declarat in sequentibus

Adiectiua tenet generis conceptio masculq;

Femineum recipit et neutrum: nec retrouerte.

De regimine nominatiui positi in conceptioe generum

De regimine genitini

**Hic vxorq; thoro sunt iunctim remoti.
Sunt domino grati virgo cum virgine iuncti.
Hos et iumentum sunt ad presepe ligati.**

Hic Auctor declarat de conceptione generum dicens. Adiectiua tenet generis conceptio. i. conceptio generum habet fieri p adiectiua. Deinde declarat quomodo habet fieri dicens. Vt q; femineus recipit. q. d. q masculinum genus recipit femininum & neutrum sub adiectiuo vel relatiuo plurali numeri & masculini generis. Et hoc intellige sic. videlicet qn masculinum genus concipit femininum & neutrum vt dictum est. Potest etiam concipere femininum tm & neutrum tm. Exempla patet in littera ibi. hic vxorq; thoro &c. Sunt domino grati &c. Hos & iumentum &c.

**Neutraq; femineis tanq; concepta videbis.
Per vim sunt leges et plebiscita coacta.**

Hic dicit q neutrum genus interdum concipitur a feminino sub adiectiuo pluralis numeri & femini generis. Et ponit exemplum in littera dicens. Per vim sunt leges &c.

De conceptione
generum implicita.

Hoc etiam sepe facias in distribuyente.

Pronus vterq; iacet de paride dic helenaq;

Hic A. ponit conceptionem generum implicitam dicens. Tu facies sepe hoc. i. conceptionem generum implicitam in distribuyente. i. in nomine distributiuo. vt si demonstrat. paride & helena dicatur. vterq; iacet pronus. In isto exemplo hoc nom vterq; & tute distributiuis supponit. p paride masculini generis & helena feminini generis. quare valet tm. paris & helena iacent proni.

De regimine nominatiui positi
in plepsi

Disiungit regimen quod iunxerat ante prolepsis.

Hi metuunt; alius dominos aliusq; magistros.

Superius Auctor dixit de syllepsi. Nunc dicit de plepsi. Construe sic. Prolepsis disiungit. i. p ptes diuidit regimen quod ipa iunxerat an. q. d. q in plepsi primo sumitur vnu totu in supposito vbi. quod postea totu diuiditur per partes. Et hoc patet in exemplo ab auctore posito. hi metuunt alii dominos &c. Totum est hi & regitur ab illo verbo metuunt a parte an ex vi persone & numeri. Alii & alii sunt partes & regitur ab illo verbo metuunt per figuram q dicitur plepsi.

De regimine nominatiui positi
in zeugmate

Aut quod proposuit extra sumendo reducit;

Hi properant et ego; tu ludis et ille sedendo.

Hic textus fm aliquos exponitur q ibi plepsi sit. et fm alios q ibi sit zeugma. Vide constructum & expositionem littere. Dehinc excipit sententiam fm quod videbitur. Construe. aut alius quis reducit ad verbum locutionis aliqui ntm sumendo illum extra illud. id est extra naturam illius quod proposuit ante. quod patet in exemplo proleptico. Nos legimus. ego lucanum. tu loetium. Ecce q ille nominatiuus ego vel tu non sumit extra illud propositum nos. immo est de essentia ipsius tanq; pars de essentia totius. zeugma vero tunc reducit nominatiuum ad verbum sumendo ipsum extra illud quod propositum est. videlicet hi. Non enim ille nominatiuus ego extrahitur ab illo proposito hi. immo est alia persona. Ex his patet quomodo auctor lateer inuuit differentiam inter prolepsin & zeugma. Cetera de textu sunt plana.

De absolute nominatiui

Inuenies rectum quandoq; regente solum.

Superius A. determinauit de nro. put regitur. Nunc autem determinat de ipso nro. put absolute positus. Et dicit Tu inuenies rectum qnq; absolute regente. i. absolute positu. vt puta qn numeram? dicitur. vnus duo tres. isti vero nominatiui non habent unde regantur. De ipis non intendimus aliquid predicare. sed tm per ipos numerare. Et nota q nros pluribus modis absolute ponitur. vt patet in his vrbis. Absoluunt rectu dubium breuitasq; relatu. Vbiq; superscriptu numeru titulu supadde.

Ecce tibi rectum quartum & solet dare casum.

Hic q hoc aduerbium ecce solet dare rectum. i. ntm v. p. et quartum. i. actum. vt si dicat. Ecce magister. ecce magistrum. Nota q ille nros put ille accusatiuus non regitur ab illo aduerbio ecce. s ab vno verbo subintellecto venit vel alio. Vide vel respice.

De regimine obliquoꝝ et primo genitini.

Obliquoꝝ regimen quod scire laboras.

Superius Auctor determinauit de nro. Nunc autem determinat de regimine obliquoꝝ. Et dicit q regimen obliquoꝝ quod scire laboras est. vt patet in sequentibus.

In primis regimen quod fit per nomina; post hec

Quod per verba; dehinc quod fit per cetera dicam.

Hic A. dat ordinem quem fit obseruaturus in dictionibus determinando de regimine obliquoꝝ. Et dicit q primo intendit dicere de regimine quod fit per nomina. post hec de illo quod fit per verba. dehinc de illo quod fit per cetera. id est per ceteras partes orationis.

Hinc exempla notes quibus ista videbis aperte.

De regimine genitiui

Portatur lectorē q̄ bene notet exempla. qm̄ in ipsis aperte videbit omnia regimina supradicta.

Nomen significans possessum da genitiuo.

Dicit q̄ nomina importantia possessionem regunt gr̄m̄ significantem possessorem. ⁊ denominat illud regimen ex vi possessionis. vt capta petri.

Dicere si vere possis: istud mea res est.

Cum nihil adiungas: tunc est possessio pura.

Ventur in exempla tibi: regis equus: ducis aula.

Posita regula generaliori videlicet de gr̄o put regitur ex vi possessionis. Hunc autē ad maiorem euentia rei diuidit possessionem. scz in puram ⁊ nō purā. Et dicit q̄ possessio pura est qm̄ possessor ostensa possessione potest vere dicere. istud est meū vel mea res nihil addēdo. vt equus regis, aula ducis. Et de hac possessione intendit dicere cum dicit. Dicere si vere possis.

Si petis adiungi: non est possessio pura.

Per plures species huius diuisio fiet.

Hunc dicit q̄ non pura possessio est qm̄ possessor ostensa possessione non potest vere dicere. istud est meū vel mea res nisi aliud addatur. vbi gra ostensa vicino vel socio non possum vere dicere. hoc est meū siue meus. nisi addatur vicinus vel socius. Et hoc intendit cum dicit. Si petis adiungi De inde dicit. q̄ hec talis possessio diuiditur in plures species. de quibus infra tractabitur.

Pars propriumq̄ regunt genitiuos: atq̄ reguntur:

Sum tamen attendas laudem vel crimen vtrinq̄.

Dextra viri fortis speciem superat mulieris.

Vir fortis dextre: speciei femina mire.

Vir duri capitis: et forme femina turpis.

In his versibus ponit quattuor regulas cum exemplis earum de regimine genitiui. Primas duas ponit cum dicit. Pars propriumq̄ regunt genitiuos. Alias duas ponit cum dicit. Atq̄ reguntur. Sum tamen attendas. Pars. i. dicitio significans partem alicuius rei: vt pes ⁊ manus. q̄ pro et proprium. i. dicitio significans proprietatem alicuius subiecti. vt species ⁊ forma. regunt genitiuos denotantes illam rem ⁊ illud subiectum. vt pes petri. ⁊ forma mulieris. petri regitur ex vi partis. ⁊ mulieris regitur ex vi proprietatis. Deinde dicit. Atq̄ reguntur. Ecce alias duas. Expone. Atq̄ pro et gr̄m̄ significans partem ⁊ proprietatem regitur a dicitioe denotante totū partem vel subiectum proprietatis. Sum tamen attendas laudem vel crimen vtrinq̄. id est ab vtraq̄ parte. videlicet totius et proprietatis. q. d. q̄ totum non potest regere partem. nec subiectum potest regere proprietatem in gr̄o. nisi addatur laus vel vituperium. Exemplus de laude. vir fortis dextre. femina mire speciei. Exemplum de vituperio. vir duri capitis. ⁊ femina turpis forme. Et est sciēdū q̄ illi genitiui laudis vel vituperij reguntur ex natura declarationis vel demonstrationis essentie.

Et debet parti quod pars fuit annumerari.

Dicit q̄ dicitio designans illd̄ qd̄ olim fuit ps licet mō nō sit. qz forte totū p̄sumptū est. debet annumerari p̄ti. i. q̄ ita pot̄ p̄strui cū gr̄o. ac si de p̄nti esset pars. vt pes p̄ci. ⁊ caput p̄cis est nob̄ gratū.

Clausum sub parte dices tunc temporis esse.

Dicit q̄ dicitio designans tempus regit suum totum in genitiuo ex vi partis. vt cum dicim̄. tunc temporis. temporis regitur ex vi partis ab illo aduerbio tunc. Et resoluitur tūc. i. in illa parte.

Contentum regit hostes res que continet illud:

Et unum vasis: et sunt duo volia vini.

Dicit q̄ dicitio designans rē p̄tētā regit rē p̄tinētē in gr̄o ex vi p̄tēti. vt vinū vasis. ⁊ dicitio significans rem q̄ cōtinet illud scz cōtentū regit ip̄m in genitiuo ex vi rei continentis. vt duo volia vini.

Contentis suberunt ea que contenta fuerunt.

Dicit q̄ noia significātia ea q̄ fuerunt aliq̄ p̄tēta suberūt contentis. id est habebunt p̄structionē genitiui datā in precedentiē regula. i. licet de presenti p̄tētā. possunt tū dīa contenta. vt vinū vasis ego bibi. Nam dum biberem vinum. non amplius erat in vete: immo iam erat extra. vel possibile fuit in dicta regere ip̄m non fuisse.

Tempus qui fiunt in eodem continet actus.

Dicit q̄ dicitio denotans aliquem actum in tempore regit ip̄m tempus in genitiuo ex vi temporis actus: Exemplū opus triū dierū. id est opus factū in trib̄ dieb̄. Et dicitio significans tempus regit actū factū in tpe in gr̄o. vt dies labori. Cōstrue. Tēp̄ p̄tinet act̄ qui fiūt in eodē scz tēpore.

His adiungatur p̄latio cum famulatu

De regimine genitiui ex vi possessionis

De regimine genitiui ex vi demonstrationis essentie

De regimine genitiui

Rex huius populi venit: regisq; minister.

Dicit q; nomina significantia prelationem regunt g^m denotantem famulatum ex vi prelationis. vt rex huius populi. Item nomina significantia famulatum regunt g^m denotantem prelationem ex vi famulatus. vt minister regis.

Proximitas contrarietas genus his societur.

Huius vicinus: hostis regis: pater eius.

Dicit q; nomina significantia proximitatem vt vicinus. et contrarietatem vt hostis. et generationem vt pater construuntur cum g^m ex natura predicta siue ex natura correlatiui respectus. qd alia sic exprimunt. i. ex vi proximitatis. comunitatis et generis. reddendo singula singulis.

De regimine genitiui ex vi actus conuersi in habitum

Verbum quod transit: dat in or verbale vel in trix.

Presens participans pro nomine ponitur: istos

Ista regunt casus: vt amans amator vel amatrix.

Cuilibet istorum poteris coniungere vini.

Dicit Auctor q; a verbis transitivis descendunt nomina verbalia in or desinentia. vt ab amo descendit hoc nomen amator amatoris. et etiam descendunt verbalia in trix desinentia. vt amatrix tris. Dicit etiam q; presens participium dictorum verborum aliqui ponitur pro nomine. vt amans. Et ista talia nomina regunt istos casus predictos. videlicet g^m ex natura actus conuersi in habitum. vt amator vini. amatrix vini. amans vini. Et exempla hec ponit cum dicit Cuilibet istorum poteris dare g^m casum cuilibet predictorum nominum.

Suntq; regendo pares predictis equiparantes.

Et cupidus ludi puer est: timidusq; flagelli.

Dicit Auctor q; dictiones habentes vim predictarum sunt pares. i. similes quantum ad modum construendi. vt puer cupidus ludi. q; pro et timidus flagelli. Nam iste dictiones cupidus et timidus habent vim nominum verbalium. ideo seruant vim earum in construendo.

De regimine genitiui ex vi cause efficiet artificialis

Artifici regimen datur hic: vt epistola pauli.

Dicit Auctor pponit determinare de regimine genitiui pro ut regitur ex vi cause. Et habet fieri multis modis. prout patebit inferi. Dicit ergo sic Regimen de g^m datur hic artificia. q. d. q; artifex regitur in g^m ab artificio ex natura cause efficientis. vt epistola pauli.

De regimine genitiui ex vi cause finalis

Quodq; fit ob causam regit hoc: velut ara triumphi.

Dicit q; dictio significans effectum regit eam rem propter quam factus est ex natura effectus cause finalis. vt busta parentum

De regimine genitiui ex vi cause efficiet naturalis

Effectus nomen iunges cause genitiuo.

Effectus culpe pudor est et pena reatus.

Hec regula fere similis est predicte. Nam et g^m iste regitur ex natura effectus cause efficientis. fere dico quoniam predicta regula de causa efficiente datur de rebus corporeis. ista vero de rebus incorporeis. vt patet intuenti.

De regimine genitiui ex vi cause formalis

Illud quod regitur et rector idem tibi signant.

Virtus vera dei nos crimine purget ab omni.

Dicit Auctor q; dictio recta et regens aliqui idem significant. et tunc g^m regitur ex natura identitatis. vt virtus vera dei. Nam vera virtus et deus idem sunt

De regimine genitiui ex vi cause materialis

Materiam signans iungatur: vt anulus auri.

Aut ablatiuum dabit ex vel de preeunte.

Dicit q; dictio designans rem materiatam regit ipsam materiam in g^m. vel in ablatiuo cum prepositione de vel ex ex natura effectus cause materialis. vt anulus auri vel de auro

De regimine genitiui ex vi relationis

Adde relatiuum: vt sunt dupla quaterna duorum.

Sic speciem generis: dic atq; genus speciei.

Dicit q; nomina relatiua que exemplificat in littera. vt duplum quadruplum species et genus regunt g^m ex natura correlationis siue demonstrationis. vt quaterna sunt dupla duorum. et species generis. et genus speciei. Hec intelligas de omnibus relatiuis. sed solum de illis de quibus exemplificat: videlicet de illis de quibus posita se ponunt et pempta se perimunt. vt duplum et quadruplum. species et genus. que relatiua sunt potius logicalia q; grammaticalia

De regimine genitiui ex vi partitionis.

Cum partitiuis numerum seriemq; locabis.

De regimine genitiui

Quilibet alter vter neuter duo quartus eorum.

Dicit q̄ nomina partitiua vt quilibet alter vter neuter ⁊ numeralia vt duo. ⁊ ordinalia vt quartus regunt post se genitiuū ex vi partitionis. vt quilibet istorum.

Pone gradum medium partitiō quando notatur.

Dicit q̄ medius gradus. id est. comparatiu⁹ quando partitiō notatur in locutione. cōstruitur cū genitiuo. vt cum dicitur fortior ianuenfū. Et nota q̄ subintelligitur nomen partitiuum. scilicet a quo nomine partitiuo regitur ille genitiuus.

Et partitiuum pones vbiq; locorum.

Dicit q̄ hoc aduerbium vbiq; cōstruitur cum genitiuo ac si esset partitiuum.

Sub partitiuis pronomina terna locabis:

Et volucrum canit hec: gemit illa: tacens manet ista.

Dicit q̄ hec tria. pronomina. scilicet hic ille ⁊ iste cōstruuntur cū gē. ac si essent partitiua.

Da gradui summo genitiuum plura notantem.

Est salomon populi ditissimus atq; viroꝝ:

Iste gradus geminos quandoq; regit genitiuos:

Esse solet nemorum regum ditissimus iste.

Dicit A. q̄ superlatiuū regit post se genitiuū pluralem vel singularem nominis collectiui. vt Salomon est ditissimus populi vel viroꝝ. Deinde dicit q̄ iste gradus superlatiuus aliquando regit duos genitiuos. vñ scilicet ex natura superlatiōis. alterum ex vi positiui. vt iste solet esse ditissimus regum nemorum. li regum ex vi superlatiōis. nemorum ex vi positiui.

Expositum poterit regimen tibi notificare.

Dicit A. declarat illud quod dicit. videlicet q̄ superlatiu⁹ gradus aliquando potest regere duos genitiuos. Et dicit q̄ regimen expositum poterit tibi notificare. q. d. q̄ tu poteris resoluerē superlatiuum in suū positiuū ⁊ aduerbium valde. Postea videas si positiuū potest cōstrui cum genitiuo. quia similiter ⁊ superlatiuū poterit cum dicto genitiuo cōstrui. verbi gratia. ditissim⁹ exponitur id est. valde diues. Et quia diues potest regere genitiuū. ideo ditissimus potest regere illum genitiuum. vt diues nemorum ⁊ ditissimus nemorum.

Idq; quod esse solet de consuetudine iungam.

Et caupo pistor horum schola siue capella.

Dicit A. q̄ non solum ea que principaliter sunt in actu. habent dictas regulas verificare. sed etiā id quod esse solet de consuetudine. licet modo non sit. habet obseruare dictas regulas. vt si dicā. pistor horum. licet modo non sit pistor. tamen pistor cōstruitur cum illo genitiuo horū ac si de presenti esset pistor eorum. Et est sciendum q̄ hec regula est cōmunis ad omnes predictas ⁊ subsequentes de regimine genitiui.

Leticie cathedram sub consuetudine ponam.

Dicit A. ego ponam sub consuetudine regimini predicti hanc constructionē cathedram leticie. Mas licet ista cathedra modo non demonstret leticiam. tamen quia consuevit leticiam demonstrare. cōstruitur cum genitiuo illo leticie ex vi demonstrationis essentie. ac si esset de presenti.

Additur excellens: flos florum virgo beata.

Quasi dicat q̄ nominatiuus singularis positus super genitiuo plurali regit illum genitiuū ex natura excellentie. vt flos florum.

His precium iunges: vt salmo trium solidorum.

Dicit q̄ dictio per quam significatur res apta vendi vel emi regit precium in genitiuo ex natura declarationis essentie. licet aliqui dicant ex natura precij.

Etatem iungo velut annorum puer octo.

Dicit A. ego iungam predicto regimini etatem. id est. cuius essentia habet specificari ex etate. hoc est. dictio significans rem habentem etatem regit gē. significancem determinatam quantitates illius etatis. vt puer octo annorum.

Mensuramq; notans: vt vasa trium modiorum.

Dicit A. q̄ nomina que habent specificari per mensuram cōstruuntur cū genitiuo ex natura rei mensurate. cū genitiuo dico determinante mensuram. ⁊ fm aliquos ex natura declarationis essentie.

Remq; representans regit hunc aut signa figurans.

In crucis hoc signo vel regis imagine signo.

Dicit A. q̄ nomen aliquid representans vel figurans cōstruitur cum genitiuo significante representatum vel figuratum ex natura repetitionis vel figuratiōis. vt in hoc signo cruce ⁊ in imagine regis.

De regiminib⁹
genitiui reduci
bilibus ad regi
mina principa
lia.

De regimine datiu

Per supplementum proprijs iunges genitiuum

Dalila sanfonis probat hoc iacobiq; maria.

Dicit A. q. p.ria nomina construuntur cum genitiuo non per se sed per suppletionē nominis appellatiui. vt dalila sanfonis s̄intelligitur vxor. ⁊ maria iacobi s̄intelligitur mater.

Multaq; comperies cuz possessiua resolues.

Dicit A. expediendo se de regimine genitiui prout regitur a nomine. q. tu comperies. id est. inuent es multa nomina in genitiuis casibus p̄structa. cum pro quando tu resolues possessiua. que qui dem in se implicant genitiuū primitiuū. vt si dicam⁹. Euandrius ensis. resoluitur sic. ensis euan dri. Et dicit q. fere omnes p̄structiōes predictae de genitiuo possessorie sunt vel reducibiles ad pos sessoriam. Nam s̄m̄. P̄sicianū omnis p̄structio que potest resolui per habens ⁊ possidens possessoria dicitur esse.

Additur oblitus meminī memor atq; recordor.

Hunc A. determinat de genitiuo prout regitur a verbo. Et dicit q. pertinentia ad memoriā ⁊ eorū deriuata. vt oblitus meminī memor ⁊ recordor. p̄struuntur cum genitiuo ex vi significatiōis ver bi. vt oblitus lectoris. id est. patior obliuionem lectoris.

Inter et est iunge: demes pronomina quinq;.

Intererit regis vt regnum iure gubernet.

Regine refert: vt viuat crimine pura

Dicit q. interest ⁊ refert p̄struuntur cū oib⁹ genitiuis casibus. preter cuz quinq; genitiuis casibus primitiuorum pronominiū. scilicet mei tui sui nostri ⁊ vestri. Exempla patent in littera.

Est intellectum pro pertinet additur istis:

Est patris matrisq; pie succurrere nato.

Dicit q. hoc verbum est quando intelligitur pro pertinet additur istis. scilicet predictis verbis. vt videlicet quod eodem modo p̄struuntur cum genitiuo sicut ipsa. Exempla patent in littera.

Hat regimen simile quod pertinet: officiumq;

Et custos rerum: sic et custodia rerum.

Dicit A. q. dicitio designans pertinentiā ⁊ officium construuntur cum genitiuo post se ex vi pertinetiæ ⁊ officij. Exempla patent in littera.

Et rectore caret genitiuis sepe localis

Cum nullum motum designes: dum p̄euntis

Sit numeri nomen: sit prime siue secunde:

Rotomagi studeas: vel romę deinde moreris.

Militie tamen atq; domi residebis humiq;

Dicit A. q. genitiuis aliquando a nullo regitur. sed absolute ponitur. Et dicit q. genitiuis loca lis sepe caret rectore. id est. dictione regente dum nullum motum designes. id est. dum iungi tur verbo significanti permanentiam vt sto ⁊ studeo. dum etiam motus localis sit p̄euntis nu meri. id est. singularis ⁊ sit prime siue secunde dēinationis. Exempla ponuntur in littera. Rotomo magi studeas. ⁊ cetera. Et nota q. hec regula est de p̄p̄is nominib⁹ locorū simpliciu. Adduntur tamen ista tria. videlicet militia dom⁹ ⁊ hum⁹. Ideo dicit auctor. militia tamen atq; domi resu debis humiq;

Vespere pascalis hoc poni more videtur.

Iste versus varias habet expositiones. Textus autem sic sonat. vespere pascalis. id est. illa dicitio vespere de qua legitur in officio paschali. cum dicitur. vespere autez sabbati ⁊c. videtur poni hoc mo re. quo scilicet predicta nomina localia.

De regimine da tiui ex vi posses sionis.

Possessum debes sociare genusq; datiuo

Cum verbo per quod substantia significatur.

Expedito de regimine genitiui. Auctor determinat de regimine datiuī. Et primo ponit regulam talem. Nomina significantia possessum seu rem possessam. vt equus ⁊ liber. Et nomina significantia genus seu parentelam. vt pater ⁊ sanguineus. p̄struuntur cū datiuo me diante verbo substantiuo sum es est. vt iste equus est mihi. ⁊ ille homo est pater tibi.

De regimine da tiui ex vi relati onis.

Sicq; relative voces hunc sepe gubernant.

Dicit A. q. voces relative. id est. logicales intellige vt dñs ⁊ seruus. gubernant hoc est regunt hūc scilicet datiuum mediante verbo substantiuo. vt iste est dñs mihi. ⁊ ille est seruus tibi.

De regimine accusatiui

His contrarietas societur proximitasq;

Isti dissimilis vicinus siue propinquus.

Dicit q nomina in contrarietas strarietatem. vt dissimilis inimicus. ⁊ proximitatem. vt vicinus et propinquus. construuntur cum datiuo. vt supra patent exempla.

In bilis aut in dus verbalia iungis eisdem:

Sic nobis christus amabilis est et amandus.

Dicit q nomina in bilis aut in dus desinentia. vt amabilis ⁊ amandus. construuntur cum datiuo. Exempla patent in littera. Sic nobis christus.

Dammum significans aut vtile: pone datiuo.

Hic patri gratus: hostiq; grauis dare debes.

Patri si profit illud quod subtrahis hosti.

Dicit q ponitur alia talis. Dictiones significantes damnum. vt grauis ⁊ tediosus. aut vtilitatem. vt gratus ⁊ amozosus construuntur cum datiuo. Exempla patent.

Istius regimen dabit acquisitio casus:

Mobis est passus: qui nobis cuncta creauit.

Mobis surrexit: qui nobis tartara fregit.

Dicit q acquisitio dabit regimen istius casus. quasi dicat q datiuus aliquando regitur ex natura acquisitionis. vt patet in exemplis positis in littera. Et exponitur nob. i. ad vtilitatem nostram.

Verbo sepe duos dabis acquirendo datiuos:

Hec mihi sunt lucro: sunt vobis cetera damno:

Acquisitiua notes: quibus acquisita videto.

Dicit q verbum acquisitiue positum sepe regit duos datiuos. vnum ex natura acquisitionis alium ex natura cause finalis. vt hec mihi sunt lucro. Ideo notanter subdit. Acquisitiua notes. quasi dicat q in tali constructione tu debes notare acquisitiua ⁊ ea que sunt acquisita. verbi gratia. hec mihi sunt lucro. id est. hec sunt mihi ad lucrum.

Sepe resoluus in ab: huic visus visus ab illo.

Dicit q datiuus sepe resoluitur in ablatiuum cu prepositioe a vel ab. vt visus huic. id est visus ab hoc

His preceptiua quartisve potes dare verba.

Iungesq; fari signant vel significare.

Hec tibi clarifico signo vel tenoro scribo.

Erudio doceo iubeo simul instruo disco.

Ac introduco tebes coniungere quarto.

Dum tamen acquiris decet hec sociare datiuus.

Dicit q pertinentia ad precipiendum. vt iubeo. ad loquendum. vt dico. ad notificandum vt clarifico: possunt construi cum datiuo ⁊ cum accusatiuo. vt ego iubeo tibi hoc. dico tibi verum. clarifico tibi argumentum. Et sic de similibus.

Obuus atq; viam vio ve simul heu quoq; iungam.

Dicit q hoc nomen obuus. a. um. ⁊ hoc aduerbium obuam. ⁊ hoc verbum obuio obuus. ⁊ he due interiectiones significationis dolentis. scilicet ve ⁊ heu construuntur cu datiuis casibus. vt obuus tibi. obuam illi. obuio vobis. heu tibi. ve illi.

Contigit accidit euenit et placet adde datiuo.

Et libet atq; licet liquet et vacat adde datiuo

Dicit q ista vba in lra posita ⁊ similia possunt construi cu datiuo. vt mihi placet scribere

Accusatiui regimen subiungitur istis.

Quasi dicat q dicto de regimine datiuo. dicendum est de regimine accusatiui.

Sepe quod est partis: toti datur: et regit illam:

Est tibi synecdoche: quando faciem nigra: dentes

Alber: nuda pedes: mulier redumita capillos.

Dicit q sepe proprietates partis attribuitur toti. ⁊ totum regit illam partem in accusatiuo per fi

De regimine datiuo ex vi acquisitionis

De vi regimine datiuo

De regimine datiuo a tribus non principalibus quod fit ex vi sue significationis

De regimine datiuo a tribus impersonalibus quod fit ex vi acquisitionis

De regimine acti

De regimine accusatiui indifferenter a nomine et a verbo quod fit ex vi positionis sufficienter in intellectu

De regimine accusatiui

De regimine ac-
cusatiui a verb
regentibus du-
os accusatiuos
simul ex vi trā-
sitionis.

guram. que dicitur synecdoche. vt mulier nigra faciem.

Multotiens verbum fert significata duorum:

Voce gerundiui solet vnum significari.

Accusatiuos hoc verbum dat tibi binos.

Dum manet actiuum: sed et alter habetur eorum

Qui si iungatur passiuo non variatur

Dicit q multotiens vnū verbum habet significata duorum verborum. quorum vnū solet significa-
ri per vocem gerundiui inclusi in significatione dicti verbi. vt doceo te grāmaticam. id est. doceo te
tradendo grāmaticam. Deinde dicit q hoc tale verbum dat tibi binos accusatiuos. dum mane-
at actiuum. Et hoc dicit. quia si esset passiuū non possz regere duos accusatiuos. vt doceor. Dicit
rea dicit. q alter illoꝝ duoz accusatiuoꝝ qui regitur ab actiuo nō variatur. id est. non mutatur si
iungatur passiuo. vt doceo te grāmaticam. tu doceris a me grāmaticam.

De regimine ac-
cusatiui ab infi-
nitiuo verboruz
regentiū duos
accusatiuos.

Infinitiuui natura modi sociatur.

Impersonalis tamen hinc modus excipitur.

Dicit q infinitiuui verborum personaliū ante se regunt accusatiuū ex natura infinitiuui. Notanter
dico verborū personaliū. quia infinitiuui verborum impersonaliū non hnt ituz modū pstruendi. Et
hoc est quod A. dicit. Impersonalis tamē hinc mod⁹ excipitur.

Hinc datur exemplum tibi triplex: dico magistrum

Discipulos mores placidos de iure docere.

Dodo ponit A. exemplum triplex. id est. exemplum triplicis accusatiui. de quo tractatum est in
duabus regulis proxime dictis ⁊ dicit. Ego dico magistrū docere de iure discipulos placidos mo-
res. Quomodo autem regantur illi tres accusatiui. declarat in sequentibus.

De vi regimis
accusatiui ab i-
finitiuo

Infinitiuui natura regit pꝛeuentnem.

Doctrinaz capiens regitur vi transitionis.

Hocq; gerundiuum tradendo dicit ibi clausum

Cuius vi regitur casus qui non variatur.

Dum per passiuū vocem volo dicta resolui.

Aut illic positi regit hunc vis propria verbi.

In his verbis A. declarat ex qua natura reguntur illi tres accusatiui de quibus tradidit exem-
plum illud scilicet dico magistrū discipulos mores placidos de iure docere. Et dicit q primus ac-
cusatiuus scilicet magistrū regitur ab illo infinitiuo docere ex parte añ ex vi infinitiuui. Postea di-
cit q capiens doctrinā. i. accusatiuo⁹ representās doctrinam in capiente. videlicet discipulos regi-
tur ab illo infinitiuo docere ex parte post ex vi transitionis. Demū dicit q in tali pstructione indu-
ditur illud gerundiuum tradendo. sicut ante dictum est in illa parte. Multotiens vbi ⁊c. ⁊ ex vi
illi⁹ gerundiui tradendo regitur ille actiūs mores placidos. qui actiūs nō variatur dū fit puerla lo-
cutio de actiuo in passiuū. Aut q ppria vis verbi positi in pstructione illa regit hunc scilicet accu-
satiuū vltimatum. Et sic non expedit q regatur ex vi gerundiui.

De regimine ac-
cusatiui a verb
actiuif ex vi trā-
sitionis

Accusatiuis data per vim transitionis

Si vox concordet: actiuā frequenter habebis.

Dicit A. q verba regentia post se accusatiuū ex vi transitionis frequenter habentur actiuā si vox
concordat. Hoc est si habeat vocem actiuā. videlicet si desinat in o. Et hoc fit ppter aliqua vpp-
nem actiuā. non tamen habent vocem actiuā.

Verbo composito casum quandoq; locabis

Quem dat componens: vt vis exire penates.

Quasi dicat q verba composita ex ppositionib⁹ aliquando regunt accusatiuū aut alium casum ex
vi ppositionis compositę. vt vis exire penates. ille accusatiuus penates regitur ab illo verbo exire
ex vi ppositionis compositę. Componitur enim ex eo ex extra corrupto ⁊ eo is. Potest tamen eo
poni ex ex ⁊ eo is ⁊ regere post se ablatiuū. vt in Esop. Semen exit humo.

De regimine acti-
a vbi impersona-
lib⁹ actiue vocif
regenti b⁹ actiū ⁊
geniū simul. geniū
ex vi effect⁹ cāc
efficiēt ⁊ actiū
ex vi trāstitionis

Penitet et ted et miseret piget et pudet: ista

Accusatiuos sibi iungunt et genitiuos:

Natura primum: sed transitione secundum.

De regimine accusatiui

Auctor dicit q̄ verba in littera posita intransitiue construuntur cum accusatiuo ex parte añ ex natura sue impersonalitat̄is siue ex natura actus receptibilis per modum vt in quem. ⁊ a parte post construuntur cum genitiuo ex natura transitionis siue ex natura effectus cause efficientis. vt me penitet peccatorum.

Accusansq; modo damnansq; locatur eodem.

Quasi dicat q̄ verba pertinentia ad accusandum. vt accuso ⁊ inculpo. ad damnandum. vt damno ⁊ conuenio. construuntur cum accusatiuo ⁊ genitiuo. vt accuso te lese maiestatis. ⁊ conuenio Petrus pene capitis.

Verbaq; sumpta foris christi bonus ardet amorem.

Dicit q̄ verba sumpta foris. id est. transumptiue regunt post se accusatiuum. vt bonus homo ardet amorem christi. id est. ardens amat.

Que sine persona sunt: atq; gerundia iungis:

Si tamen a verbo quod transeat illa creabis:

Mattheum legitur: psalmos erat ante legendum.

Dicit q̄ verba sine persona. id est. impersonalia necnon gerundia ⁊ supina venientia a verbo quod transeat. id est. a verbo regente accusatiuum post. construuntur cum accusatiuo ex parte post. vt a me legitur Mattheum. ⁊ ante erat legendum psalmos.

Postulo posco peto vobis rogo flagito celo

Exuo cum vestit monet induo calcio cingo

Accusatiuos geminos hec verba requirunt.

Hunc dant passiuia: quem verba volunt ibi clausa:

Seu quem vis verbi sibi postulat associari.

Dicit auctor q̄ verba in littera posita requirunt duos accusatiuos. vt postulo te veniam. Preterea dicit q̄ passiuia dictorum verborum regunt post se vnum de duobus dictis accusatiuis illum scilicet quem regunt verba ibi clausa. id est. verba gerundia in dictis verbis inclusa: siue illum quem propria vis verbi. id est. propria significatio verbi postulat sibi associari. vt exuo a te tunicam.

Ornatus verbum spacij moręq; gubernant

Accusatiuos vocum: que talia signant.

Te vesti tunicam perges iam milia septem.

Dicit A. q̄ verba pertinentia ad ornatum vt vestio. ad spacium vt vado ⁊ pergo. ad moram vt sto et maneo. gubernant. id est. regunt accusatiuos vocum hoc est dictionum. que signant. id est. significant talia predicta. videlicet ornatum spacium moram. vt patet in his exemplis. Ego vesti te tunicam. tu pergis iam milia septem. Ego steti tecum duos menses. Veruntamen sciendum est q̄ in his duabus ultimis constructionibus subintelligitur ista prepositio per.

Sepe regente caret vite modus: idq; probato:

Vir bone viue deum: sic viues secula cuncta.

Dicit A. dicit q̄ accusatiuus representans modum vite seu modum viuendi sepe caret dictione regente. id est. ponitur absolute. vt patet in exemplis auctoris.

His obliuiscor iunges meminęq; recordor.

Quasi dicat q̄ verba pertinentia ad memoriam possunt construi cum accusatiuo casu. vt ego recordor lectionem. Super isto passu nota q̄ verba predicta possunt construi cum genitiuo cum accusatiuo ⁊ cum ablatiuo. sed aliter ⁊ aliter. Nam si construuntur cum genitiuo vel ablatiuo pars rei denotatur. vt recordor lectionis vel lectione. Et est sensus. memorie habeo partem lectionis ⁊ nō totam lectionem. Si vō construuntur cum accusatiuo tunc denotamus totum. id est. recordor lectionem. id est. scio totam lectionem. Unde gratianus. Si diuersifices rem rei; res recordor. Tuncq; rei cum pars tñmodo scita recordor. Tuncq; recordor eam cum pfecte scio totam.

His iungas iuuat atq; decet delectat oportet.

Sententia est q̄ verba in littera posita construuntur cum accusatiuo. vt me delectat legere.

Oq; sibi quartum solet heu quoq; iungere casum.

Dicit q̄ he due dictiones o ⁊ heu solent regere accusatiuum. vt o Petrum virum infinite prudentie. heu me infelicem.

Adde per et similes per vicos itur ad vrbes.

Quasi dicat q̄ ista prepositio per ⁊ alie volunt accusatiuo casui deferuire. ponitur exemplum in littera. per vicos itur ad vrbes.

Inq; notans contra quarto solet esse locata.

De regimine accusatiui a partibus indeclinabilibus ex vi sue significationis

De regimine ablatiui

Dicit q̄ ista prepositio in q̄n ponitur pro contra. seruit accusatiuo. vt vado in hostes. id est. cōtra hostes. Item in non solum constructur cum accusatiuo put valet tñi sicut contra. s̄ etiā alijs decē modis. Primo q̄n p̄struitur cū verio importate motū ad locū. vt vado in domū. Secundo q̄n notat inherentiā siue tendentiā i aliud. vt credo i deū. Tertio q̄n notat similitudinem. vt ille locut̄ est in hec verba. i. ad similitudinē illoꝝ verboꝝ. Quarto q̄n denotat mutationē. vt tom? p̄uersa est in cineres. Quinto quando notat expositionem. vt Beda scribit in Marcum. Sexto quando notat affectum. vt ille est bonus in amicos. id est. habet bonam affectionem circa amicos. Septimo quando denotatur euentus. vt illud euenit in damnum suum. Octauo quando capitur pro vsq̄. vt in euangelio. Qui odit animam suam in hoc mundo in vitam eternam custodit eaz. id est. vsq̄ ad vitam eternam. Nonno quando constructur cum dictione eternitatem temporis designante. vt iusti in perpetuum viuunt. Decimo quando constructur cum dictione longitudinem temporis im portante. vt ille propheticizat in longa tempora. Unde versus. Contra siue locum notat in tendit si milatur. Mutat et exponit simul afficit euentq̄. Usq̄ subauditur infinitatq̄ diurnat. Unde in vicibus sic in quarto sociabis.

Huncq̄ gerundiuū casum veteres posuere

Et supponentem quod multorum tenet vsus.

Dicit q̄ gerundia ante se p̄struuntur cum accusatiuo casu. et hoc fin antiquos. vt in p̄uertendo populos in vnum. hoc etiam tenet vsus antiquoꝝ et modernoz multozum.

De absolutiōe
accusatiui

Sepe regente loci nomen caret vt babylonem

Rusq̄ domum vel militiam rex vadit humumq̄:

Nomina que villis sunt appropriata locove.

Qui minor est: seruant hanc normam: sunt et eisdem

Rus et militia domus ac humus associanda.

Dicit A. q̄ nomina localia sepe adverbialiter ponuntur in accusatiuo casu. vt rex vadit babylonē Postea declarat istam regulam dicens q̄ nomina que sunt appropriata villis et ciuitatibꝫ. vt tononia. et q̄ sunt appropriata loco qui minor est. vt puta castris burgis. seruant normā predictā. Et ista quattuor appellatiua rus domus humus et militia sunt associanda predictis.

De regimie ab
latiui

Ablatiuozum regimen subiungitur istis.

Expedito de regimie accusatiui regimen ablatiuozum subiungitur. Tamen aliqui habent prius hunc versum.

Quoq̄ sibi quintum quandoq̄ solet regere casum.

Et merito q̄ ablatiuus sequitur vocatiuū et vocatiuus precedit. Sententia est q̄ hoc aduerbium o solet regere quintū. i. vocatiuū casum q̄nq̄. i. aliq̄n. videlz. q̄n est aduerbiū vocati. vt o Petre.

De regimie ab
latiui ex vi ex
cessus

Tres notat esse gradus qui comparat: inde notabit

Multimodum regimen qui rem discernit aperte:

Bitior est auro sapiens salomone sibylla:

Per magis expone regimenq̄ videbis aperte.

Est auro diues regina magis salomone.

Dicit A. ponit regulas de regimine ablatiui. Et dicit sic. Ille qui comparat. i. comparationē facit notat gradus comparatiōis esse tres. s̄. positiuū comparatiuū et suplatiuū. Et inde qui discernit aperte rem. videbit multimodū regimen ipsius. s̄. ablatiui. Nam in p̄structione attenditur regimen positiuū comparatiuū et superlatiuū. Deinde ponit exemplum de comparatiuo dicens. Bitior est auro sapiens. Et hoc exemplum potes exponere per magis aduerbium et eius comparatiui positiuum Dicit. per magis expone. q̄. d. expone dictam p̄structionem per magis. et postea videbis regimen aperte. Et hoc exponitur ab auctore. Est auro diues regina magis salomone. Ecce iste ablatiuus salomone regitur ex vi comparatiui. Et ille ablatiuus auro regitur ex vi positiui. et cetera.

Est ablatiuus demonstrans quantus habetur

Excessus: regit hunc excessum dictio signans.

Hoc lignum digitis excedit quattuor istud

Hoc lignum digitis est maius quattuor isto.

Dicit A. ponit aliam regulam dicens. q̄ ablatiuus denotans quātitatē excessus regitur a dictione denotante quātitatē ex natura quātitatē excessus. Et ponit exēpla tam de noie q̄ de vto. que te se patet.

De regimie ab
latiui ex vi esse
crus cause

Remq̄ notans fieri: regit id quo res ea fiet:

Orator verbis vincit vir bellicus armis.

De regimine ablatiui

Dicit q̄ dicitio denotans aliquid fieri. regit illud mediāte quo fit ex natura cause formalis siue instrumentalis in ablatiuo casu. vt patet in exemplo auctoris.

Mobile mensuram designans addere debes:

Longum sex pedibus lignum latumq; duobus;

Dicit q̄ adiectiua importantia mensuram construuntur cum ablatiuo casu. vt patet in exemplo auctoris. ex natura mensure vel quantitatis.

Verbum materiam causam spacium precium ve

Aut tempus signans: ablatiuos regit horum

Que predicta notant: vt frenum fabricat cre,

Ista pudore tacet: stadijs sex distat ab vrbe.

Nocte morans tota panem nummis tribus emi.

Dicit q̄ dicitio denotans materiam vt fabrico fabricas. vel causam. vt sileo siles. vel spacium. vt disto distas. vel precium. vt ceno cenis. aut tempus. vt moror moraris. construuntur a parte post cū ablatiuo casu importantibus vel spectantibus supradicta videlicet materiam causam spacium precium vel moram. Exempla patent in littera.

Nomen eis adiunge modum quod signat agendi:

Accentu plura proferre sole mus acuto.

Dicit q̄ dicitio designans modum agendi regitur in ablatiuo ex natura cause formalis vt solem proferre plura accentu acuto.

Sepe potestatis nomen subiungitur istis

A rex hierusalem domum dono b salutem.

Dicit q̄ dicitio significans proprietatem et potestatem. vt rex domus dux. regunt ablatiuum ex natura effectus cause efficientis. vt a id est. andreas vel alius cuius nomen inchoetur ab a. rex hierusalem dono domini. regitur ex natura predicta.

Synecdochen iungas vt vultu virgo decora.

Dicit q̄ ablatiuus interdum regitur per figuram que dicitur synecdoche. Exēplū patet in littera

Ornatum subdis: indutus vestibus albis.

Dicit q̄ dicitio significans ornatum regit ablatiuum ex natura ornatus siue ex natura cause materialis. vt indutus vestibus albis.

Toti da partem: subiecto proprietatem.

Sed laudem iunge vel vituperamen vtrinq;

Vir manibus validis et virgo crinibus albis:

Vir tertra fragili: vel forma femina turpi.

Dicit q̄ totum regit eius partem et subiectum proprietatem suam in ablatiuo ex natura declarationis essentie. Sed vtrinq; id est. tam a parte q̄ a proprietate iunge dictionem importantē laudem vel vituperium. quia nec totum posset regere partem simpliciter nec subiectum proprietatem nisi a dictione laudis vel vituperij. vt patet in exemplis. vir manibus validis. et femina crinibus albis. Similiter exponit alium versum sine additione.

Mobile vel verbum designans proprietatem:

Sextis constructur per quos ea significatur.

Aut instrumenti vel cause nomina iunge.

Cursu festinus: fulget virtute modestus.

Est velox pedibus blando sermone facetus.

Viribus inuictus: properat pede: voce benignus.

In istis versibus auctor dicit q̄ nomen adiectiuum vel verbum designans aliquam proprietatem constructur sextis. id est. ablatiuo. per quos proprietates significatur ex natura proprietatis. Postea subdit et dicit q̄ nomina instrumentorum vel cause etiam iunguntur predictis. Nam ipsa construuntur cum ablatiuo ex natura instrumenti vel cause. Exemplum patet in littera.

Rem q; carere notans: ablatiuum regit eius.

Et pena careat homo: purus crimine viuat:

Dicit q̄ dicitio denotans carentiam regit ablatiuum specificantem illam carentiam ex natura cause materialis. Exempla patent in littera.

De regimine ablatiui ex vi demonstrationis essentie.

De regimine ablatiui

De regimine ablatiui a quibusdam verbis in personalibus ex vi pertinetie significate p modum vt ab alio

Inter et est iuncta tibi dant pronomina quina

Intererit nostra vestraq; meaq; tuaq;

Atq; sua: normam refert seruabit eandem.

Dicit q hoc verbum intererit constructur cum quinq; ablatiuis pnomiu possessiuoz. s. mea tua sua nostra et vestra Textus est clarus. Deinde dicit q hoc verbu refert eandem normam seruabit

Plenus inops casum dant istum siue secundum

Vinum vel vino duo tollia plena videto

Pauper egenus inops vino vel panis egebit.

Dicit q dictiones importantes plenitudinem vt plenus et diues et etiam paupertatem vt pauper inops et egeno constructur cum ablatiuo siue genitiuo vt patet in littera.

Dignus cum potior fungor vescor fruor vtor.

Et careo iungo casui tantummodo sexto

Dicit q verba in littera posita constructur cu ablatiuo. Nota tñ q repiuntur cu gto constructa.

Hos casus de pre coram sociisq; gubernant.

Dicit q iste prepositiones de pre coram et sociis seruunt ablatiuo casui.

Cum super est pro de: sexto decet hanc sociare.

D. v. q ista ppositio sup qñ ponit p de. fuit ablatio. vt i regilio. Vltia sup primo rogitas. i. d. primo

Iste datur casus passiuus ab preeunte:

Cernitur hic a me quandoq; videbor ab illo.

Dicit q iste casus scilicet ablatiuus datur passiuus cum prepositione a vel ab ex natura actus illi si ab altero. vt patet in exemplis. Cernitur hic a me. et cetera.

Vel si susceptum quid signes siue recessum

Sic a te disco libros: a teq; recedo.

Dicit q verba pertinentia ad aliquid suscipere ab aliquo. vel ad recedere ab aliquo. regunt ablatiuum cum prepositione a vel ab ex natura recepti vel separationis. Exempla patent in littera.

Sunt ablatiui plures rectore soluti

Discere discipuli debent doctore legente.

Dicit q plures sunt ablatiui. qui aliqui ponuntur absolute. vt in hoc exemplo. discere discipuli debent doctore legente. Item ablatiui positi absolute in designatione sequentie taliter se debent hic q adiuu sunt duo expresse vel implicite. quorum vnus debet esse participialis expresse vel implicite. vt dicendo. magro legente pueri pfiunt. Dicitur notanter duo ablatiui expresse vel implicite qz aliqui solū vnus expresse ponitur. Et hoc contingit qñ talis ablatiuus est participiu vbi excepte actionis. vt plucite intrandū est domū. vbi subintelligitur alter ablatiuus. s. deo vi natura. et sic valet illam. deo vel natura plucite intrandū est domū. Dicitur q vnus illoz debet esse participialis. qz si ambo essent nominales oratio esset incogrua. nisi vnus illoz poneretur loco participii. Hinc est q incongrue dicitur. Domine asino fortes currit. Dicitur nisi vnus ponatur loco participii. qz dicitur sic. deo duce viam ad te. hic ponuntur duo ablatiui nominales absolute sed vnus. s. deo ponitur loco illius participii ducete. Similiter aliqui pot subintelligi participiu. vt deo comite visitabo limina reginis gloriose. i. deo existente comite. Etia aliqui repitur vnicus ablatiuus absolute in designatione sequentie dummodo tamē ille equiualeat duobus. vt ibi. dicto de genere dicitur dum est de specie. vbi ille ablatiuus dicto valet tñ. id est. dictione facta.

Atq; loci nomen quandoq; regente carebit.

Roma militia vel humo vel rure domoq;

Rex venit: atq; means normam seruabit eandem.

Roma rothomago veridone meabit athenis.

Seruat idem verbum sine motu: dum sociatur

Nomen plurale: vel cui sit regula terne.

Qui modo rure canit vernone canit vel athenis

Dicit A. q nomē loci aliqui ponitur aduerbialiter in ablatio casu. videlicet qñ iungitur cu vto significate motu d loco. vt vicio et recedo. ac etia cu vto significate motu p locu. vt meo et traseo. Id dicit Atq; means. Deinde dicit q idē fuit vbi sine motu. i. ablatio aduerbialiter positur qñ nomen loci tñ pluraliter declinatur. vt athenis et venetie. vel nomē loci ē tertie declinationis. vt auinio auinio. qñ iunguntur vto significati pmanētia. vt puta venetis scribo De his exempla patent in littera

De regimine ablatiui a pre in declinabili scilicet a prepositione ex vi prepositionis.

De regimine ablatiui a vto mediante prepositione a vel ab ex vi transitionis

De absolutioe ablatiui

De regimine obliquorū a participio

Ad nomen positum sic sepe relatio fiet:

Et vado romam: que menibus eminent altis,

Dicit q̄ ad nomina localia sic posita sepe fit relatio. vt vado romā. que menibus eminent altis.

Queris: si possit adiectiuum sociari,

Et debet doctas bonus ire scholaris athenas

A. videtur respondere cuidam questionī. et mouet eam dicens. Tu queris. si adiectiuū possit sociari nominib⁹ adverbialiter positis. vt doctas athenas. Et videtur affirmare vigore exempli.

Per quo qua vel vbi fit questio siue per vnde.

Dicit q̄ questio. i. interrogatio fit de circūstantijs localib⁹ p̄ hec aduerbia. s. quo qua et vnde.

Illuc illo foras: huc istuc pergis eoq;

Hic intro iungas: hac illac pone meando.

Hic illic istuc intus foris est et vbiq;

Hinc illinc istinc remeat foris intus et inde.

Hec sunt aduerbia que respondentur predictis quattuor interrogationib⁹. Sed illa que sunt in primo paragrapho respondentur ad quo et similia. Illa de secundo. ad qua. Illa de tertio. ad vbi. Illa de quarto ad vnde.

Participans quod in ans vel in ens fit: dicitō presens.

Tus vel sus dat preteritum: rus dusq; futurum.

Dicit A. incipit determinare de regimine quod fit per participia. Et primo docet cognoscere participia per eorum terminatiōes et tempora. Et dicit. Tu dicitō participans. id est. participium quod fit in ans vel in ens. vt amans et legens esse presens. id est. presentis temporis. Et illud quod fit in tus in sus in rus esse preteritum. id est. preteriti temporis. vt amatus et amplexus. Et illud quod fit in rus et in dus esse futuri temporis. vt amatur et amād⁹.

Quere per actiua presens in rusq; futura.

Que dabit actiuum dabit hec eadem tibi neutrum.

Sunt per passiuā tibi cetera significanda.

Dicit q̄ participia presentis temporis et futuri in rus descendunt a verbis actiuis. Cetera. id est. in sus in rus et in dus descendunt a verbis passiuis siue passiuam vocem habentibus.

Reponens terna tibi dat: commune quaterna.

Quasi dicat q̄ verbum reponens habet tria participia vnu in ans vel in ens. et vnu in tus in sus vel in rus. et aliud in rus. Preterea dicit. q̄ verbū commune habet quattuor. s. tria predicta et vnu in dus.

Lex tamen est talis: q̄ que caruere supinis

Non possunt rectum per rus formare futurum.

Dicit q̄ verba que carent supinis. non possunt formare participium in rus. Et ratio est. quia participium in rus formatur a supino.

In verbi genere que sit significatio quere:

Hinc tibi multimodum credas regimen reserandum.

Postq̄ A. docuit cognoscere participia. Hunc docet regimen eorum. Et dicit in p̄dictione. q̄ que cuius casum regit verbum a parte post. eundem regit eius participium ex eadem parte ex eadem natura. Et ex hoc patet multimodū regimen participiorū.

Dum mutat regimen fit participans tibi nomen:

Dum perdit tempus: dum comparat: associamus

Istis compositum: dum simplex sit tibi verbum.

Dicit A. q̄ participiū quattuor modis trāsit in nomē. Primo mō qm̄ mutat regimē. hoc ē qm̄ regit aliū casum q̄ dicitur a quo descendit. vt docet grammatice. Secundo mō qm̄ perdit tps vt si dicatur. homo honorandus. id est. dignus honoris. Itē qm̄ comparatur. vt docet doctior doctissimus. Deniq; quando componitur cum dictione cuius qua non componitur suū verbum. vt indoct⁹. nō enim inuenitur indoct⁹ indoct⁹.

St post predicta constructio iure locanda.

Hoc est nonum capitulum in quo auctor determinat de constructione. Et primo se continuat cum precedentibus dicens. Constructio est ordinanda iure post predicta.

De regimine obliquorū a participio

Capitulum nonum est in generali de constructione

De constructione

In geminas partes constructio scinditur: illi
Transitio debet intransitioq; subesse.

De constructione
transitiua

Dicit q; constructio diuiditur in transitiuam ⁊ in intransitiuam.
Cum partes: per quas constat constructio plena
Signant diuersa: constructio transeat illa.
Iudicium fit idem tanquam diuersa notando.

De constructione
transitiua simplici ⁊ constru-
ctione transiti-
ua retransitiua

Sententia est q; illa constructio est transitiva que constructibilia habet significatia diuersa. vt ego
amo Petrum. Deinde dicit q; idem iudicium est de constructionibus habentibus constructibilia signi-
ficantia diuersa. vt ego amo Petrum. vel tanq; diuersa. vt ego amo me. Marcus videt se.

Hanc in membra duo distinguere conuenit: eius
Sunt species: simplex que transit: queq; retransit.

Dicit q; transitiva constructio diuiditur in duo membra. videlicet in simplicem transitiuam ⁊ in re-
transitiuam. Simplex transitiva fit per vnum verbum. vt amo teum. Retransitiua fit per duo ver-
ba. vt amo Petrum vt ipse amet me.

De constructione
intransitiua.

Est intransitio tibi per predicta notanda.

Dicit q; constructio intransitiua est illa. cuius constructibilia significant idem. vt homo est animal. vel
tanq; idem. vt bos est leo. quia denotatur q; bos sit leo:

De constructione
intransitiua simplici. ⁊ de constru-
ctione intransi-
tiua reciproca

Per binas species hanc distingues: quia simplex
Hanc intransitio pariterq; reciproca scindunt.

Hanc diuidit constructionem intransitiuam dicens. q; constructio intransitiua diuiditur in simplicem
intransitiuam. Et hec est in qua constructibilia significant idem vel tanq; idem sine aliqua reciprocatione vel reflectione actus in idem a quo exiit. vt ego video. ego curro. Et in reciprocam intransitiuam. Et hec est in qua constructibilia significant idem vel tanq; idem ⁊ cum hoc actus denotatur transire in idem a quo exiit. vt video me.

Ecce per exempla tibi res est notificanda:

Hic socium superat: vel marcum tullius orat.

Exorat marcum cicero q; diligat ipsum.

Tullius est marcus: bos est leo: capra iuuenus.

Seregithic: ego me: tu te: nos diligimus nos.

Isti se sociant: vos autem diligitis vos.

Dicit q; illa que iam dicta sunt de constructione sunt tibi notificanda per exempla que sequuntur. Hic
superat socium. est exemplum de constructione transitiua vbi constructibilia significant diuersa. Tullius orat
Marcum. est exemplum de constructione transitiua vbi constructibilia denotatur accipi per diuersis. Cicero ex-
orat Marcum q; diligat ipsum. est exemplum de constructione transitiua retransitiua q; in ipso denotatur sic
ri retransitio. Tullius ⁊ Marcus. est exemplum de constructione intransitiua simplici vbi constructibilia significant
idem. Bos est leo. est exemplum de constructione intransitiua simplici vbi constructibilia denotatur accipi per eodem
capra est iuuenus. est exemplum de eadem constructione. Hic regit se. ego rego me. tu regit te. nos diligimus nos. nos
isti sociant se. vos diligitis vos. sunt exempla de constructione intransitiua reciproca. q; actus verbi denota-
tur reciprocari in idipsum a quo exiit.

De constructione
transitiua actu-
um. ⁊ constru-
ctione transiti-
ua personarum

Actus transitio personarumq; notentur.

Quasi dicat. q; duplex est constructio. scilicet actuum ⁊ personarum. Nota q; constructio transitiua actuum est duplex
Nam aliqui fit per actum vehementer transit. videlicet per obiecta actiua ⁊ alia. Et aliqui fit per actum non vehementer
transit. videlicet per obiecta neutra ⁊ alia. Itē constructio transitiua personarum aliqui fit per rectum ⁊ obliquum. vt
capa Petri. Aliquando per duos obliquos. vt capam Joannis. Constructio transitiua actus notatur per predicta
et personarum per sequentia.

Quando non transit actus: nec passio cuiquam

Inferitur: nunquam transit constructio plena:

Filius alphet iacobiq; maria quiescunt.

Dicit q; illa constructio in qua non ostenditur actio transire ⁊ passio inferri ab vna persona in ali-
am non est plene transitiva. sed potius intransitiua. Et illo probatur exemplo. Filius alphet iaco-
biq; maria quiescunt. Hic non ostenditur actio transire. nec passio inferri ab vna persona in aliam.
ideo non est plene transitiva. Nota tamen q; cum dicitur filius alphet ⁊ maria iacobi fit constructio
ctio personarum.

De constructione

Qonstrue sic: casum si sit prepone vocantem

Postq̄ A. diuisit constructionē & ipsius membra declarauit. Nunc docet ordinare dictiones in constructione. Et dicit. Tu construe sic. id est. vt sequitur. Et prepone casum vocantem. id est vocatiuū si sit. quasi dicat q̄ in construēdo tu debes incipere a vocatiuo casu si sit positus in constructione.

De ordinatiōe constructibiliū in constructiōe fin situm localem preponēdi et postponēdi.

Ad hoc rectum pones: hinc personale locabis

Verbum: quod primo statues: si cetera desint.

Dicit q̄ post vñ tu pones mor. i. incōtinēti rectū. i. intm̄. Dehinc. i. postea. tu locabis psonale vñ qd̄ primo statues. i. quod principale dices. si cetera desint. i. si nihil aliud sit qd̄ ponitur in constructione tunc incipies constructionē a vto psonali prime vel secūde psonē cū nō subintellecto.

Tertius hinc casus et quartus sepe sequuntur

Dicit q̄ post verbum primo positum sepe locatur datiuus & accusatiuus.

Aut verbo subdes aduerbia: subde secundum

Casum rectori: debet vox prepositiua

Quarto preiungi vel sexto: quem regit ipsa.

Dicit q̄ aduerbia debet immediate poni post vñ suū. Et nota q̄ aliq̄ sunt q̄ debet pponi. vt p̄p̄ta negatiua interrogatiua relatiua dubitatiua & q̄dā alia. Deinde dicit. Ibide secūdu casum rectori. q. d. q̄ ḡt̄s casus debet immediate poni post illā dictionē a qua regitur. Postea dicit q̄ vox p̄p̄siua vñ p̄iugi quarto vel sexto que ipsa regit. q. d. q̄ prepositio debet preponi suo casui. vt in exam plo. Petre magister vult hodie nobis lecta declarare fin capacitātē ingenij nostri.

Infinitiuum persone siue quibusdam

Ves adiectiuus: vt sunt habilis piger aptus.

Hanc olim pulchram veteres dixerē figuram.

Dicit A. q̄ a verbis personalib⁹ motum seu inclinationē animi significātib⁹ dare debet vñ infini tiuum. vt volo scribere. Similiter & quibusdam adiectiuus. vt sunt ista habilis piger aptus. Postea dicit q̄ veteres olim dixerē hanc figuram pulchram. id est. hanc pulchrā modū loquē di. vt habilis currere. id est. ad currēdū. ego sum aptus scribere. id est. ad scribēdum.

De impedimen tis contra debi tum modū or dinandi constru ctibilia. Et de huiusmōi deter minatur vsq̄ in finem.

Verba que sunt debet iubet audeat vultq; potestq;

Mititur et temptat dignatur scitq; monetq;

Incipit et tedet piget et pudet atq; meretur;

Et properat gaudet delectat penitet vrget;

Et parat et discit decet et solet et licet: adde

Que predicta notant: et que contraria signant

Dicit A. q̄ numerat aliqua ex verbis. que cū infinitiuis p̄struuntur a parte post. Et dicit q̄ non solū ista sed etiam verba his consimilem significatiōē habentia. vt cupio desidero. & etiam his p̄tra riam significatiōem habentia. vt contemno nolo cum infinitiuis p̄struuntur.

Addere multa potes quarto casu p̄eunte.

Dicit A. q̄ tu potes addere multa verba que possunt construi cum infinitiuis p̄cedente accusa tiuo. vt audio magistrum legere. Et sic exponunt multa verba possunt addi predictis que qui dem an se cū actō p̄struuntur vt penitet oportet pudet &c. Postea p̄struuntur post se cum infinitiuis. vt me penitet malefecisse. Nota tamen q̄ non omnia verba predicta possunt habere ante se accusa tiuum sed bene infinitiuis.

Que iunges verbo: iunges et participanti

Si generi verbi sua significatio fiet

Consona: debet ipsi constructio verbi.

Dicit auctor q̄ illa constructibilia que postponuntur verbo postponuntur etiam participio. vt sicut dico volo legere ita possum dicere vltens legere. Dum tamen ipsum participium retineat eandem significatiōem verbi. Et hoc dicit propter participia verborum cōmuniū in ans vel in ens & in rus & in dus desinentia. Nā licet in v̄bis cōmuniū postponatur accusatiuus & ablatiu⁹ tam eorum participia in ans vel in ens vel in rus desinentibus postponitur solū accusatiuus. qz talia participia tantum actiuam retinent significatiōem. Participiis v̄o desinentib⁹ in dus non postponitur solū ablatiuus. quia passiuam retinent significatiōem. Sed participiis in tus vel in sus vel in rus desinentibus postponitur accusatiuus & ablatiuus. quia v̄tranq; retinent signifi cationem.

De constructione

Sed personale supponens rectus habebit.

Dicit q̄ verbū p̄sonale habet n̄tū supponētē sibi a p̄te añ et nō p̄ticipiū. hic p̄mittit hypallage

Aut ablatiu p̄eunt rectore soluti:

Aut postponuntur: sed vix interseris illos.

Dicit q̄ ablatiu absolute positi aut p̄cedūt verbū in constructione aut postponuntur. Si p̄cedunt. t̄ tunc verbū postponitur. vt in hoc exemplo. Magistro legente scholares addiscūt. Si postponitur tunc verbū p̄cedat. vt in hoc exemplo. Ego disputo Paulo astante. Sed vix interseris illos. id est in medio constructionis ponis illos ablatiuos.

Appellans verbū: substantiuūq; vel horū

Am retinens: post se rectum quandoq; locabunt.

Dicit A. q̄ verbū appellans. id est. vocans. vt vocor. t̄ nominor. t̄ verbū substantiuū. vt sum. t̄ existo. locabunt post se rectum. id est. nominatiuū. Et verbū retinens vim corū. scilicet p̄cedit corū. vt vocor. Joannes. sum bonus. sedeo curuus.

Est substantiuū data significatio verbi

Passiuū et sepe solet constructio tradi.

Dicit q̄ significatio t̄ constructio verbi substantiuū sepe datur verbis passiuū. vt ego efficio: papa

Quis qualis quantus cuius cuias quotus et quot

Missa relative penitus p̄cedere debent:

Obliguos verbo p̄iunges missa rogando:

Hanc sua iungendi retinent aduerbia formam.

Dicit q̄ nomina in littera posita t̄ similia relative t̄ interrogatiue posita debent p̄conere aliquos casus verbo a quo reguntur. vt quem vides ego diligo. quem diligis tu. Deinde dicit q̄ aduerbia ab ipsis deriuata eodē inō debent i p̄structione ordinari. vt taliter scribit p̄ter q̄liter legit plato.

Quis propriū nomen: et quē substantia querit:

Si propriū noui debet substantia queri

Qua nota proprio tantum de nomine quero.

Dicit q̄ hoc nomen quis potest querere de pp̄rio nomine t̄ de substantia. Et hoc declarat dicens. Si ego noui pp̄rium nomen debeo querere de substantia. vt quis est Petrus. tunc respondetur iste vel ille. Et si noui substantiam tunc interrogatio sit de pp̄rio nomine. vt si dicam. quis est iste. tunc respondetur Petrus vel Joannes.

Communi per quis etiam de nomine queris:

Quis bonus est aratro: bos. quis natat in equore: piscis.

Dicit etiam q̄ per quis interrogatur de nomine communi. et per nomen commune ad ipsum respondeatur. vt quis est bonus aratro. tunc respondeatur bos. quis natat in equore piscis.

Questiua pares optant reddi sibi casus.

Dicit q̄ questiua. id est. interrogatiua nomina optant pares. id est. similes casus reddi. id est. responderi sibi. q. d. q̄ per quēcumq; casum sit interrogatio. per eundem debet fieri responsio.

Cum quia dum donec quoniam similesq; p̄eibunt:

Manq; relatiuū ius implicitum tenere.

Dicit A. q̄ iste dictiones cū quia dum donec t̄ similes debent p̄poni s̄bis q̄n h̄nt vim relatiuū.

Cunq; relatiuis de iure viam parat: horū

P̄cedens decet obliquos quandoq; p̄eire.

Cum notat hoc rectus: a obliquus notat illud.

Isti subueniunt sua mater vel pater eius.

Quasi dicat cū ita sit q̄ p̄cedens. id est. antecedens relatiuorum parat viam ipsis relatiuis. vt decet quandoq; obliquos casus p̄eire. id est. p̄cedere verbū hoc. cum p̄o quando rectus notat hoc. id est. suppositus est p̄o vno t̄ obliquus p̄o alio. Ponitur exemplum in littera. Isti subueniunt mater sua vel pater ei. Et nota q̄ assignado tales p̄structiones mutatur relatiuis in antecedes. vbi dicim? mater sua vel p̄ ei. dicatur mater t̄ pater isti. Et vbi dicit isti dicatur sibi vel ei.

Verbum multotiens substantiuū petis extra.

Iste versus solet exponi dupliciter. vno modo sic. Tu multotiens extra p̄structionem petis verbū

De constructione

substantiuum. id est quod uerbum substantiuum sepe subintelligitur. ut in psalterio. Intellectus bonus omnibus facientibus cum subintelligitur est. Alio modo exponitur sic. Uerbum multotiens petit substantiuum nomen extra constructionem. id est quod substantiuum nomen sepe subintelligitur. ut virgilius in primo sic dicit. subintelligitur libro.

Mobilis et fixi naturam nosce decebit.

Est adiectiuum uocis vel significati.

Nunc A. incipit docere quod adiectiuum et substantiuum inuicem construuntur. Et primo dicit quod nos decebit nosce. id est noscere naturam mobilis. id est adiectiuum. et fixi. id est substantiuum. Deinde dicit quod duplex est adiectiuum. scilicet uoce et significatione. Adiectiuum uoce est duplex. scilicet uoce tantum. ut ille illa illud. et uoce et significatione. ut albus alba album. Similiter adiectiuum significatione est duplex. scilicet significatione tantum ut dominus et magister. et significatione et uoce. ut niger nigra nigrum.

Solus est generis adiectiuus uariatus

Cum numero casum: uelut hic: uenit una sororum.

Est inter fratres bonus aut de fratribus unus.

Dicit Auctor quod inuenitur adiectiuum in solo genere concordari cum substantiuo. et discordari in numero et in casu. ut hic. una sororum. unus de fratribus. Nec est intelligendum nisi de adiectiuis de quibus exemplificatur et in similibus. que tamen si suppleatur substantiua ut decet. non discordabunt in aliquo.

Cum diuersorum uerbum rectis numerorum

Interponatur utriuslibet equiparatur.

Sermones summi patris est meditatio iusti.

Dicit quod si uerbum ponatur in medio duorum nominatiuorum diuersorum numerorum potest utriuslibet conformari. ut sermones summi patris est meditatio iusti. possumus enim dicere est et sunt et diuersis respectibus. Nam quoniam dicimus est. tunc ille utriusque meditatio supponit uerbo et sermones apponit. Quoniam autem dicimus sunt tunc ille utriusque sermones supponit et meditatio apponit.

Quando relatiuum generum casus uariorum

Inter se claudunt qui rem spectant ad eandem.

Per genus hoc poterit utriuslibet assimilari.

Est pia stirps iesse: quem christum credimus esse.

Dicit quod quando casus diuersorum generum claudunt inter se relatiuum. qui scilicet casus spectent ad eandem rem. tunc hoc scilicet relatiuum poterit assimilari utriuslibet casui per genus. id est poterit in genere concordari cum utroque. et ponit exemplum. Est pia stirps iesse quem christum credimus esse. possumus enim dicere quem et quam.

Sic adiectiuum reperimus sepe locatum.

Est coluber facta uel factus mystica uirga.

Dicit quod sepe reperimus sic locatum adiectiuum. id est quod concordet cum primo substantiuo uel cum secundo. ut Est coluber facta uel factus mystica uirga. mystica. id est sacrata.

Ponere suprema duo non debes sine causa.

Quasi dicat quod iure due constructiones ultimo dicte non debent uisitari nisi causa uigente. eo quod sunt figurate.

Occurretque tibi quandoque relatio simplex.

Femina que clausit uite portam: referauit.

Dicit quod aliquando relatio simplex occurret tibi in constructione. Et est relatio simplex. quoniam antequam dicitur supponit unum et relatiuum refert aliud. ut patet in exemplo auctoris. Femina que clausit uite portam referauit. femina supponit per uirgine maria. et que per eua. Et uocatur simplex relatio. quia relatiuum refertur simpliciter ad speciem et non ad ipsam rem indiuiduam per uocem representatam.

Ad partem uocis de iure relatio fiet.

Extra sepe tamen queres ad quod referatur.

Rex est carnoti patrie que preualet omni.

Dicit quod relatio fit sepe ad partem uocis et non ad totum. et tamen tu sepe petis extra. id est subintelligis illud ad quod relatiuum refertur. ut rex est carnoti patrie que preualet omni. Debet enim sic ordinari ista constructio. Rex est in ciuitate carnoti. que ciuitas preualet omni patrie.

b

De constructione

Sepe relatiuo conformari reperitur

Precedens: illi cū presidet immediate.

Sermonem quem vos audistis verus habetur

Usu communi tamen hoc non debet haberi.

Dicit q̄ antecedens sepe reperitur cōformari relatiuo in casu cū illi p̄ponitur immediate. vt sermo- nem quē audistis verus habetur. Tamen dicit q̄ non debet vsitari.

Inuenies iunctum possessiuo genitiuum.

Et mea defuncte da molliter ossa cubare.

Sepe relatiuum pro patre refertur ad ipsum.

Et mea scripta legis: qui sum summotus ad histrum.

Dicit q̄ gr̄us primitiuū aliqñ includitur in possessiuo. ⁊ adiectiuū concordat cum dicto gr̄o primi- tiuū. vt ossa mea defuncte. vbi in illo possessiuo mea includitur ille gr̄us mei qui p̄cordat cū illo adiectiuo defuncte. Deinde dicit q̄ relatiuū sepe refert ad dictum gr̄um includum in possessiuo. vt legis scripta mea qui sum summotus ad histrum. vbi illud relatiuū qui refertur ad illum gr̄um mei primitiuū inclusum in possessiuo mea.

Ponis ob id solum precedens sepe: q̄ inde

Certa relatio fit: tua virga tuus baculusq̄

Ipsa mihi vere prebent solacia vite.

Dicit q̄ antecedens aliquando ponitur solū. i. p̄ se positū siue absolutū. ob id. i. p̄pter id q̄ inde cer- ta relatio fiat. vt virga tua ⁊ baculus tuus. ipsa me consolata sunt. vbi istud totū virga tua ⁊ ba- culus tuus ponit absolute q̄ tñ est añcedēs ne relatio importata p̄ hoc relatiuū ip̄a impediatur

Ad verbum sepe vel adiectiuo relatum

Inuenies: fugis aut piger es: mihi quod procul absit.

Dicit q̄ relatiuū substantiue captū sc̄z q̄d aut aliud simile sepius refertur ad verbū vel ad nomen adiectiuū. vt tu fugis aut es piger quod absit mihi. Et resoluitur quod id est que res.

Pro sola voce supponit sepe relatum:

Quamuis precedens supponat significando.

Dat deus aureolam: quod nomen habetur ab auro.

Dicit q̄ relatiuū sepe supponit p̄ sola voce quāuis antecedens supponat significando. vt deus dat au- reolam. quod nomen habetur. id est deriuatur ab auro. ibi q̄d supponit pro sola voce. licet referat ad significatum sui antecedentis videlicet aureolam.

Estq̄ relatiuis precedens materialis.

Nomen equiria: sic nobis placet illa videre.

Dicit q̄ antecedens aliqñ stat materialiter ⁊ relatiuū stat significatiue. vt equiria nomē nob̄ placet illa videre. equiria ponitur materialiter ⁊ illa significatiue. ⁊ est equiria ludus equorum.

Sepe relatiuum permutat significatum.

Sunt domini que nos fecere manus crucifixe.

Quasi dicat q̄ antecedens sepe significat vnū. ⁊ relatiuū representat aliud. vt manus domini que nos fecere sunt crucifixe. manus sunt manus carnales. ⁊ que representat manus spirituales

Et numerum mutat: hominem diuina potestas

Plasmat eosq̄ marem factor creat et mulierem.

Dicit q̄ relatiuus aliqñ discordat ab añcedente in numero. vt diuina potestas plasmat. i. format hominē. ⁊ creat eos mare ⁊ mulierē. hoies est numeri singulari ⁊ suū relatiuū sc̄z eos nu. pluralis

Inuenies positum sine precedente relatum.

Ipsa petenda mihi iuno de pellice dixit.

Flens magdalena querit si sustulit illum.

Dicit q̄ relatiuū aliqñ inuenitur positū sine añcedente. vt in ovidio. Ipsa petenda mihi. i. iuno tñ q̄ indignata de pellice loq̄batur. Et nota q̄ ip̄a non ponitur p̄prie s̄ expresse relatiue. Nam h̄ añce- dens inclusum in animo loquenti hoc fit causa maioris discretionis. Dicit iō q̄ ponit discretiue.

Indefinite precedens siue relatum.

De constructione

Sepe locas: nullum designans inde locatum.

Cuncta timent hominem: quia presidet ille creatis.

Dicit q̄ antecedens & relatiuū aliqñ ponuntur indefinite. ita q̄ nullū locatū hoc est. p̄riū siue certū seu determinatū significant. vt in hoc exemplo. Cuncta timent hominē. q̄ presidet ille creatis. vbi hominē est antecedens & p̄ nullo certo homine supponit immo p̄ omnib⁹ indefinite seu indeterminate. & ille est relatiuū qd̄ eodem mō refertur ad illud antecedens hominē. Et nota q̄ nomē appellatiuū in grāmatica vocatur cōmunis terminus in logica. Similiter p̄riū nomen in grāmatica vocatur termin⁹ discret⁹ in logica siue locatū & prima substantia & indiuiduū & mlt̄ alijs noib⁹.

Et personalem permutat proprietatē.

Et domino benedic aqua que celos superextat.

Sed non est nobis imitanda relatio talis.

Dicit A. q̄ relatiuū aliqñ discordat a suo antecedente in p̄sona. vt o aqua bñdic dño que celos superextat. aqua est scōe p̄sonē cū sit vocatiui casus. & que p̄sonē tertie cū supponat dño tertie p̄sonē sc̄z superextat. Deinde dicit q̄ talis relatio non est imitanda nobis.

Non das ad vocem quandoq; relata sed ad rem

Hominis: est bona gens: deus est protector eorū.

Dicit q̄ relatiuū aliqñ discordat a suo antecedente in genere & in numero. vt bona gens est. de⁹ est protector eorū. gens est numeri singularis & generis feminini. & eorū generi masculini & numeri pluralis. In talib⁹ aut̄ relationib⁹ relatiuū refertur ad significatū antecedentis & non ad vocē. Nam gens importat homines. & cum sit nomen collectivum importat pluralitatem.

Adiectiua modo poni reperimus eodem.

Pars hominū validi turres et menia scandunt.

Quasi dicat q̄ etiā adiectiua rep̄iuntur discordari a suis substantiis q̄tū ad vocē nō aut̄ ad rēne q̄ ad significatū. vt pars hominū validi &c. pars est generis feminini & numeri singulari. & validi est generis masculini numeri pluralis. & est ibi synthetis generū & numerorū.

Sunt adiectiui plurales distribuēti.

Huic etiā verbum reperis plurale locatum.

Utraq; formose me iudice sunt venerande.

Sed non est nobis constructio cōgrua talis.

Dicit q̄ adiectiui pluralis numeri sunt aliqñ additi distribuēti. i. nomini distribuēti. & ponit exemplū. Utraq; formose &c. ibi utraq; est numeri singularis & formose pluralis. Itē utraq; est numeri singularis & sunt pluralis. & est ibi synthetis numerorū. Ideo dicit q̄ talis cōstructio non est congrua nobis immo figurata.

Impersonalis fit demonstratio sepe.

Sal mōstrans dicit: te misit aquis heliseus.

Ad euidentiā istorū metroz sciendū est q̄ duplex est demonstratio. sc̄z p̄sonalis & impersonalis. P̄sonalis est qñ id qd̄ demonstrat⁹ est illud de quo loquimur. vt iste liber est petri. Impersonalis est qñ demonstrat⁹ vnū & intelligimus aliud. vt si diceretur. hec herba nascitur in horto meo. Non enī intelligim⁹ de herba q̄ demonstrat⁹ s̄ de p̄simili. Dicit igit̄ A. q̄ impersonalis demonstratio sepe fit. vt p̄t̄ in exemplo. Sal mōstrans dicit &c. Nō. n. intelligitur de isto sale qd̄ tu demonstras s̄ de cōsimili.

Equivalens geminis haz si iungitur vni

Dictio: pro reliqua tantūmodo debet haberi.

Sic visu cecū: visu dic esse carentem.

Dicit q̄ si vna dictio equalēs geminis dictiōib⁹. i. hñs significata duarū dictiōnū. iungitur vni haz dictiōnū. illa talis dictio debet tñi poni p̄ reliqua. i. p̄ altera ip̄az. vt cedo seorsum positū equi ualet istis duabus dictiōnibus. locū dō. & si dicatur cedo locū. cedo nō valet plus q̄ dō. Nec etiā patent in exemplo auctoris. Sic visu cecum &c. cecum nil valet plus q̄ carentem. quia cecum per se significat visu carentem.

Quando negatiuum verbo cōstructio iungit

Obliquum: per nō exponere conuenit illum:

Aut simul exponi debet cōstructio tota.

Dicit A. q̄ qñ casus obliquus nominis negatiui iungitur dō. tunc in construendo debem⁹ expo
h q

De constructione

vere dictum obliquum negatiuum per non. vt puta si dicatur Nullum crimen habeo. debem⁹ sic exponere. i. non vllum crimen habeo. et ordinem constructibiliu ordinare sic Ego non habeo vllu crimen. Aut tota constructio debet simul exponi. i. per passiuum conuerti vel per aliam constructione equipollentem sic. Nullum crimen habetur a me.

Fiet a symbasma sine recto clausula plena.

Ad eadem vicij placet illi iura tueri.

Hucusq; determinauit de constructione in qua ponitur rectus. Nunc autem determinat de illa que fit sine recto. Quia nota est constructionu alia fit cu rectis. vt sum martin⁹. et ista dicitur symbasma a syn quod est co et basis fundamentu quasi cu fundamento. q; rectus est fundamentu constructionis. vel q; est fundamentu alioz casuu. eo q; omnes alij casus cadunt ab eo. Alia fit sine recto. vt me te det vitij. et ista dicitur a symbasma ab a quod est sine et basis fundamentu quasi sine fundamento id est sine recto. Alia fit cu rectis et obliquis. vt ego lego virgiliu. Et ista dicitur para symbasma a para qd est iuxta et basis fundamentu quasi iuxta fundamentu. Dicit ergo A. Fiet a symbasma. i. clausula siue constructio plena. i. pfecta sine recto. vt me te det vitij. placet illi iura tueri.

Questio fit: si fiat in his constructio duplex.

Huic placet esse probo; nobis placet esse peritos.

Hic A. mouet vnam questionem qua non pterea soluit q; sane pscrutati solutio patebit. Dicit igitur sic. Questio. i. interrogatio fit a scholarib⁹ si duplex constructio fiat in his modis loquendi. huic placet esse probo. nobis placet esse peritos. q. d. q; queritur si eodem mo an duobus modis constructantur siue pferantur p dicitur due constructiones. scz huic placet esse probo. nobis placet esse peritos. Et sane intelligens respondere debet soluendo questionem q; duplex constructio fit in pdictis. Nam cu dicitur. huic placet esse probo. placet esse est vnica dictio. quo saluatur natura illius infiniti esse qd habet copulare similes casus. pcessit enim vtis scz huic virtute primi componentis. i. placet. et sequitur etia vtis virtute secundi componentis scz esse qd habet copulare post se simile casus pcedenti. Cum autem dicitur. nobis placet esse peritos. placet esse est duplex dictio et vtraq; suat naturam suam. Nam placet habet an se vtis scz nobis. et post se infinitiu scz esse. qd quidem infinitiu habet an se actiu subintellectu scz nos et post se similem casum scz peritos. valet enim tantu. nobis placet nos esse peritos.

Iungere consimiles debet coniunctio casus.

Quam nisi preterquam similem retinent sibi formam.

Dicit q; coniunctio copulatiua vel eius vim retinens debet copulare similes casus. vt amo te et si lum. Preterea dicit q; iste dictiones q; aduerbiu nisi pterq; exceptiue punctiones eodem mo constructantur. Verbi gra. Halo tonu q; malum. Omnes nisi pterq; legunt. Omnes diligo pterq; viuos. En aliqui dicunt q; coniunctio copulatiua pot copulare dissimiles casus trib⁹ modis. Primo mo vt si dicam. Ista dom⁹ est mea et petri. Item plenum gra et veritatis. Demu in dictionibus aduerbialiter positis. vt Janue et pis. Sed huic opinioni de facili potest responderi.

Actum siue pati signare gerundia possunt

Atq; supina: per hoc datur his constructio duplex.

Si tamen a verbis veniant signantibus actum.

Hec delectatur in spectando quasi pulchra.

Dicit q; gerundia et supina venientia a verbis significantibus actum p modu transeunt in alteru significare possunt actionem et passionem Et p hoc possunt habere duplicem constructionem scz actiuam et passiuam. hoc est cum actio ratione actionis. et cu ablatiuo ratione passionis Et ponit exemplum in lra vbi dicit. Hec delectatur etc. Potest exponi. Hec scz mulier delectatur in spectando viros. i. vt spectet viros scz actiue. vel in spectando a viris. i. vt spectetur a viris passiuue quasi pulchra. Eodem mo dicendu est de supinis. Mulier vadit spectatu viros. i. ad locu vbi spectet viros actiue. Vel mulier vadit spectatu a viris. i. ad locum vbi spectetur a viris passiuue. Itz venio visus dominas vel visu a dominabus.

Deq; gerundiis que sum gerit: esse videtur

Questio: si triplex illis constructio detur.

Presbyter essendi causa vis clericeradi.

Militis essendi causa precor arma parari.

Essendi regem causa me posco iuuari.

Hic A. mouet questionem de gerundiis hui⁹ vbi sum es est. videlicet si pnt in constructione tripliciter ordinari. aut cu recto. vt dicendo. clericus vis radi causa essendi presbyter. aut cu gto. vt dicendo precor arma parari causa essendi milit. aut cu actio. vt posco me iuuari causa essendi regem. Super

De constructione

hoc licet varie sint opiniones. teneamus ultimam constructionem scz de accusativo. vt posco me suuari causa essendi regem. Nam illud gerundium essendi cum sit verbi psonalis vult an se actum & habet scz me quod subintelligitur. & post se simile casum quem habet scz regem.

Infinitiuo primum distingue supinum.

Atq; gerundiu primis suprema supina.

Si iungam verbo: per quod motum tibi signo.

Assignat differentiam inter infinitiuum & primum supinum. & etiam inter ultima supina & prima gerundia. Et dicit. Tu distingue primum supinum ab infinitiuo. qz alio & alio modo ponitur in constructione. Similiter distingue supina. i. ultima supina a primis gerundiis. Et subdit causas dicens. Si pro qz ego iuga pdicta supina videlicet primum & ultimum vbo p qd motu tibi signo. quasi dicat qz infinitiuum & primum supinum differunt. qz supinum iugitur vto significanti motu. vt vado lectu. infinitiuum non. qz non dicimus vado legere. nisi forte resoluatur ad legendu. Itē prima gerundia non iunguntur p se verbo significanti motum. sed bene supina ultima. vt venio lectu.

Fiet de voce sermo quandoq; per ipsam.

Materialiter hancibi dices esse tenendam.

Dicit qd aliquando loquimur de voce & non significato. & illa vox ponitur materialiter. vt si dices pamo est trissyllabum. pamo stat p sola voce & ponitur materialiter. & est generis neutri & indeclinabile

Casus per voces confundis materiales.

Quasi dicat qd dictiones materialiter posite confundunt casus. quia in omnibus casibus habent eandem vocem. vt si dico Antonius est quadrisyllabum. Antonius declinatur. Nominatiuo hoc Antonius. Genitiuo huius antonius. Et sic p ceteros casus.

Vox cuius pars est apponens prepositiua

Vna potest alij sociari prepositiue.

De post fetantes: de sub pede: de prope fontes.

Dicit auctor. Vox cuius pars est apponens prepositiua vna. potest alij sociari prepositiue. Construe sic. Vox. i. ofo vocal. cuius pars est vna prepositiua apponens. i. vna prepositio posita p appositionem. potest sociari alij prepositiue. i. alij prepositioni. vt de post fetantes. vbi illa oratio vocalis. post fetantes. est vox cuius pars scz post est vna prepositio posita p appositionem huic actō fetantes. que oratio sociat illi prepositioni de & dicitur. de post fetantes. Et habetur illud exemplū psalmo. lxxvii. vbi dicitur. Et elegit dauid seruum suū. & sustulit eū de gregibus ouium. de post fetantes accepit eū. pascere iacob frum suum & israel hereditatem suā. Et exponitur sic. De post fetantes accepit eum. i. de loco vbi erat post fetantes. i. post oues fetas accepit eum. Dicitur etiam in historia sancti clementis. Orante sancto clemente apparuit ei agnus dei. de sub cuius pede fons viuus emanat. Et in huiusmodi orationibus casuale debet esse illius casus que prepositio sibi immediate preposita requirit. & non quem prima prepositio requirit. Vnde dicendum est. de post fetantes. & non. de post fetantibus. Nota qd prepositio duobus modis preponitur partibus in oratione scz p compositionem & p appositionem. Per compositionem preponitur qn aggregatū ex prepositione & dictione cui preponitur fit vna dictio composita seu vna pariorationis. vt indoctus. plego. adest. Per appositionem preponitur prepositio. qn aggregatum ex prepositione & dictione cui preponitur non facit vna dictionem composita. s. facit diuersas paratorationis. Et isto modo solū preponitur dictionibus casualibus. non tñ in omni casu s. solū in actō vel ablatiuo. vt ad ecclesia. de domo. Et auctor loquitur hic de prepositione posita p appositionem. & non p compositionem. Unde sepe accidit prepositionem p compositionem positā habere an se prepositionem. vt ego doceor ab indocto. vbi illa prepositio in p compositionem posita habet ante se illas prepositionem ab.

In sub ter vel tus dant quartum: dum sociamus

Verbo signanti motum vel participanti.

De motu dici credas tamen exteriori.

Si non designo tibi motum: construe sexto.

In campo curro bene dices si sis in illo.

Si sis exterius: in campum sit tibi cursus.

Dicit A. qd iste prepositiones in sub subter vel subtus huiusmodi actō casui qn iunguntur vto significanti motū locale exteriorē. vel participanti. vt vado in vrbe. sum currēs in ecclesia. dñ tñ extra sis. Preterea dicit qd dicte prepositiones huiusmodi ablatiuo qn non iunguntur vto vel principio significanti motū exteriorē s. vto vel principio significanti quietē in loco vel motū interiorē in loco. vt sum in vrbe. & vado i camera. dum tñ sis in camera. Exempla vero ponuntur ab auctore in littera. Et potest addi illa prepositio super vt vult donatus.

De constructione

Iungere non poterit coniunctio mobile fixo.

Iungit diversa coniunctio significata.

Quasi dicat q̄ inter adiectivum ⁊ substantivum non potest cadere copula diversitatis. quia coniunctio copulativa iungit diversa significata. i. dictiones pertinentes ad diversa. sed adiectivum ⁊ substantivum pertinent ad idem. unde incongrue diceretur. Petrus ⁊ albus currit.

Queris si liceat voces coniungere binas

**Per vel siue per et solam vel non mediante
Cum voces fuerint tales quod significato**

Vnius alterius comprehendis significatum.

Recte dicetur homo grammaticus simileq̄.

Auctor movet dubium seu questionem. an liceat coniungere binas voces p̄ vel siue p̄ et siue p̄ alia adiunctionem. vel an liceat eas coniungere nō mediante coniunctione. hoc est sine coniunctione. quarum significato vnus alterius significatum comprehendatur. vt ess̄ magis commune ⁊ minus commune. vt puta animal ⁊ homo. homo et grammaticus. ⁊ sic de similibus. Ip̄emet respondet q̄ tales constructiones debent sine coniunctione ordinari. Et hoc attestatur p̄ exemplum suum cum dicit. Recte dicetur homo grammaticus. simileq̄ supple orationes.

Et parti iunctum debes restringere totum;

Ad solum presta: quod pars non tenet illa.

In his duobus metris auctor intendit q̄ inter totum ⁊ partem. inter genus ⁊ speciem. siue inter magis commune ⁊ minus commune potest cadere copula diversitatis. ita tamen q̄ totum siue genus siue magis commune solum supponat pro eo pro quo pars siue species siue minus commune nō supponit. vtbi gratia. animal ⁊ homo currunt. ita q̄ animal supponat solum pro eo pro quo hō nō supponit. vt puta pro leone vel pro boue vel pro capra ⁊c. Et his igitur patet ⁊ ex precedentibus quomodo inter predictas dictiones copulativa non ponatur ⁊ quomodo ponatur. Intellige sic litteram. Et tu debes restringere a significato suo comuni totum iunctum. id est copulatum parti. Postea declarat quomodo debes restringere dicens. Presta id significatum ipi toti. qd̄ ipsa pars non tenet. id est vt supra diximus.

Inde potest queri si possit idem sibi iungi;

Aut si iungatur quod adesse nequit vel abesse.

Dicit a. mouet duo dubia quorū vnū est. Si inter illa q̄ idē sunt possit cadere copula. Aliud est. Si illō qd̄ nequit adesse subiecto. vt latrabile homi. vel abesse vt risibile homi. possit sibi copulari p̄ copula diversitatis. Pro solutione istorū dubiorū sciendū est q̄ aliqua sunt eade genere. vt homo ⁊ ius. aliqua specie. vt petrus ⁊ martinus. ⁊ inter ista debet poni copula. Aliqua vero sunt eade numero. ⁊ hoc tripliciter. videlicet proprie vt marcus tullius. diffinitione. homo animal rationalis mortale. accidente. homo risibilis. canis latrabilis. ⁊ inter ista non debet cadere medium copule diversitatis. Per hec autem solutio patet ad interrogationem primam. Ad secundam respondetur q̄ illa quorū vnū nullo modo potest alteri adesse licet coniungi per coniunctionem. Quia si significant diversas res. vt homo ⁊ risibile currunt. Et illa quorū vnū nullo modo potest abesse alteri non licet coniungere per coniunctionem. quia significant eandem rem. unde non potest dici hō ⁊ risibile currunt. eo q̄ risibile est propriū hominis. quare nullo modo potest abesse homini.

Si iungas recte: facies q̄ participare.

Concesso q̄ tu melior sis q̄ plato: recte

Concludes: ergo plato participat bonitate.

Dicit Auctor q̄ ista dictio q̄ si ponatur in recta comparatione faciet extremū participare de qualitate in qua fit comparatio. vt si dicam. Tu es melior q̄ plato. recte concludetur. Ergo plato participat de bonitate. Et nota q̄ hec dictio q̄ aliquando est aduerbium eligendi. vt bonum est sperare in domino q̄ in principibus. Aliquando est aduerbium similitudinis. vt tam ductibus q̄ principibus communis habetur mors. Aliquando est aduerbium quantitatis cum admiratione. vt q̄ pulchra est amica mea. id est valde. Aliq̄ est coniunctio aduersatiua. ⁊ tunc geminatur. vt q̄ q̄. id est quis. Aliquando capit comparative. vt ego sum fortior q̄ tu. Aliquando est coniunctio abnegatiua ibi pro non. Aliquando est relatiuum ⁊ scribitur sicquam.

Beq̄ relatiuis logice fit regula talis.

Quando relatio fit extrinseca debet eidem

Dictio subiungi: que rem determinet eius.

De quantitate syllabarum

Cūq; relatio sit intrinseca: nil petit addi

Plurali numero: similes sunt quos ibi cerno.

Hic Auctor ponit regulam de rebus logicis. Et dicit q; duplex est relatio. videlicet extrinseca et intrinseca. Relatio extrinseca est illa in qua explicantur omnia requisita. ut iste est filius illi. et ego sum pater tibi. Et potest fieri in singulari et in plurali. Et hoc est quando relatio extrinseca sit. debet eidem subiungi aliqua dicitio que determinet rem eius scz relationis. Relatio intrinseca est illa in qua non explicantur omnia requisita sed bene intrinsece includitur. Et habet fieri in plurali tantum. ut isti quos ibi cerno sunt similes. Ecce q; sine aliqua additioe ista oratio est perfecta. et est sensus. q; sunt similes inter se. Et hoc inquit auctor cum dicit. Cūq; relatio sit intrinseca nō debet aliquid addi plurali numero. Deinde ponit exemplū. Similes sunt quos ibi cerno. Talia quippe relativa de quibus hic intendit sunt nomina ad aliquid dicta. ut pater. filius. vicinus. loquax. propinquus. amicus. inimicus. et similia.

Andere propositū per versus syllaba queq;
Quanta sit: et pauca proponam congrua metris.

Habito de his que faciunt ad esse grammaticæ artis. id est de dictione et constructione. sequitur de his que faciunt ad bene esse. De bene esse dictionis est. ut distinguatur vna syllaba ab alia in productione et correptione. elevatione et depressione. Sed quia correptio et productio accidunt littere vel syllabe considerate in dictione. accentus vero syllabe. patet ordo. Dividitur autem hoc capitulum in quo agit de correptione et productione in duas partes. In quarum prima ponit regulas generales. In secunda speciales. Prima incipit dēdere. propositū. Secunda ibi. An b corripis a. Item illa secunda dividitur in tres partes. In quarum prima agit de primis syllabis. In secunda de medijs. In tertia de ultimis. Et sic patet ordo. Partes illarum partium ordinate sunt secundum ordinem vocalium et consonantium. Et sciendum q; correptio est morula adiacens prolationi vocalis correpte. Productio est morula adiacens vocis producte prolationi. Et scias q; duplex est correptio scz voluntaria siue naturalis. et positiua. Eodem modo duplex est productio. Et dicitur correptio voluntaria. ut quando dubitamus de aliqua re recurrimus ad eius causam. Eodem modo quando dubitamus de aliqua syllaba vtrum sit correpta vel producta recurrimus ad causam eius. Dicitur enim ad voluntatem instituentis naturalis institutio dictionis. Natura enim dictionis est quando instituitur. tunc enim nascitur. Quando autē reconstituitur tunc renascitur. Unde horatius. Vultu renascentur que iam ceciderunt. cadentq;. Que nūc sunt in honore vocabula si vult valem in latinis dictionibus corripitur. ibi talis correptio dicitur positiua. Eodem modo due consonantes sequentes vocalem conferunt productionem syllabe. nisi impediatur liquida. unde talis productio est positiua. Et sciendum q; correptio vendicat sibi quandoq; locum primum quantum prima syllaba corripitur. q; secundum quando secunda corripitur. q; ultimum quando ultima corripitur. Eodem modo dicendum est de productione. Ex his colligitur quid Auctor velit dicere quando dicit Quanta sit queq; syllaba. quia aut brevis aut producta. aut indifferenter se habens. Dicit ergo. Ego propositū videlicet in proemio libri. ibi. Post hec pandetur querere. pandere. id est manifestare. quanta sit queq; syllaba. per versus. id est quomodo cognoscitur syllaba longa vel brevis in vsu. Et proponam pauca. id est aliqua congrua. id est convenientia metris. Pro evidentiā eorum que dicuntur ac etiam dicendorum. videam quid sit versus. Versus est oratio metrica clausulata progressiva. rhetorice stoliculis adornata. nihil in se superfluum nihil diminutum continens. Et dicitur versus. quasi ter quaterq; reuersus. quia sepius vertitur et reuertitur anteq; perfectus habeatur. vel quasi finito vno versu reuertitur ad linee principium alium inchoaturus. Versus vero est litterarum syllabarum temporumq; dimensio. et dicitur a metros quod est numerus. quia in ipso attenditur numerus. et quantitas syllabarum. Et est sciendum q; hec ars metrica presertim ordinatur ad tria scz ad memoriam firmitatem. ad maiorem delectationem. et ad narrationem breviorē. Versus iuvant animos. comprehendunt plurima pauca. Pristina cōmemorant. que sunt tria grata legenti. Item nota q; sine hac lege metricandi que legenda sunt male possent elucidari. Unde versus. Ambulat in tenebris sine lege clericus omnis. Qui sine metrorum lege legenda legit.

Que doctrina licet non sit penitus generalis:

Proderit ipsa tamen: pueris si lectio detur:

Per se multa scient: et doctor pace fruetur.

Hic A. respondet tacite questioni. quia possit aliquis dicere seu querere vtrum hec doctrina q; dicitur in presenti capitulo sit generalis. id est plene determinet de arte metrica. Respondet auctor et dicit q; non. Tamen licet non sit penitus generalis. proderit pueris si lectio detur eis. Postea dicit et de clarat q; proderit ad duo. videlicet q; pueri multa scient per se de modo versificandi. et doctor fruetur pace. quia non fatigabitur in interrogationibus.

Multotiens aliquas quas dat tibi regula longas

Capitulum de
cimum in quo
Auctor agit de
quantitate syl
labarum. Et pri
mo p̄mittit p̄
emium

Hic Auctor ex
cusat se de insuf
ficientia respon
dendo tacite q̄
stioni.

Secunda excu
satio

b iij

De quantitate syllabarum

Siue breues: metri cogit grauitas variari.

Dicitur q̄ multoties inuenies in auctoribus eam syllabam que naturaliter est breuis longa. et que naturaliter est longa breuiari. Et hoc est causa grauitatis metri. Et sic tangit q̄ hec ars metrica est satis difficilis. Exemplū primi. vt Cum maris ionij transieritis aquas. vbi penultima huius dictionis transieritis p̄ducitur. et tñ debet corripi. Exemplū scđi. Non eodem cursu respondent vltima primis. vbi media syllaba huius ablatiui eodem corripitur. et tñ debet p̄duci.

Tertia excusatio

Breuiasque nunc nostro nunc more suo variantur.

Dicit q̄ greca vocabula ponuntur aliquā in metro fm nostrum morem et aliquā fm morem grecorū. vt in exemplo ouidi. Immemores nostri festas duxere choreas. vbi penultima huius dictionis choreas p̄ducitur more greco. sed virgilius eam corripit ibi. Pars manibus plaudūt choreas et carmina dicunt. Et hoc facit more latino.

Quarta excusatio

Ad placitum poni proprioꝝ multa notauit.

Quasi dicat q̄ multa propria nomina possunt poni ad placitum et maxime in prima syllaba et in media. dummodo positione diphthongo accentu vel vsu non restringatur ad p̄ductionem vel ad correptionem. Notanter dixit multa. q̄ non omnia ponuntur ad placitum. Illa etiam q̄ tñ in auctoribus p̄ducta reperiuntur solummodo sunt p̄ducenda. vt cesar

Quinta excusatio

Cum sim christicola: normam non est mihi cura

De proprijs facere: que gentiles posuere.

Auctor se excusat de nominibus gentiliū. id est infidelium. q̄ cum ipse christicola sit. id est christianus non intendit facere normam de dictis nominibus. Et si forte fecerit hoc. ex incidenti non ex proposito principali facit.

Donde tractatū primo agēs de partibus ppin/quis xsum constituentibus

Distinxere pedes antiqua poemata plures.

Sex partita modis satis est diuisio nobis.

Dactylus et spondeus exinde trocheus anapestus.

Jambus cum tribrachio possunt precedere metro.

Auctor incipit exponere illa pauca congrua. i. conuenientia metris: que se superius promisit exponiturum. Dicit igitur q̄ antiqua poemata. id est antiqui poete distinxere plures. id est multos pedes. Nam vt dicitur Isidorus posuit. cxx. pedes. hebraicus tantum. cxxij. Nos autē vtitur solū sex pedibus. Et hoc est quod dicit. Diuisio sex pedum partita sex modis est satis. id est summa ens nobis. Deinde numerat illos sex dicens Dactylus et spondeus etc. Des autem prout hic sumitur est syllabarum temporumq̄ dimensio. Quod potest sic diffiniri. Dactylus est litterarum syllabarum temporumq̄ dimensio. Et sunt genera metrorum. cxxij. Sed auctor iste non intendit nisi de duobus que sunt in communi vsu modernorum videlicet de hexametro et pentametro. de quibus inferius dicemus latius.

Manifestat pedes per essentia lia.

Dactylus ex longa breuibuscq̄ duabus habetur.

Dicitur ex longis spondeus constare duabus.

Syllaba bina trochee constat tibi longa breuisq̄.

Productam breuibuscq̄ subdes anapeste duabus.

Terna breuis tribrachio iambo breuis insita longe.

Hic auctor declarat essentiam vniuscuiuscq̄ sex pedis predictoꝝ. Et dicit q̄ dactylus constat ex tribus syllabis ex prima longa et ex duabus breuibuscq̄. vt audio. Spondeus constat ex duabus syllabis longis. vt estas. Trocheus constat ex prima longa et vltima breui. vt planta in nomina. Anapestus constat ex duabus breuibuscq̄ et vltima longa. vt pictas. Tribrachius constat ex tribus breuibuscq̄ vt legere. Jambus vero ex prima longa et vltima breui. vt scire.

Manifestat pedes per accidentia scz p̄ numerum.

Syllaba que breuis est: vnum tempus tenet: in quo

Profertur: longe spacium debes geminare:

Sic cuiuscq̄ pedis quot tempora sint numerabis.

Dicit q̄ breuis syllaba sub vno tempore profertur et longa sub duobus. Et sic numerabis vel numerare et computare poteris quot sunt tempora vniuscuiuscq̄ pedis. Nam dactylus cum habeat vnam longam et duas breues habet quattuor tempora. Et sic de reliquis percurrendum est. Nota q̄ syllaba est litterarum sub vno accentu spiritusq̄ prolatarum certa comprehensio. Tempus prout hic sumitur est dispositio pronuntiationis syllabe scđm has differentias scilicet corruptum et productum.

Uersibus hexametris semper debet pede poni

De quantitate syllabarum

Dactylus in quinto: sextum nunq̄ retinebit.

Hic auctor docet quomō quisq̄ pes debeat in versibus ordinari. Et primo dicit q̄ in versibus ex ametrīs dactylus debet semper poni in quinto pede et non in sexto.

In pedibus primis hunc spondeum re locabis.

Quasi dicat q̄ tu potes locare hunc spondeum pro et spondeum in primis pedibus hoc est in primo secundo tertio et quarto pede.

Omnes spondeo donare potes: nisi quintum.

Quasi dicat q̄ spondeus potest poni in omni loco preterq̄ in quinto hexametri versus. et si reperitur in quinto pro dactylo ponitur. Nam equipollet sibi in temporibus. vt in Lucano. *Acer cesorū pa uit cruor armentoꝝum.*

Sedes nulla datur preterq̄ sexta trocheo.

Quasi dicat q̄ trocheus ponitur in sexto loco et nō alibi in hexametro versu. Et nō est intelligendū q̄ semper ponatur in sexto. quia etiam spondeus in sexto loco potest poni vt dictum est. Et est hex ameter versus qui constat ex sex pedibus. Dicitur etiam heroicus. quia per hunc stilum heroū de scribuntur vt plurimum gesta.

Quarta pentametri quinta re locas anapestum.

Pentametri tribrachio sedes patet vltima tantum.

Dicit q̄ anapestus potest locari in quarto et in quinto loco versus pentametri. vt in *Quidio* epi stolarum. *Nil mihi rescribas. attamen ipse veni.* In scansione dicemus. *Nil mihi. rescri. basat. tamen. pseueni.* vltimi duo pedes sūt anapestici. possum⁹ tñ vitare pedes anapesticos dicēdo sic i scansione. *Nil mihi. rescri. bas. atñ. ipseue. ni.* Sic enim postponimus catalectam primis duob⁹ pedibus similiter et vltimis. que simul iuncte constituunt quintum pedem spondeum vel trocheū

Pentameter versus constat ex quinque pedibus. primis duobus dactylis vel spondeis. vl primo dactylo et alio spondeo vel eodverso. tertio spondeo vel iamto. q̄rto anapesto. quinto tribrachio vl ana pēsto. vt p̄t̄ i exēplo ouidiū p̄lato fm̄ primā scansionē. *Uel p̄tameter vsus p̄stat ex primis duob⁹ dactyl vel spondeis re. vt sup̄. et catalecta lōga siue nata siue p̄stide. postremisq̄ duab⁹ dactyl et ca*

talecta q̄nta cūq̄. vt p̄t̄ i p̄dicto exēplo fm̄ scdā scansionē. *Si do dissyllabus repiat in tertio lo*

co dicat q̄ ibi syllaba diuiditur per dieresim et efficitur pes trissyllabus. vt in ouidio eodem. *De*

monis heminio laodomia viro. Dicitur etiam pentameter versus elegiacus eo q̄ per ipsum stat⁹

elegie. id est tristitia solebat enarrari. Nota tamen q̄ versus p̄tameter subditur hexametro. *Dein*

re dicit auctor q̄ tribrachus tantum ponitur in vltimo loco versus pentametri. vt ibi. *Bella mi*

hi video bella parantur ait. vbi vltima syllaba huius verbi parantur existens breuis. cum duab⁹

syllabis breuibus huius verbi ait facit tribrachum.

Jambo vel nulla vel tantum tertia detur.

Et patet exemplum in his duobus versibus. *Sub veneris latere deberet nemo latere. Nam mala*

re venere plurima deuenerē.

Fortē sibi sedem tribrachus dare posset eandem.

Quasi dicat q̄ tribrachus forte potest poni in tertio loco versus hexametri. licet p̄t̄ dicitur sit q̄

tantum ponatur in quinto pede versus pentametri. vt in hoc versu. *Omnia labilia subijcit sibi phi*

losophia. vbi vltima syllaba huius nominis labilia corripitur cum primis duabus syllabis hu

ius verbi subijcit que faciunt tribrachum. Sed quia ibi syllaba breuis ponitur pro longa p̄ dia

siolen. et ita erit ibi dactylus et non tribrachus. propterea auctor dicit forte.

Et proceleumaticum posuit quandoq̄ vetustas.

Nunc nullus ponit: breuibus sonat ille quaternis.

Dicit q̄ antiqui aliquando ponebant in versu proceleumaticum. qui est pes constans ex quattu

or syllabis breuibus. vt in virgilio. *Herent parietibus scale postesq̄ sub ipos.* In scansione dici

mus *Herent parieti re. parieti est pes proceleumaticus. sed iste a modernis non vsitatur. Ideo*

dicit nunc nullus ponit.

Quinq̄ vocales sunt a prior: e q̄ secunda.

Successit eis: o quarta sit: uq̄ sup̄rema.

Hic auctor prosequitur de correptione et productione syllabarum. et quia syllabe sūt ex

litteris. ideo incipit a distinctione litterarum dicens q̄ littere vocales sunt quinque. scz

a e i o u. Et dicuntur vocales quia sine ipis non potest fieri vox. et quelibet earum potest facere vocē

bi indiuidus. Littera est minima pars vocis humane que pot̄ scri

Omnis preter eas tibi littera consona fiet.

Dicit q̄ omnes alie littere preter eas quinque vocales dicuntur consonantes quasi cum alijs sonā

tes. Nam sonum facere non possunt. nisi cum adiutorio vocalium.

Hic manifestat
pedes p ordinē
et sicut in metro
hexametro

Hic vero in pen
tametro

Agit incidēter
de proceleuma
tico. qui penit⁹
ab vsu recessit.

Agit de parti
bus remoti scz
litteris et sylla
bis fm̄ qd̄ con
siderantur fm̄
correptiones et
productionem

De quantitate syllabarum

De mutis.

Mute sunt b c d vel f vel g h p q t.

Quasi dicat q in consonantibus nouem sunt mute scilicet b c d f g h p q t. Et dicuntur mute, quia videtur mutus sonus earum. Et in hoc differunt a semiuocalibus que apertius profertur. Videtur enim uocalis auferri per ferendo ipsas semiuocalibus, que sunt septem scilicet l m n r s x z. De quibus A. nullas particulariter facit mentionem, quoniam earum nomina in presenti materia non sunt necessaria.

De liquidis.

Sunt l e r vere liquide; quia sepe liquescunt.

Ad simul n q; vel s liquidas quandoque locamus.

S nunq; sed m n q; prius nunc neutra liquescit.

Dicit A. q l e r sunt vere liquide, quia sepe liquescunt in metro. hoc est quia syllaba naturaliter breuē producunt. Deinde dicit q aliquando iocamus, id est locatas reperimus liquidas m n r s. Et hec magis declarando restringit dicens, s nunq; liquescit, hoc est apud modernos poetas.

Consona bina per i dic sepe per uq; notari.

Hoc quando fuerit; uocum sonus ipse docebit.

Dicit q i vel u sepe sunt consonantes, videlicet quia conueniunt in principio syllabe alia uocali sequente. Et quia fuerit hoc, ipse sonus, id est ipsa platio docebit, id est monstrabit. Nam per dunt sonum uocalium, ut iuno et uenus.

Vocali preiungitur u non consona; vimque

perdit; et hoc suauis queror aut aqua lingua probabit.

Nam diphthongus ab u nostro non inchoat usu.

Uosque modernus habet quandoque q s preeunte

Syllaba diuiditur; tunc u uocalis habetur.

Dicit q u aliquando ponitur ante uocalem in eadem syllaba, et non efficitur consonans immo perdit vim consonantem. Et hoc est quia iste l r e s q r g ponuntur, ut suauis queror aqua et lingua. Quod perdat vim consonantem patet ex ipsa platione, patet etiam quia si u non esset consonans tunc prima syllaba huius dictionis ad produceretur per positionem de q r u consonantes, sed corripitur quod patet in uisidio epistolaz. Cum dicitur per dando nectare miscet aquas. Nec etiam est uocalis quod patet ex ipsa platione. Et quia statim constituitur diphthongus per conglutinationem duarum uocalium in eadem syllaba. Sed non debet diphthongus inchoare ab u. Et ideo dicitur Nam diphthongus ab u nostro non inchoat usu. Preterea dicit q apud modernos syllaba diuiditur aliquando precedente u, ut suauis, et tunc u habetur uocalis

De aspiratiōe.

Uersificatores h pro nulla reputabunt.

Dicit q h reputatur a uersificatoribus pro nulla nec pro uocali nec pro consonante.

Uum teneant iotam uocales undique clausam.

Consona iota duplex; duplices x z que sunt.

Simpla tamen z reperitur; ut est perizoma.

Iotaque composita simplex est sepe reperta.

Sententia est q ista littera i quam iotam nominauit auctor posita in medio duarum uocalium vim suam seruantium efficitur duplex consonans ut troia. Et nota q si neutra uel altera aliarum uocalium vim suam non seruaret i supradicta non esset duplex consonans ut uia. Item nota q in hoc uerbo uaiulolas, quod stat per porto i, non est duplex consonans, licet ponatur in medio duarum uocalium. Et hoc est quia non clauditur inter illas uocales equo accentu nec equo numero syllabarum. Ideo dicit A. uaiulolas clausam id est equaliter clausam ab utraque parte, hoc autem patet in uersu ouidi. Lototho colu uaiulolat, lachesis net, atropos occat. Nam illa syllaba i u corripitur quod fieri non posset si i esset duplex consonans cum faceret positionem ad precedentem syllabam. Deinde dicit q r et z sunt duplex consonans, tamen z reperitur simplex, et hoc in dictionibus compositis, ut perizoma, matris, quod est uocum uelamen. Iota, id est i de qua superius diximus, in compositione reperitur simplex consonans, ut uaiugis quod componitur ex bi et iugum.

Uictio uocali finita vel in sibi subdi

Uersu uocalem nunquam permittit eodem.

Dicit q si aliqua uictio desinat in uocalem vel in m, sequens uictio non debet incipere a uocali. Et hoc fit propter hiatum euitandum. Si autem repiatur, dicatur q est licentia poetica, ut in lucano. Uiciniq; minax inuadit ariminum, et in ges. Sepissime tamen abicitur uocalis antecedentis uictiois, et m cum sua uocali. Exempla querantur in auctoribus, quia multa reperuntur. Notanter dictum est ab auctore eodem uersu, quia si essent in duobus uersibus quod diximus euitandum non propterea sequeretur inchoans, licet enim aliquando reperiat in duobus uersibus in eadem sua uocali, tamen abicitur de metro in scansione

De quantitate syllabarum

hoc est quoniam primus versus terminatur in m. et sequens incipitur a vocali.

Syllaba que binas vocales vim retinentes

Continet: est longa diphthongo: hoc probat aura.

Quasi dicat q illa syllaba que fit ex duabus vocalibus vim sua seruantibus est diphthogata. et q diphthongu pducitur. vt aura. Quid do sit diphthongus. et vñ dicatur diphthongus. et quot sint diphthongi posuit supius ibi scz in prima declinatione. Dans ac diphthongum etc.

Quando vocalem duo consona iuncta sequuntur.

Aut vnum duplex. producit eam positura.

Dicit q qñ due consonantes iuncte simul immediate sequuntur post aliquã vocalem. illa talis vocalis precedens est longa positione. vt arma et tellus. Et idem attenditur si vna duplex consonas vocalem sequatur. vt ans et troia. Ideo dicit. Aut vnum duplex.

Sed cum finitur vocali dictio curta:

Consona que subeunt: non hanc producere possunt.

Quasi dicat q si aliqua dictio terminetur in vocalem naturaliter breuem consonantes q sequuntur non possunt producere illam vocalem. immo remanet in esse suo. vt mare statuto.

Si faciat curta vocali syllaba fines:

Abutaq; cum liquida vocem subeant in eandem.

Ex vi nature proprie licet hanc breuiare

Et propter mutam liquidamq; potes dare longam.

Dicit q si aliqua syllaba naturaliter breuietur. et muta et liquida sequatur in eadem dictione. illa syllaba potest breuiari ex vi nature sue et pducit ppter mutã et liquidã. vt in hac dictione patr et in similibus. prima em syllaba naturaliter breuiatur. vt hic Fer patris imperiũ cum vbis exit in iram. Potest etiã pducit ppter mutã et liquidã. vt hic. Et patris matrisq; pie succurrere nato.

Syllaba que breuis est muta liquidãq; sequente

Longa potest fieri: sed longa nequit breuiari.

Dicit A. clari? exprimit illud qd iam dictu est dices. q si aliqua syllaba breuis ponitur an mutã et liquidã in eadem dictione talis syllaba pot. pducit. vt iam dictu est. s longa syllaba posita an mutã et liquidã non pot corripit. vt in hac dictione matris cuius prima syllaba est longa naturaliter. et non potest corripit propter mutã et liquidã sequentes

Ex pre vel se componens non breuiabis.

Sed vocalis eas poterit breuiare sequela.

Dicit q iste prepositiones et pre se compositis no breuiantur. vt educo depono prefero et separo. possunt em breuiari si vocalis sequatur eas in compositione. vt prece. is. Jo dicit A. s vocalis eas.

Reicio refert distat dant re tibi longã.

Corripies alijs: nisi duplex consona subsit.

Dicit q ista prepositio re pducitur in reicio cis et in refert qd idem est qd distat. In alijs vero dictionibus corripitur. nisi due consonantes sequantur. vt restio stas. et restituo tuis. Producat etia in his reuli reperi et repuli. Et ideo vt plurimum scribuntur cum duplici consonante.

Bis bi breues dantur: nisi consona bina sequatur.

Dicit q bis et bi corripitur in compositione. vt biuiũ. id est locus duarũ viarũ. et bidens. i. p. duorum dentium. Nisi bina consona sequatur. id est nisi duo nomina consonam seu consimile significatio nem habentia sequantur scz per compositionem. vt binus bina binũ. et binus ma. mũ. quorũ signifi catio est eadem. Inuenitur hic binatus tus cui id est spaciũ vel tempus duorũ annorũ. penultia em syllaba dictorũ duorum nominum producat.

In deriuatiuis sua que sit origo notetis.

Qua fiet parte descensus aptior inde.

Et moueo motum motabile siue mouendum.

Et que vocalis in origine quantaq; mansit.

Nam deriuatiua tantam seruare decebit

Subdita vocali si consona non moueatur.

Vocalem sepe noua consona dat variare.

Mobilis ex moueo datur et mutatur ab illo.

Agit d partib? p inquis scz de syllabis primo ponens reglas generales

Dat reglas de habentibus se difformiter. q scz qñq; sunt id se qñq; breues

Ponit reglas speciales in pri mitiuis et mo nasyllabis

Ponit reglas speciales in de riuatiuis et ma xime polysylla bis et prio sim plicibus

De quantitate syllabarum

Excipienda sive ponentur in ordine norme.

In istis versibus Auctor vocet cognoscere syllabam longam seu breuem in dictionibus derivatis. Et est sensus q̄ quātacūq; fuerit vocal in primitiuo tāta debz esse in derivatiuo dū tñ nō mutet̄ in derivatiuo illa p̄sona que seq̄bat̄ vocalē in primitiuo. Verbi gr̄a. moueo corripit primā syllabā. ita mouens et mouend⁹ corripit primā. Notanter dico dū tñ cōsona que sequebatur vocalem in primitiuo non mutetur in derivatiuo. quia noua consona sepe dat. i. facit variare vocalem. hoc est corrigere longam et curtam producere. Verbi gratia. moueo corripit primam et mobilis p̄ducit. quia p̄sona q̄ erat in primitiuo videlicet u consona mutatur in derivatiuo in b. Tñ ista regula patitur exceptionem que inferius ponitur loco suo. Ideo dicit Auctor Excipienda etc.

Dat regulas de compositis

Hoc de compositis teneas: q̄ sit tibi tanta vocalis: quantam seruabit dictio simplex.

Si mutes etiam vocalem: norma tenebit

Consona dum maneat in simplici subdita voce:

Excipienda locis quibus est opus excipientur.

Hic Auctor mouet regulam de quantitate syllabarum in dictionibus compositis dicens. q̄ tāta est vocalis in dictione composita quanta est in simplici. Verbi gratia. Amo corripit illam vocalem a. similiter et p̄mo corripit eandem. Treo p̄ducit illam vocalem a. similiter et areo p̄ducit eandem. Deinde dicit. Regula valet etiam si mutemur vocalem in composito. Verbi gratia. facio corripit illam syllabam fa. similiter et inficio corripit illam syllabam fi. licet a mutata sit in i. quia consona q̄ sequebatur a videlicet in simplici sequitur etiam in composito. Verū tamen hec regula varias patitur exceptiones que inferius loco et tempe declarabuntur. Ideo dicit A. Excipienda locis etc.

Dat regulas magis speciales in derivatiuis vbi actiuus tertie personae dissyllabus

Omnia preterita ponēs dissyllaba longa.

Que breuiant gemine vocales demē: bibitq;

Et dedit atq; fudit scidit stetit tulit hec sex.

Auctor ponit regulam talem dicens. Omnia preterita duarū syllabarū tñ p̄ducunt primā syllabam ut cepi. Deinde ponit exceptionem dicens. Tu demē. i. excipe illa preterita que gemine vocales breuiant. q̄ habent vocalem ante alteram vocalem. ut fuit rui. quorū prima corripitur. q̄ p̄ et tu demē id est excipe hec sex. scz bibit dedit fudit scidit stetit et tulit. que licet dissyllaba sint in eorū preterita corripuntur. fudit preteritū est de fundo. scidit de scido dis. qd̄ significat aliquid q̄ mediū secare.

De polysyllabis.

Preteritum geminans primam facit hanc breuiari.

Estq; secunda breuis: tamen vnum cedoq; demis.

Dicit q̄ omne preteritū geminans primā syllabā eandem breuiat pariter et secundā ut cado cecidi et pario peperit. Tñ tu demis. i. excipis vnum preteritum scz p̄pedi quod venit a p̄edo dis. et tacuit: p̄sum p̄pter eius turpem significationē seu metri vel breuitatis causa. Ledo etiam excipitur cui⁹ preteritum facit cecidi et scdam p̄ducit. Unde versus. Rusticus hic cecidit qui quōdam cecidit.

Preteritis plusquamperfectis atq; futuris.

Coniunctiuorum lex seruit preteritorum.

Quasi dicat q̄ lex seu regula p̄dictorū nuper dicta seruit etiam plusquamperfectis et futuris coniunctiuorum. id est subiunctiuorum modorū. qui coniunctiuū dicuntur eo qd̄ coniunctione indigent. ut p̄teritum significent sensum. Nam tanta est prima syllaba plusquamperfectorum cuiuslibet modi et futurorum subiunctiuū quanta est prima p̄sona preteriti perfecti indicatiui modi.

De passiuis

Hec in passiuo sunt tempora iuncta supino.

Dicit q̄ tria tempora p̄dicta sunt iuncta supino in verbo passiuo. i. seruant regulas de supinis. deā statim dicitur ibi scz Longa supina etc. Alii vero exponunt. qd̄ sunt iuncta supino. i. facta sunt vel coniuncta p̄ supplementū participij a supino derivati. et p̄ hec seruant regulā supinorū et preteritorum.

De descendētib⁹ a verbis et primo de participijs et gerundijs

Normam presentis per cetera tempora dicitis.

Participans socia presens in duob; futura

Debent consimilem seruare gerundia legem.

Dicit q̄ quātacūq; fuerit prima syllaba p̄sentis indicatiui modi singularis numeri tāta est in prima syllaba ceterorū temporū exceptis preteritis perfectis et plusquamperfectis et futuris subiunctiuorū. de quibus superius diximus. Tanta est etiam prima syllaba participiorū p̄sentis temporū et futurorum desinentiū in duob; similiter et gerundiorū. Construe nunc p̄ te. qd̄ satis patet textus.

De supinis dissyllabis quo ad primas syllabas

Longa supina dabis dissyllaba: sed breuiabis;

De quantitate syllabarum

Qui ei si sa li i da ru ra sta: teq; supinis

Orta sequuntur ea: sit staturus tamen extra.

Hic A. ponit regulam de supinis dicens. q. supina dissyllaba producant primam syllabam. vt natum. Sed excipiuntur decem que per decem syllabas in littera positas intelliguntur. Qui. vt qui tum quod venit a queo quis. a vt citum a cieo cics. si vt situm a sino sinis. sa vt fatum a sero serl. li vt litum a lino linis. i vt itum ab eo is. da vt datum a do das. ra vt ratum a reor reris. ru vt rutum a ruo ruis. sta vt statum a sto stas. que omnia licet dissyllaba sint. attamen corripunt primam syllabam. similiter et ab eis deriuata preter staturus quod primam producit. licet deriuetur a statum. vt in Luciano. Cum statura fides superum.

Necepatrem sequitur ambitus: si moueatur.

Quasi dicat q. si ambitus moueatur. id est. si adiectiue declinatur non sequitur patrem. id est. ei? primitiuum quod est supinum huius verbi ambitio ambis. s. ambitum. ponitur exemplum in littera tu c qui ei? penultima corripitur. Sed ambitus tantum ab ipso deriuatum penultima producit. vt in principio methamoroseos. Iussit et ambite circū dare brachia terre. et idem est ambitus quod circum datus. Adhuc dicit si moueatur. quia si non moueretur. id est. si adiectiue non declinaretur tunc sequeretur ei? primitiuum. quia penultima corripitur. vt hic ambitus tus tui. id est. circuitus.

Quod fit in us vel in o vel in or verbale vel in trix

Participans quoq; preteritum: per rusq; futurum

Ad normam debent se conformare supini.

Id est. q. verbalia in us in o vel in or vel in trix desinentia. vt notus tus tui. notio onis. notor ris. et notrix cis. participium quoq; preteriti temporis et futuri in rus. vt notus ra tū. et noturus ra rū. tantum habent primam syllabam quantum habent supina a quibus deriuantur. Ideo dicit. Ad normam debent esse.

Si tum dante preit vocalis non breuiata.

Qui si ci sa li i cog ag demis et inde creata.

Dicit q. verba facientia preteritū in vi et supinū in tum mutando ui in tum producant penultima supini. vt amari amatum. Deinde ponit exceptionē dicens. Tu demis ea que intelliguntur per has syllabas. scilicet qui vt quitum. ci vt citum de cieo cics. si vt situm. sa vt fatum. li vt litum. i vt itum. cog cognitum. ag agnitum. Et inde creata. id est. ab eis deriuata. quorum penultima breuiatur licet omnia formentur a preterito mutando ui in tū. vt quini. sui. cui. seni. luit. iui. cognoui. agnoui.

Qui rectos superant obliquos crescere dices.

Hic A. ponit introductionē ad quasdam regulas proxime sequentes. et dicit. Tu dices obliquos crescere. id est. habere crescentiam supra nominatiuū singularem. que quidem crescentia fit aliquando per a. aliquando per e. aliquando per i. aliquando per o. aliquando per u. Et de his omnibus ponit regulas inferius generales. videlicet vt sequitur.

A pluralis ete cumentum protrahit oq;

I vel u cumento breuiare iubemus eodem

Sunt testes quorum quarum rerum manibusq;

Et verubus rebus dominabus siue duobus.

Dicit q. obliqui crescentes supra nominatiuū per a et e et o producant illas vocales. vt quarū rerum et duobus duabus rebus et duabus. Deinde dicit q. i et u breuiantur in eorum cumento. vt manibus et verubus. Et hec exempla ponuntur ab auctore cum dicit. Sunt testes quorum etc.

Verbum personam quod habet superare secundam.

Primi presentis: crescens hac arte notabis.

Debet ad actiui presens hec norma referri

Et si non habeat actiuum fingere debes.

Dicit de cumento quod fit in casualibus. Hinc A. prosequitur de cumento quod fit in non casualibus. vtputa in verbis. Et primo ponit introductionē ad regulas inferius positas dicens. Tu notabis verbum quod habet superare secundam personam primi presentis temporis esse crescens. id est. habere crescentiam super dictam personam hac arte. id est. eodem modo quo dictum est in casualibus. Verbi gratia. amas est dictio dissyllaba. amamus vero trissyllaba. Et amamus habet crescentiam supra illam secundam personam amas. et talis crescentia fit per a. aliquando per e. aliquando per i. aliquando per o. aliquando per u. De quibus omnibus statim ponuntur generales regule. Addit A. et dicit. hec norma. scilicet de cumentis verbis debet referri. id est. representari ad presens tempus actiui. hoc autem dicit propter cognoscere crescentiam in verbis passiuis que cognosci non possunt bene. nisi representarentur ad actiuum. Preterea dicit q. si verbum vocis passiuæ non habeat actiuum debes fingere

Derivationes
supinorum

Specificat re/
gulam datam
his que oriuntur
a supinis

De polysyllabis
quo ad penulti
mas syllabas.

Dat regulas in
dictionibus ca
sualibus incre
mentū habenti
bus

Dat regulas d
incremento qd
fit in verbis

De quantitate syllabarum

hoc est presupponere q̄ habeat. hoc autem dicit p̄pter cognoscere crementa in verbis deponentibus que non habent actiuum.

Agit d̄ increm̄-
tis verbalibus
factis per q̄nq;
vocalis. Et pri-
mo per a

A crescens verbum producere debet vbiq̄.

Ex eo fit breuis a cum primę compositiuis.

Dicit A. q̄ verbum debet p̄ducere a crescens. id est. syllabz crescentes per a vbiq̄. i. in omni coniugatione. vt amamus doceam? legamus audiam?. Deinde ponit exceptionē dicens q̄ in compositis primę coniugationis huius verbi do das a corripitur. vt in illis verbis circūdamus ⁊ circū dare. venūdamus ⁊ venū dare. pessundamus ⁊ pessundare.

Incrementum
verbale per e

E nisi cum subit r: debet producere semper:

Cum subit r curtam dant plurima: plurima longam.

Dicit A. q̄ syllaba crescens super e productur semper. nisi r sequatur. vt amemus docemus legemus audiemus. Notanter dicit nisi r sequatur. quia cum r subit. id est. sequitur. plurima verba dant illam vocalem e longam. vt ameris vel amere. doceres doceret. Et plurima dant illam vocalem e curtam. vt legerem legeres legeret. amauero amaueris amauerit. hec autem inferius distinguuntur. videlicet vt sequitur.

Exedit se de q̄
busdam anoz/
malis que q̄nq;
non sequuntur
alia verba in cre-
mentis

In sum siue fero crementa velinq; notato

Acedo.

Dicit A. tu notato crementa in hoc verbo sum es est siue in hoc verbo fero fers. q; p̄o ⁊ i hoc verbo vt lim. id est. volo vis. q. d. q̄ illa verba irregularia sunt. et ideo non sequuntur regulam de crementis aliozum verborum. scilicet regularium. imo per positionem aliquā productur. vt essem ferrem vellem. Aliquando etiam breuiantur. ⁊ tunc refertur ad litteraturā p̄teriti perfecti. vt tulero tuleris. fuero fueris. volero volueris voluerit. hoc idem intelligitur de hoc verbo irregulari edo es ē Nam aliquando elongatur in crementis vt esse in infinitiuo. aliquando etiam corripitur in forma p̄teriti optatiui vt edere. Nota q̄ in quatuor hęc quattuor vba predicta irregularia sunt notari debent. In quatuor hęc nō. referenda sunt ad regulā p̄cedētē vel ad sequētē prout videbitur oportuū

Declarat quan-
to e ante corri-
pitur ⁊ quādo
productur

Omne lego presens breuiat: quartiq; secunda:

Longam passiuo reris vel rere notato.

Dicit A. q̄ omne lego. id est. omne verbum tertie coniugationis breuiat presens tempus. in quo habetur e sup r. vt optatiuo mō vtinā legerē legeres legeret. q; p ⁊ breuiat secūda tpa quarti. id est. p̄iunctiu. scilicet p̄teritum imperfectū. vt p̄terito imperfecto cum legeres legeres legeret ⁊ penultima longatur. vt legereris vel legererere legeretur.

Plusq; perfectum per quamlibet est breuiandum.

Hoc est dictum. q̄ ista vocalis e breuiatur in p̄terito plusq; perfecto cuiuscūq; coniugationis ⁊ sequente. vt amaueram docueram legeram audieram. Et hoc intelligitur de indicatiuo.

Curta sit in prima beris vel bere siue secunda.

Hoc est penultima futuri in beris vel in bere terminati corripitur in prima coniugatione ⁊ in secūda. vt amaberis vel amabere. doceris vel docere.

In coniunctiuo duo tempora curta notato.

Id est. p̄teritū perfectum ⁊ futurum subiunctiuū breuiantur. vt amauerim ⁊ amauero.

Offendit que p̄-
ducunt crescen-
tia e ante r

E verbum crescens alibi producit vbiq;.

Dicit A. q̄ in omnib; alijs temporibus ⁊ modis a predictis verbum crescens producit illam vocalem e sequente. vt futuro legar legeris audiar audieris vel audiere audietur.

Incrementum
verbale factum
per i

Itibi producit quartę crescentia prima.

Dicit A. q̄ hec vocalis i productur in primis crementis quartę coniugationis. vt audimus audiet. Et d̄ in primis ad d̄iaz secūday. vt audiui? vbi sunt duo crementa. Primū crementū attēditur in hac syllaba di que productur. secundum in hac syllaba ui que corripitur.

Omni p̄terito reperitur imus breuiando.

Dicit A. q̄ in oī p̄terito p̄fecto primę p̄sone in im? terminate penultima breuiatur. vt amauim?.

Ing; velim produc crementa priora vel in sim.

Dicit A. in hoc verbo velim velis velit. ⁊ sim sis sit priora crementa per i facta productur. vt velimus velitis. simus sitis.

Incrementum
verbale p̄ o ⁊ u.

Ibreuias alijs si non u consona subsit.

Dicit A. q̄ in alijs crementis seu temporib; siue modis i breuiatur. vt voluerimus ⁊ fuerimus et amauerimus si non subsit u p̄sona. id est. nisi u p̄sonas sequatur. vt audiuim. q; tūc i productur.

O crescens verbum producit. et u breuiabit.

De quantitate syllabarum

Dicit A. q. verbum producit syllabam crescentem per o vt amatote. Et breuiat illam que crescit p u. vt volumus et possumus.

Has per crementa normas dissyllaba serua:

Sed tamen has omnes dic ad medias speciales.

Dicit A. q. he regule de crementis seruandis sunt per crementa dissyllaba. id est. duarum syllabarum. Sed tamen sunt regule speciales ad omnes medias syllabas. scilicet ad omnes illas q. sunt inter primam et vltimam. que omnes medie a versificatorib. dicuntur.

Compositum partis retinens i fine prioris:

Hanc breuiat medijs sicut tubicen: sed ibidem

Excipies: ungetur ei tibicen et vbiq.

A. ponit vnam regulam dicens. Compositum. id est. dictio composita retinens i in fine prioris part. hoc est in fine dictionis. que primo intrat compositione breuiat hanc scilicet vocalem i sicut tubicen. i. canes in tuba. quod componitur ex tuba et cano canis. Nam ista syllaba bi corripitur cuz i sit in fine prioris part. Deinde ponit exceptione in his dictionib. ibidem. et tibicen et vbiq. in quibus illa vocalis i producitur. Ibidem componitur ex ibi et ides et est aduerbiu locale. Tibicen componitur ex tibia quod est instrumentu sonandi. et cano canis. et est ille qui vtitur tali instrumento. Vbiq. componitur ex vbi et q. et est aduerbiu loci.

Ex di compositum produci: sed deme disertus

Et que componis ex greco curta locabis.

Dicit q. hec prepositio di. pducitur in compositione. vt diligo. Deinde ponit exceptione dicens. s. deme. id est. excipe disertus ta tum. id est. facundus vel eloquens. cuius prima corripitur. vt in horatio. fecudi calices quem non fecere disertum. Si opponatur auctori ex eo q. istud verbum di primo inuenitur in prima correptum. vt in Quidio metamorphoseos ibi. Hanc deus. et litem melior natura dixerunt. Respondendu est q. hoc verbum dirimo componitur ex di et emo. et r interposita sequitur eam. Ideo illa prepositio di potest breuiari per illam regulam inferius positam. I sup r longat dissyllaba et. Que polysyllaba sunt breues. Deinde ponit aliam exceptione dicens. Et q. componis. Quasi dicat. in dictionib. grecis coposit di breuiatur. vt diateseron. qd. e spes cines cant. et difamis quod est nomen syllogismi logicalis.

Vocalis breuis est alta subeunte: sed inde

Hemi plura queunt: vt dius diaq. dium

Et fio cum sit dissyllaba vox: breuiatq.

Cum polysyllaba sit: fiet probat hoc fieretq.

Ibi ponit vnam regulam generalem ad omnes syllabas prout vna vocalis precedit aliam in dissyllabis. Et dicit q. vocalis ante alteram vocalem breuiatur. vt meus in prima et respuo in secunda siue media. Sed inde. Ibi ponit exceptionem dicens. q. plurima vocabula possunt excipi. vt dius dia dium. id est. diuinus. et fio cum pro quando est vox dissyllaba. id est. duarum syllabarum. breuiatq. cu sit vox polysyllaba. id est. plurium syllabarum. et ponit exempla dicens. Probat hoc fiet. fietq. Nam si bene consideras prima de fiet. pducitur et prima de fiet breuiatur.

Super i longam dat declinatio quinta:

Quando vocalis preit e: sed eam breuiabis

Consona si preat: dic ergo rei speciei.

Dicit q. e ante i producitur in genitiuis et datiuis quinte declinationis quando vna vocalis prece dit e. vt diei. Sed breuiatur. quando consonans precedit. vt spei. Et ipsemet exemplificat in littera. vt speciei vbi e producitur quia vocalis i precedit e. et rei vbi e corripitur quia consonans r pcedit e.

Grecaq. iungantur: que longa frequenter habentur

Quasi dicat q. vocalis ante vocalem in grecis dictionib. producitur frequenter. vt in Quidio. De dee medea foiez. Frequenter autem dico. q. aliqn cor. vt eode. Thelea deuouit et.

I super a proprijs raro breuiatur hebreis.

Dicit q. i ante a raro breuiatur in dictionibus hebreis. vt Maria et Matthias.

Et tua metra petunt dabitur genitiuis in ius:

Corripis alterius: semper producis alius.

Dicit A. q. genitiuis in ius terminat in metro produci et breuiari potest. excipitur alterius cuius penultima semper breuiatur. et alius cuius penultima semper produciatur in genitiuo.

Subiungit regulas in dictionibus compositis.

Habito tenore syllabarum prout fm se considerantur. tractat de tenore earum prout ad subiectum aliquod referantur. Et primo fm qd vocalis comparatur ad vocalem et vniuersim se habentibus.

De vocalibus difformiter se habentibus adiuuicem comparat

De primis syllabis

Tenditur eous aer platea chorea.

Dicit A. q noia in lra posita pducit wcale an altera wcale. Eous dī esse equus vehēs currū solis. declinatur etiā adiectiue vt eous. a. um. i. oriētalis. Choreia ē ludicris cātēna vel saltatio. Aer et platea de se patēt. Tñ platea varie pōitur i metro. sicut inferi? patebit ibi. f. Et placz ē plateaz

Dat regulā fm quod wcalif cō paratur ad con sonantem

Vocalem medie breuiant si muta sequatur

Cum liquida; tamen hanc productam pone breuemq;

Longa fit adiutrix octobris nomen in atrix.

Cum chiragra podagram quidam breuiant; alij non.

Q. d. q in medijs syllab wcalis pōt pducit breuiari muta cū liquida seqntē. vt cōpatr. Et nota q hec regula tm̄ ualet in dictiōib? naturaliter corripētib? wcale. qz si naturaliter pduceret eam nō possent corripē. vt supra dictuz ē. ibi. Si faciat curta wcali syllaba finē rē. Sz lōga nequit bre uiari. Deinde ponit exceptionē dicēs. q adiutrix octobris z nomē in atrix terminatū vt amatrix p ducit wcalē in media syllaba z nunq; breuiat. licz muta z liquida sequatur eā. Preterea dicit q quidā breuiat quidā nē mediā wcalē in his duob? noib? chiragra z podagra. Chiragra ē gutta et infirmitas in manib?. podagra in pedib?. Et dī chiragra a chiros qd est man? z eger egra egrū Podagra dicitur a pos quod est pes z eger egra egrum.

Habito de quā titate syllabar in generali. hic auctor pōit qn titates syllaba rum in speciali. et primo ponit quantitates pri maruz syllaba rum.

Ante b corripis a; sicut scabo siue scabellum;

Et stabilis stabulum dabo vel labo siue flabellum

Et labor; hinc demam labi cum fabula flabam

Scabidus et tabes et stabam pabula labes.

Et faboz strabo nabamq; simul sociabo.

Flabellam varies.

Sup? A. posuit regulas generales ad oēs syllabas. in hac parte ponit speciales. Et primo ad pri mas. secūdo ad medias. tertio ad vltimas. Pars secūda incipit ibi. A breuis in medijs. Tertia ibi. Vocis sine dabis. Itē prima ps in qua determinat de primis syllab diuiditur in quinq; ptes fm q sunt quinq; vocales. Primo. n. determinat de primis syllabis. inquatū a pponitur psonatib? secūdo e. tertio i. quarto o. quinto u. Pars secūda incipit ibi. An b fit breuis e. Tertia ibi. Ante b corripis i. Quarta ibi. An b lōga fit o. Quinta ibi. An b fit breuis u. Itē prima ps in qua deter minat de primis syllabis inquatū a pponitur psonatib? diuiditur in tot ptes quoz sunt psonatē quib? a prepōitur i dictiōib? latinis. Et primo sic pponitur an b. secūdo an e. tertio an d. rē. par tes iste de se patēt. Itē prima ps in qua determinat de primis syllabis a pcedēte b diuidit in du as ptes. qz primo ponit regulā cū exēplis suis. secūdo ponit exceptionē. secūda ibi. hinc demam. Ad primā pte sic dicit. An b corripis a. Q. d. q a an b breuiatur in primis syllab. sicut scaly bis. i. gratare. hoc scabellū. pluraliter nō hec scatella. i. pua scāna. stabilis. i. pstās vel firm? z dī a stā do. stabuluz ē loc? tōū vel alioz aialū. Dabo bis bit a to das. Labo bas bat. i. vacillo las. Flabe lum ē instrū fugādī muscas. Labor toris ē op? vel opatio z corripit primā. Deinde ponit exceptio nem dicēs. hinc demā. i. excipia illa q ponitur in lra. f. labi qd est infinitiuū de labor dē. i. cadere. Fabula ē fimo fict?. Flabā bas bat a flo as. Scabidus. i. scabiosus. Latēs. i. macula. Fator futuz de for faris. i. loquoz. Strato tonis. i. luscus. Nabā bas bat a no nas. Quoz oīuz prima pducitur Exēpla qre i auctorib?. Deinde dicit. Flabellā varies. Q. d. q prima syllaba hui? dictiōis flabella pōt pducit z breuiari. Et flabella ē diminutiū a fabula vel fm alios a faba. Pro euidētia regulaz sequentiū nota ordinē supradictū tanq; introductionē ad sequētia. q sunt facilia satē intellectui. Interlineabim? igitur in sequentibus expositionem vocabuloz presertim officialiuz. Et sufficiet quātum ad superficialē intelligentiam legendoz.

Ante c

A c breuis; probat hoc acer arbor acerbus acesco.

vt bacca vt pacis pactum facere

Cum b preit aut p produc; breuiatq; paciscoz

Et placet et baculus spacium brachos. estq; morandus

fortis populus eloquens compositio populus

Hic acer thracus facundus machina dacus.

Braculus addatur; sed hiacynthus variatur.

Ad corripies; tibi sunt gradus et vada testes.

Ante o

De primis syllabis

^{pestis} ^{consulo} ^{color equi ad modum palme}
Excipitur radix et clades suadeo spadix.

^{vt vel prodo. vltra duco} ^{teus' belli} ^{dis} ^{dis}
Trado traduco gradiuus vadoq; rado

^{ciuitas est vel insula}
Et gades.

^{vt vaser. i. callidus} ^{.i. significans lapidem}
Est super f breuis a: sit sapphyrus lapis extra.

Ante f

^{vt ago} ^{ingeniosus. occisio multoz hominū}
Ag breuis: probat ecce sagax: strages retrahatur

Ante g

^{fleo} ^{theca gladij. tom' pastoz. vest' discolor. incantatrix vel gemma vel vestis}
Vlagio vagina magalia stragula saga

^{hoc laganum} ^{circuitio vel inquisitio}
Vagana producit petrus: indago sociatur.

^{vt pagina. vt fagus}
Sip vel f presit producit: sed deme flagellum.

^{strepitus artozum} ^{.i. qñ significat rete vel regionē cor. s qñ vulnus pdu.}
Additur fragor et fragilis: plaga rete vel ora.

^{vt qualis talis} ^{id est. voco}

Ante l

Asuper l tardant dissyllaba. sed calo verbum

^{.i. nutrit} ^{adiectiuū est} ^{prepositio vel aduerbium}
Ac alit atq; malum quod mobile demo palamq;

^{turris lignea} ^{tra pabuloz} ^{nomen montis}
Atq; phalam sit deinde pales bis iuncta phalum

Atq; salum mare.

^{.i. que veniunt ab istis vt phalernum}

His que nascuntur pariter quoq; corripuntur.

^{.i. habentia crescentiam in genitiuo}

Hec quibus est crescens genitiuus corripit: sicut

^{paludis} ^{.i. portator lignoz} ^{.i. auis}
Sal salis atq; palus: calo dematur et ales.

^{vt talio valeo} ^{instrumentum mittendi sacula}
Que polysyllaba sunt breuies: balistaq; tolles

^{instrm quo ludit. caligo. i. obscuritas. balena. i. piscis. salebra asperitas viarū. squaler. i. sordet}

Alea caligo balenaq; salebra squaler.

^{vt fama stamen}

Asuper m tardant dissyllaba: queq; sequuntur

Ante m

^{a dy} ^{esuries} ^{vestis piosa} ^{siunctio} ^{verbum}
Sunt damus atq; fames chlamys et tamen ac amo dempta

^{nomen insule}
Atq; thamos.

^{vt amita} ^{.i. perdo}
Que polysyllaba sunt breuies: amitto sit extra

^{massa lata} ^{plango} ^{chorza cum qua iacitur telum}
Lamina lamentoz: quibus amentum sociabis.

^{vt patris sanus}
Asuper n longam faciunt dissyllaba: deme

Ante n

^{vetula} ^{auis quedam}
Hinc manus atq; cano canis: hec anus addis anasq;

De primis syllabis

prepositio greca apparitio
Acana siue phanes.

.i. habentibus a longa ante n vt vanitas vt maneo

Nisi sint a longis polysyllaba curta notabis
gulosus vel luxuriosus

Haneo tematur.

vt apud aper auicula vteroz comedere vt pueri

Ante p

Ap breuis: nisi papilio vel vapulo papo

nomen populi herba lapis preciosus summus pontifex

Apulus et lapa saphyrus crapula papa

manutergium

Apaq; cum rapa.

vt aqua aquila vt nequaquam

Ante q

An te q fit breuis a semper: nisi compositina.

spica curuus diuinatoz

Ante r

Ar breuis est: quod arista probat varicosus haruspex.

herba sicco quedam vena. alia vena

Excipitur carex a careo varica varex.

regio argylla .i. obedio fluius

Area naritia vel glare a pareo naris.

Produc rus vel ra vel rum testis tibi charus

.i. altare stabulu porcor prepositio greca modicum

Ara det: sed bara suis et para teme parumq;

vt nasus casus hoc aduerbiu excepta

Ante s

Cum subit s produc dissyllaba: sit quasi tempta

vilis domus fundamentum vt asinus asia

Et casa siue basis: polysyllaba curta notabis.

sunt oscula

Caseus excipitur et basia longa notentur.

ns are aduerbium

Ante t

At breuis: nato sit testis quater atq; quaternus

a sto tatum mansio

Atq; statum status et statio latet: sed retrahatur

propheta planeta lucerna tatum. i. amplius

Ates saturnus laternaq; mobile latus

constellatio diunctio obscurus

Quattuor et fatum naturaq; quatinus ater

palacia fidelis repagulum quod opponitur ostio

Atria catholicus clatros sociare solemus.

.i. latum aduerbium vocabula

Platos cum statim varies: sed longa notabis

vt mater vt pratum

In quibus m super est aut r muta preeunte.

.i. mathesis media cor. est scientia quadruiualis s media pdu. est diuinitio

Philosophi mathesim dicunt vatesq; mathesim.

.i. platea anceps habet

Ut placet est platea: dic platea siue platea.

vt auis sapiens deuimenta

Ante v

A super a breuis est: sed gnauset auia temes

De primis syllabis

Sauisus et nauis et mauors pauoq; mauis
.i. mars auis a malo
 dulcis pruerfus vt clauus r nauis

Suauis prauis item si presit l addita mute.
vt levis tis vt preuo

Ante b fit breuis e: si non duo consona presint;
.i. sol ciuitas

Eante b

Be format debet ph ebis thebeq; notentur
vesti sacerdotal. infirmitas luna pteritu ipsectu. futuru indicatiu

Mebriada debilitas et ph ebenebamq; nebo.
.i. iuxta prope circa tempora adulter

Ec breuis: secus est testis: nisi secula mechus
seorsum a cura fertilis regio

Eante c

Fecis securus fecundus greca cecus
clamans preconiu cu cu furiosus secus aduerbiu. echo. i. sonus reditiuus

Preco mecum te se vecors secius echo
locus vbi aliquid reponitur

Thecaq; longatur: de quo chirotheca creatur.

An te d protrahis e si sint dissyllaba: sicut
sedile verbum verbu cibum sumo

Eante d

Sedes et redet. cedo pro dic demis edoq;
organum gressus bacul? pastor. nome artoris

Pes pedis atq; pedum cedrus ac polysyllaba curta
.i. breuis
 assiduus

At sedeo medicus: sed sedulus excipiat
discordia inter ciues plenus seditione

Seditioq; simul: et seditiosus habetur
quidam atheniensis

Bedalus et predium.
vt cephas stephanus vt refero defero

Cum subit f breuis e: sed compositiua notabis;
gubernio occulto

Eante f

An te g fit breuis e: lego teste regoq; tegoq;
a rex a lex

Eante g

Excipies reges reginaq; regula leges
miser nome puencie picipiu quo tom? tegit. viuo

Eger et egyptus legans et tegula dego
scutu palladis. capricornus

Egis et egloceros.

E super l longam faciunt dissyllaba: sicut
vt celum velum
 brachia .i. cathara. aduerbiu a volo .i. frigus

Eante l

Chele: deme chelum velut inde velimq; geluq;
cantus pctm velox animal est

Atq; melos scelus celer melus: et breuiabis
vt elemosyna elementum fouea testia

Que polysyllaba sunt: speluncaq; belua demes
vicius species metalli spelunca

Belibutus et electrum speleaq; grecum

De primis syllabis

- ^{locus piorum}
Elysius cum delitijs delubraq; iungis.
^{templa}
- E** ante m
^{vt memini}
Super m breuis est: sed femina semina demis
^{verbum}
Demog; produces: sed longis addere debes
^{vt eminus}
E super m solam: sed correptis emo iungam
^{i. orno dea fatidica}
Ac emioq; themis.
^{vt femis sis themo onis}
Et cum cremento dissyllaba nomina produc.
^{ozis filua corā virilis}
Sed memor atq; nemus pariterq; femur breuiabis.
^{vt fenum siunctio}
E ante n
Super n longa: sed enim breuis atq; fenestra
^{introit? cellarij omnino pertrāseo ppositio dij patric. vel dij domestici}
Atq; penu penitus penetro penes atq; penates
^{infirmitas}
Et frenesis varies.
^{vt bene. vt gene. vt senex. vt teneo. vt veneo}
Sib vel g vel s t vel u preiungitur illi.
^{supinū a veneo .i. neruus plenus sanguine}
Fit breuis: at venum produci venaq; debet
^{corrigie q̄ pēdet a mitra ep̄i. feras capio. descēsus ad infernū. fenus. i. sex}
Tenia tena simul et venoz tenara senus.
^{vt texo de reperio ris}
Ante p fit breuis e veluti reperire: p duplex
^{i. pellicula que solet incidi a iudeis. prepo. i. veloz}
Reperit excipies: simul et prepuca prepes
^{herba cui? virtus est in capite .i. vocalē e}
Cepaq; protrahit e: sed et hanc producere debes
^{vt sepe sepiā sepio sepes infinitiū a sepio}
S sibi preposita: breuiato tamen sepelire.
^{nūer? quo iuenitur nouilunū. repo. i. latenter intro}
Longa fit epacta repoq; simul sociatur.
- A**nte q fit breuis e sicut neq; demitur equoz
^{a. um similis aduerbium mare}
Equus et equalis nequaquam nequaq; nequam.
^{prauus}
E ante r breuias: vt series hera siue ceraunon.
^{ordo dña fulmen apparens in mari}
Sic etherilis herus heresis: tamen excipis heros
^{res heri dñs diuisio fortis vel nobilis}
Hereo feralis erumnaq; cerulus heres.
^{flet omisū herba. vnguentū. ludi quidam. populi}
Aderet et eruca ceroma seria seres.
^{metallum verbum patriū pfectio apū aduerbium}
Es eris quero gens ceres ceraq; sero

De primis syllabis

filia icari vel signū celeste id est aue

Erigone simulq; chere

sunt vestes inueterate multitudo dericorum

Serapellinas detes clerus sociare.

vt verus rarum in quo assatur. timeo

Longa fit e super r: sed teme veru vereorq;

sacrificia inferis facta p mortuis. feretq. i. lect^o mortuoz veretq. i. hga virilis. mex. i. vinū.

Corripis inferias feretrum veretrumq; merumq;

spero. spha

P quoq; preposita pones dissyllaba longa

mantica

gen^o calciamēti quo vsi sunt apostoli

Est testis pera testem producit o pero.

vt cesar lefus

vt resisto

positio

Longa fit e super s: nisi compositiua thesisq;

E ante o

Atq; iesus.

vt etas

.i. vsus vel confusus

Ante t longa fit e ceu fretus teme metallum

mare

E ante c

Ac etiam metuoq; fretum meto metraq; retro

nomē populi vt peto

vt veto

Ad iungesq; gethes et si p preuenit aut u.

Pre format preter: pretoz producere detrs.

mare vel vroz oceani

mater achillis

Thetys yos thetymq; dabit thetis et thetidisq;

vt cuum

crudelis

sequens verum

E super u produc: vt seuus: teme seuerus:

E ante u

Et leuo siue breuis beuer et leue non onerosum.

quedam spina

populus hispanie

Ante b corripis i: tribulus probat hoc et hiberus.

infrū terēdi fruges

hyemalis

ornamentum circa pectus feminax

Tribula tematur hybernus fibula scribo

crus genus vehiculi

ingenu^o

ab eo is

Tibia liburnum vel mobile liber et ibo

degustatio. sacrificio. signū factū cū flagello.

a queo

Et libum libo vibex quoq; sibila quibo

ciconia

Ac ibis.

Ante c fit breuis i: sit conuicioz tibi testis

id est. loquax

opprobria sagitta

Atq; dicax: temo conuicia spicula dico

parua platea reliquie panis. signa victorie. inuolutio capilloz

Alcus cum mica vel niciteria tricha.

vicefinus

tricesimus

avis est

Alcenus quoq; tricenus ficedula ficus.

sila

arista

avis quedā. avis rostro pforans artoszes

Licia cum spica vel sicut picaq; picus.

gladius aridus

percutio

C duplicat sicca siccus: sed ico variabis

E ante c

E ante b

De primis syllabis

- Quaeq; dicar ponit: vt fatidicus breuiabit.**
vertosus vel loquar quasi dicens fatum
vt fidus qñ ege. maf. verbum
- Ante d longa fit i: velut idem pro mare fido**
Ante d fidelis qñ est ge. neu. religio
- Et idus: sed temis idem neutrale fidesq;**
chorda genus pomi vel quedam ciuitas
- His ideo fidis atq; cidonia iunge quidemq;**
aptus vel dignus honoris vt bidens vt video vt tridens
- Addis idoneus his: et sibi vel u p̄git aut t.**
i. sonum facio cum dentibus
- Strideo producas et strido rideo iungas.**
statue vel imagines qui colit idola
- Idola dic longa: tamen inuenies idolatra.**
vt grifo vt biformis triformis crater
- Isuper f longa: nisi compositina cifulq;**
vt vigeo vigeo crucio i. firmo
- Ante g corripis i: vult figo figoq; demi:**
currus duarum rotarum sunt nates
- Uiginti bige trigintaq; frigora pige**
traseo auis est affo
- Adigro pigardus frigoq; simul sociamus:**
frigo as. i. stimulo sed frigo frigonis est nomen vbis
- St si p̄ceunt vt strigo: longa manebunt:**
palus infernalis aues sunt instrumentum purgandi equum
- Sed styga cum strigibus breuies: strigilis variamus.**
vt bilis lapis vel serpens
- Longa fit i super l vt milia: deme cylindrum**
auis est herba letus pellis sup oculu. populus
- Et philomena filix hilaris ciliumq; cilixq;**
pondus duarum librarum
- Et granum milij bilibus pilus et pila ludus.**
vt fileo vt tilia arbor leuis habens lata folia
- Si p̄git s aut t tunc debes i breuiare.**
vt linus flores multum frequentati ab apibus
- Isuper m tardant dissyllaba: sed thyma deme**
aduerbium sterere qd letamē dicitur de nuptiarum vel id in quo infans in utero circumuoluit
- Et nimis atq; finus: simul his et hymen sociamus.**
vt timeo animal quoddam
- Quae polysyllaba sunt nisi simia curta manebunt.**
vt finis vinum vermis
- Longa fit i super n: tinea limio lino deme**
de riga
- Tinea produxit petrus.**
vt cinis. vt sino. vt minus.
- Quae c vel s aut m iungunt i sunt breuianda.**
gremium vas i quo mlgel lac. mino. i. vello
- Ut sinus atq; minor: sed sinum minoq; demis.**
vt piper serpens locus proximus fluminibus
- Ante p fit breuis i: vult vipera ripaq; demi**

Ante v

Ante f

Ante s

Ante l

Quod terit e pilus. pilus est in fronte capilul. Est pila pel pontis. pila ludus in taberna.

Ante m

Ante u

Implet ma/ ma sinu lactisq; congula sinum

Ante p

De primis syllabis

scilicet panis. s. pugilū son⁹ q fit migēdo. cipp⁹ ē i quo fuat capti. stipes. i. trūc⁹ ligni. stipo. i. circūdo

Sipharium sipho cippus cum stipite stipo.

Iq breuis: probat hoc liqueo liquor inde liquoris

Fante q

Etq liquor quaris: sit liquor liqueris extra.

Isuper r longant dissyllaba: lyra probabit.

Fante r

Vult pyra siue viri pirus et resonans lyra temi.

Que polysyllaba sunt breues: sed tyria teme.

Pyrula pirata sit pyramis his sociata.

Longa fit i super s: nisi teme miserq disertus

Fante s

His pisanam iungis et compositina notabis.

Ibreuis ante t fit: iter hoc testatur item q.

Fante t

Ambitus ambitio: temes ambitus et itur

Aitor dis ditis clitellaq lis quoq litis

Italus et phiton glitis pitismaq iungas.

Psitacus et titan titilloq sis quoq sitis

T duplicat littus.

Ad p̄eunte vel r aut u producere debes

Sed breues vitulum britones ouiq vitellum.

Alongam facit i: niuis hac vult regula temi.

Fante u

Hisq notes et tris: et que componis ab illis.

Ante b longa fit o: velut obex obijcioq.

Dante b

Excipiatur obes verbum soboles et obesus.

Corripies etiam si duplex consona p̄esit.

Ac obolus

Oc corripimus veluti iocus atq iocosus

Dante c

Et ioco et proceres oculus voco: sed retrabatur

De primis syllabis

- ^{hilaris} ^{hec vox} ^{longus} ^{velocior}
Focundus vocis procerus et ocior addis
monstrum maris fluvius infernalis
- F**ocaq; vocalis cocytus: c duplicabit
abscondo quies potus
- D**eculo: longa dare decet oia pocula iunge.
id est. scindo strangulo
- D**eco c duplicat: suffoco decet variare.
vt rodo vis. nodus. codex adverbium
- D** ante **v** **D** producant dissyllaba: sed modo teme
vt hodie odio
- A**c odor atq; modus: polisyllaba curta manebunt.
a prosum vestis sacerdotalis
- P**roderit est longa. sed poderis est varianda.
predico fugitivus parva offa
- D** ante **f** **D** super f brevis: ecce profoz profugus vel ofella:
procul fugio procul fero a prosum. frustum panis humectati
- P**ro fugio tempta vel profero profuit offa.
vt cogo gis genus vestis verbum congeries lignorum
- D** ante **g** **D** g produces: toga demerogoz rogusq;
sermo
- A**tq; logos:
- D** ante **l** **L** curtam facit o: sicut colit: excipe nolo:
conoz vel ordino pondus vasa rotunda. progenies
- M**olior et moles sol solis tolia proles
xbu. fungus est. aliqu. genus cibi
- S**olor boletus olim coliphia solus:
piscis vel putredo nasi longus in sermone
- P**olipus et stola prolixus colozq; colas:
festivus ingeniosus
- S**olemnis sollers quibus l duplex reperitur:
vt nomen ornare curialis
- D** ante **m** **D** super m longam facies: vt comere comis
pinguedo vel intestinu congregatio intestinor
- O**mentum: sed homo temas stomachum et omasum
splendere
- E**t comedo tominus tomus et coma siue comare
agregatio filoz mansuefacio id est. dimitto
- E**st glomus et glomero comes atq; tomo vel omitto
divisio cibu vel aliud per os emitto vt euomo
- E**t tomos atq; vomo sic que componis ab illo
mensura continens quinq; sextarios
- A**tq; gomoz.
vt moneo corrigia
- D** ante **n** **E**st super n brevis o: nisi nonus zomazq; pono.
nuer? in kalédario .i. vii? hec dictio monos in prima est indifferens
- E**t nonas pone monos longam credo breuemq;
vt conoz tono pono
- S**ic d vel p precedit: longa locatur.

De primis syllabis

O p breuis: veluti ^{somnus} sopor atq; ^{somnolent?: verbum} soporus oportet

ante p

Atq; ^{progenies} propago: sed ^{pastor} opilio ^{emissio spermatis} popisimaq; demis.

Uitis ^{uormio} propago vel ^{lapis cavernosus 7 asper} sopio ^{arbor} populus arbor

Et **t**ophus.

Opportunus et ^{expecto} opperior tibi p duplicabunt.

Cum ^{vt copia} c preit ^{arduum saxu. corbis} longa: ^{latoz} scopulus ^{vt loquor coquo} cophinus ^{vt quoq;} copos extra.

Q corripitur: sed ^{vt thorus forum} compositiua ^{.i. vent? ab os} notentur.

ante q

Super ^{ras} breuis: ^{lorica} excipitur ^{id est noueram} flans ^{corus} et ^{oris} oris

ante r

Oro cum ^{consuetudo} coram ^{arbor} vel ^{thorax} thorax ^{horax} horaxq; ^{noram} noram.

Corallus ^{nomen gētile .i. mus aquaticus} quoru mos ^{corus} moris ^{morus} morus et ^{horz} horz

Corali? herba in mari que ad tactum solis i / durefcit in lapi dem.

Boricus et ^{vt lorum} forer.

Et ^{vt glosa} cu ^{floris genus} preuenit ^{oratio vel comus pauperum} laut r: ^{producere} debes.

Super ^{datio medicine depono} s longa: ^{qz anceps habet} rosa ^{demitur} atq; ^{prosenca} profenca

ante s

Et ^{totis} totis et ^{posuit} posuit: sed ^{prosa} prosa potest ^{variari} variari.

Super ^{t breuis est: totidem} t breuis est: ^{quotus} totidem ^{et noto} quotus et ^{noto} noto ^{testis} testis

ante t

Et ^{nota} nota: sed ^{demis} demis ^{totis} totis ^{protos} protosq; ^{cotis} cotis.

Quotidie ^{totus} totus ^{notum} notum ^{notus} notusq; ^{notemus} notemus.

Produces ^{etiam} etiam ^{si presit} si presit ^{consona} consona ^{bina} bina.

Sed ^{breuiare} breuiare ^{protos} protos et ^{ab illo} ab illo ^{sumpta} sumpta ^{solemus} solemus

Atq; ^{proteruus} proteruus ^{item} item ^{protos} protos.

Super ^{u breuis} u breuis: ^{ouum} ouum ^{provincia} provincia ^{temes} temes.

ante u

Prouidus ^{esto} esto ^{comes} comes ^{puentus} puentus ^{puenioq;} puenioq;.

Ante ^{b fit} b fit ^{breuis} breuis ^u u. ^{testis} testis ^{ruber} ruber ^{est} est ^{rubeusq;} rubeusq;.

ante b

Excipies ^{tuber} tuber ^{rubigo} rubigo ^{suber} suber et ^{vber} vber

Et ^{puber} puber ^{pubes} pubes: et ^{si b} si b ^{preuenit} preuenit ^{aut n} aut n.

Innuba ^{corrumpies} corrumpies et ^{pronuba} pronuba ^{sine} sine ^{bubulcus} bubulcus

R

De primis syllabis

- H**auto tamē longum; cōnubia ceu metra poscant. ^{maritare vel tegere matrimonia}
- A**nte c lōga fit u ceu duco luceo lucus. ^{nemus}
- B**emelucerna lucroz et dux ducis atq; ducenti. ^{vt nucia, vt cuculus auis, vt crud}
- E**t si preponas n aut c vel r breuiabis. ^{verbū funes quibus velum sursum trahitur}
- A**nte d longa fit u ceu trudo; teme rudentes ^{verbū palus acur? rudis. i. sga emeritionis vel incurius. ruder stercus brutoz}
- E**t pudet atq; sudes rudis atq; ruder studeoq; ^{fabrico clamo ad modum asini}
- E**t cudo; sed rudo ponis ceu metra requirūt. ^{vt buio rufus sed semper producitur}
- A**raro ponis super f; nec eam breuiabis. ^{vt mugio gis. ruga vilis domus r ponitur p tuguri}
- A**g produco; tuguriq; tamen memor esto. ^{vt fugio vt iugū. vt pugil.}
- F**preunte vel i vel p debes breuiare. ^{fructus. Fuger ē spaciū terre qd duo boues arāt p diē .i. assidu?}
- F**rugēs producis et iugera mobile iugis ^{id est vtile}
- E**t frugi. ^{vt vlulo las. puler pinguedo terre. qz est anceps;}
- A**super l breuiēs; vligo temere debes. ^{vt gulsio. i. lecatoz. fuligo. i. color. mulio. i. custos mulozū}
- B**preunte vel f aut m producere debes. ^{nomen auis anterior pars colli}
- E**xcipitur fulica; mulier gula iungitur istis. ^{vt pluma. humanus. id est mansuetus}
- L**onga fit u super m; sic humanum dabo testem. ^{.i. terra. dī ab arm? id ē abiect? a sum}
- H**in chumus ac humerus humilis sumus excipiamus. ^{vt numerus. vt cumulus. vt tumulus}
- S**i preit n vel c vel t debes breuiare. ^{dei maiestas gibbus in pectore}
- N**umen produco; strum amq; simul sociabo. ^{vt funus instrumentum sandendi ligna}
- A**super n longa; cuncum tunicamq; retracta. ^{vt stupor. lupus.}
- A**p corripitur; sed iupiter excipiat ^{doliū}
- C**upaq; cum stupa. ^{vt nuxer vt ruxes. vt pupis. pupillus. pupula.}
- A**preunte vel r vel p producere debes. ^{qz anceps est}
- S**ed varies oculi pupillam. ^{vt muris. thuris genitiui casus}
- A**super r pduc; sed nurus excipiat. ^{id est infant fex olei sedes iudicum}
- E**t furit adiunges muriam simul atq; curules.

De medijs syllabis

^{vt musa. pusio} Longa fit u super s: sed deme susurro pusillum.

Ante s

^{vt tutus ca. tū. ytoz} Et producūt dissyllaba: sed puto deme.

Ante t

^{marcidus sicut. pellis} Putris vti cutis atq; frutex vter vtra lutūq;

^{vt butirum. puteus} Que polysyllaba sunt cū prole sua breuiabis.

^{alternatus} Mutuus excipitur et mutuo glutio putet

^{qđ facile decurrit} Futilis addatur: cum futio longus habetur

^{pficus} Utilis ex vtoz vterus bene non sapit vtem.

^{vt vna} Super u solam produc: dant cetera curtam.

Ante u

^{vt arabes} Breuis in medijs datur ante b syllaba testis.

^{id est leticie deditus} Si bilis a sequitur vt amabilis excipitur

^{vt venabulum instrumentum venandi.} Et letabū dus formamq; parem sociamus

Que facies in ulum iūges

^{vt pficacus auis. ithacus nomē vlixis} Ante c fit breuis a: dematur opaca cloaca.

Ante c

^{vt cenaculum plurimum syllabar. vt voracis et loquacis.} Quod dat ulum iūges: obliquos addere debes

^{.i. nomina duar. syllabar. non sunt sub regulis de medijs syllabis. vt pacis facis.} Sed nūq; medijs suberūt dissyllaba normis.

^{vt lampadis} Ante d corripis a velut elada: deme cicada.

Ante d

^{vt imago. ppago.} Super f breuis est colaphus testis tibi fiet.

Ante f

^{vt asparagus. onager .i. asinus siluestris} Ante g longa fit a: sed nomina deme secūde

Ante g

^{mare} Sic pelagus ponis his abdenago sociabis.

^{de italia} Super l breuias velut italus: excipis hec que

Ante l

^{declinatio} Tertia declinat: hoc australis manifestat.

^{vt animalis} Produci in neutris obliquos: ecce thoralis.

^{ornamentum lecti} Ascalon esto breuis: super additur absalon isti

^{nomen ville vel nomen viri} Italides et tantalides sua curtat origo

^{nomen viri} Ad subeunte breuis erit a: thalamusq; probabit

Ante m

^{vt calamus} Que faciūt amen produces: et thymiana.

R. ij

Ante b
Habitō de pri/
mis syllabis a/
git ductoz de
medijs. Et su/
mitur hic p me
dio quequid ē
inter primuz z
vltimum.

De mediis syllabis

- A** ante **n** ^{vt galbanum .i. farius} super **n** brevis vt **clibanus**; tamen excipis illa ^{vacuus}
- Q**ue declinabit tibi tertia sicut **inanis**.
^{coma siluestris}
- V**ocali iuncta producit vt **machiana**.
^{ut montanus romanus garganus}
- D**eriuata simul nomen gentile lociq;
^{quidam mons vermis est quoddam vnguentum}
- S**ed **libanum** breuius sit **aranea** iuncta **balano**
^{vt titanis vt vesanus insanus}
- P**roduc obliquos; sed **compositiua** notato.
^{vt ignis vel quida mos. quidam mons}
- I**stis **vulcanum** cum **gargano** superaddes.
^{vt gausape alapa. priap? priu nome. vel virile membru. sinapis est herba qdam.}
- A** ante **p** **A** supra **p** brevis est; sed tunc **priape** **sinapis**.
^{animal dans odorem}
- A** ante **r** **A** super **r** breues vt **barbarus**; hinc **zodoara**
^{vt auarus scholaris}
- E**xcipe queq; vides deriuari manifeste.
^{.i. primitiuos}
- Q**uidam **denarium** breuiant, non **primitiales**
^{vt calcaris torcularis splendor .i. excip.}
- O**bliquos producit; **iubaris** vel **cesaris** educ.
^{vt comparis et disparis dulci liquor. paries ex asseribus.}
- C**ompositiua notes; et **nectaris** **asparis** atq;
^{nomi viri vel stabuli ton. quedam herba.}
- H**ostaris et **capparis**.
^{velum nauis}
- A** ante **s** **A** super **s** brevis est vt **carbassus**; excipias que
^{pastor asinor}
- D**eriuata palam cognosces sicut **agaso**.
^{quidam mons ventriculus qui continet alia viscera}
- L**ongis **parnasum** iunges; **sociabis** **omasum**.
^{vas ad bibendum}
- A** ante **t** **A**nte **t** corripis **a** sicut **ciathus**; tamen inde
^{.i. dictiones. vt barbatus amatus armatus.}
- E**xcipias voces quas deriuabis aperte.
^{nomen viri vel genus lapidis}
- Q**ue fiunt in **tes** **sociabis** sicut **achates**.
^{vt pietatis anatis abbatis}
- J**ungit nomen in **as** obliquos; sic probat **abbas**.
^{.i. obliquos. vt thema thematis}
- C**orripies alios.
- A** ante **u** **L**onga fit **a** super **u** tibi sit pro teste **cadauer**.
^{vt adauus. abanus corpus mortuum}
- C**ompositiua notes.
- E** ante **b** **A**nte **b** longa fit **e**; fiat tibi testis **eptebe**.
^{vt monebam .i. iuuenis sine barba}
- D**emitur hinc **erebus** **eseton** simul et **terebinthus**.
^{infernus arbor nigri coloris}

De mediis syllabis

- ^{herba est medicinalis.}
Additur belletorus.
vt veruecis nomen viri.
- A**n ^c longa fit e: senecam tamen excipis inde.
vt patredo hoc esedum. i. currus quo claudi portantur
- A**n ^d producis e: sed tamen eseda demis.
nomen viri vt andromeda
- A**delchisedech socias: et nomina que facis in da.
vt bipes edis. tripes edis.
- P**es dat edis cum suis compositiuis.
vel ph animal est
- E** super ^f datur breuis: hinc elephas breuiatur.
vt elegia loc^o tricamerat^o. nomen viri
- E** g corripitur: sed abest tristega cethegus.
parua nauis
- E** super ^l dabimus longam: patet ecce phaselus.
nomen viri.
- A**bimelech remoue debet breuis angelus esse.
vt racemus furiosus locus desertus
- E** super ^m longa: vehemens hremusq; retracta.
germania locus in quo christus orauit
- A**dditur his hyemis alemania gessemaniq;.
vt camena nomen mulieris nomen viri
- L**onga fit e super ⁿ: belenam tamen hinc belenumq;
pprium nom. arbor quedam
- E**t iuuenes a seneclebens debet remouere.
vt intrepidus. iosephus. edepol.
- A**n ^p rara fit e moneo tamen hanc breuiare.
vt intrepidus. iosephus. edepol.
- E**xcipe presepe.
vt tenera. camera.
- R** subeunte breuis datur e: tamen excipis erus
nomen viri .i. trutina.
- I**n proprijs sicut gualterus: adde statera.
vt sincerus ra. ru.
- E**t deriuatum quod rus se terminat aut rum:
crudelis vel strenuus capellus peregrinoru z dicitur de galea
- E**x hoc austerus producit atq; galerus.
canis infernalis furia infernalis. monstru
- C**erberus esto breuis: sunt longa megera chimera.
venter.
- I**nfera cum superis iterum breues vterumq;.
ciphus a patioz
- E**t patera pateris
animal est
- P**antheramq; morans crateram iungis hiberum.
vt verberis z carceris qz anceps est populus hispanie
- C**orripis obliquos alios: varies mulieris.
qz aliqua corripunt vt gliceriu ministeriu. aliqua producant. vt niciterium mysterium.
- C**unq; rium sequitur vsu vario reperitur.
vt lacheis heresis scientia viuandis.
- E** super ^s breuis: excipitur diuina matxesis.
vt lacheis heresis scientia viuandis.

De mediis syllabis

- ^{morbus in capite}
Ad placitum frenesis pones longamq; pœsis.
^{scientia poetarum.}
- ^{vt facetus}
E ante t **T** subeunte datur e longa: sed excipis hec que
^{vt segetes} ^{lapis quo nautæ ventos cognoscunt}
- ^{vt perpetis et interpretis}
Tertia declinat: iungetur eis amethistus.
- ^{q. d. q. isti obliqui pducuntur} ^{vt quies} ^{vt letes}
Obliquos breues: agnetis demere tebes.
- ^{vt magnes. et est lapis attrahens ferrum}
Longis vtere locuplete quiete lebete
- ^{vt longeuus ua. uñ. equiuus}
E ante u **E**t magnete simul: temetum variare solemus.
- ^{vt chalybis} ^{vt preliato ebulo}
E ante b **A**nte b corripis i: sed compositiua notabis.
^{vt audibilis sensibilis} ^{a possum}
- ^{vt angelicus rusticus} ^{delectabilis}
I ante c **I**c sequente breuis: demantur apricus amicus.
- Additur bis umbilicus formica pudicus.
^{genesta arbor. fluuius}
- E**t cum lorica lectica mirica caicus.
- I**stis mendicus cum vesica sociamus
^{herba} ^{vt postica} ^{antica}
- A**c vrtica simul: et que post format et ante.
^{nomnibus}
- I**n proprijs icus producit vt fredericus.
- L**onga fit icis ab ix: exemplum dat tibi felix.
- S**ed mas solus icis sicut calicis breuiabit.
^{herba arbor} ^{.i. velox et dabit icis in gto et tunc deriuat a pnicor caris.}
- I**unges cum filice salicem: pernix dabit icis
^{pernix. i. maliciosus}
- A** pernicio: icis a perneco sic breuiabis
^{herba vel gummi}
- A**sticem produc et phenicem: breuiando
^{vt vertex} ^{pannus villosus. omis.}
- Q**uod dedit ex: nisi lodicis bombixq; dat icis
^{vt audus} ^{nomen insule vel ciuitatis.}
- I**do corripitur sicut cupidus: sed abydus
^{vt atrides et thesides}
- E**xcipies: et que trisyllaba ponis in ides.
^{filia coronci. et fuit amasia phebi}
- H**isq; coronides iungi veteres voluere.
^{.i. nomina terminata in ido}
- P**roduces ido sicut formido cupido.
^{.i. cum hoc nomine desiderium quod producit eanter.}
- C**um desiderijs addes considero longis.

De mediis syllabis

Pone duas primas dauidis sicut metra poscūt.

.i. perfidus a fides est altera breuis. ⁊ dicitur quasi perdens fidem. ⁊ infidus a fido est altera longa

Perfidus infidusq; fides fidoq; probabunt.

vt munificus

⁊ super f pōnis raro: sed eam breuiabis.

vt mitigo. pdigus

vt auriga. vt caligo.

⁊ ante f

⁊ dato p r e g breuem: sed que facis in ga vel in go

.i. rector. currus. obscuritas

⁊ ante g

Bemis: vt auriga caligo: sed breuianda

vt diligo erigo ⁊ non omnia qz composita sequuntur simplicia vt affigo affūgo

Quedam composita: tibi sint calige sociande.

vt agilis labilis.

⁊ super l breuias: solum tamen excipe neutrum

vt cubile et fedile

supple deriuata

⁊ ante l

Cum facies ile: que sunt a nomine iunges

.i. iulius quasi quintus a marcio

Sicut quintilis: breuis est humilis parilisq;

.i. largus

aptus vel apta nutere

⁊ apsilis et pestilis et nubilis additur istis.

.i. vilis vel leuis

mensis. domus refugij

Exilis longum subtilis aprilis asylum.

vt animus

pinguis vel diues.

⁊ breuis est super m: tamen excipiat opimus

supple excipiat

.i. excelsus

vt magnanimus. qz sequuntur simplicia

⁊ ante m

Cum quo sublimis: sed compositiua notabis.

fermentum

.i. sine fermento

Zyma puto longum: tamen azymus est breuiandus.

contugatione verbi vt a munio nis hoc munimen inis.

Et deriuatum de quarta sit tibi longum.

vt dominus

accelero. ignis vel fornax

⁊ super n breuis est: tamen hinc festino caminus

nomina viroz vt martinus

furia infernalis

⁊ ante n

Excipitur: propnaq; simul iunges et erinnys.

herba

scutella

vas salis

Iunge cuminum siue catinum siue salinum

miles romanus. ⁊ deriuatur a quiris quiritis.

Et deriuatum: tibi sit pro teste quirinus.

de cedro

amarum genus leguminis

Cedrinus iungas predictis atq; lupinum

.i. fames

.i. ministro

⁊ pina superq; dabunt tibi longa propino supina.

a cras deriuatur

pnom interrogatiuū. nudine sut mercatiū publicā puet

Crastinus esto breuis simul heccine nundine iungis.

.i. statim

granum racemi.

p diem moroz

⁊ rotinus bis acinumq; perendino iungitur: et que

oleaginus byssus. clandestinus

serotin? faginus

Ex oleo bysso clam formas seroq; fago.

hiacynthinus

tombicinus

amethestinus

Et que hiacynthus tombixq; dat et amethestus.

vt farina culina

Antena longa fiti: vult pagina femina demi.

R III

De mediis syllabis

artificioſa compoſitio. ſtatera filia cereris parualama
Adachina cum trutina proſerpina lamina iungis.
tuba nom ciuitatis pondus. instrumentū ferreū tridēs
Buccina cum murina ſeu ſarcina fuſcina iungis.

Sic elemoſyna fit.

.i. ex nominatiuis terminatis in in. vt delphin nis: vt flumen nis.

Obliquos ex in produc: alios breuiabis.

vt archetypus. i. princeps figuraz .i. populus habens pedes ptra nos.

I ante p

I ſuper p breuis eſt: hinc antipos eſt tibi teſtis.

.i. inclinatus verbum

Obtipum retrahas: conſtipō conſociabis.

vt antiquus. obliquus

I ante q

Q ſubeunte damus i longam: ſicut iniquus.

folliculus cuiuſlibet leguminis vt aliquod aliquo.

Cum ſiliquis reliquos et compoſitua notabis.

vt ſatyra. i. reprehenſio.

I ante r

I ſuper r breuis eſt: tamen excipis inde butyrum.

ſatuus

carta tombicinata.

Sic delyrus erit: ſaphyrum iunge papyro.

.i. quando ſaphyrus ſignificat lapidem product. ſed quando ſignificat vitrum corripit.

Appellans lapidem: ſed pro vitro breuiabis.

vt elyſium. cauiſſa.

I ante s

Eſt ſuper s breuis i: paraduſum non breuiabis.

Anchiſes iunge: gauſuſ ei ſuper adde.

vt paralifiſ

Precedente para breuiabitur liſio longa.

vt amita

leuitatiſ

I ante t

Eſt i ſuper t breuis: leuitaſ erit hinc tibi teſtiſ.

.i. deriuata

Que fiunt in ta proprio de nomine ſumpta

nomina

Sine loci propriaq; ſimul producere debes

exemplū de. prio a leui ab heremus

Et margarita leuita ac heremita.

infirmiſ in lingua galline. quedam veſtiſ.

Et placet eſt pituita petruſ dicit polimita.

vt ſunamitiſ vt therſiteſ.

Que fiunt in tiſ aut in teſ longa notabiſ.

vt marituſ aurituſ

Ituſ ſi detur a nomine longuſ habetur.

.i. diueſ

Et ſic ex cenſu cenſituſ dicere debes.

vt ſeruituſ vt penituſ fundituſ

Seruuſ currat ituſ: aduerbia ſic breuiabiſ.

coniugationiſ

vt audio audituſ

Aquarte verbo venientia longa notato.

coniugatio

vt ſtrepō pui. pitum.

Tertia preterienſ in ui dat itum breuiando.

.i. q̄ in vi. vt peto tiſ tui tum

Preterienſ aliter itum producere debet.

De mediis syllabis

- Curtat itum pario vel disco parcoq; poscoz
vt fugio itū bito itū como itū vt exhibeo bitū
- Que gio dat vel to que prima dat atq; secunda,
vt dormitum.
- Cūq; supina dabunt i longam t subeunte,
pducunt penultimā. vt dormito tas. petito tas.
- Que formantur ab his ito longa reputabis.
.i. cognitus .ta. tum ta. tum.
- Agnitus esto breuis: societur cognitus illi.
.i. participium in itus terminatum. vt obliuiscor oblitus.
- Itus producit quod reponens generauit.
hoc verbū vt cunctus z intuitus
- Sed tuor: abbreviat ea que te se tibi format
vas olei .i. animal picipans de vtroq; sexu vel nomen yiri
- Et producant lechitus ac hermophroditus.
venena fluius infernalis
- Sic aconita locas: cocytus ei societur.
vt quis ritus.
- Homini obliquos quod in is fiet dato longos.
.i. quoz genitui terminatur in is militis sospitis
- Corripies alios: testis cum milite sospes.
vt salius nomen ciuitatis
- I super u longa: minue tamen est breuianda.
quedam herba vel quidam populus
- A** St orobus testis q; o supra b breuiabis.
de ambo de duo
- B** emitur ambobus october siue duobus.
vt apoca vt velocis z atrocis
- Ante c fit breuis o: tamen obliqui retrahantur.
vt exodos quidam liter in biblia
- Ante d corripis o velut exodus: hinc procul esto
- Herodes: et ei custodes sunt sociandi.
vel ph vt sarcophagus quedam figura vel quidam modus loquendi
- O** super f breuis est: tibi fiet apostropha testis.
sermo caprinus
- Est o super g breuis velut egloga: sed remouebis
.i. congregatio iudeozū
- Que g vocali preiungūt vt synagoga.
- O** super l fiat breuis: hoc soboles tibi monstrat.
.i. dicitur. sunt illi qui ferunt merces p vicos ad vendendum.
- Excipias illud quod fertur fermacopole.
- O** super m breue fit: sic salomon esse probabit.
.i. q; sunt generis neutri est quedam arbor
- Que seruant neutrum genus excipe: sicut amomum.
vt sermonis quidam pannus in quo voluntur mortui penes iudeos.
- Longa fit o super n: sed syndonis excipiat.
.i. quedam regio. quasi duos habens ordines. tyronis est quedam ciuitas.
- Sardonis atq; diaconus et tyronis societur.

I ante u

O ante b

O ante c

O ante d

O ante f

O ante g

O ante l

O ante m

O ante n

De mediis syllabis

^{lapis vel populus} ^{ciuitas} ^{populus}
Calcedonis redonis et vasconis associabis

^{populus} ^{populus} ^{.i. terminator in o. vt macedo tonis}
Ligonis et britonis : atq; obliquos ppriorum

ad differentiam aliorum que non designant loca.

Que loca designant predictis addere debes.

^{vt babylon lonis}

^{calidon nomen loci}

Cum propriū fit in on: tamen excipies calidonis

^{dulcis cantus}

^{.i. pecunia male acquisita}

Simonis armonicus mamona breuiare solemus

^{.i. regula clericalis}

^{ciuitas potest breuiari ⁊ pduc}

Canonis esto breuis cum demone: sidonis vt vis.

^{dictio greca. ⁊ est via cartulosa vel est color in vrina:}

ante p

Subeunte breuem facis o: caropus dabo testem.

^{quidam iuuus}

^{tertia pars terre}

^{lapis p̄ciosus}

Asopum retrahas europam siue pyropū.

^{idē qd̄ egypt:}

Ut placet est canopus.

^{nomen mulieris vel ciuitatis}

ante r

Super r breuias: sephora testem tibi sumas.

^{vt a canoz canozus. a sopoz sopozus}

^{a fouus}

Beriuata palam producatet ecce sonorus.

^{vt honor honoris}

Hominis obliquos quod in o: fit iuge: sed arbor

^{memoris}

^{castoris. rhetoris}

^{marmoris equoris}

Et memor: et castor rixtor seu marmor: et equor

^{sz obliquos}

^{quidam mons}

Corripuere suos: sed longis adde peloz.

^{vt hector hectoris}

Et quedam propria sunt obliquis breuianda.

^{.i. masculi generis. vt lepus. oris. flos flor. ebur etoris. ⁊ pectus pectoris}

Has facit os onis: que dant ur et us breuiabis.

^{vt mendosus}

^{quidam piscis marinus est}

Super s longa: sic testificatur alofa.

^{vt egrotus}

^{⁊ est nomen castri in terra philistinor}

ante o

ante t

Subeunte dabis o longam sicut azotū

^{qz sequuntur sua simplicia. vt antidotū monoptotū. aliquotiens}

Que componuntur discreta mente notentur.

^{o an u raro inuenitur. si qn̄ regitur. pducitur. sed cōposita sequuntur sua simplicia}

Super u raro: sed compositiua notato.

^{vt coluter}

ante u

ante b

Ante b fit breuis u. sed demitur inde saluber.

^{.i. pducimus. vt lactuca festuca eunuchus caducū}

ante c

Ec protrahimus quotiens a vel um subit aut us:

^{id est comedo}

Manduco iuges. fiducia his sociato.

^{vt vlucer}

^{pollux nomen viri vel signum celeste.}

Cetera corripies. sed pollucem non breuiabis.

^{vt testudo.}

ante d

Ante d longa fit u. pecudis tamen hinc retrabatur.

^{vt lanugo. erugo}

ante g

Ante g fit longa u. tamen hinc tibi coniuge dempta.

De vltimis syllabis

- S**ugo producis: sed sanguisugam breuiabis.
lacteo vermīs a quatilis que etiam dicitur hīrudo
vt sedul⁹. i. astut⁹. nomen gentile seu patrum
- A** super l breuia: getulus aduloz adempta.
declinatio vt tribulis. curulis
- Q**ue declinabit tibi tertia longa notabis
filius lye
- N**omina: sed zabolon breuiabitur hercule iuncto
id est primitiuū qđ est speculor vel specula
- H**is sotular socia: specular breuiabit origo.
vt hic et hec p̄sul. i. ille qui p̄sit alijs in dignitate. nebulo. i. ribald⁹
- O**bliquos breues: vt p̄sulis et nebulonis.
.i. sine lumine et potest accipi p̄ inferno.
- A**dabimus super m longam tibi sicut alumen.
fospes vel fortis. .i. inobediēs .i. estimo
- I**ncolumis contumax demis: et autumo iūgis.
.i. illa pua fossa q̄ puenit in facie ex nimio risu.
- A** super n longa: dabitur pro teste lacuna.
vt v̄pupa. vitupero ras que pducunt vel corripūt u fm exigentiā simpliciu.
- A** super p breuis est: sed compositiua notabis.
vt palurus. carduus est spinosus et aserrimus.
- A** super r longa: sed purpura ponitur extra.
vt parturio et surio
- C**orripe verba quibus meditatio conuenit: et que
Sūt forme similis vt luxurio sociabis
planeta vel nomen viri qui p̄est cētū. fantastice apparitiones
- M**ercuriūq; notes et centurio lemuresq;
vt murmuris. gutturis terra
- O**bliquos breues: tellurem temere debes.
vt cerusa prout est quidam color nomen fluij
- A** super s longa: tibi sit pro teste creusa.
vt cornutus. cicuta.
- P**ret longa fit u: tamen arbutus est breuianda
qz aliqñ corripuntur vt dispuo. aliqñ pducitur vt imbut⁹. qz cōposita simpliciu naturā sequūt
- C**ompositiua notes.
vt induue. quadruium. diluuium
- A** super u breues: sunt exuue tibi testes.
vt ultra et citra.
- V**ocis sine dabis a longam: sed breuiabis
vt musa vt hectora vt o musa
- R**ectum cum quarto casu quintum sociando.
vt andreas
- H**inc tamen excipies: cum rectus in as tibi fiet
casus vocatiui
- I**nde vocatiuum velut andrea dabo longum
.i. in nominibus numeralibus id est possunt corripī et produci. vt triginta.
- I**n numeris ginta sunt ad placitum tibi danda
postea. antea. p̄terea. p̄terea. qñ sunt vna dictio a pducitur. qñ sunt due diuisiones tñc a corripī.
- P**ostea non breuia: nisi fiat dictio bina.
id est sicut.
- A**tputa corripies ita vel quia iungere debes

Ante l

Ante m

Ante n

Ante p

Ante r

Ante s

Ante t

Ante u

Hic A. agit de vltimis syllab et diuidit in duas partes. Et p̄tio docet quāritates vltimarum syllabarū terminantium in vocales. Et p̄tuo in a.

De ultimis syllabis

- P**roductum greci rectum quandoq; notauit.
vt manna pascha egea
- E** **C**orrepta datur: exceptio multa paratur.
vt mare luna
- G**recum nomen in e producit: testis tibi phœbe.
vt musae
- D**eclinans per ae diphthongum nomina prime.
.i. ablatiuos quinq; tedi. vt die
- E**t casus sextos in quinta dicitur longos.
qz olim fuit quinq; declinationis
- L**ongum pone fame: quoniam famei dedit ante.
.i. de nominibus quinq; declinationis. vt meridie. pridie. hodie
- E**t que componis de quinta longa locabis.
aduerbium vel coniunctio exempla
- Q**uare quotidie tibi sunt testes hodieq;.
illam sedam psonam pntis impatiui vt mone. aude
- L**ongum pone doce: similis quoq; tempora forme.
vt achate. enide. calliope. vlisse. vocatini casus
- E**q; vocatiuum dat nomen in es tibi longum.
in e desinentia
- N**omen longa dabit aduerbia si tamen apte
id est si regulariter comparatur. vt iustus iustior iustissimus
- C**omparat vt iuste: sed nec bene nec male crede
immo corripienda .i. regulariter
- P**roducenda fore: quia neutrum comparat apte.
- S**epe breuem ponis quia non a nomine sumis.
vt iustissime
- S**ummi cuncta gradus aduerbia longa locamus.
nomen relatiuum coniunctio copulatiua
- Q**ue nomen longum: q; notans et erit breuiandum.
pronomina prepositiones
- N**e te se longis simul: e de pre sociabis.
coniunctio adiunctiua aduerbium prohibendi
- N**e nisi cum dabit an producit: fermeq; fereq;.
coniunctio copulatiua.
- A**ut ve facit curtam: dabit interiectio longam.
vt domini et magistri vt colchi amarilli tibi casus vocatiui
- I**dabitur longa: quedam volo temere greca.
Ista que in littera ponuntur possunt breuiari et produci
- S**ed mihi siue tibi sibi vel quasi vel nisi semper.
quia vltima syllaba eorum potest breuiari et produci.
- A**d placitum ponis: et vbi vel ibi sociabis.
vt sicubi et necubi
- E**t sua coposita.
hoc est ad placitum .i. finales syllabas in o desinentes
- U**na metra petunt o ponis: teme datiuos
vt domino et magistro
- A**c ablatiuos: quoniam decet hos dare longos.
vt do sto et flo.
- Q**ue monosyllaba sunt: semper producta manebunt.

De ultimis syllabis

Hoc est q gerundia in o desinentia possunt finale syllabam producere z breuiare.

Ubeq gerundius tua consule metra locandis.

vt cornu z gelu

Producta datur: exceptio nulla paratur.

vt ab ad tum et

Que dant b vel d m vel t debes breuiare.

.i. dcoes syncopatas. .i. dcoes diphthogatas. .i. dcoes cantes positione i vltia syllaba

Excipe concisas diphthogon vel posituras.

p fumauit est exēplū de syncopa. aut ē exēplū de diphthogo. dicit ē exēplū de positioe

Fumat aut dicunt ex hoc testes tibi fiunt.

vt sic

iste breuiantur

Clongam ponis: nec lac tōneq; remotis.

Hic pronomē potest p duci z breuiari z similiter intellige de feminino z neutro vt hec z hoc.

Hic poni poterit: ceu metri regula poscit.

.i. desinentia in l vt animal nomen vel aduerbium

Breuiare dabo: sed nil producere quero.

qd etiaz producitur

vt Michael ad differentiam latinoz vt mel

El vt sol iungis: et in el que barbara ponis.

scilicet barbaroz in el

scilicet in auctoribus

Istorum multa tamen inuenies breuiata.

vt titan pean quin

Nproducta datur: sed forsitan excipiatur

aduerbiū prepositio prepositio cōposita. aduerbiū. prepositio cōposita

Forsan et in tamen atq; dein iungas an et exin.

vt eginan eginan

Rectus in a greci facit an quarto breuiari.

vt nominis z carminis

Si breuis est crescens genitiuus in antesuprema

vt nomen

Ex hoc in recto decet n poni breuiando.

vt menclason

.i. ad placitum poni

Quartus casus in on solet in greco variari.

suple in on.

suple debet vt canon

vt dyapason

Rectus produci nisi neutra sed hec breuiabis.

vt cesar

.i. vnius syllate tm.

Rbreuiando locas: que sunt monosyllaba demas

.i. exempla

veris paris

.i. que deriuando componis

Testes sunt ver et par: et ab hoc que sumis vt impar.

exempla quere in auctoribus

Que tamen in multis breuiata locis reperimus.

ppositio. vbū. cordis. viri

supius elemētū. .i. ignis

Et breuis est per fer et cor vir terq; sed ether

gen^o calicū.

pluuia

aeris

Et crater imber vsus producit et aer.

.i. hanc litteram s

vt pietas moles auis ros z vultus

Slego vocali diuisim cui libet addi

scilicet longa vel breuis

Hinc leuius scitur que syllaba quanta locetur.

.i. dictionem in as terminatam

pro sed

As longam ponis vt musas: at breuiabis

ti

Adicitur de qnitate vltimaz syllabarum terminantiū in cōsonantes. Et p in b o m t

ti

z

ti

ti

ti

De ultimis syllabis

^{vt pallas pallados. archas archados}
Nomen in as grecum quod ponit in os genitiuum.

^{.i. producit & corripit declinatio .i. accusatiuum in as terminatum.}
In greco variat pluralem tertia quartum.

Es

^{vt sedes} Es producta datur: tamen hinc penes excipiat.
^{verbum sum adsum possum}

Es cum compositis vt ades potes abbreviabis.
^{gtus singulari superans utri .i. penultimam}

Obliquus crescens qui corripit antefupremam
^{qm corripit ultimam}

In recto facit es curtam testis tibi miles.
^{rei cereris. i. bladum}

Sed res atq; ceres et spes sunt longa fidesq;
^{.i. nominatiuus id est. i. ante es}

Rectus qui tenet i super es nescit breuiari
^{pro quis .i. nominatiuus scilicet in penultima syllaba}

Cum tamen hic e breuem tenet ante tis in genitiuo
^{parietis abietis .i. predecessores nostri.}

Et paries abies: sic vsi ponere patres.
^{.q. d. q. iste dictiones de arte possunt breuiari.}

Forte tamen ratio concederet in breuiando
^{uere vt compes compedis}

Multi dant longam pes et sua compositiua
^{.d. o. q. pluralis casus nois greca i es terminati aliqn corripitur aliqn pducitur}

Pluralem greci variatum sepe notau.
^{.i. finalem syllaba in is vt panis .i. excipis a predictis. vt dnis et magistris}

Is

Is breuias: sextum casum trabis atq; datiuum.
^{vt lis & vis vt quauis}

Cumq; suis addes monosyllaba compositiuis.
^{.i. nominatiuis singularib; vel qui. ea id. aduerbium numeri}

In rectis breuiio quis etis bis eis sociando.

Accentu longa verbi persona secunda
^{.i. producit finalem syllabam secunde persone singularis numeri}

Plurali numero facit is longam preeunte.
^{possit in secunda plurali. velitis auditis}

Hinc tibi sint possis pro teste velisq; vel audis.
^{ntus singularis hoc est si gtus producit penultimam syllabam}

Protrahit is rectus si protrahit i genitiuus
^{uomen populi cuius gtus facit samnitis iunctio aduersatiua}

Crescens vt samnis: longamq; dabo tibi quis.
^{vt dominos}

Os

Os longum ponis: tamen excipiat os ossis.
^{ad differentiam de os oris quod producit}

Cumq; potis dabit os breuias: vt compos et impos.
^{vt pallas vt genitiuo huius pallados}

Nomen in as grecum breuiabit in os genitiuum.
^{nominis quedam insula}

Rectus in os greci ceu delos habet breuiari.

De accentibus

vt vulnus

vt thūs

Et

Et curtam pōnis: tamen hinc monosyllaba demis.

Et notanter nominantur illi casus. qz in nō et vō singulari terminatur in us correpta

Declinans quartę genitiuum: tresq; sequentes

Plurales similes casus producere debet.

Quasi dicat q nomen in us terminatū cuius genitiuus habet u longam in penultima syllaba. p̄ducit illam syllabam us.

Et genitiuus habens longam solet us dare recto

pro exemplo telluris salutis

Longam: pro teste tibi sit tellusq; salusq;.

licet pal' habeat u longā in penultima genitiui. qz facit paludis. tñ fm horatiū corripitur

Tu tamen horati doctor palus abbreviasti.

vt panthus et melampus

Inuenies aliqua grecorum nomina longa.

Accentus varias decet hinc distinguere normas.

Incipit accentus metricus antiquus siue modernus magistri Alexandri. De metricis dico ad differentia accentus p̄saici Antiquus siue modernus dico. quia te vtroq; tractatur. et primo de moderno. secundo d̄ antiquo. ibi. Accentus normas. Construe sic. hinc. i. post predicta nos decet distinguere. id est. distinguere et declarare varias normas accentus.

Capitulum vn
decimū est de ac
centibus. Et p̄
de accentu mo
dernorum

Est grauis accentus: et sunt moderatus: acutus:

Diuisio accē

Et circumflexum multi tenere priorum.

Dicit q̄ triplex est accentus. scilicet grauis moderatus et acutus. Et multi priorum. id est. antiquorum tenere accentum circumflexum.

Figure accentuum

Grauis
Moderatus
Acutus
Circumflexus

Accentus est certa lex. i. regula ad eleuā
dam vel deprimendam syllabā vniuscui
usq; particule orōnis. Et h̄ fieri casuali
ter in littera. initialiter in syllaba. addi
tialiter in dictiōe. et p̄clariter in orōne.

Grauis
Acutus
Moderatus
Circumflexus

Hic grauis est qui deprimitur nec tendit in altum.

Et grauis incipiet sed in altum tendit acutus.

Atq; grauis medius et acuti fit moderatus.

Est circumflexus grauis in primo: sed in altum

Tollitur: inq; grauem recidit: sed cessit ab vsu.

Nunc A. declarat quid sit grauis accentus. quid moderatus. quid acutus. et quid circumflexus. Et dicit. Grauis accentus est ille qui deprimitur. nec tendit in altum. id est. quadam depressione cognoscitur. Accentus acutus est ille. qui incipit vt grauis. sed tendit in altum. Moderatus est ille qui habet mediam naturam grauis et acuti. Circumflexus vō incipit a graui. et postea tollitur in altum. et iterū recidit in grauem. sed cessit ab vsu modernorum.

In primis medijsq; modo regimus moderato

Voces accentu finis regitur sub acuto.

Dicit q̄ moderatus accentus h̄ fieri modo. id est. apud modernos. vt in primis et in medijs syllabis. Et appellatur media syllaba quecumq; est inter primam et ultimam. Accentus vō acutus h̄bet fieri in vltimis syllabis tñ. Grauis accentus potest esse in quacumq; syllaba.

Accentum per quem regitur vox vltima seruat.

Aut hunc iunctarum propius tenet vna duarum.

Datq; grauem iure quecumq; carebit vtroq;.

Hos solos vsu debes seruare moderno.

A. hic probat q̄ nos non habemus nisi accentum grauem acutum et moderatum. Et dicit q̄ vltima vox. id est. vltima syllaba seruat accentum. per quem ipsa regitur. aut vna syllaba duarum iunctarum. propius tenet hunc scilicet accentum moderatum vel acutum. Et quecumq; syllaba carebit vtroq;. id est. moderato et acuto. dabit grauem accentum. Et sic patet q̄ nos non habem' nisi tres accentus. Ideo dicit. Hos solos etc.

De accentibus

Dat reglas speciales de monosyllabis

Accentum tibi vox monosyllaba reddit acutum.
Sunt quedam quibus est grauis accentus quasi nullus.
Et coniuictiue voces et prepositiue.

Causa huius est propter enclisim quam habet coniunctiones super accentum precedentis syllabe. et propter casuale cui deseruiunt prepositiones. Hic specialiter distinguit accentum dictionum in quibus est. Et hoc facit vsq; ad istam partem. Accentus normas. Et primo in dictionibus monosyllabis dicit q; ipse monosyllabe dictiones proferuntur acuto accentu. vt tos et flos. Deinde dicit q; sunt quedam monosyllabe dictiones. quibus est grauis accentus quasi nullus. id est. non omnino grauis. vt sunt coniunctiones et prepositiones monosyllabe.

Dat regulam de dissyllabis

Dictio cui tantum duplex est syllaba: seruat
Accentum supra primam: sit longa breuis ve.

Dicit q; dictio duarum syllabarum tantum seruat accentum supra primam syllabam siue ipsa sit longa vt proles. siue breuis vt honor. Si longa. causa est. quia syllaba longa tenet duo tempora. Si breuis. hoc fit propter euphonia siue ad differentiam dictionum interrogatiuarum. que acutur in fine

Agit de impeditis accentibus vel excipit

Ergo pro causa circum puta pone vel vna
Non declinata super extremas acuntur
Sic alias acuis facit hoc distantia vocum.
De pronomibus aduerbia que facis addes
Huic acuendo sonat si fiat syllaba bina.

Dicit q; ergo quandoq; ponitur pro causa. vt in Virgilio. Illius ergo venim? circum prepositio. puta. id est. sic. pone ad est. prope. vna. id est. simul. alias. id est. aliter vel in alio loco. non declinata id est. cum sint partes indeclinabiles. acuntur super extremas syllabas. Causam subdit dicens. Facit hoc distantia vocum. quasi dicat. q; acuntur in fine ad differentiam ipsarum dictionum quas ad aliud significant. ergo scilicet coniunctionis. circum nominis a circus. puta et pone verborum. vna nominis et alias nominis. quia tunc acuntur in primis syllabis. Deinde dicit q; aduerbia a pronomibus deriuata similiter acuntur in fine. vt illic et illo. Huic etiam acuitur si per diuersas duarum syllabarum efficiatur

Profers et di: debet tamen ij dupla scribi.

Dicit q; hoc pronomem ij et hoc nomen di debent proferri per simplex et scribi per duplex ij.

Omnis barbara vox non declinata latine
Accentum super extremam seruabit acutum.
Nostra dat accentum data declinatio nostrum.

Nota q; dictionum alie sunt barbare. alie grece. et alie latine. De barbaris et grecis dicit q; acuntur in fine in illis casibus in quibus non sequitur latinam declinationem. Causa est vt notetur distantia inter ipsas et latinas. Si vero ad nostram declinationem deducantur tunc faciunt accentum nostrum videlicet in prima syllaba. et hoc est quod dicit. Nostra dat accentum.

Attrahit enclitica vox accentum sibi vocis

Premisse: q; eum finalis syllaba seruat.

Dicit q; vox enclitica. vt ve ne q; attrahit sibi. id est. penes se. accentum vocis premisse. id est. precedentis syllabe. qui quidem accentus debebat cadere super primam syllabam dictionis sequentis. et propter encliticam vocem cadit super finalem syllabam. vt cum dicitur. legisne. Habet autem enclitica in partibus indeclinabilibus. et quia coniunctio est magis indeclinabilis q; alie partes orationis. ideo per ipsam coniunctionem fit enclitica et non per aliam.

Accentum vocis concise littera seruat:

Que seruaret eum: si vox perfecta maneret:

Que tibi si desit: huic publica regula seruit:

Regula vocali cedit tamen ipsa sequenti.

Construe. Littera scilicet vocalis vocis. id est. dictionis concise hoc est syncopate seruat eum quem seruaret si vox. id est. dictio maneret perfecta. id est. integra. Et hoc est verum si vocalis remaneat in dictione. quod patet in ista dictione deum pro duorum. letus pro letatus. tunc illa dicitio subiacet regule communi. vt inuit iste versus. Que tibi si desit ac. Deinde dicit q; regula ipsa scilicet que dicta est superius. cedit. id est. locum dabit regule communi. vocali sequenti. id est. dum vocalis sequatur vocalis dictionis syncopate. hoc patet in hac dictione audir. Primo enim dicit

De accentibus

bamus audiuit. & cadebat accentus super primam syllabam di. & si licet maneat in dictione syntico-
pata. tamen super ipsam non cadit accentus precedentis syllabe. Et hoc est quia vocalis sequitur
scilicet i.

Dat regulas de
polisyllabis

**Accentum seruat polysyllaba vox super illam
Que preit extremam: si longa sit hec: aliter non.
Si breuis est sedet accentus super ante locatam.
Siue sit illa breuis seu longa tamen tenet illum.**

Datis duabus regulis. scilicet de monosyllaba & dissyllaba dictione. nunc de polysyllaba intedit. Dicitur
Si penultima dictionis polysyllabe fuerit longa. accentus precedentis cadet super illam. vt maie-
stas. Si vero fuerit breuis. cadit accentus super antepenultimam. vt bonitas. Siue illa antepenulti-
ma fuerit breuis vt bonitas. siue longa vt sanitas. tamen tenet illum scilicet accentum hoc est su-
per antepenultimam.

Donit exceptio-
nes vel impedi-
menta

Accentum seruat in compositis facit et fit

Hum vox composita vocalem seruat eandem.

Hunc auctor ponit exceptionem a regula predicta dicens qd facio & fio composita taliter qd vocalis
eadem remanet seruans accentum simplicis dictionis. vt tenefacio & calefio. Si vero vocalis mu-
tetur. subiacent regule communi. vt inficio reficio.

Quando compositum festinat et indelict sine

Longa: simul pones intus longeque deinceps:

His horsum iunges: sic dicas forte deorsum.

Dicitur qd quando compositum vt si quando & nequando. & inde vt deinde. intus vt deintus. longe
vt delonge. & deinceps. licet longa sint in penultima syllaba. habent accentum predominantem in an-
tepenultima syllaba. Et hoc est. ne videantur esse dictiones due. Deinde dicit. His horsum iun-
ges. id est. composita ab horsum. vt deorsum. Et alij habent sic. Utique deinceps pones. In his eni cas-
dit accentus super antepenultimam dictionem sicut Priscianum.

Pleraque proferre cunctando vel vtraque disce.

Dicit auctor. Tu disce proferre pleraque vel vtraque cunctando. id est. morando super penultimam.

Barbarus el acuit: obliquis regula seruit.

Quasi dicit qd barbara in el terminata in nominatiuo habent accentum acutum in vltima sylla-
ba. vt Michael Babriel Israel. & sic excipiuntur a regula. sed in obliquis habent accentum super
penultimam syllabam. per regulam superius datam & sic seruant nostrum accentum. Construe. Bar-
barus. id est. nomen barbarum. acuit el in nominatiuo sed regula data de accentu seruit obliquis
quia nostro accentu proferuntur.

Hec excepta solent vsu mutare legendi.

Hunc etiam mutat lector si questio fiat.

Auctor excusat se dicens. qd excepta. id est. exceptiones predictae solent mutare vsu legendi. Qui
dam tamen per hypallagen legunt dicentes. vsus legendi solet mutare hec excepta predicta. Do-
stea vero dicit qd lector mutat hunc scilicet vsu legendi. si questio. id est. si interrogatio fiat. quia
tunc dictiones in fine acuntur scilicet quando interrogatiue ponuntur. que alias forte deberent
gruari.

Greca per accentum debes proferre latinum.

Hunc dicit qd nomina greca proferri debent sicut accentum latinum. Et hoc intellige quando redu-
cuntur ad declinationem latinam. aliter no. vt patet in hoc nomine helene greco & helena latino

De accentu an-
tiquorum

Accentus normas legitur posuisse vetustas.

Non tamen has credo seruandas tempore nostro.

Auctor superius dixit de accentu modernorum. nunc dicit de accentu antiquorum. qui ta-
men non est seruandus tempore nostro. Sed de ipso ponit regulas veteres. vt si reperia-
mus libros veteres eos pronunciaré sciamus.

De monosylla-
bis

Si sit natura monosyllaba dictio longa

Circumflectatur: sed si breuis est acuat.

Dicit qd si dictio monosyllaba naturaliter producat. vt vos & flos. tunc proferitur accentu cir-
cumflexo. & si breuietur naturaliter tunc proferitur accentu acuto. vt per ser quis dux crux.

De dissyllabis

Si teneat primam dissyllaba dictio longam

De accentibus

**Sitq; suprema breuis: veterum si iussa sequaris
Circumflectatur prior in reliquis acuat.**

Dicit q; si dictio dissyllaba primam producat & vltimam corripiat. sicut antiquos prima circumflectatur & alia acuto accentu proferatur. vt mittat legat & mandat.

De polysyllabis

Seruabit legem polysyllaba dictio talem.

**Si sit correpta penultima: que preit illi
Seu sit producta seu non tamen est acuenda.**

**Si sit suprema breuis et penultima longa
Fiat natura: sit circumflexus in illa.**

Dicit q; si dictio polysyllaba corripiat penultimam. tunc illa syllaba que preit illi. id est. penultima syllabe est corripienda. id est. acuto accentu proferenda. seu sit producta vt amabilis. seu non vt legibilis. Deinde dicit q; si suprema. id est. vltima syllaba sit breuis. penultima fiat longa natura. id est. naturaliter producat. tunc accentus circumflexus sit in illa penultima syllaba. vt honorat & honorandus.

Illic in fine circumflectes comitesq;

Dicit auctor. Tu circumflectes in fine hoc aduerbiu in illic & comites. id est. suos socios. vt illuc istuc illac istac illo. Hoc est. omnia aduerbia descendencia a pronomibus habent accentum circumflexum in vltima syllaba.

**Ultima producta tibi si sit et antesuprema
Antesupremam acue: sic testificatur athene.**

Dicit auctor q; si vltima & antesuprema. id est. penultima syllaba sit producta debet antesuprema proferri accentu acuto. vt athene.

**Sed si productam positura dat antesupremam:
Hec acuendo sonat: breuis vltima longa ve fiat.**

Hunc dicit auctor q; si penultima syllaba per posituram. id est. per positionem producat. hoc scilicet licet penultima sonat acuendo. id est. profertur accentu acuto. siue vltima sit breuis. vt amandus siue longa. vt legendus.

Moster non penitus has normas approbat vsus.

Penitus dicit propter accentum circumflexum. quo moderni non vtuntur. quasi dicat q; he regule de accentibus antiquorum apud modernos non penitus approbantur.

Barbara concisa vox vsus et enclisis ista

Quassant interdum facit hoc distantia vocum.

Hic auctor assignat quedam impedimenta. que interdum quassant. id est. destruunt regulas de accentibus antiquorum & modernorum. Et dicit q; vox. id est. dictio barbara. vt daniel emaus. vel nates. vsus scilicet loquendi. vt delonge. & helena media producta licet corripit debeat et gr. vsus et subdit causam. facit hoc distantia vocum. id est. hoc fit propter differentiam vocabulorum. Enclisis est que attrahit accentum de vna syllaba in aliam. vt de hac dictum est superius.

De modis pause
sandi

**Pausat tripliciter lector: distinctio plena
Namq; fit: et media: fit subdistinctio terna.**

Hic auctor determinat de accentu prout est particulariter in oratione. Et dicit sic. Lector. id est. ille qui legit. pausat. id est. accentus facit tripliciter. Quasi dicat q; tres sunt pause in modo legendi. scilicet distinctio plena. media distinctio. & subdistinctio.

Tractat de speciebus
pausae ab solute q; sunt.
Media distinctio.
Subdistinctio.
Plena distinctio.

Si suspensiuu fiat constructio quando

Pausat: tunc media poterit distinctio dici.

Si sit perfecta constructio: sed tamen addi

Conuenit vt plene sententia possit haberi:

Si lector pauset ibi subdistinctio fiet.

Completo sensu fiet distinctio plena:

Hec est periodus mutato nomine dicta.

Hunc declarat auctor illas tres pausas supradictas. Et dicit si constructio fiat suspensiuu. quando lector pausat. ibi tunc ista talis pausa dicitur media distinctio. & debet sic figurari & debet vocari

De figuris

distineri donec perfectio constructionis inueniatur. Deinde dicit q si constructio sit perfecta ita tamen q aliquid addi conueniat. vt sententia possit haberi plena. si lector tunc pauset illa talis pausa debz dici subdistinctio et figuratur sic. Preterea dicit q completo vsu vel sensu. id est. completa sententia tunc fit pausa que dicitur plena distinctio que etiam alio nomine dicitur periodus. Et hoc est quod dicit. hec est periodus mutato nomine dicta. Et talis pausa debet sic figurari. Dictarum trium pausarum patent exempla in hac periodo. Si quid agis. ecce media distinctio que alio nomine dicitur coma. prudenter agat. ecce subdistinctio que alio nomine dicitur colon. et respice fines. ecce plena distinctio. que alio nomine dicitur periodus.

Est metrum media distinctio: finis habetur

Uersus periodus: est subdistinctio punctus.

Hunc auctor docet mutare nomina dictarum pausarum. Et dicit q media distinctio dicitur etiam metrum. et intellige fin grecos. Finis uersus. id est. constructionis toti habetur periodus. Et dicitur periodus a peri quod est circum. et da can. us. quasi circularis cantus. quia sicut in circulo est perfectio rotunditatis. ita ista periodus habet locum in fine perfectarum constructionum. Sub distinctio alio nomine dicitur punctus figuratus taliter

Pro puncto sepe metras: sed non retrouerte:

Sustentans pauses: si bis metrare recuses.

Hic auctor ostendit quomodo una pausa ponitur pro alia. Dicit enim. Tu metras id est. facis metrum seu medianam distinctionem sepe pro puncto. id est. pro subdistinctione. Pro puncto enim eleuato potest legens facere punctum depressum. vt hic. Manus habent et non palpabunt. pedes habent et non ambulabunt. non clamabunt in gutture suo. In qualiter istarum orationum est perfecta oratio. s; tamē exigitur aliquid addi. et sic in qualiter est punctus eleuatus. id est. subdistinctio. Sed si vis facere punctum depressum. id est. medianam distinctionem pro puncto eleuato. id est. subdistinctione. ne eadez pausatio pluries repetita fastidium generet. potes facere q dicas. Manus habent et non palpabunt. pedes habent et non ambulabunt. non clamabunt in gutture suo. S; dicit q non sit econuerso vt pro metro fiat punctus. non enim debemus ponere punctum eleuatum pro puncto depresso. Et ratio huius est quia minoris est supplere uices maioris et non econuerso. Media enim distinctio cum fiat in constructione suspensiuu minor est q subdistinctio. que fit in oratione perfecta. Sustentans pauses si bis metrare recuses. Dicit auctor in hoc uersu. Si te piget facere plura metra. id est. medianas subdistinctiones vel legere puncta depressa. potes legere uocem tuam aliquantulum sustinendo. vt cum dicitur. Rege uemente ad ecclesiam tuam habente p oculis orante pro peccatoribus eraudita est oratio eius et profuit illi. In qualiter pausationum istarum esset metrum si uelles. sed si recuses istud. potes legere uocem nec deprimendo nec eleuando. sed equaliter sustinendo. Totum istud patet in legendis. epistolis. et euangelis. et alijs sermonibus. Item cum periodus non inueniatur nisi semel in uersu quolibet. propter hoc non est in eodem uersu ipsius repetitio. propter quod non oportet aliquid reperiri propter periodum quod suppleat uices eius. Itē fin alios punctus est signū segregas intellectū et spm recreas plator. Et duplex. scilicet essentialis et accidentalis. Essentialis punctus est qui sp in qcuq; ponitur oratione. Sūt aut puncti essentielles quinq; scilicet suspensiuus et simplex regula qui solz quieti gra ponit aq; sensus aliq; clausule beatur. vt mors / obit / q; et quo uimur vbi clausula maiore quida quiete hz. et tñ sensu imperfectū. vt mors / obit / q; : Coma est punctus planus in superiori pte linee positus vel in inferiori cū regula super / eleuata quo uimur vbi sensus nō ē expleto nūcro conclusus. vt mors / obit / q; : terribil ē his / Colon est punctus planus in inferiori pte linee positus. quo uimur vbi sensus a toto corpe abruptus ē. vt mors / obit / q; : terribil ē his / quoz cū uita oia extinguitur. Periodus est punctus planus cū regula curva inferi / circumflexa quo uimur in fine clausule. vt mors / obit / q; : terribil ē his / quoz cū uita oia extinguitur. nō his quoz laus emori nō pot. Accidentalibus punctis est qui nō sp s ex aliquo accidente in oratione ponitur. Sūt aut puncti accidentales quatuor. scilicet interrogatiuus et qui in interrogatione significat. vt Sz ws qui tādē : Exclamatiuus seu admiratiuus est qui admiratione euz exclamatiōe significat. vt Tātē ne animis celestib; ire. Sempunctus est regula q in fine linee ponitur cū dictio inperfecta ē cui; ps in sequentē lineā trāsit. vt hic. Parēthesis ē interposita orationi snia duplici signata diastole. vt Hāq; (fateor enim) dum me galathea tenebat;

Imponit p̄edi
ctis pa usis alia
nomina q sunt
Metrus quod
etiam dicitur coma
Punctus qui etiam
dicitur colon Perio
dus

Tractat de spe
cieb; pause cō
paratiue

Curibus est membris distincta figura loquele.
Hec sunt schema tropus metaplasimus: rursus earū
Quamlibet in species proprias distinguere debes.

Capitulum duo
decimū d figuris

In isto ultimo capitulo auctor intendit determinare de figuris locutionis. Et primo diuidit eas in generali. secundo in speciali. Secunda ibi. Quamlibet in species. Ad primam partem sic dicit. Figura loquele. id est. figura locutionis est distincta. id est. diuisa pluribus membris. quasi dicat. q figure locutionis sunt multiplices. Et hoc declarat dicens. hec scilicet membra figure locutionis sunt schema. tropus. et metaplasimus. Deinde subdiuidit figuram locutionis dicens. Rursus debes distinguere quamlibet earum in proprias species. vt parebit in sequentibus.

Sunt plures alię scripto vel uoce figure.

Hec sunt exempla: pleonasmus acyrologia

De figuris

Et cacosyntheton: et eclipsis: tautologia:
Amphibologia: tapinosis: macrologia:
Perissologia: cacephaton: allotheta.

Nota q̄ triplex est figura. scilicet dictionis locutionis et constructionis. De figuris constructionis hic principaliter nō intendit. sed de figuris dictionis et locutionis. Et ē sciendū q̄ figura dictionis fit in dictione. vt audit. p̄ audiuit. Figura locutionis fit in mō loquendi. vt fistula p̄ nauis buccas. i. buccas p̄ nauis fistula. Figura constructionis fit in mō p̄struendi. vt ego et tu legim⁹. De figuris constructionis dictum est superius in capitulo de regimine dictionū. ibi scilicet. Hic iubet ordo libri et est sciendū q̄ iste figure dicuntur vitia annexa et habent excusari per tropum. de quo dicitur ibi. Dul ta tropi et c.

**Sed nequit his sole vel barbaris associari
Sunt etenim vitia nulla ratione redempta.**

Hic auctor dicit q̄ soloe. id est. soloeismus vel barbaris. id est. barbarismus nequit associari p̄ dictis figuris seu vitis annexis. eo q̄ sunt vitia nulla ratione redempta. hoc autem dicit. vt ca ueamus nobis ab eisdem q̄q̄ metaplasmus. excuset barbarismus. et schema soloeismū.

Barbarismus

Barbaris est vocis corruptio facta latine:

Hoc vitium facimus dicendo tomina tomimus.

Barbarismus dicitur quasi mos barbarus. Et dicuntur omnes barbari. qui nō sunt greci vel latini. Dicit ergo auctor barbaris. id est. barbarismus est corruptio vocis latine facta. Barbari enim venientes romam corrumpebant proprietates vocis latine. Ideo dicebantur latini. Isti committunt barbarismū. id est. hoc vitium faciunt dicendo tomina tomimus cum media producta. que potius est corripienda. Pro quo sciendū q̄ barbarismus vel dissonans est qui apud poetas metaplasmus dicitur. est contra latini sermonis legem aut scripta aut pronuntiata vitiosa dicitio. Et committitur octo modis. Primo additione. et hoc quinq; modis. scilicet littere. syllabe. temporis. toni. et aspiratione. Additione littere quando vltra rationem littera adiungitur. vt reliquas danaum p̄ reliquis. Additione syllabe cum vltra rationem syllaba adiungitur. vt Hauors pro mars. Additione temporis cum correpta syllaba ponitur pro longa. vt italiam fato profugus. Additione toni. vt si quis rhomanos accentu circumflexo proferret cum acuto proferri debeat. Additione aspirationis. vt si quis choronam cum aspiratione proferret cum leniter proferri debeat. Secundo detractione committitur barbarismus eque modis quinq;. scilicet littere. syllabe. temporis. toni. et aspirationis. Detractione littere cum detracta littera structure gratia syllaba longa corripitur. vt apud luclius. pretor ne fias pro praetor. vel cuz simpliciter littera detrahatur. vt inमित achillis pro achillis. Detractione syllabe cum structure gratia syllaba detrahatur vt repostum pro repositum. Detractione temporis cum structure gratia producta syllaba pro breui ponitur. vt feruere leucatem pro feruere. Detractione toni. vt si quis rhomanus acuto proferret accentu cum circumflexo proferri debeat. Detractione aspirationis. vt si quis omo sine aspiratione proferret euz debeat asperere pronūciari. Tertio immutatione similiter barbarism⁹ quinq; modis committitur scilicet littere. syllabe. temporis. toni. et aspirationis. Immutatione littere si litteraz pro littera posuerimus. vt olli pro illi. Immutatione syllabe si syllabam p̄ syllaba posuerimus. vt quum pro cum. Immutatione temporis si tempus pro tēpore posuerim⁹. vt terrasq; tractusq;. Immutatione toni si accentum pro accentu posuerimus. vt tos acutum pro circumflexo. Immutatione aspirationis si vaseam p̄ psili posuerimus et conuerso. vt hamo pro amo. et omo pro homo. Quarto transmutatione itidem barbarismus modis quinq; committitur. scilicet littere. syllabe. temporis. toni. et aspirationis. Transmutatione littere. vt euandre pro euander. Transmutatione syllabe. vt displicina pro disciplina. Transmutatione temporis. vt si quis diceret latinus antepenultima producta et penultima correpta cuz debeat e contrario dicere. Transmutatione toni. vt si quis diceret adamantin⁹ transmutato acuto antepenultime in penultimam. Transmutatione aspirationis. vt si quis diceret inchoho transmutata aspiratione penultime in vltimam. Quinto iotacismo committitur barbarismus si i littera supra iustum deozem in dictionibus ostendatur vt pra iustum deozem in dictionibus ostendatur. vt alma i littera nimium protenta. Septimo iotacismo barbarismus committitur cum in fine dictionis pronūciatur in sequente dictione a vocali incipiente. que tñ scribi non autem enūciari debeat. vt quousq; tandem abutere. Octavo hiatu committitur barbarismus cum plures inter se vocales sine consonante currūt. vt Loasq; acies

Barbaralexis

Si tamen eloquijs commisces verba latinis:

Barbara doctores hanc dicunt barbaralexim.

Quasi dicat q̄ si latini vtantur verbis barbarozū in sermonibus suis. illud tale vitium dicitur barbaralexis. id est. ratio barbarozū. Donatus tamen dicit. barbarism⁹ fit in lingua latina et barbaralexis in peregrina. Unde barbaralexis est tota pegrina dicitio ozoni inserta latine vt apud

De figuris

ciceronem. Quae purpura regalis non comouit. cum sardoz mastruca mutauit. quod sardum est vocabulum. Et apud Varonem. Arma virum tabuleq. et troia gaza p vndas. qd plic? e termin?

Est solecismus incongrua copula vocum;

Ut si dicatur vir bellica: sponsa pudicus.

Solecismus

Solecismus dicitur quasi mos soleccensium. Soloe enim est quedam ciuitas inter greciam et barbariam. cuius ciuitatis populi venientes athenas vt linguam athenensiu addiscerent: suam pariter et illorum corrupcebant. vnde et libuit athenensib? vt illud vitium solecism? vocaretur. Nunc consequenter auctor declarat quid sit solecismus dicens. Solecismus est incongrua copula vocum. id est. est vitium in contextu partium orationis contra regulas artis grammaticae factum. vt si dicatur. vir bellica. sponsa pudicus. veterem enim dicere. vir bellicus. sponsa pudica. Item solecismus qui apud poetas schema. ab asinio capitone imparilitas. et a vetustioribus scribilio dicebatur est inconueniens rhomano sermone iunctura verborum. Et committitur se decem modis. Primo cum vna pars orationis pro alia ponitur. vt toruumq; repente damat. pro torue. et dardanus pro dardanis. Secundo cum genus pro genere ponitur. vt purpurea narcissus. pro purpureus. Tertio cum finitum pro infinito ponitur. vt si dicamus de abfente. hic facit. pro hic fecit. et d? presenti. is fecit. pro is facit. Quarto cum casus pro casu ponitur. vt vitem qua statuo vestra est. pro vrbis. Quinto cum numer? pro numero ponitur. vt pars in frusta secant. pro secat. Sexto cum persona pro persona ponitur. vt danai qui parit atridis q; primum arma sumite. pro qui parietis. Septimo cum tempus pro tempore ponitur. vt nec veni nisi fata locum sedemq; dedissent. pro venissent. Octauo cum verbor? significatio pro significatione ponitur. vt spoliantur eos et corpora nuda relinquunt. pro spoliant. Nono cum verbor? modus pro modo ponitur. vt at rutulo regi ducibus ea mira videri Busonij. pro videbantur. Decimo cum aduerbia localia pro aduerbijs ponuntur. vt intro sum. pro intus. Undecimo cum prepositio pro prepositione ponitur. vt rapuitq; in fomite flammam. pro ad fomitem. Duodecimo cum vnus comparationis gradus pro alio ponitur. vt respondit iuno saturnia sancta deorum. pro sanctissima. Tertio decimo cum duc in oratione geminatur abnegatiue. vt nihil nunq; peccavi. pro nihil vnq;. Quarta decimo cum particula primo loco ponenda postponitur vel e conuerso. vt cum dicis. Armaq; virum pro arma virumq;. Quintodecimo cum accentus pro accentu ponitur. vt longo post tempore venit. vbi post quod gram accentu pronunciantum esset pronunciatum acuto. Sextodecimo cum vnus ad magis q; imitando notare possumus. Et nota q; inter solecismu et barbarismu hoc interest. qz solecismus habet voces discrepantes inter se. vt vir bellica. barbarism? no fit in singulis dictionibus scriptis vel pronuntiatis.

Barbaris et sole tibi sunt penitus fugiende.

Dicit q; barbaris. id est. barbarismus. et sole. id est. solecismus sunt penitus fugiende tibi. id est. non debent vsitari.

Proprie posita vox format acyrologiam;

Acyrologia

Si dicas requiem timeo: vel spero laborem.

Determinato de barbarismo et solecismo nunc particulariter procedit in declaratione vniusi cuiusq; vitiorum amplexorum. Et primo determinat de acyrologia dicens. vox id est. dictio improprie posita format acyrologiam. vt si dicas. Requiem timeo. vel spero laborem. Item acyrologia est dictio minus ducitenter elata. vt at sperate deos. p timeo. Vel non prius dictionibus obsecrata sententia. vt Accedo ad ignem hunc. pro ad meretricem.

Dictio turpe sonans cacephaton: arrigit aures

Cacephaton

Detur in exemplum: vel tu cum compare ludis.

Cacephaton est obscura enunciatio vel in composita dictione vel in vno verbo. vt numerum cum na- tibus equat. Et in Terentio. Arrige aures pamphile.

Atq; superuacua dici debet pleonasmus

Pleonasmus

Additio vocis: vt sic est ore locuta.

Pleonasmus est superuacue vocis additio ad plenam significationem. vt sic ore locuta est. Ecce li ore superuacue additur. quia satis intelligebatur per illam dictionem locuta.

Signat idem verbis diuersis tautologia.

Tautologia

Exultans redeo rursus gaudensq; reuerto.

Tautologia est eiusdem verbi repetitio vitiosa. vt in exemplo auctoris. Exultans redeo rursus gaudensq; reuerto. Nam iste clausule idem important licet per diuersa verba.

Dicitur vnus verbi defectus eclipsis

Eclipsis

Quod poni debet vt sit constructio plena:

Hec secum: precibus ne bonum parere precantis.

De speciebus metaplasmi

Eclipsis est quidam defectus necessarie dictionis que non deberet ut constructio fieret plena. i. pfecta. ut patet in littera. Hec secundum deficit loquebatur. precibus ne bonum parere precant. deficit. n. fit. et ab e quod est extra et deo deprecis quod idem est quod furoz rari. quia quod subtrahimus furamur.

Tapinosis

Cum per verba rei magne summissio fiet

Tunc tapinosis erit: si dicatur mare gurgis.

Tapinosis est humilitas rei magne. non id agente. i. significate. sententia quod demonstrat. Construe. Tapinosis erit tunc pro quando summissio rei magne fiet per verba. scilicet humilia. ut si dicatur mare gurgis. Gurgis est enim parve aque riuus. Mare vero est omnium capax aquarum.

Cacosynthetō

Et male confusa cacosyntheton est vocitanda

Congeries vocum: te moui prelia contra:

Discipulos cedit cum virgis terga magister.

Cacosyntheton est vitiosa dictionum compositio. Construe. Congeries. id est compositio vocum. i. dictionum male confusa. id est male ordinata est vocitanda cacosyntheton. Deinde ponit exemplum. Cedit cum virgis discipulos terga magister. Iste enim dictiones confuse ordinantur. quod patet reducendo ipsas ad debitum ordinem.

Perissologia

Perissologia dicenda superflua vocum

Additio sine vi rerum que significantur:

Qua poterant ibant: sed non qua non potuerunt.

Perissologia est superuacua vel superflua additio vocum. id est dictionum sine vi rerum. ut in exemplo auctoris. Ibant qua poterant. sed non ibant qua non potuerunt. Multa enim sunt que poterant. superfluum ergo est hoc addere.

Macrologia

Cum res comprehendit varias sententia longa

Macrologia datur: prologis hoc sepe videmus.

In istis metris Auctor dicit quod cum sententia longa comprehendit res varias. id est non necessaria. tunc macrologia committitur. ut in hoc exemplo. Legati non impetrata pace. retro viderentur. domum reuersi sunt. Ideo dicit. hoc sepe videmus in prologis. quia multa continentur in prologis que non sunt necessaria.

Amphibologia

Amphibologia constructio non manifestans

Sensum perfecte: puto te socium superare:

Hoc fit multotiens: quia non determino plene

Affectum mentis defectu prepediente:

Siue duplex sensus ex verbis possit haberi.

Amphibologia est ambiguitas sermōis seu dictionis. que fit aut per accusatiuum casum. ut si quis dicat. puto te socium superare. aut per commune verbum. ut criminatur cato. aut per distinctionem. ut vidi statuam auream hastam tenentem. Fit etiam per ononyma. ut si quis aciem dicat. et non addat oculorum vel exercitus vel ferri. Fit preterea pluribus alijs modis. quos recensere omnes. ne nimis sit non oportet. Ononyma sunt ea quorum varia sunt significata. ut acies et lyra.

Allotheta

Confundit casus numeros genus allotheta.

Allotheta est generale vitium. ideo non computatur cum predictis decem. Et habet fieri per casus. ut urbem quam statuo vestra est. Per numeros. ut armato milite complent. Per genera. ut pre-

De speciebus metaplasmi

Ad dendo sepe fiet metaplasmus: et eius

Prosthesis est species: epenthesis: et paragoge.

Subtrahit interdum: species tunc eius habende

Apheresis vel syncopa sunt: vel apocopa finis.

Dicto de vitijs annexis. sequitur de figuris excusantibus dicta vitia annexa. Et primo de figuris excusantibus barbarismū. Secundo soloecismū. Tertio vitia annexa. Secunda ibi. Dat species. Tertia ibi. Multa tropi. Dicit ergo sic. Metaplasmus fiet sepe addendo scilicet litteras vel syllabam. et tunc eius species sunt prosthesis epenthesis et paragoge. Subtrahit interdum. id est aliquando metaplasmus fit subtractione littere vel syllabe. Et tunc eius species sunt apheresis syncopa et apocopa. Item metaplasmi est transformatio quedam tecti solutijs sermonis in altera speciem metri aut decoris causa figurata.

De speciebus metaplasmi

Aphaeresis tollit capitum: quod prosthesis addit.
Syncopa de medio tollit: quod epenthesis auget.
Hoc fini quod tollit apocopa: dat paragoge.

Aphaeresis
Prosthesis
Syncopa
Epenthesis siue
pleonasmus siue
epitaphis
Apocopa
Paragoge

Nunc declarat species metaplasmi supradictas. Et dicit quod aphaeresis tollit .i. aufert litteram vel syllabam de principio dictionis. Litteram. ut ruit omnia late. pro eruit. Syllabam. ut mitte. pro omittit. Sed prosthesis addit scilicet litteram vel syllabam ad principium dictionis. Litteram. ut gnato. pro nato. Syllabam. ut retuli. pro tuli. Syncopa aufert de media dictione. ut noxam. pro noueram. Sed epenthesis ei contraria apponit litteram vel syllabam ad dictionis medium. Litteram. ut religionem patrum. pro religione. Syllabam. ut indupator. pro impator. Apocopa tollit fini dictionis litteram vel syllabam. Litteram. ut dic. pro dice. Syllabam. ut mi. pro mihi. Sed paragoge addit ad ultimam simplicis dictionis clausulam. aut litteram aut syllabam. Litteram. ut hostis. pro hosti. Syllabam. ut potestur. pro potest.

Si longam breues debet tibi sistola dici.

Sistole

Quod si sistole committitur. si littera longa naturaliter corripitur. ut in catone. Non eodem cursu et cetera. Aliud exemplum. Aquosus orion.

Ectasis esse solet: si producis breuiandam.

Ectasis

Ectasis fit quando syllaba naturaliter breuis producit. ut in Quidio. Vitam dederitis in viuis. Aliud exemplum. Exeret diana choros.

His binas species habet ectasis: hasque vocamus

Binus species
sunt quattuor
que etiam dicitur
cesure

Cesuras: faciet pentimemerim tibi terni

Prima
Pentimemerim

Syllaba prima pedis: ubi producis breuiandam.

Cesura dicitur a cedo vis. .i. diuido vis. quia per cesuram diuiditur aliquid ab alio pcedente. et vnitur cum sequente. Dicitur quod ectasis habet quattuor species. et ipsas appellamus cesuras. Unde videmus quod nota quod non fit in primo nec in ultimo pede versus. Fit enim in principio tertii pedis quantum syllaba breuis producit. ut in Quidio. Vitit hy. per me. fra de. tot modo. fratribus vni. Et ista talis cesura vocatur pentimemerim. Et hoc est quod dicit. Faciet pentimemerim et cetera.

Secunda
Semipentimemerim
vel anti-
pentimemerim

Semi vel ante preit: produceturque secundi

Prima pedis: ut in hoc poteris comprehendere versu.

Quasi dicat quod semipentimemerim vel antipentimemerim fit produciendo primam syllabam secundi pedis. que naturaliter breuis erat. ut poteris comprehendere in hoc versu. In scansione dicimus. Prima p. dis ut in hoc poteris com.prehendere. versu.

Quarti prima pedis heptimemerim tibi format

Tertia
Heptimemerim

Produciendo breuem: versus hoc denotat iste.

Id est. heptimemerim fit breuem produciendo. ut in principio quarti pedis versus iste denotat hoc videlicet. Produ. cendo bre. uem ver. sus hoc. denotat. iste.

Postheptimemerim dat quinti syllaba prima

Quarta
Postheptimemerim

Curram producus: sicut versus habet iste.

Quasi dicat quod postheptimemerim fit breuem produciendo in principio quinti pedis. sicut iste versus habet. id est. manifestat vel continet. Curram. produ. cens si. cut ver. sus habet. iste.

Altera cesure species: si subiiciatur

Alia species
ectasis siue
cesure

Ab vel vocali vox cuius littera prima

Vocalis: nec in his ideo collisio fiet.

Quod vtinam populum hunc saluet gratia christi.

Positis principalibus speciebus ectasis. nunc ponit minus principales. Et dicit. alia species cesure est. si vox. id est. dicitio cuius prima littera est vocalis. subiiciatur huic littere in vel vocali. nec in his dictionibus ideo fiat collisio. id est. si non abijciatur aliqua dictionum litterarum. Exemplum ponit ipse in littera. Quod vtinam populum hunc et. Lum dicit. Quod vti. ecce illa dicitio o finitur in vocali. et sequens dicitio. s. vti. incipit a vocali. Lum so dicit populum hunc. ecce li populum finitur in vti. nam popu. lum hunc. saluet. gratia. christi.

Syllaba diuiditur tunc dieresis vocitatur:

Diaeresis

Aulai in medio libabant pocula bacchi.

Dicitur A. quod si una syllaba diuiditur in duas. tunc dieresis vocitatur. id est. nominatur illa figura. Exemplum patet in littera. Aulai in medio et. aulai pro aulac.

De speciebus schematis

Synaeresis
Episynaloe-
pha

Si iungas plures dic syneresim tibi factam,
Hec eadem species dicatur episynalepha.
Fixerat eripedem ceruam: vir et eneus esto.

Syneresis fit quando due vocales in eadē dictione posite in vnā cogunt earū. vt di pro dii. Que figura alio nomine dicitur episynaloepha et fit quando due syllabe in vnā oglutinatur. vt patet in exemplo littere. Fixerat eripedem pro aeripedē. id est. velocē. vir eneus pro aeneus. id est durus vel crudelis. hec autem figura est contraria dierefi de qua dictum est.

Ecthlipsis vel
ellipsis
Synaloepha

Ellipsis necat m: sed synalepha vocalem:
Tu populum alme deus: saluasti a morte redemptor.

Ellipsis vel ecthlipsis est consonantium cum vocalibus asperē concurrentiū in diuersis dictionibus quedam difficilis ac dura collisio. vt tu populum alme de. Aliud exemplum in Virgilio. littera multum ille et terris iactat? et alto. In scansione colliditur illa lra m cū sua vocali. et etiam illa vocalis e abijcitur. Synaloepha est per interemptionē concurrentiū in diuersis dictionibus inter se vocalium. lubrica quedam et leuis collisio. vt saluasti a morte redemptor. Aliud exemplum. Carthago italiam contra.

Viles sunt iste pre cunctis et renuende.

Dicit q̄ iste figure. scilicet ellipsis et synaloepha sunt viles et renuende. i. euitande omnib⁹ alijs.

Syncretis

Syncretis istarum solet vtraq; sepe vocari.

Dicit A. q̄ vtraq; predictarū duarum figurarum solet vocari. id est. nominari syncretis. Et dicitur a syn qd̄ est con et crasis mixtio quasi cōmixtio litterarū et hoc consonantiū quantum ad ellipsim. et vocalium quantum ad synaloepham.

Doctys

Non solum voces: sed tempora sepe videmus

Elidi metris: velut hic: vale inquit iolla.

Dicit A. q̄ non solum voces seu littere eliduntur. hoc est abijciuntur in metris. sed etiam tempora. vt hic. Vale inquit iolla. Nam illa syllaba le cum sit longa. duo tempora debet habere. sed non habet nisi vnum cum breuis efficiatur. Ista figura dicitur doctys.

Antithesis siue
antistoechon

Dicitur antithesis: si littera ponitur vna

Ponere cum debes aliam: sic dicimus olli.

Antithesis est littere pro littera positio. vt cum dicimus olli pro illi. ponitur cui⁹ o pro i. Et hoc fit causa maioris sonoritatis. magis enim sonat o q̄ i.

Metathesis

Metathesim facies si transponas elementum

Si dicas teucre cum debes dicere teucer.

Metathesis est transpositio litterarū in alienū locum nulla tamen littera ex dictione sublata. vt si dicas teucre cum debes dicere teucer. et est. propriū nomē viri. Nominatio hic teucer. genitiuo huius teucri.

At te vitari debent species metaplasmī.

Sed penitimeri solummodo nos decet vti.

Hic dat cautelam quantum ad vsū quarundā figurarū. et dicit q̄ species metaplasmī de quibus dictum est supra debet vitari a te. Sed solummodo nos decet vti penitimeri de qua dictum est.

Syncope cum fiet: veterum vestigia seruet.

Hic dicit q̄ si volumus vti syncope. debemus seruare vestigia veterum. hoc est cōmittere dictam figuram in dictionibus in quibus veteres cōmiserunt. vel in similibus et non in alijs.

De speciebus
schematis

At species tibi schema prolepsim zeugma sylepsim

Est et hypozeuxis anadiplosis epanalepsis.

Est epizeuxis et anaphora paronomeon:

Et schesisonaton addis et homeoteleuton:

Et paronomasia polysyntheton addis et irmos.

Iungis homeoptoton pariterq; polyptoton addis.

Ultima dialyton vel asyntheton est vocitanda.

Superius dictum est de figuris metaplasmī excusantibus barbarismū. Nunc dicendū est de figuris schematis excusantibus soloecismū. Schema nō diffinitur cum sit equiuocū. scilicet in schema

De speciebus schematis

lexeos. et in schema dianoicos. Primum pertinet ad grammaticos: reliquum ad oratores. Figure schematis sunt fere. xvij. que numerantur in littera.

Presumit que sunt suprema locanda prolepsis:
Cerno duceos hinc natos hincque nepotes.

Prolepsis

Hic A. in speciali determinat de figuris quas enumeravit. Et primo de prolepsi. Et est sciendum quod duplex est prolepsis scilicet constructio et locutionis. De prima tractavit in cap. de regimine. Hic vero intendit de prolepsi locutionis. Et dicit quod prolepsis presumit. id est primo sumit ea que sunt locanda suprema. id est ultimate ordinata. Item prolepsis fit donatu est presumptio regis ordie secutaz. ut interea reges ingenti mole latinus etc. procedunt castris. Vel cum id quod posterius accedit ante tempus ascribitur. ut monumentum sacrum atque auctinum insedit qui postea sacer dicitur est. quod illi plebs infederat. hoc etiam patet in exemplo auctoris. Cerno duceos etc.

Zeugma fit in verbo si plurima clausuris vno.

Zeugma

Hymnus christe tibi tibi laus tibi gloria detur.

Zeugma similiter est duplex scilicet constructio et locutionis. De prima dictum est in cap. de regimine. Sed zeugma locutionis fit quando plurima supposita vni verbo attribuuntur. ut hymnus christe tibi. tibi laus. tibi gloria detur. Donat. Zeugma est vni verbo conclusio diversis clausulis apte coniuncta. Et est triplex scilicet hyperzeugma et est quando vnum vni proponitur ad quod sequentes sensus referantur. ut vicit pudore libido. timore audacia. ratione amentia. Hypozeugma est cum vbi vni in medio sensuum loco positum reperitur. ut Troiugena interpret diuum qui numina phoebi. Qui tripodas clarum lauros qui sidera sentis. Et vluorum linguas et prepetis omnia penne. Hypozeugma est cum vno verbo sensus clauduntur. ut diuitie inuidiam. virtus gloriam parant.

Clausulas dissimiles ligat vna voce syllepsis:

Syllepsis

In te christe salus in te sunt premia nostra.

Syllepsis est dissimilium clausularum per vnum vbi conglutinata perceptio. ut patet in lra In te christe salus etc. Aliud exemplum. In te christe salus in te sunt premia nostra. Et differt a zeugmate. quia in zeugmate est coniunctio apta quantum ad congruitatem in syllepsi non. Et hoc fieri pluribus modis. ut patebit statim.

Cum collectiuo iunctum plurale syllepsim

Assignant aliqui: plebs ista parant equitare.

Sed magis est propria constructio: plebs parat ire.

Dicit quod aliqui assignant syllepsim quando plura verba iunguntur cum nomine collectiuo. ut ista plebs parant equitare. Deinde phibet tale constructionem dicens. Sed magis est propria constructio. plebs parat ire.

Est syllepsis vbi pro multis ponitur vnus.

Ut cum dicitis: adest rex multo milite cinctus.

Dicit quod syllepsis etiam est vbi vnus ponitur pro multis. cum dicitis. adest rex multo milite cinctus. multo milite pro multis militibus ponitur.

Reddit hypozeugis per lone plurima verba

Hypozeugis

Unus nos mundet nos ornet gratia christi.

Hypozeugis est figura zeugmatis contraria. vbi diuersa verba singulis clausulis adiunguntur. ut regem adit. regi memorat. nomenque genusque. Donatur etiam exemplum in littera.

Fiet anadiplosis verbi geminatio: quando

Anadiplosis

Principium clause fit idem cum fine prioris:

Humini istorum caret alter: et alter abundat.

Anadiplosis fit quando eadem dictio que est in fine prioris clausule reperitur in principio sequenti. ut patet in exemplo auctoris. Humini istorum etc. Constructio. Geminatio vbi. id est dictionis fiet anadiplosis. quando principium clausule fit idem cum fine prioris scilicet clausule. Exemplum. Sequitur pulcerrimum astur. Astur equo fidens.

Clausis principium dat anaphora pluribus vnum.

Anaphora

Christus mundavit christus nos purificauit.

Anaphora est repetitio eiusdem vbi per principia plurium clausularum vel versuum. ut patet in lra. christus mundavit. christus nos purificauit. Aliud exemplum. Hare mee vires mea magna potentia. solus Hare patris summi. Vel anaphora fit cum elocutio non convenienter respondens aliud refert occulte. ut Sed antea item coniurauere pauci. in quibus catilina. de qua que breuissime potero dicam. de qua. hoc est. coniuratione.

De speciebus schematis

- Epanalepsis** Principio finem facit epanalepsis eundem.
Nobis grata prius non sunt modo congrua nobis.
Epanalepsis est quae principium clausulae idem est cum fine, ut patet in Itra. Nobis grata prius non sunt modo congrua nobis. Ecce nobis ponitur in principio et in fine clausula. Aliud exemplum. Ante etiam sceptrum dictaet regis et ante. Et Epanalepsis est cum maiore significato facta repetitio, ut Heu heu fugaces, posthume posthume Labuntur anni.
- Epizeuxis vel epimone** Anus est epizeuxis geminatio verbi
Significantis idem; me me petit ultio digna.
Epizeuxis est eiusdem verbi congeminatio in eodem versu sine aliqua dilatione, ut patet in littera. me me petit ultio digna. Ecce me congeminatur sine dilatione. Aliud exemplum. De me adsum qui feci, in me conuertite ferrum. Aliud exemplum virgilij. Sic sic iuuat ire sub ymbra.
- Paronomasia** Voces pene pares quae sunt diuersa notantes
Dant paronomasiam; non curat vera sed era.
Paronomasia fit cum dictione iterata mutata littera aut syllaba simili nomine diuersa utitur si gnificatione, ut hic, non curat vera sed era. Aliud exemplum. Inceptio est amentium haud amantium. Vel paronomasia fit cum precedenti nomini aut nomen aut verbum per denominationem annectitur, ut pugna pugnata est.
- Paronomeon** Principium simile voces iuncte retinentes
Dant paronomeon; vitat vim virgo virilem.
Paronomeon est quando eisdem syllabis plures dictiones inchoantur, ut patet hic, vitat vim virgo virilem. Aliud exemplum. Machina multa minax minatur maxima muris.
- Schelisonomaton siue synchisonomaton** Iunctura simili voces multe sociate
Dant schelisonomaton; vmbone repellitur vmbro;
Pes pede comprimitur; ensisq; retunditur ense.
Schelisonomaton est multitudo nominum coniunctorum quodam habitu copulandi, ut hic, vmbone repellitur vmbro, pes pede comprimitur, ensisq; retunditur ense. Aliud exemplum. Parsa manus peligna cohors, festina virum vis. Vel schelisonomaton est cum in sententiarum conexu plures ponuntur antonomasie, ut armipotens tritonia virgo.
- Homoeoptoton** Clausula totalis tibi format homoeoptoton vno
Casu contenta; tristes flentes lachrymantes.
Homoeoptoton est cum in similes casus verba diuersa exeunt, ut flentes tristes lachrymantes commiserantes. hec figura dicitur alio nomine similiter cadens.
- Homoeoteleuton** Cum plures voces sub fine tenentur eodem
Homoeoteleuton erit; hinc carmina consona subdis
Atq; leonina simul et caudaria iungis.
Homoeoteleuton erit cum plures voces seu dictiones tenentur sub eodem fine et similiter terminantur, ut bella horrida bella. Huius figure subdunt carmina consona in medio et in fine, et caudaria scilicet rythmi in quibus attenditur consonantia finalium syllabarum.
- Polyptoton** Per varios casus distincta polyptoton implet
Clausula; littoribus contraria littora; fluctus
Fluctibus esse precor; populos populis inimicos.
Polyptoton est multitudo eorundem nominum varietate casuum distincta, ut precor littora esse contraria littoribus, fluctus contrarios fluctibus, populos inimicos populis.
- Tirmos** Longa tenens seriem constructio dicitur irmos.
Principio celum ac terras camposq; liquentes
Lucentemq; globum lune titaniaq; astra
Spiritus intus alit.
Dicit Auctor quod irmos est series continue orationis tenorem suum usque ad ultimum seruans, et ponit exemplum virgilij. Principio celum ac terras camposq; liquentes, Lucentemq; globum lune titaniaq; astra, Spiritus intus alit.

De speciebus tropi

Diuerſas voces coniunctio plurima iungit

Sic polysyntheton est: materq; paterq; neposq; .

Polysyntheton est oratio multis nexa coniunctionibus. vt patet in littera. materq; paterq; neposq; . Aliud exemplum. Athanasq; thomasq; pelidesq; neoptolemus primusq; machaon

Cum sine iunctura varię voces sociantur

Dialyton facient: rex miles plebs negat illud.

Dialyton siue asyntheton est figura superiori contraria. Fit enim quādo varię dictiones sine cōiunctionibus inuicem sociantur. vt patet hic. Rex miles plebs negat illud. Aliud exemplū. Ferre citi flammās. dare tela. impellite remos .

Polysynthe
ton

Dialyton asyn
theton micro
logia siue bra
chylogia.

De specieb⁹ tro
pi.

Multa tropi species metaphora metonymia
Anonomasia catachresis vel metalepsis
Onomatopœia vel epiteton et homœosis

Synecdoche vel periphrasis simul allegoria

Addis hyperbaton istis: et hypertole sit sociata .

Dico de figuris excusantibus barbarismum et solecismum. sequitur videre de figuris excusan-
tibus vicia amœba. que quidem continentur sub tropo . Et est tropus sermo a principali ⁊ natu-
rali significatione translatus ad aliquam similitudinem exornande orationis gratia. Cuius spe-
cies sunt tredecim quas auctor enumerat in littera .

Cum res est alię similis pro nomine nomen

ponitur: vt sit homo simplex cum dicitur agnus .

Debet metaphora dici translatio talis .

Hic Auctor declarat primam speciem tropi que dicitur metaphora. Et est metaphora rerum ver-
borumq; translatio a propria significatione ad non propriam p similitudinem decoris aut necessitatis
aut emphaseos gra. verbi gratia. Est aliquis hō simplex ⁊ dicam illum hominem esse agnum p si-
militudinem. quia agnus dicitur esse simplex ppter eius innocentiam. Metaphora fit sex modis
Primo ab animali ad animale. vt hic Tiphyn aurigam celeres fecere carine. ab agitatore enim
ad gubernatorem transfuit Secdo ab inanimati ad inanimale. vt pelagus tenuere rates. pro nau-
bus. nūc rates dixit Tertio ab animati ad inanimale. vt Et pcul excelso mirat⁹ vertice montis. p ca-
cumine. nunc vertice dixit qui est animaliu tantū. Quarto ab inanimati ad animale. vt si tantum
pectore robur concipis. a ligno enim ad hominē transfuit. Quinto ab eo quod pcedit id quod se-
quitur. vt Spem vultu simulat. p leticiā que puenit ex spe. Sexto ab eo quod sequitur id quod pre-
cedit. vt De riteq; expectent premia palme. p virtutis ex qua palma pcedit. Et est duplex meta-
phora sc; reciproca ⁊ vnus partis. Reciproca metaphora est que facile conuertit potest. vt Altū
mare celumq; profundum. possumus enim conuertere. altum celum mareq; profundum . Vnius
partis metaphora est que conuertit non potest. vt germinare vites. fluctuare segetes. volitare nu-
tes. In his enim rebus germina fluctus ⁊ alas non inuenimus.

Fit catachresis: vbi sub nomine res alieno

Signatur: sic pisce carens piscina vocatur .

Catachresis est vsurpatio nominis alieni. vt piscina est locus piscium. nihilominus interdum su-
mitur p loco piscibus carente. dicitur sit aquosus. Aliud exemplum. vt patricida qui fratrem vl
vxoem occidit. cum ille ppte sit patricida qui patrem occidit.

Pro pœeunte sequens positum faciet metalepsim .

Et cum significas annos tot per tot aristas .

Metalepsis est dicitio gradatim vergens ad id quod ostendit. vt cum significas annos tot p tot
aristas. In quolibet enim anno pducuntur ariste. ⁊ ideo per tot aristas tot annos significamus.
Aliud exemplum. vt scelūcis abdidit atris. Ab atris enim nigre intelliguntur. a nigris tenebro
se ⁊ p hoc in pceptis profunde.

Plures esse modos reperimus metonymię :

Cum pro contento quod continet aut viceuerſa

ponitur: aut factor pro facto vel retrouerte .

Metonymia est dicitio ab vna propria significatione ad aliam propriā translata. Et fit sex modis. Dri-
mo cum ponitur continens p contento. vt Hunc pateras libate ioui. pateras p vina . Secūdo cū
ponitur contentū p continente. vt Crateras magnos statuunt ⁊ vina coronant. vina pro pateras
Tertio cū ponitur inuētor vel dominans p inuēto vel subiecto. vt sine cerere ⁊ baccho friget ven⁹.

Metaphora

Catachresis

Metalepsis

Metonymia

De speciebus tropi

pro sine pane et vino. Quarto cum ponitur inuentum vel subiectum pro inuente vel dominante, ut vinumque precemur pro bachum. Quinto cum ponitur efficiens pro effectu, ut mestumque timores, qui mestos faciat. Sexto cum ponitur effectum pro efficiente, ut sic melior remis, infert enim velocitatem que per remos fit.

Antonomasia

Antonomasia solet excellentia dici.
Si proprium taceas nomen: ponens generale.
Sic dauid insinuas nomen dicendo prophete.

Antonomasia est significatio vice nominis posita, ut saturnia iuno. Et fit tribus modis, scilicet ab animo, ut magnanimusque anchisiades, pro eneeas. A corpore, ut atque his aligerum dictis affatur amorem, pro cupidinem. Et ab extrinsecis actionibus, ut infelix puer atque impar congressus achilli, pro infelix troylus. Antonomasia fit quando nomen commune ponitur pro proprio, ut cum dicitur propheta, intelligimus dauid. Et hoc fit ut excellentiam denotemus.

Epitheton

Si iungas proprium voci rem significanti
fiet epitheton: ut si dicas tristia bella.

Epitheton est preposita distinctio proprio nomini aut ornandi aut destruendi aut indicandi causa. Ornandi, ut dia camilla. Destruendi, ut scelerumque inuentor vlyces. Indicandi, ut latiseus achilles. Et fit tribus modis. Primo ab animo, ut pius eneeas. Et contemptor diuum mezentis. Secundo a corpore, ut pulcher iulus et leta venus. Tertio extrinsecis, et hec in plures species diuisa est. Aut a loco, ut ithaca vlyces. Aut ab actu, ut eneeas nutrix caieta. Aut ab euetu, ut insula diues opum tenedos.

Synecdoche

Si partem sumas pro toto vel viceversa
Synecdochen facies dicens: hec est caput alba.

Synecdoche est significatio pleni intellectus, cum plus minusve pronuncias. Fit enim si partem sumas pro toto, ut puppesque tue puppesque tuorum, a puppibus enim naves et a puppe oes socios significat. Aut e converso, ut iunges a vertice portus, pro iungens pars ponti. Duplex est synecdoche, id est constructionis et locutionis. Synecdoche constructionis continetur sub schemate, et est species antiprosis. De synecdoche locutionis hic dicitur.

Onomatopoeia

Onomatopoeiam facies si nomina sumas
De sonitu tracta: sic sus scropha dicitur esse.

Onomatopoeia est nomen de sonitu factum vel fictum, ut tintinnus aeris clangorque tubarum. Sic etiam sus dicitur esse scropha a sonitu quem facit. Sic etiam tintinnabulum et tarantara dicta sunt a sonitu re.

Periphrasis

Periphrasis circuloquium de iure vocatur
Cum verbis curas attollere rem tibi gratam.
Aut in re turpi verbis non turpibus vti.

Periphrasis est numerosior dictionum in vniuersa rei significatione congregatio verborum ambitu rem describens. Et fit duobus modis. Primo ornande rei causa que pulchra est ut breuitatem splendide producat, ut et iam prima nouo spargebat lumine terras. Titoni croceum linquens auro cubile. Poterat enim dicere, iam lucebat vel dies ortus erat. Secundo vitande rei causa que turpis est, ut feditatem circūitu deuitet, ut placidumque petiuit. Comugis effusus gremio per membra soporem. His enim verbis concubitum ostendit.

Hypertole

Transcensus veri manifestus hypertole fiet.
Astra ferit sonus armorum clangorque tubarum.

Auctor dicit quod hypertole est transcensus manifestus, id est excessus veri, id est veritatis. Et fit vel causa augendi, ut niue candidior, vel minuendi, ut testudine tardior ibat.

Hyperbaton
huius species
sunt quinque

Locum turbatus formabit hyperbaton ordo:
Synchesis hinc temesis achysterologia subsunt
His et anastrophe vult pariterque parenthesis addi.

Hyperbaton est verborum transgressio quodam ordinem conturbans, cuius species sunt quinque, scilicet hysterologia vel hysteronproteron, synchesis, temesis, anastrophe, parenthesis.

Prima
Hysteronproteron
vel hystero-
logia.

**Hysteron et proteron solet hystero-
logia dici**
hec fit cum rectam seriem sententia mutat.

De speciebus tropi

Hic cererem torrere parant et frangere saxo.

Hysteron proteron vel hystero-logia fit quando mutatur ordo sententiae cum recta serie verborum ut patet in exemplo. Hic cererem torrere parant et frangere saxo. Nam prius frangere seu molire debent cererem et granum quam torrere seu decoquere. Aliud exemplum. Horumque viris et membra condantur. Prius enim membra conduntur, deinde leges dantur.

Synchesis est omni confusa locutio partem

Mos virtute lauat: qui labem criminis ornat.

Synchesis est obscurum hyperbaton ex omni parte confusum, ut patet in exemplo. Mos virtute lauat et. Est enim ordo. Ille qui lauat labem criminis, ornat nos virtute. Aliud exemplum. Tris notus abreptas in saxa latentia torquent. Saxa vocant Itali medys que in fluctibus aras. Quorum ordo est. Tris scilicet naues abreptas notus torquet in saxa que scilicet saxa in medys fluctibus latentia Itali vocant aras.

Dat temesim binas in partes dictio secta:

Est boree regio septem subiecta trioni.

Temesis est vnius dictionis sectio vna dictione vel pluribus interiectis, ut hic in littera. Est boree regio septem subiecta trioni. Ecce septemtrioni est vna dicitio, que diuisa est.

Dicitio si subsit: cum sit precedere digna:

Fiet anastrophe: sic surgit mare littoza contra.

Anastrophe est verborum tantummodo preposterus ordo, ut surgit mare littoza contra. Ecce illa prepositio contra debet preponi suo casuali, et postponitur.

In clausa clausam si commisces alienam

Inde parenthesis est: princeps (quia bella minantur

Hostes) militibus vrbes premunit et armis.

Parenthesis est interposita oratio diuerse sententiae, ut patet in littera. princeps (quia bella minantur hostes) militibus vrbes premunit et armis. Aliud exemplum. Aeneas (neque enim patrius consistere mentem Dardanus amor) rapidum ad naues premittit achatem.

Cum designatur aliud quam clausula signat

Allegoria datur: septem species dabis illi.

Hec sunt antiphrasis charientismos et enigma

Atque paremia sarcasmos ac ironia

Antismos tandem predictis sit socianda.

Allegoria est tropus, quo per similitudinem vel contrarium aliud significatur quam dicitur, ut late rem lauas aerem verterans, id est, tempus perdere vel inutiliter expendere. Quibus species sunt septem, quas auctor numerat in littera, et subsequenter declarat.

Antiphrasis sermo signans contraria dictis

Sic lucum dices quia raro luce nitescit.

Antiphrasis est dicitio e contrario significans, ut bellus quasi minime bonus, lucus quasi minime lucens vel raro lucefcit, parca eo quod nemini parcat.

Est charientismos cum proferis dura relatu

Gratius: hinc amon nomen traxisse putamus.

Charientismos est quo dura relatu gratius proferuntur, ut cum interrogamus: Nunquid nos quesierit aliquis, respondeatur, bona salus vel fortuna, ex quo intelligitur neminem nos quesierit.

Obscurus sermo quasi mirandus fit enigma:

Patrem progenies occidit matris in aluo:

Quam mater genuit: generauit filia matrem.

Enigma est obscura sententia per occultam similitudinem rerum, ut patrem progenies occidit matris in aluo, et de beato Thoma intelligitur. Nam ipse erat pater animarum, progenies vero humana occidit eum predicantem in aluo matris, scilicet ecclesie. Quam mater genuit, per matrem significatur aquam in glaciem conuerti et ex eadem rursus effluere.

Si proponantur proueria publica dices

Secunda
Synchesis

Tertia
Temesis vel
diacope

Quarta
Anastrophe

Quinta
Parenthesis
ue dyalisis

Allegoria
Quibus species
sunt septem

Prima
Antiphrasis

Secunda
Charientismos

Tertia
Enigma

Quarta
Paremia

De speciebus tropi

Esse paremiam: lupus est sermone sub isto.

Paroemia est accommodatum rebus temporibusque proverbiū. Rebus. vt adversus stimulus cal-
citra. id est. superbis resiste. Temporibus. vt lupus est in fabula. id est. race. Erunt enim aliqui de
aliquo fabulantes. et ecce veniet quidam odiosus eis. vt sermo retrahatur alter eorum dicit hoc
proverbiū. lupus est in fabula. quod etiam est a rusticis vsitatum.

Quinta
Sarcasmos

Sarcasmos solet hostilis derisio dici

Auxiliante modo dicendi significata.

Sarcasmos est plena odio atque hostilis derisio auxiliante modo dicendi significata. id est. q. talis
derisio fiat cum modo. vt hic. En agros et quā bello troiane petisti Desperiam metire iacens. Ali-
ud exemplum de euangelio. Alios saluos fecit. seipsum non potest saluum facere. Si rex israel est
descendat nunc de cruce et credimus ei. Item. Omnes quos percussisti gladio inortui sunt. cū hoc
dicitur alicui qui neminem gladio percussit. Sarcasmos est illa figura quam committimus me-
tendo aliquem in sermone. et huic contrariatur antismos.

Sexta
Ironia

Per voces dictis contraria dant ironiam.

Ironia est oratio verborum sensus i contrarium reddens. pronunciantis grauitate adiuta. vt hic.
I nunc et meriti lectum reuerere parent. Et dicitur ab ironi quod est eleuare. quia in sermone ironi-
co eleuamus vultum et gestum. Aliud exemplum. Egregiam do laudem et spolia ampla referis.
Luce puerus tuus magnum et memorabile nomen. Quia volo diuū si femina victa duorum est.

Septima
Antismos vel
Antismos

Urbane ludens verbis non concitus ira

Antismos facies: hyrcos mulgere laboras.

Antismos est figura multiplici et numerose virtuti. Antismos cuius vocatur quisquid rustica sim-
plicitate caret. et faceta satis urbanitate expositum est. vt patet hic. hyrcos mulgere laboras. quod
tū valet quantum nihil facis. Ecce pulchrum exemplum antismos. Hauus et Deuius fuerit
duo poete parum scientes. et multum odiebant Virgilium. Virgilius enim de hoc perpendens. et
luit eos urbane deludere. et composuit ista duo carmina. Qui Hauus non odit amet tua carmi-
na moeui. Atque idē iungat vulpes et mulgeat hyrcos. Quasi dicat q. vtriusque carmina vilia erunt
et tantum facit qui sequitur ea. quantum qui iungit vulpes et mulget hyrcos. Item antismos est
cum dicitur. Fili mulieris vltro virum rapientis. id est. fili meretricis dixit Saul Jonathe. Item
apostolus. Etiam et abscondantur qui vos conturbant. Et est antismos contraria figura de sar-
casmos.

Homocofis
huius species
sunt tres

Est et homocofis quando rem significabis

Ex alia: cui rem possis conferre priorem:

Que sit nota minus per eam que notior extat.

Tres species icon paradigma parabola subsunt.

Homocofis est minus note rei per similitudinem eius que magis est nota demonstratio. Huius
species sunt tres. videlicet icon. parabola. paradigma. Subsequenter declarat easdem species

Prima
Icon Sarcasmos
vel catachopsis

In simili genere qui comparat efficit icon:

Hec solet ex vsu quandoque parabola dici.

Icon est personarum inter se vel eorum que personis accidunt cōparatio. vt Os huinerosq. vobis
milis. Interpretatur icon imago. Et nota q. in exemplo predicto fit comparatio aeneae ad deum
in pulchritudine. Aliud exemplum. Vidimus gloriam eius gloriā quasi vnigeniti a patre. Ihesus
neq. nutent neq. nutentur neq. ducent vxoies. neq. enim vltra mori poterunt. equales enim an-
gelis sunt. Hec figura ex vsu dici solet parabola.

Secunda
Parabola

Sed dici poterit de iure parabola si quis

Inter dissimiles res comparat: vtputa semen

Est euangelium quod nutriuit bona terra:

Quod petra suscepit quod spine detinuerunt.

Parabola est rerum genere dissimilium comparatio. vtputa semen. hoc exemplum. Similitudo
exempli patet. si verbum domini perceptum in corde boni viri nutritur. hoc est fructificat. et in
corde mali viri non. sed hoc per similitudinem clarius ostenditur. Semen comparatur euange-
lio siue verbo domini. bona terra comparatur bono cordi. petra comparatur malo cordi. Aliud ex-
emplum. Ac veluti magno in populo cum sepe cohorra est Seditio. Et parabola fit octo modis. Primo
per habitus. vt qualis in eurothe ripis. aut per iuga cynchi exercet diana choros. Secundo
per magnitudines. vt Len duo nubigene cum vertice montis. Tertio per colorem. vt Indum san-
guineo veluti violauerit ostro. Si quis ebur. Quarto per vocem. vt Qualis mugitus fugit cū sa-

De figuris

cuius aram Taurus. Quinto per energiam. vt In segete veluti cū flamma furentibus austris. Sexto per altitudinem. vt Qualis acris liquentia flumina circum. Siue paci ripis. Septimo per affectum. vt Sic funere primo Attonite patuere domus. cum corpora nondū Conclama- ta iacent. Octauo per similitudinem. et veritatem. vt Non sic aggeribus ruptis cum spumeus am- nis Exit.

Hic paradigma facit: qui primum comparat: et post assignat simile: domini sunt semina verbum: Spine diuiti: mens arida petra vocatur.

Tertia
Paradigma

Paradigma est enarratio exempli hortantis vel deterrentis. Et fit quando primo fit comparatio et postea per similitudinem illa talis comparatio declaratur. vt patet in littera. Nam facta est me- tio de semine de spinis et de petra. Et postea illi termini declarantur hoc modo. Semina sunt verbum domini. spine sunt diuitie. petra est mens arida. Et fit aut per modum hortantis. vt hic. Antenor potuit medius elapsus achuis Illyricos penetrare sinus etc. Aliud exemplum. vt Delias homo erat similis nobis passibilis et oratione orauit vt non pueret super terram et non pluit. Item in euangelio. Respicite volatilia celi quoniam non serunt neque metunt neque congregat in horrea et pater vester celestis pascat ea. Aut per modum deterrentis. vt hic. Et non sic phrygius penetrat la- cedemona pastor. sedeamque elenam troianas exit ad vides. Aliud exemplum in euangelio. In illa ho- ra qui fuerit in tecto et vasa eius in domo non descendant tollere illa. et qui in agro similiter non redeat retro

Alterius vox vna tenens vim prepositiue. At supra pro de fit prothetisoparallange.

De figuris redu- cibilibus ad p- dictas

Executo singillatim de figuris hinc ordinem Donati. hic prosequitur de quibusdam figu- ris que possunt retorqueri diuersimode ad predictas. Dicit ergo qd prothetisoparallan- ge est prepositionis pro prepositione aliena positio. vt supra pro de. vt in Virgilio. Multa super- cra tu in mulieribus. i. inter mulieres. Et sic de alijs. Et dicitur a prothetis prepositio et parallan- ge mutatio quasi prepositionis mutatio in prepositionem.

Prothetisopa- rallange

Cum plus significas dicens minus: hec tibi fiet Liptote: fit sub ea firmando negatio bina.

Liptote

Liptote est cum minus dicimus et plus significamus. vt mihi iussa capessere fas est. Vel fit quando due negationes faciunt vnam affirmationem. vt non nunquam legi. id est. multoties legi. Et habet fiet- ri per negationem magis affirmando sententiam. vt non medio criter conturbatur animus meus id est. valde conturbatur.

Describendo locum topographiam faciemus.

Topographia

Topographia est loci vera descriptio. vt in Ouidio. Est sinus aduncos modice falcatus in arcus. Aliud exemplum. Est in conspectu tenebris notissima fama insula. Est et alia figura dicta topothe- sia. et est loci ficta descriptio. vt Est in recessu longo locus. insula portum. Efficit obiectu laterum.

Chronographia solet certum describere tempus.

Chronographia

Chronographia est temporis descriptio. vt in Ouidio. Manes sub auroza iam dormitante lucer- na. Tempore quo cerni somnia vera solent etc. Et dicitur a chronos tempus. et graphos scriptura. Aliud exemplum. Tempus erat quo prima quies mortalibus egris Incipit.

Si dicatur agens patiens res vel viceversa:

Hypallage

Siue modo simili tibi sit conuersio facta:

Fiet hypallagium: perflauit fistula buccas.

Prosopopeia si- ue somatopeia

Hypallage est ordo sententie cum verbis mutatus. Fit enim quando agens ponitur pro patien- te vel econuerso. vt patet in littera. perflauit fistula buccas. id est. bucce perflauerunt fistulam. Ali- ud exemplum. Date classibus austris. pro classes austris. Aliud exemplum in Hieremia. Ditta- mus lignum in panem eius. id est. panem in lignum. hoc est christum in cruce.

Personamque nouam formans das prosopopeiam.

Apostrophe

Prosopopeia est noue persone fictio. Fit enim quando res animata et rationalis loquitur ad res inanimatas vel econuerso. vel quando rationale loquitur ad irrationale vel econuerso.

Absenti sermo directus apostrophe fiet.

Sic loquor absenti: scriptam dum mitto salutem.

Apostrophe est sermone a persona ad personam directio. Et fit vt si factus fuerit sermo de aliquo in tertia persona. et postea dirigatur ad eundem in secunda. vt Hecce tuas. plurima pantheu- tem pietas. nec apostrophis insula tept. Quibus etiam exempla multa reperies in auctoribus et in litteris missiuis.

De figuris

- Endiadis** Est adiectiuum substantiuo resolutum
Aut econuerso: sic endiadim tibi formo.
Armatumq; virum designo per arma virumq;
Armatumq; viro decet arma virumq; notare.
Endiadis est adiectiuum in substantiuo. vel substantiuum in adiectiuo permutatio siue resolutio. vt in Virgilio. Arma virumq; cano. 7 in littera. Armatumq; virum 7c. Et fit duobus modis. scilicet iunctim 7 disiunctim. Coniunctim fit quando adiectiuum 7 substantiuum ponitur in littera. vt armatum virum. Disiunctim fit quando solum adiectiuum ponitur vel solum substantiuum.
- Ecbasis** Extra materiam describens vana vagatur
Auctor: et hanc plures ecbasim dixerunt figuram.
Ecbasis est quedam euagatio materie. vel est digressio quedam a principali materia. vt apud Georgica Virgilij in tempestatis descriptione apparet. Sed nota q; hec figura nihil valet nisi reuertatur ad propositum. quod si fiat pulchra est.
- Emphasis** Emphasis efficitur si fixum proprietatem
Significans ponis vbi debet mobile poni.
Sic loquor expresse dicens: dauus scelus ipsum.
Emphasis est expressiua locutio. Et fit cum volentes exprimere aliquod accidens vtinur nomine substantiuo pro adiectiuo significante illud accidens ad maiorem expressionem. vt si ponatur scelus pro scelerato. vt dauus est ipsum scelus. id est. ipse dauus est sceleratus. 7 no aliud ita sicut ipse.
- Epheregesis** Est epheregesis exponens dicta priora.
Epheregesis est succincta expositio precedentium. vt hic. Legerat huius amor nomen titulumq; libelli. Et hoc fit ad exprimendam sententiam intentam.
- Euphonia** Cum retices quod turpe sonat dic euphonia:
Circuit hec et reliquie dant religioq;
Euphonia est bona sonoritas in dictione considerata. vt in hac dictione circuit 7 non circumiit. reliquie 7 non relliquie. religio 7 non relligio. meridies 7 non medidies.
- Lepos** Dicitur esse lepos sermo directus ad vnum
Utens plurali: velut hic: nostis bone presul.
Lepos interpretatur vrbinitas loquendi. Et est lepos ad vnam personam pluralis numeri sermo nis directio. vt patet in littera. Nostis bone presul. id est. prelatus. Hec figura inuenta est causa honoris.
- Antiptosis** Pro numero numerum pro casu ponere casum
Te facit antiptosis inter se dissona iungens.
Sepius audiui tempus pro tempore poni:
Ludere ludebant ad ludendumq; vacabant:
Inq; prophetijs mutantur tempora sacris.
Antiptosis est accidentis pro accidente positio. Et fit quando ponitur casus pro casu. vt vnum quam statuo vestra est. Numerus pro numero inquantum resultat improprietas constructibilium. vt turba ruunt. vel aliter. vt multo milite. id est. multis militibus. Tempus pro tempore. Unde Virgilius. Exaudiri gemitus pro exaudiebatur. Et in prophetijs ponitur preteritum perfectum pro futuro. vt in Daniele. Affuit hyrcus ab aquilonibus 7c. vbi affuit ponitur p adierit. Et hoc fit causa maioris certitudinis.
- Antitheton** Verba per antitheton respondent vltima primis:
Sunt daniel noe iob castus rectorq; maritus.
Antitheton prout sumitur in hoc loco est subsequentium ad precedentia reductio. vt cum singula singulis correspondent. vt patet in littera. Sunt Daniel 7c. Castus reductor ad li daniel. rector ad Noe. maritus ad Job. Fit etiam antitheton cum contraria contrarijs opponitur. vt apud Ouidium libro p metamorphoseos. Frigida pugnabant calidis humentia sicca. Sollia cum duris sine pondere habentia pondus.
- Antipophora** Respondens ad ea tibi que sunt obijcienda

De figuris

Das antiphozam: cum nil tamen obijciatur.

Antiphoza est tacite objectioni plata responsio. et hoc sonat in littera. Exemplū habetur in ouidii ibi scs. Omnia nanq; tuo senior te querere misso. Retulerat nato nestor. at ille mihi. Alio exemplum. Nil mihi rescribas attamen ipse veni.

Sensus oppositos notat anticlasis eodem

Verbo: non obsto sed toto posse resisto.

Anticlasis est sententie contrarie in oratione continua positio. vt patet in littera. non obsto s to / to posse resisto. Et dicitur ab anti contra. et clasis sententia.

Cum verbis vertit antimetabola sensum.

Non vt edas viuas: sed edas vt viuere possis.

Antimetabola est in oratione continua sermonis cum sententia pmutatio. vt patet in littera. Nō vt edas viuas sed edas vt viuere possis. littera est plana.

Incipimus fari quicq; quandoq; sed illud

Altro desinimus intercipimusq; tacendo:

Aut apostropisis dici defectio talis.

Apostropisis in coloribus rhetorice dicitur precisio. Apostropisis est sententie p orationem inter / ceptio. Et fit quando incipimus fari quicq; et vltro. i. voluntarie desinimus illud quoq; quod ce / pinus illud tacendo. vt in hoc exemplo terenti. Ego ne illam. que me. que illuz. que me. que me / non. hoc est. ego ne illam digner aduentu meo. que illum pposuit mihi. que me spreuit. que me nō / suscepit heri. Et hic. Nunquid ego recolo que tu. sed dicere nolo.

Euphonimos erit pro verbo ponere verbum.

Exultat domini laudem mea lingua superni.

Euphonimos est positio verbi pro verbo. vt in psalterio. Exultauit lingua mea iusticiam tuam. / id est cū exultatione decantauit. hoc etiam patet in littera. Exultat domini laudem etc.

Contingens verbi mutabit synthexis: ecce

Unica facta fuit mulier: que sunt modo plures:

Ista sed in nostrum mutatio non venit vsam.

Synthexis est accidentis permutatio in oratione diuersa. Et fit duobus modis Primo mō quā / do fit permutatio numerorum. vt patz in littera. Unica mulier facta fuit. que sunt modo plures. / et continetur sub syllepsi. Secundo modo quando fit permutatio personarum. vt hic. domini est / salus. et super populum tuum benedictio tua. et hec species reducitur ad apostropham. Nota q; hec / figura nobis non licet. Ideo dicit. Ista sed in nostrum.

Dicuntur bine species hec synthexis esse:

Scilicet hec: et ea qua personam variamus:

Mobis parce deus: nostros lauet ille reatus.

Quasi dicat q; synthexis fit duobus modis vt diximus ante. Construe. Species synthexis dicū / tur esse bine scz hec supple de qua dictum est in precedentibus versibus. et ea qua. i. per quam ha / riamus. i. mutamus psonam. vt patet ibi. Mobis parce deus. nostros lauet ille reatus. Ecce prio / in secunda persona loquimur cum dicimus parce. Deinde in tertia cum dicimus lauet.

Aut oligopomenon ex dictis plura notare

Adoto sermone: sic plura decet memorare.

Erut amor paridem: nuptam rapit: armat atridem

Altio: pugnatur: fit machina: troia crematur.

Oligopomenon est sub paucis vrbis multoz comprehensio. vt patz in textu auctoris. in quo per duos / versiculos historia troiana continetur. Aliud exemplum. Dors mala mors intus malus actus / mors foris vsus. Tumba puella puer lazarus ista notant.

Exponens erit homophosis non nota per eque

Vel magis ignota: dic alchitrop esse cauillam

Que tenet allidadam cum valdagora sociatam.

Anticlasis

Antimetabola

Apostropisis

Euphonimos

Synthexis

Oligopome / non

Homophosis

De figuris

Homophosia est expositio ignoti per magis vel eque ignotum. vt cum dicitur. quid est palmitas. respondeatur pretaxo as. vel qñ per grecu exponit latinu. vt interrogado quid sit ho. respondeat antropos. Idem est in exemplo lre. Pro cuius euidetia nota q in astro labio sunt qdam tabule ad modum ligni vel lapidis dispositae. quarum vna dicitur alidada et alia valdagora que adinuicem conuicte sunt mediante cauilla que dicitur alchitrop.

Epimone

Sepe prius dicta geminat tibi theologia.
Epimoneq; notat hec si repetitio fiat.
Et quod dicitur sic certius esse probetur.
Expectando dauid expectans sic geminauit.

Epimone est eiusdem dictionis repetitio immediata. vt Amen amen dico vobis. Et sic reducit ad epizeusim. Alij dicunt q epimone fit quando dicitio non tota repetitur sed principium. et finis variatur. vt in psalmo Expectans expectaui dominum. Hec figura multum reperitur in sacra pagina. Ideo dicit. theologia geminat tibi sepe dicta prius Et hoc fit. vt id quod dicitur sic probetur esse certius. Deinde ponit exemplum dauid. pphete dicens Expectando dauid etc. Aliud exemplum Lanens canebat. laudans laudabo etc.

Antropospathos

Si que sunt hominis assignentur deitati
Antropospathos: sic sepe dei legis iram.

Antropospathos est cu humane proprietates assignant in esse deo. Sic tu sepe legi dei ira. vt in psalmo. Domine ne in furore tuo arguas me. neq; in ira tua corripas me. Irasci enim et furere ad homines spectat et non ad deum

Homopathion

Si sint res aliquae concordie federe nexae.
Id quod inest vni reliquam tunc operari.
Sic linguam cordi concordem dic meditari.
Ac homopathion istam. dic esse figuram.

Homopathion vel homopathion est attributio proprietatis vni personis alteri. vt innuit lra. Construetur sic. Si aliquae res sunt nexae et coniunctae concordie federe. tu dices reliquam. i. alteram eaz operari id quod inest vni ipsarum rerum. Deinde exemplificat dices. Sic linguam cordi concordem dic meditari. Lingua enim et cor sunt res coniunctae concordie federe. na lingua pferre hz. cor vero meditari. Si ergo tribuo proprietatem cordis linguae vel e conuerso pmitto figuram predictam. vt dicendo. lingua meditataur et cor loquitur etc.

Nil reor assertum quod non queat esse tenendum.
Pluraq; signaui que non debes imitari.

Quonia exigitur modus sciendi in scientia demonstrata. hinc est q auctor finitur. positum et concludens docet modum intelligendi ea quae dixit. et triplex est grammatica. s. pceptiua pmissiua et prohibitiua. ideo concludens se excusat pceptiuam pcepisse. pmissiuam pmississe. et prohibitiuam prohibuisse. Construe. Nil reor assertum. i. confirmatum in isto opere quod non queat esse tenendum. vel sic. Nil reor esse tenendum. quod non queat esse assertum. i. confirmatum p auctores seu p aliquos auctores.

Doctrinale dei virtute iuuante peregi
Grates reddo tibi genitor deus: et tibi christe
Grates dei deus: atq; tibi deus halitus alme:

Quas tres personas in idem credo deitatis.

Quia non est opus rectum cuius deus non est finis et initium. hinc auctor cognoscens regratiatur deo patri. deo filio et deo spiritu sancto. Et quo incepit. p quem mediauit. et in quo opus suum debite consummavit. Construe sic ergo. Ego peregi. i. expleui doctrinale scz quod in principio huius operis dixi me parare scribere. virtute dei. i. virtute que est deus iuuante hoc est causante. Est enim deus causa omnia bonorum pro se. Et o genitor deus ego reddo tibi grates. i. grates. Et o christe nate dei deus tibi reddo grates. Et q; p et o halitus alme. i. spiritu sancte deus. ego reddo tibi grates. Quas tres personas scilicet patris et filij et spiritus sancti ego credo in idem deitatis. i. in vna deitatem diuinitatis. ac si diceret. quas tres personas ego credo esse vnicum deum. licet alia persona sit patris. et alia persona filij. et alia persona spiritus sancti. Lui quidem soli deo tenemur gratiarum actiones reddere. qz nos deducit p gratum principium et aptum medium ad finem felicissimum.

Explicitus est alexander grammaticus
cum breui et utili expositione. Impressus Basilee Anno
domini Millesimoquadringentesimo octuagesimo sexto.

in gratia. multa
gido quod sit in
dno sui admodum
gona peccatum

in dico vobis. factu
eritur sed p[er]cipi
alium regnum
id quod dicitur
lo dandi. Et

tu sept legi
ne. Fratres

teri. ut inquit
u. i. alteram
chi concordia
re h[ab]et. cor do
m. ut ducendo

um.

or finitur. p[er]
ceptina p[er]m
t. r. prohibita
cat esse tenent
ores seu p[er] aliq[ui]

christi
alme:

or cognoscere
t. r. in quo op[er]a
n principio p[er]
ante. Et em[er]it
chiliterare dei
grates. Quas
omnitatis. ac
us gloria fr[ui]
q[ui] nos t[er]re

laticus
ille anno
simolca.

